IRIS MURDOCH

CLOPOTUL

IRIS MURDOCH

CLOPOTUL

CRONOLOGIE
CAPITOLUL 1
CAPITOLUL 2
CAPITOLUL 3
CAPITOLUL 4
CAPITOLUL 5
CAPITOLUL 6
CAPITOLUL 7
CAPITOLUL 8
CAPITOLUL 9
CAPITOLUL 10
CAPITOLUL 11
CAPITOLUL 12
CAPITOLUL 13
CAPITOLUL 14
CAPITOLUL 15
CAPITOLUL 16
CAPITOLUL 17
CAPITOLUL 18
CAPITOLUL 19
CAPITOLUL 20
CAPITOLUL 21
CAPITOLUL 22
CAPITOLUL 23
CAPITOLUL 24
CAPITOLUL 25
CAPITOLUL 26
REFERINȚE CRITICE

Carte
Pentru
Toți

Iris Murdoch

Iris Murdoch

Clopotul

Traducere din limba engleză Anca-Gabriela Sîrbu

LITERA
București
2020

The Bell
Iris Murdoch
Copyright © 1958 Iris Murdoch
Copyright reînnoit © 1988 Iris Murdoch
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

www.litera.ro

Clopotul
Iris Murdoch

Copyright © 2018 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Corector: Cătălina Călinescu
Coperta: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress: Bogdan Coscaru

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MURDOCH, IRIS
Clopotul / Iris Murdoch; trad. din lb. engleză: Anca-Gabriela Sîrbu – București: Litera, 2018
ISBN 978-606-33-2677-6
ISBN EPUB 978-606-33-5584-4
I. Sîrbu, Anca-Gabriela (trad.)
821.111

CRONOLOGIE

1919

Se naște, la 15 iulie, în Dublin, Irlanda, Iris, fiica lui Irene Alice și Wills John Hughes Murdoch.

1932–1938

Studiază la Badminton School din Bristol.

1942

Absolvă magna cum laude Somerville College, Oxford, unde studiază limbile clasice, istoria antică și filosofia.

1942–1944

Lucrează ca funcționar la Departamentul Trezoreriei.

1947

Studiază filosofia la Newnham College, Cambridge.

1948-1963

Ține prelegeri de filosofie la St Anne's College, Oxford.

1953

Publică monografia *Sartre: Romantic Rationalist*.

1954

Publică primul său roman, *Prins în mreje* (*Under the Net*), care va fi considerat în cele din urmă unul dintre cele mai importante romane ale secolului XX.

1956

Se căsătorește cu John Bayley, un distins profesor de engleză de la Oxford.
Apare romanul *The Flight from the Enchanter*.

1957

Publică romanul *Castelul de nisip* (*The Sandcastle*).

1958

Apare romanul *Clopotul* (*The Bell*).

1961

Publică romanul *Capul retezat* (*A Severed Head*).

1962

Apare romanul *An Unofficial Rose*.

1963

Devine conferențiar la Royal College of Art, Londra.
Publică romanul *The Unicorn*.

1964

Apare romanul *The Italian Girl*.

1965

Publică romanul *The Red and the Green*.

1966

Apare romanul *The Time of the Angels*.

1968

Publică romanul *Oameni buni și oameni de bine* (*The Nice and the Good*).

1969

Apare romanul *Visul lui Bruno* (*Bruno's Dream*).

1970

Publică romanul *A Fairly Honourable Defeat*.

1971

Apare romanul *An Accidental Man*.

1973

Publică romanul *The Black Prince*, câștigător al Premiului James Tait Black Memorial.

1974

Apare romanul *Mașina de iubit, cea sacră și profană* (*The Sacred and Profane Love Machine*), distins cu Whitbread Literary Award.

1975

Publică romanul *Fiul cuvintelor* (*A Word Child*).

1976

Apare romanul *Henry and Cato*.
I se conferă titlul de Comandor al Ordinului Imperiului Britanic.

1978

Publică romanul *Marea, marea* (*The Sea, the Sea*), distins cu Premiul Man Booker.

1980

Apare romanul *Nuns and Soldiers*.

1983

Publică romanul *Discipolul* (*The Philosopher's Pupil*).

1985

Apare romanul *Ucenicul cel bun* (*The Good Apprentice*).

1987

Publică romanul *The Book and the Brotherhood*.
Primește titlul de Dame a Imperiului Britanic.

1989

Apare romanul *The Message to the Planet*.

1993

Publică romanul *The Green Knight*.

1995

Apare ultimul său roman, *Dilema lui Jackson* (*Jackson's Dilemma*).

1997

Iris Murdoch este diagnosticată cu maladia Alzheimer.

1998

John Bayley publică volumul *Iris: A Memoir of Iris Murdoch*, carte ecranizată de Richard Eyre, cu Judi Dench și Kate Winslet.

1999

La 8 februarie, Iris Murdoch moare în Oxfordshire, Anglia.

Lui John Simopoulos

CAPITOLUL 1

Dora Greenfield și-a părăsit soțul pentru că-i era teamă de el. Apoi, șase luni mai târziu, s-a întors la el din același motiv. Paul cel de departe, care o bombarda cu scrisori și telefoane și ai cărui pași parcă-i auzea pe scări, ajunsese să fie un chin și mai mare. Dora se simțea vinovată și suferea din pricina asta, iar odată cu vinovăția venea și teama. În cele din urmă ajunsese la concluzia că povara prezenței lui era mai ușor de suportat decât povara absenței lui.

Dora era încă foarte tânără, deși trăia oarecum cu impresia că trecuse de prima tinerețe. Provenea dintr-o familie londoneză de mijloc. Tatăl ei murise când ea avea nouă ani, iar mama, cu care nu se înțelesese niciodată prea bine, se recăsătorise. La vârsta de optsprezece ani Dora intrase la școala de arte Slade cu o bursă și studia acolo de doi ani când l-a cunoscut pe Paul. Rolul de studentă la arte plastice i se potrivea Dorei. Era de fapt singurul rol pe care-l jucase cu adevărat bine. Ca elevă fusese urâtă și nefericită. Când ajunsese studentă se mai îngrășase și, având ceva bani de buzunar, îi cheltuia pe fuste multicolore, sandale și discuri cu muzică de jazz. În perioada aceea – care nu era cu mai mult de trei ani în urmă, dar care ei i se părea acum extrem de îndepărtată – Dora fusese fericită. Descoperindu-și de curând vocația fericirii, era totuși descumpănită de faptul că nu putea fi fericită nici alături de soțul ei, nici departe de el.

Paul Greenfield, cu treisprezece ani mai în vârstă decât soția lui, era istoric de artă și făcea parte din colectivul Institutului Courtauld. Provenea dintr-o veche familie de bancheri germani și avea propriul venit. Se născuse în Anglia, urmase o școală particulară engleză și nu vorbea despre noblețea strămoșilor săi. Cu toate că averea sa continua să sporească, nu discuta niciodată despre acțiuni sau despre tranzacții. Pe Dora a cunoscut-o la școala Slade, unde a venit să țină o serie de cursuri despre sculptura în lemn în perioada medievală.

Dora acceptase fără șovăire să se mărite cu el și o făcuse din mai multe motive. Se măritase cu el pentru că era un bărbat de bun-gust și avea un apartament în Knightsbridge. Se măritase cu el pentru că văzuse în el un om cu un caracter nobil și integru. Se măritase cu el pentru că dădea dovadă de o minunată maturitate, net superioară colegilor ei cam zbuciumați. Se măritase cu el puțin și pentru banii lui. Îl admira și se simțea extrem de măgulită de atențiile lui. Spera că, făcând ceea ce mama ei (care crăpa de invidie) numea „o căsătorie de bună calitate“, va ajunge să-și facă loc în societate și să învețe să se poarte; totuși, acest lucru nu și-l propusese foarte clar la momentul respectiv. În sfârșit, se măritase din cauza înflăcărării cu

care o dorea Paul. Îi făcea curte într-un fel poetic și pasionat, iar o anume latură exotică a firii lui aprindea imaginația Dorei atât de lipsită de stimulente pe toată perioada anilor de școală și de studenție, cu distracții puerile și provinciale, destul de nesatisfăcătoare. Nefiind o fire înclinată spre meditația profundă, care să-i creeze un sentiment de inferioritate, Dora nu avea totuși o părere prea grozavă despre ea însăși. Fusese destul de uimită văzând că atenția lui Paul s-a oprit asupra ei și trecuse repede de la această uimire la plăcerea extravagantă de a reuși cu atâta ușurință să entuziasmeze un bărbat subtil și rafinat cum era Paul. Era cât se poate de convinsă că este îndrăgostită.

Odată căsătorită și instalată în apartamentul lui Paul din Knightsbridge, în mijlocul colecției unice de fildeșuri medievale, Dora se lansă în ocupația de a fi fericită, iar la început chiar reuși. Dar, pe măsură ce trecea timpul, își dădea seama că nu e așa de ușor cum își închipuise să se deprindă cu rolul de soție a lui Paul. O ispitise imaginea Dorei-femeia de cultură; dar, la numai un an după ce devenise doamna Greenfield, ajunsese să constate că acest ideal este greu de atins și nu tocmai plăcut. Paul se așteptase ca ea să renunțe la studii, iar ea făcuse acest lucru cu o undă de regret. Dar, fiind leneșă și nu grozav de talentată, hotărârea îi adusese și un sentiment de ușurare. Cum perioada în care-i făcuse curte Dorei îi cam tulburase ritmul de lucru, acum, văzându-se însurat, Paul se apucă din nou de studiu cu acea perseverență pe care Dora o admirase la el. În zilele când el se afla la Courtauld sau la British Museum, Dora constată că are prea mult timp liber. Se străduia să întrețină într-o curățenie desăvârșită apartamentul în care nu îndrăznea să clintească nici un obiect. Pregătea îndelung petrecerile la care erau invitați prietenii lui Paul; în aceste cazuri de obicei gătea el. Ei îi plăceau aceste serate, dar simțea întotdeauna că nu sunt ceea ce și-ar fi dorit ea. Sentimentul de încredere înălțătoare pe care i-l dăduse la început dragostea lui Paul începu să scadă în intensitate. I se părea că el o îndeamnă să se maturizeze fără a-i lăsa, însă, suficient spațiu în care să se dezvolte. Paul voia să o învețe el tot, dar nu avea nici timpul și nici răbdarea necesare.

În ciuda faptului că era o mare consumatoare de reviste pentru femei și că proba la nesfârșit tot felul de accesorii, acum nu mai știa cum să se îmbrace. Renunță la fustele largi și la sandale. Dar, după ce făcu vreo două-trei gafe care-l scoaseră din sărite pe Paul, își cumpără două costume scumpe și sigure – pe care ea le considera total insipide –, iar apoi renunță să-și mai cumpere haine. Și nu reușea să-și cheltuiască banii pe altceva, pentru că o chinuia incertitudinea în privința

propriului ei gust. Începu chiar să-și închipuie că Paul o consideră puțin cam vulgară.

Îi plăceau prietenii lui Paul, deși o cam speriau. Toți erau oameni inteligenți și mult mai în vârstă decât ea, care aveau neveste inteligente care o speriau și mai tare. Toate o tratau cu o bunăvoință ușor ironică și protectoare. Constată că vreo două dintre ele aveau impresia că fusese balerină, lucru care i se păru important. Era invitată la ei acasă împreună cu Paul, dar nu ajunse niciodată să-i cunoască cu adevărat. Faptul că un violonist îi arătase Dorei ceva mai mult interes și o întrebase – spre încântarea ei – ceva despre copilăria ei, îl făcu pe Paul gelos și urâcios, iar cu omul acela nu se mai întâlniră niciodată. Înainte de căsătorie Paul o avertizase că s-ar putea să se și certe, dar adăugase că, atunci când iubești cu adevărat, certurile fac parte din farmecul mariajului. Certurile, care apărură destul de curând, nu-i făceau plăcere Dorei. De pe urma lor rămânea doar un sentiment de umilință și epuizare.

Dora începu să-și revadă vechii prieteni, în special pe Sally – o fată puțin mai tânără decât ea, care era încă la Slade. Începu să simtă – într-un mod vinovat și totodată sfidător – că este încă tânără. Cândva o încântase faptul că studenții de la școala de arte încă i se adresau lui Paul cu „domnule"; dar acum asta o cam enerva. Sally o invită la o petrecere la Slade. Lui Paul nu-i plăcea deloc să danseze. După nesfârșite rugăminți, se duse singură și se întoarse la ora șase dimineața. Dora nu era capabilă de exactitate nici în privința timpului, nici a altor lucruri. Paul o întâmpină făcându-i o scenă a cărei violență o îngrozi. Din acel moment începu să-i fie frică de el. Și totuși nu-l condamnă. Dora avea o anume incapacitate de a categorisi oamenii, care uneori îi ținea loc de virtute. Învățâ să-l amăgească și să-l înfrunte pe tăcute, purtându-și de grijă și, în ciuda faptului că-i lipsea în mod evident conștiința de sine, începu să-și dea seama din ce în ce mai clar că ea însăși există.

În acea manieră decisivă și posesivă în care își dorea toate lucrurile care deveneau parte din viața lui, Paul își dorea să aibă copii, sau măcar un copil. Avea un puternic sentiment de familie și nutrea o admirație ancestrală față de demnitatea și protocolul relațiilor de rudenie. Tânjea după un fiu, un mic Paul pe care să-l educe și să-l încurajeze și cu care, mai târziu, să discute de la egal la egal și cu a cărui inteligență rivală să se consulte. Dar pe Dora o speria gândul de a avea copii. Nu se simțea deloc pregătită pentru asta; totuși, în nota neglijentă ce caracteriza relația ei cu Paul, nu făcea nimic ca să nu rămână gravidă. Dacă ar fi fost capabilă să-și analizeze situația cu mai multă detașare, poate ar fi simțit că, în

entourage-ul lui Paul, un copil i-ar fi adus independența și statutul de care ducea atâta lipsă. Avea în ea ceva care ar fi făcut-o o mamă atentă și tenace, în fața căreia chiar și Paul s-ar fi înclinat. Dar situația ei de soție-copil îl irita tocmai prin vitalitatea pentru care se însurase cu ea: condiția de mamă i-ar fi conferit cu siguranță o semnificație impersonală ce i-ar fi venit din trecut. Dar pe Dora nu o interesa demnitatea genealogică, iar a se angaja de bunăvoie în așa ceva nu făcea parte din firea ei. Deși aflată într-o măsură atât de mare sub influența lui Paul, ea conta totuși, asemenea făpturilor mărunte dar deosebit de abile, pe capacitatea de a se feri într-o parte cu mare iuțeală. Iar renunțarea la această capacitate de dragul ideii de a deveni două făpturi era o perspectivă pe care Dora nu și-o putea asuma. Și nici nu și-o asumă. Cu toate că nici Paul, nici prietenii lui nu agreau expresia „hai s-o spunem pe a dreaptă“ învățată pe când era studentă, ea o folosea încă frecvent, dar, de fapt, la ora actuală nu reușea deloc să spună lucrurilor pe nume.

Dorei îi fusese cât se poate de limpede, încă de la început, că Paul este un om violent. De fapt era unul dintre lucrurile care îi plăcuseră la el. Avea un soi de autoritate virilă pe care băiețandrii de vârsta ei nu o aveau. Nu era un bărbat frumos în adevăratul sens al cuvântului, dar înfățișarea lui – părul negru și mustața căzută – avea o forță care o făcea pe Dora să-și închipuie că vine de undeva din sud. Avea un nas prea mare și o gură cu linii aspre, dar ochii săi ca de șarpe, foarte deschiși la culoare, făcuseră să bată și alte inimi la Slade, în afară de cea a Dorei. Descoperise în el cu plăcere un soi de încordare și de duritate, mai ales atunci când se afla la picioarele ei. Rolul de amantă docilă dar și răutăcioasă o încântase, iar când descoperi sexualitatea lui rafinată și pasiunea aproape feroce, toate iubirile incerte din anii studenției i se părură de-a dreptul insipide. Totuși, acum ajunsese să privească puterea lui altfel. Se simțea tulburată de gesturile violente și posesive cu care el rupea ritmul abandonărilor ei. Din viața ei dispăruse ceva senin și blând.

După un timp, Dora nu-i mai spuse lui Paul tot ce făcea în cursul zilei. Se întâlnea cu prieteni despre care știa sigur că nu sunt pe placul lui. Printre ei se afla și Noel Spens, un tânăr reporter care, de fapt, îl cunoștea oarecum pe Paul și ale cărui glume la adresa soțului ei Dora le accepta protestând vehement, dar dându-și seama că îi mai descarcă sufletul. Dora însăși nu era de acord cu propria comportare. Dar tentația de a evada din apartamentul elegant și înghețat al lui Paul pentru a se duce să bea ceva cu Noel și Sally era mult prea mare. Dora bea mult și cu plăcere. Cum însă era prea neglijentă pentru a se ascunde bine, la un moment dat Paul deveni bănuitor. Îi întinse capcane în care ea căzu cu ușurință și

de aici se ajunse la vorbe grele. Profund afectat, Paul oscila între brutalitate și sentimentalism într-un mod pe care Dora îl găsea înfricoșător și dezgustător. I se făcea rușine de hoinărelile ei și promitea să nu mai facă. Dar plăcerea de a fi în societatea în care se simțea în largul ei era mult prea mare. Incapabilă de a fi consecventă sau calculată, pendula fățiș și vinovat între o cale și cealaltă; și tot așa mereu.

Se întâlnea tot mai des cu Noel Spens și cercul său de prieteni care nu aveau mari pretenții și beau mult. Căpătă un anume gen de rafinament, foarte diferit de cel pe care și-l dorise odinioară. Acasă, Paul o copleșea cu reproșuri, iar ea știa că are dreptate. Încerca să-i explice de ce este nefericită, dar era incoerentă, iar el ajungea la exasperare. Paul știa exact ce vrea. Îi spuse: „Vreau să-mi văd de munca mea și să fiu căsătorit cu tine. Vreau să dau sens vieții tale așa cum tu dai sens vieții mele". Ea se simțea copleșită de forța țelului său și umilită de refuzul lui de a-i înțelege nemulțumirea. Întrucât nu avea obișnuința de a-i judeca pe alții cu acuratețe și de a-i analiza în gând, Dora nu reușea nici să-l mulțumească pe Paul și nici să se apere. În cele din urmă îl părăsi, în virtutea unei concepții fataliste care îi ținea loc de criteriu moral.

Mai întâi se duse la mama ei, cu care ajunse să se certe în scurt timp. Când Paul se convinse că ea l-a părăsit cu adevărat, îi trimise o scrisoare meticulos alcătuită, în stilul său caracteristic: „Îți dai seama că nu am nici un fel de obligații legale, dar am dat dispoziții să se transfere în contul tău de la bancă patruzeci de lire pe lună până în ziua când o să-ți vină mintea la cap. Nu vreau să trăiești în sărăcie. Pe de altă parte, nici nu-mi poți cere să te țin în lux când tu trăiești în destrăbălare și decădere morală și, desigur, foarte curând în adulter. Spre norocul tău, e bine să știi că dragostea mea pentru tine rămâne neschimbată". Dora hotărî să refuze banii, dar îi acceptă. Se mută într-o odaie în Chelsea. Nu mult după aceea începu o legătură cu Noel Spens.

La început, când evada din apartamentul din Knightsbridge și scăpa de veșnica ciondăneală cu Paul, Dora simțea o mare ușurare. Dar curând își dădu seama că nu are o altă viață în care să se lanseze. Deveni oarecum dependentă de Noel Spens, care se dovedi a fi un om bun și înțelegător. Noel îi spuse: „Vino, dragă, să stai la mine și să fii iubita mea, cu condiția să nu uiți nici o clipă că sunt omul cel mai frivol din lume". Dora știa că nu i-o spune decât pentru a o liniști, dar îi era recunoscătoare pentru asta și într-adevăr se liniștea. Trăia într-o atmosferă de frivolitate și superficialitate, de care era conștientă, și-și închipuia că trăiește într-o lume boemă. Încerca să uite cu desăvârșire că-l jignise profund pe Paul. Memoria

era pentru Dora un lucru total inutil. Dar, fiind o persoană deosebit de convențională, nu putea să nu se simtă dureros de vinovată și de stânjenită de situația în care se afla. Se străduia să-și recapete voioșia. Începu să se teamă că Paul va veni și o va lua cu forța înapoi la el sau îi va face o scenă lui Noel. În realitate, Paul nu o urmărea, dar îi trimitea săptămânal scrisori pline de reproșuri. În aceste scrisori ea simțea, cu o oarecare disperare, forța demonică a voinței lui întoarsă mereu spre ea. Era conștientă că nu va renunța la ea niciodată. Își petrecu vara bând, dansând și cheltuind (banii dați de Paul) pe fuste multicolore, sandale și discuri cu muzică de jazz. Apoi, la începutul lui septembrie, se hotărî să se întoarcă la el.

Paul era undeva la țară încă din iulie. Îi spuse, într-una din scrisorile la care ea nu răspundea niciodată, că studiază un manuscris deosebit de interesant din secolul al paisprezecelea aparținând unei mănăstiri anglicane din Gloucestershire. Era oaspetele unei comunități laico-religioase care trăia în vecinătatea mănăstirii. Era un loc minunat. Deși impresionată de fidelitatea lui, Dora trecea doar în grabă cu privirea peste scrisorile lui – de teamă să nu conțină amenințări –, iar apoi le rupea imediat – ca să nu mai trebuiască să-i vadă scrisul – și astfel nu reținu nimic în legătură cu locul în care se afla el, cu excepția numelui. Mănăstirea se numea Imber Abbey, iar casa în care locuia Paul era Imber Court. La această adresă trimise așadar Dora o scrisoare laborioasă, pe jumătate vinovată, pe jumătate enervată, cu vestea că are de gând să se întoarcă la soțul ei.

Cu prima poștă primi de la Paul o scrisoare rece și oficială, care o informa că o va aștepta în ziua de marți la trenul care pleca la 4:56 din Paddington și că va veni să o ia cu mașina de la Pendelcote. Puse în plic și cheia apartamentului, pentru eventualitatea că o pierduse pe a ei. Ar putea ea să-i aducă pălăria de plajă italienească și ochelarii de soare, precum și caietul de notițe aflat în sertarul de sus al biroului? Dora, pe care o emoționase propria ei scrisoare, simți că nu se acordă suficientă importanță momentului. Se așteptase ca Paul să vină într-un suflet la Londra ca să o întâmpine. Nu se așteptase să fie convocată urgent la țară. O cuprinse panica la gândul de a-l revedea pe Paul într-un loc atât de ciudat. În fond, ce era o comunitate laico-religioasă? Ignoranța Dorei în materie de religie, ca și în multe alte privințe, era uriașă. Nu reușise niciodată să facă o delimitare clară între religie și superstiție și renunțase la practicarea religiei în clipa când constatase că poate spune „Tatăl Nostru“ repede, dar nu și încet. Pierdu, fără să sufere, și fărâma de credință pe care o avusese. Iar de atunci nu mai avu ocazia să reconsidere problema. Se întreba dacă Paul participa la viața religioasă de acolo.

Se căsătoriseră cu mult fast, la biserică, sub privirile oarecum ironice ale prietenilor lui Paul. Acesta mergea astfel pe urmele tatălui și bunicului său în dorința de a fi cât mai aproape de biserica anglicană în probleme de clasă socială și de religie. Dora avusese nevoie de ceva timp ca să priceapă această latură a lui Paul, iar când ajunse să o priceapă, ea adânci și mai mult caracterul ireal al relației lor. În plus, disprețul credinciosului-Paul era și mai greu de suportat decât disprețul savantului-Paul, căci această latură a firii lui îi era bietei Dora și mai inaccesibilă. Oare Paul credea în Dumnezeu? Dora nu știa. Inima i se umplea de teamă pe măsură ce reconstruia realitatea existenței lui Paul, iar imaginația ei broda pe seama faptului că Paul continuase să existe în tot acest interval ciudat și că își văzuse de viața lui, gândindu-se la ea și judecând-o. Se hotărî să nu mai plece.

Reveni însă la hotărârea inițială după ce discută cu Sally – căreia nu-i plăcea Noel și care avusese întotdeauna (bănuia Dora) o oarecare simpatie pentru Paul –, iar mai apoi cu Noel, care ajunsese acum de-a dreptul îngrijorat de starea de spirit a Dorei și de calea pe care ea avea să o urmeze. După ce deschise ușa apartamentului din Knightsbridge cu inima bătându-i de emoție, după ce intră în atmosfera acuzatoare, prosperă și neschimbată – cu excepția prafului și a aerului închis –, Dora luă din apartament lucrurile cerute. Își mai luă și câteva haine de-ale ei. Plecarea ei, deși premeditată, fusese total dezorganizată. Cu cât se apropia ziua de marți, teama de a-l întâlni pe Paul estompa orice altă emoție. Plânse în mașina lui Noel tot drumul până la Paddington.

Era o zi cu un soare necruțător. Ajunseră devreme pentru trenul de 4:56, dar trenul se afla deja tras în gară și era aproape plin. Noel îi găsi un loc într-un colț pe partea dinspre culoar și-i puse geamantanul voluminos în plasa pentru bagaje, iar peste el punga de hârtie cu pălăria de plajă a lui Paul. Dora își lăsă pe banchetă săculețul din etamină și ieși cu Noel pe peron. Se uitară unul la altul.

– Du-te, nu mai sta, spuse Dora.

– Îți clănțăne dinții în gură, remarcă Noel. Cel puțin eu așa cred. De când sunt nu am mai văzut așa ceva.

– Taci din gură! spuse Dora.

– Sus inima, iubito, zise Noel. Ești imaginea întrupată a nefericirii. În fond, dacă n-o să-ți placă, poți să te întorci când vrei. În definitiv, ești un om liber.

– Oare? comentă Dora. Bine, bine, lasă că am și eu batistă. Acum, te rog, du-te.

Stăteau pe peron ținându-se de mână. Noel era un bărbat voinic, cu fața palidă și netedă, cu părul blond, aproape decolorat. Înfățișarea sa bună, blândă și

stângace îl făcea să semene cu un urs mare. Îi zâmbi Dorei, încercând să pară înțelegător, dar fără a-i cânta în strună.

– Nu-i așa că ai să-i scrii unchiului Noel?

– Dacă pot, răspunse Dora.

– Haide, haide, nu face o tragedie din asta, spuse Noel. Vezi să nu-i lași pe cei de-acolo să te facă să te simți vinovată. Nu ajută la nimic.

Prinzând-o de sub coate o ridică o clipă de la pământ și o sărută.

– Transmite-i salutări lui Paul.

– Ei, pe dracu'. La revedere!

Dora se urcă în tren. Acum era deja foarte plin, iar pasagerii stăteau câte patru pe fiecare banchetă. Înainte de a se așeza, Dora se privi o clipă în oglindă. În ciuda a tot ceea ce i se întâmplase arăta încă bine. Avea o față rotundă și frumos conturată și o gură mare, care știa să zâmbească. Avea ochi mari, prelungi, de un albastru cenușiu închis. Își mai aranjase sprâncenele ascuțite, închizându-le culoarea fără a le subția. Părul, de un castaniu auriu, îi cădea în șuvițe lungi și grele pe lângă obraji, ca ferigile crescând de pe o stâncă, dându-i un aspect plăcut. Nici silueta ei nu mai era cea de altădată.

Se uită spre locul ei. O doamnă între două vârste se foi nițel ca să-i facă loc. Îmbrăcată într-un sacou elegant și o fustă dreaptă – pe care le avea din primăvară –, Dora simți că e prea grasă și că o să moară de cald. Se strecură la locul ei. Îi displăcea total să simtă un alt trup omenesc lipit de al ei. Fusta era foarte strâmtă. Pantofii cu toc înalt o strângeau. Își dădu seama că începe să transpire și să simtă mirosul de transpirație al celorlalți. Era o zi ucigător de caldă. Își spuse însă că a avut noroc să găsească totuși un loc și observă, cu o oarecare satisfacție, cum culoarul se umple treptat de călători care nu au loc.

O altă doamnă între două vârste se strecură printre oameni până ce ajunse la compartimentul Dorei și i se adresă, prin ușa deschisă, vecinei sale:

– Ah, aici erai, dragă, credeam că ești mai în față.

Schimbară între ele o privire cam acră, doamna de pe coridor, cu picioarele prinse ca într-o menghină printre bagaje, aplecându-se în față prin ușa deschisă pentru a discuta cu cealaltă despre trenul care era mai plin ca niciodată.

Dora încetă să le mai asculte pentru că o supăra un gând nou. S-ar cuveni să cedeze locul. Alungă gândul, care însă reveni. Nu încăpea nici o îndoială. Doamna care stătea în picioare părea destul de firavă, iar Dora, care era tânără și sănătoasă, ar trebui să-i cedeze locul pentru ca cealaltă să stea lângă prietena ei. Dora simți că i se urcă sângele în obraji. Rămase neclintită și analiză problema. N-

avea nici un rost să se pripească. Era foarte posibil ca – deși acceptase ideea că ar trebui să cedeze locul – totuși să nu o facă, pur și simplu din egoism. Era oricum mai bine decât dacă nici măcar nu i-ar fi trecut prin cap că ar trebui să cedeze locul. Dincolo de vecina ei ședea un bărbat. Citea ziarul și nu părea să se sinchisească deloc de datoria lui. Poate că, dacă Dora mai așteaptă puțin, el o să-i dea locul doamnei? Puțin probabil. Dora îi studie pe ocupanții celorlalte locuri. Nu păreau deloc tulburați. Chiar dacă nu stăteau cu nasul ascuns într-o carte, pe fețele lor se citea aceeași încântare pe care o simțise și Dora cu câteva clipe în urmă, când privise mulțimea de pe culoar. Și mai era un aspect. Ea se străduise să ajungă devreme și merita, desigur, o răsplată pentru osteneală. Dar poate că și doamnele veniseră cât putuseră de devreme. Nu se știe. În orice caz, așa era drept, ca cei care vin primii să aibă locuri. Doamna respectivă se va simți probabil foarte bine pe coridor. Erau, oricum, o mulțime de doamne de vârsta ei pe culoar și era cât se poate de limpede că nimeni nu-și făcea probleme din cauza asta, nici chiar doamnele însele. Dora detesta sacrificiile inutile. Se simțea istovită de emoțiile din ultimul timp și merita să se odihnească. Și apoi, nu era bine să ajungă la destinație stoarsă de oboseală. Își vedea propria stare ca pe o adevărată isterie. Se hotărî să nu cedeze locul.

Se ridică și-i spuse doamnei care stătea în picioare:

– Vă rog să luați loc aici. Eu nu merg prea departe și-mi place mai mult să stau în picioare.

– Vai, ce drăguță sunteți, spuse doamna. Acum am să pot sta lângă prietena mea. Să știți că am și eu loc ceva mai încolo. N-ați vrea să schimbăm locurile? Să vă ajut să mutați bagajul.

Dora radia de fericire. Ce poate fi mai minunat decât să-ți vezi meritele răsplătite când nici nu te aștepți?

Porni să străbată anevoie culoarul cu geamantanul cel voluminos, în timp ce doamna o urma ducând săculețul de etamină și pălăria lui Paul. Înaintau greu, iar pălăria lui Paul era destul de chinuită. Trenul se puse în mișcare.

Ajunseră în vagonul unde doamna avea un loc la fereastră. Dora nu mai putea de bucurie. Doamna, care avea foarte puțin bagaj, plecă imediat, iar Dora se instală pe locul ei.

– Stați să vă ajut, spuse un bărbat bronzat care stătea pe locul din față.

Puse geamantanul cel mare în plasă, iar Dora aruncă pălăria lui Paul peste el. Bărbatul zâmbi prietenos. Se așezară. Toți pasagerii de aici erau mai slabi.

Dora închise ochii și-i reveniră în minte toate spaimele. Avea să reintre, de bunăvoie, sub influența unui om a cărui imagine despre viața ei excludea sau condamna cele mai profunde înclinații ale ei și care acum avea toate motivele să o judece cu asprime. Așa-i în căsnicie, își spuse Dora; ești absorbit în scopurile celuilalt. Nu-i trecu nici o clipă prin minte că avea și ea o anumită putere asupra lui Paul. Rămânea doar faptul că era căsătorită cu el, unul dintre puținele lucruri certe care dăinuia în existența ei atât de dezordonată. Simți că e gata să izbucnească în lacrimi și încercă să se gândească la altceva.

Trenul trecu vuind prin Maidenhead. Dora regretă că nu-și scosese cartea din bagaj înainte de plecarea trenului. Acum îi era jenă să-și deranjeze vecinul. Iar cartea era, oricum, la fundul geamantanului, iar peste ea erau sticlele de whisky, așa că nu era nimic de făcut. Începu să-i studieze pe ceilalți călători din compartiment. Câteva bătrâne șterse, un bărbat între două vârste, iar în fața ei doi bărbați mai tineri. Sau, mai exact, un bărbat și un băiat. Băiatul, care ședea lângă fereastră, avea probabil vreo optsprezece ani, iar bărbatul – cel care o ajutase la bagaje – cam patruzeci. Se pare că cei doi călătoreau împreună. Alcătuiau o pereche frumoasă. Bărbatul era voinic, lat în umeri, poate puțin cam ofilit și tras la față în ciuda pielii bronzate. Avea o privire deschisă și prietenoasă și o frunte brăzdată de cute regulate. Avea un păr bogat și ondulat care începuse pe ici, pe colo să încărunțească. Mâinile împreunate, cu vene proeminente, i se odihneau pe genunchi, iar ochii lui treceau ușor de la un călător la altul, privindu-l pe fiecare, fără să se simtă stânjenit. Avea acel gen de față care arată amabilitate chiar și fără să zâmbească și ochi care pot privi în ochii unui străin, chiar și insistent, fără a părea nici agresivi, nici seducători și nici măcar curioși. În ciuda căldurii din ziua aceea, era îmbrăcat într-un costum de stofă. Își șterse fruntea transpirată cu o batistă curată. Dora își scoase cu greu sacoul și-și strecură o clipă mâna sub bluză ca să-și șteargă transpirația care i se adunase între sâni. Apoi atenția ei se mută asupra băiatului.

Tânărul ședea într-o atitudine plină de o grație inconștientă, ținând un picior întins, atingându-l aproape pe al Dorei. Purta pantaloni din flanel gri închis și o cămașă descheiată la guler. Își aruncase sacoul sus, în plasă. Avea mânecile suflecate, iar brațul gol i se odihnea pe marginea prăfuită a ferestrei. Nu era atât de bronzat ca însoțitorul său, dar obrajii săi căpătaseră o culoare arămie de la soarele ultimelor zile. Avea un cap perfect rotund, cu ochi căprui închis, iar părul de un castaniu închis îi cădea în onduleuri mari și era tăiat drept la ceafă. Era foarte zvelt și avea, în ochii larg deschiși, acea expresie nerușinată a omului fericit.

Privindu-l pe tânăr, Dora recunoscu expresia pe care o avusese și ea în trecut – expresia celui încrezător, neîntinat, radiind de sănătate, plin de comori ascunse. Tinerețea este un veșmânt minunat. Ce idee nefericită să compătimești un adolescent. Vine o vârstă mult mai grea, când poți spera mult mai puțin, când te poți schimba mult mai puțin, când zarurile au fost aruncate și trebuie să te adaptezi la viața pe care ți-ai ales-o fără să-ți poți găsi consolarea în deprinderile căpătate sau în înțelepciunea maturității, când – ca și în cazul ei – încetezi a mai fi *une jeune fille un peu folle* și devii pur și simplu femeie sau, chiar mai rău, soție. Cei foarte tineri au problemele lor, dar cel puțin au dejucat un rol, rolul de a fi foarte tineri.

Cei doi din față stăteau de vorbă, iar Dora începu să-i asculte într-o doară.

– Trebuie să te ții neapărat de carte, spuse bărbatul. Să nu lași să ți se aștearnă praful peste cunoștințele de matematică până în octombrie.

– Am să încerc, răspunse băiatul.

Era puțin timid în discuția cu însoțitorul său. Dora se întrebă dacă or fi tată și fiu și ajunse la concluzia că sunt, probabil, profesor și elev. Bărbatul avea un aer profesoral.

– Ce experiență trebuie să fie pentru voi, tinerii, să mergeți la Oxford. Sunt convins că ești emoționat.

– Și încă cum, răspunse băiatul.

Vorbise încet, ușor jenat de această discuție în public. Tovarășul său avea o voce puternică și răsunătoare, iar în compartiment nu mai vorbea nimeni.

– Nu mă feresc să-ți spun, Toby, că te invidiez, continuă bărbatul. Eu nu am profitat de această șansă și am regretat toată viața. La vârsta ta nu-mi stătea capul decât la bărci cu pânze.

Toby, repetă Dora în gând. Toby cap-rotund.

– Am avut mare noroc, murmură băiatul.

Toby încearcă să fie pe placul mentorului său, își spuse Dora. Își scoase ultima țigară din pachet și, după ce se uită în el de câteva ori să se convingă că e gol, îl aruncă pe fereastră pentru ca în clipa următoare să surprindă privirea dojenitoare – imediat stăpânită – a bărbatului din fața ei. Încercă să-și vâre bluza în fustă. Căldura după-amiezii sporea.

– Și ce meserie minunată! rosti bărbatul. Dacă ajungi inginer, ai o meserie clară cu care te poți duce oriunde în lume. În ziua de azi oamenii nu mai au meserii clare, o mare pacoste a vremurilor moderne. Omul și meseria lui. Odinioară eram toți fie măcelari, fie brutari, fie lumânărari. Nu-i așa?

– Ba da, răspunse Toby.

De la un timp începuse să-și dea seama că Dora îi privește. Pe buzele lui roșii – și minunate, își spuse Dora – trecu un zâmbet ușor crispat. Își mișcă iritat piciorul și astfel îl atinse pe al Dorei. Tresări, își trase piciorul și-și strânse gambele sub banchetă. Gestul o amuză pe Dora.

– Ăsta este unul din lucrurile pentru care luptăm noi: să dăm din nou vieții oamenilor sens și demnitate prin muncă. În ziua de azi prea mulți oameni detestă munca pe care o fac. De aceea sunt atât de importante artele și meseriile. Chiar și hobby-urile sunt importante. Tu ai vreun hobby?

Toby era reținut.

Dora observă afară, pe terasament, câțiva copii care făceau cu mâna la tren. Le făcu și ea cu mâna și se trezi zâmbind. Întâlni privirea lui Toby; începu și el să zâmbească, dar imediat se uită în altă parte. Cum ea continua să-l privească, băiatul se îmbujoră. Dora era încântată.

– E o problemă a întregii noastre societăți, rosti bărbatul. Dar trebuie să ne și vedem fiecare de viețile noastre, nu? Iar dacă acest sentiment al vocației individuale se pierde, apoi numai Dumnezeu știe ce se poate întâmpla. Nu trebuie să ne sperie gândul că am putea fi considerați nebuni. În fond trebuie să dăm exemplu, să menținem problema mereu în atenția oamenilor, simbolic vorbind. Nu crezi că am dreptate?

Toby îi dădu dreptate.

Trenul își încetini mersul.

– Ia te uită, am ajuns la Oxford, zise bărbatul. Privește, Toby, acesta e orașul tău.

Toți cei din compartiment se întoarseră spre ceea ce arăta el – conturul clădirilor argintate de căldură, proiectate pe cerul palid. Aceasta îi aminti deodată Dorei de călătoria cu Paul în Italia. Îl însoțise o dată într-o călătorie aproape fără escale pe care Paul o făcuse pentru a consulta un manuscris. Paul nu se simțea în largul lui când era în străinătate. De data aceea nici Dorei nu-i plăcuse: numai câmpii goale pe care soarele le estompa cu totul și pisici amărâte și flămânde pe care chelnerii le alungau din restaurante agitându-și șervetele. Își aminti de contururile altor orașe văzute din gări, orașe cu nume minunate: Perugia, Parma, Piacenza. Aceasta trezi în ea, pentru o clipă, o durere nostalgică. În văpaia verii, Oxfordul arăta la fel de străin. Nu fusese niciodată în acest oraș. Paul își făcuse studiile la Cambridge.

Trenul se opri, dar cei doi din fața ei nu se mișcară.

– Da, simbolurile sunt importante, spuse bărbatul. Te-ai gândit vreodată că există ceva sacru în fiecare simbol? Pâinea nu este singura noastră hrană. Ții minte ce ți-am spus despre clopot?

– Sigur că da, spuse Toby cu interes. O să sosească înainte să plec eu?

– Fără îndoială, răspunse bărbatul. Ar trebui să sosească în următoarele două săptămâni. Ne-am gândit și la o mică ceremonie, un fel de botez, ceva frumos și tradițional. Episcopul a avut amabilitatea să ne promită că vine. Iar tu vei fi una din piesele de interes – prima dintre puținele, sau poate multele pe care le avem. Sperăm să vină cât mai mulți tineri să ne viziteze la Imber.

Dora se ridică brusc și porni împiedicându-se spre culoar. Îi ardeau obrajii și-și ridică o mână pentru a-și ascunde fața. Țigara îi căzu pe jos și o lăsă acolo. Trenul se puse în mișcare din nou.

Era imposibil să fi auzit greșit. Cei doi mergeau, fără îndoială, la Imber, ca și ea, făceau parte probabil din acea comunitate misterioasă despre care îi vorbise Paul. Dora se sprijini de bara de pe culoar. Pipăi în săculeț, sperând să-și găsească țigările, apoi își aminti că le-a lăsat în buzunarul sacoului. Acum nu se mai putea întoarce după ele. În spate mai auzea încă vocea lui Toby și a mentorului său și deodată își închipui că vorbesc despre ea. Un timp ei existaseră numai pentru amuzamentul ei, dar acum deveneau niște judecători în fața cărora se va afla. Relația înfiripată într-un compartiment de tren fusese una superficială și fragilă, dar și nevinovată. Dora prețuia mult frumusețea acestor întâlniri efemere. Dar acum episodul devenea preludiul unei relații mult mai apăsătoare. Se întrebă cam cât povestise Paul despre ea la Imber și mai ales ce povestise. Imaginația ei, încă bulversată la gândul că Paul existase cu adevărat în lunile cât fuseseră despărțiți, începu să se lupte cu ideea că el nu trăise de unul singur. Poate că se știa că ea sosește astăzi. Poate că bărbatul cel bronzat, care acum i se părea că arată ca un preot, chiar căutase cu privirea prin mulțime o femeie care să arate a soția lui Paul. Poate că băgase de seamă că ea îl privise în ochi pe Toby. Și oare cum o fi descris-o Paul?

Dora avea o imaginație foarte bogată, cel puțin în ceea ce o privea pe ea însăși. Știa demult că este un lucru periculos și avea un talent special de a-și adormi imaginația, așa cum făcea de altfel și cu memoria. Acum însă imaginația ei era perfect trează și o chinuia cu tot felul de imagini. Scena pe care urma să pășească i se înfățișa ca un șir lung de chipuri așezate ca la judecată; și i se părea că învinuirile, pe care era pregătită să le audă de la Paul, îi vor fi adresate de fiecare membru al comunității pe care deja o detesta. Închise ochii, cuprinsă de

amărăciune și indignare. Cum de nu se gândise la asta? În prostia ei, nu reușea să vadă decât un singur lucru dintr-o privire. Paul se divizase într-o întreagă comunitate.

Se uită la ceas și constată speriată că mai sunt doar douăzeci de minute până ce trenul va ajunge la Pendelcote. Începu să-i bată inima, cuprinsă de durere și de plăcere, la gândul că avea să-l revadă pe Paul. Trebuia să se întoarcă în compartiment, își pudră nasul, își îndesă din nou bluza în fustă, își îndreptă gulerul și se avântă spre locul ei, ținându-și capul mult plecat. Toby și prietenul lui încă vorbeau, dar Dora își adresa în gând tot felul de vorbe de ocară ca să nu-i audă ce spun. Privea țintă spre podea, nevăzând altceva decât o pereche de ghete groase și picioarele lui Toby în sandale. După puțin timp durerea din inima ei deveni și mai acută.

Apoi Dora observă că sub bancheta din față, pe podeaua prăfuită a compartimentului, se afla un fluture roșu. Orice altceva îi pieri din minte. Urmări mișcările fluturelui. Acesta bătu ușor din aripi, apoi continuă să înainteze spre fereastră mergând periculos de aproape de picioarele călătorilor. Dora aproape că nu mai respira. Trebuia să facă ceva. Dar ce? Se aprinse la față, cuprinsă de nehotărâre și de rușine. Nu putea pur și simplu să se aplece și să culeagă fluturele de pe jos în fața tuturor. Or să creadă că nu e zdravănă. Era exclus. Bărbatul cel bronzat, vădit conștient de privirea insistentă a Dorei, se aplecă și-și controlă șireturile de la ghete. Păreau amândouă bine legate. Își mișcă picioarele, cât pe ce să strivească fluturele care acum înainta pe podea la loc deschis.

– Vă rog să mă scuzați, spuse Dora.

Se lăsă în genunchi și luă ușor în căușul palmei fluturele, acoperindu-l apoi cu cealaltă palmă. Simți cum el se zbate în mâinile ei. Toată lumea se uita la ea. Dora roși violent. Toby și prietenul lui o priveau cu uimire, dar și cu bunăvoință. Și acum ce naiba să facă? Dacă-i dă drumul pe fereastră, curentul trenului în plină viteză o să-l zdrobească. Și totuși nu putea sta cu el în mână la nesfârșit, era o tâmpenie. Își plecă ușor capul prefăcându-se că-și studiază prizonierul.

Trenul începu să încetinească. Dora își dădu seama cu groază că se apropie de Pendelcote. Toby și însoțitorul său își adunau bagajele. Se îndreptau deja spre ușă când trenul se opri cu o smucitură. Dora se ridică, ținându-și încă mâinile împreunate. Trebuia să coboare din tren. Își vârî rapid o mână pe sub toartele genții de voiaj și ale săculețului și o așeză din nou, rapid, peste fluturele care acum se liniștise. Apoi începu să înainteze spre ușa compartimentului. Ieși din compartiment cu spatele, făcându-și loc cu forța, dar ținând tot timpul palmele

căuș, împreunate și strânse la piept. Reuși să coboare treptele abrupte ale vagonului și ajunse pe peron cu bine, deși cu tocurile cam strâmbate. Se îndreptă de spate și rămase pe loc privind în jur. Se afla în zona neacoperită a peronului, iar soarele strălucitor se reflecta în dalele de beton și o orbea. Timp de o clipă nu văzu nimic. În câteva momente trenul se puse încet în mișcare.

Apoi, profund șocată, îl văzu pe Paul venind spre ea. Prezența lui reală i se relevă brusc, umplându-i inima de teamă, dar și de bucurie. Era puțin schimbat, ceva mai slab și mai bronzat, iar lumina aurie a după-amiezii îi punea în valoare frumusețea edwardiană și aerul ușor meridional. Nu zâmbea, o privea doar atent, parcă neliniștit și totodată bănuitor. Mustața moale îi contura gura cu colțuri lăsate, dându-i o expresie de nemulțumire. Dora se întoarse. Dar în clipa următoare, când el se apropie, totul redeveni teamă și neliniște.

Toby și însoțitorul lui, care se întâlniseră cu Paul ceva mai departe pe peron, veneau imediat în urma lui. Amândoi îi zâmbeau peste umărul lui Paul. Dora se întoarse spre el.

– Ei, Dora..., zise Paul.

– Bună, răspunse Dora.

– Bine ați venit! rosti tovarășul lui Toby. Ce păcat că n-am știut cine sunteți. Am fi putut sta de vorbă. Am făcut drumul împreună cu soția ta fără să știm cine este.

– Atunci să facem prezentările, spuse Paul. James Tayper Pace. Iar acesta este Toby Gashe. Sper că ți-am reținut bine numele. Și soția mea.

Stăteau laolaltă pe peronul însorit, iar umbrele lor se contopeau. Ceilalți călători dispăruseră.

– Mă bucur mult să vă cunosc, spuse James Tayper Pace.

– Și eu, răspunse Dora.

– Unde ți-e bagajul? întrebă Paul.

– Vai de mine! exclamă Dora și rămase cu gura căscată.

Își lăsase geamantanul în tren.

– L-ai lăsat în tren? continuă Paul.

Dora confirmă dând din cap prostește.

– Nici nu se putea altfel, draga mea, spuse Paul. Hai să mergem la mașină.

Apoi se opri.

– Și notițele mele erau acolo?

– Da, răspunse Dora. Îmi pare teribil de rău.

– O să-l găsești, zise James. Oamenii sunt cinstiți.

– Din câte știu eu nu prea sunt, comentă Paul.

Se întunecase la față.

– Hai să mergem. De ce-ți ții mâinile așa? Te rogi sau ce faci? o întrebă el.

Dora uitase complet de fluture. Acum își deschise palmele ca o floare, cu încheieturile lipite. Fluturele multicolor își făcu apariția. Zbură ușor în jurul lor, apoi se înălță peste peronul însorit și dispăru în zare. O clipă rămaseră toți uimiți și tăcuți.

– Ești plină de surprize, spuse Paul.

Porniră toți spre ieșire în urma lui.

CAPITOLUL 2

Condus de Paul, automobilul Land Rover înainta rapid. Arbuștii ce mărgineau șoseaua, bogat înfrunziți, se revărsau spre drum și atingeau mașina în mers.

– Sper că stați bine acolo, în față, doamnă Greenfield, spuse James Tayper Pace. Mă tem că mașina nu-i prea confortabilă.

– Stau foarte bine, spuse Dora.

Întoarse puțin capul, iar James – cam chircit și cam prea voluminos pentru interiorul mașinii – îi răspunse cu un zâmbet. Pe Toby nu-l putea vedea, căci ședea chiar în spatele ei. Era încă total năucită de greșeala de a fi uitat în tren notițele lui Paul și pălăria italienească de plajă. Nici nu îndrăznea să se uite la el.

– Am încercat să iau cealaltă mașină, spuse Paul, dar Înălțimea Sa n-a catadicsit să o repare încă.

– De data asta trenul a venit la timp, spuse James. O să ajungem tocmai bine ca să prindem vecernia.

Drumul era umbrit, iar soarele de după-amiază atingea vârfurile aurii ale ulmilor lăsând tot restul într-un întuneric verde și dens. Dora se scutură, încercând să privească în jur. Recepționa totul cu uimirea orășeanului pentru care peisajul natural are ceva ireal, prea bogat, prea reliefat, prea verde. Se întoarse cu gândul la îndepărtata Londră și la zgomotul și murdăria atât de prietenoase de pe King's Road, din serile de vară când ușile cârciumilor stau larg deschise spre trotuar. O trecu un fior și-și ridică picioarele sus pe banchetă, ca să se simtă mai puțin singură. În scurt timp va trebui să dea ochii cu toți necunoscuții de acolo; după aceea va trebui să dea ochii cu Paul. Ce bine ar fi dacă n-ar mai ajunge la destinație niciodată.

– Aproape am ajuns, spuse James. Ăsta-i zidul moșiei spre care ne îndreptăm. Mergem pe lângă el cam o milă până să ajungem la poartă.

În dreapta mașinii apăru un zid de piatră uriaș. Dora privi spre stânga. Gardul viu se termină și se ivi o pajiște aurie ce ducea spre un crâng. Ceva mai departe, linia albăstruie și imprecisă a dealurilor din zare. Simți că privește lumea de afară pentru ultima oară.

– Când cotim, casa se vede foarte frumos, spuse James. Tu vezi bine de acolo, Toby?

– Foarte bine, mulțumesc, răspunse vocea lui Toby chiar din spatele Dorei.

Mașina încetini.

– Am impresia că poarta e închisă, spuse Paul. Am lăsat-o deschisă, dar cineva a avut amabilitatea să o închidă.

Opri mașina lângă zid, cu roțile ascunse în iarbă, și claxonă de două ori. Dora zări ceva mai departe porțile din fier flancate de doi piloni imenși având în vârf câte o bilă.

– Nu claxona, spuse James. O să deschidă Toby porțile.

– Sigur că da, zise Toby și se grăbi să sară de la locul lui.

În timp ce se lupta să salte cuiul greu din lăcașul său de beton și să deschidă porțile, de pe alee veniră în zbor, aduse de vânt, două foi de ziar; una se înfășură pe piciorul lui Toby, cealaltă se răsuci și zbură pe șosea. Paul, care rămăsese tot timpul cu privirea ațintită înainte, fără să se uite la Dora, spuse:

– Tare aș vrea să-l convingă cineva pe fratele Nicholas să aibă puțin mai multă grijă de locul ăsta, să nu mai arate ca la mahala.

James nu spuse nimic. Toby se întoarse și sări în mașină. Paul făcu o curbă largă cu mașina pe șosea, iar apoi coti brusc la dreapta, pe alee. Dora observă o căsuță pe stânga. Ușa era larg deschisă și o altă foaie de ziar era gata să plece în zbor din pragul ei. Din interior se auzi un lătrat de câine, încă ceva îi mai atrase atenția și, întorcând capul, văzu un bărbat îndesat, cu păr negru și lung, ieșind în ușă și privind în urma mașinii. Și James întoarse capul. Privind în oglinda retrovizoare, Paul exclamă:

– Ia te uită!

Dora privi din nou înainte și scoase o exclamație plină de uimire. În fața lor, la o distanță considerabilă, la capătul unei alei flancate de copaci, se înălța un adevărat conac. Aleea era întunecată, dar conacul, aflat ceva mai departe, primea pe toată fațada razele oblice ale soarelui la asfințit. Clădirea, de un cenușiu deschis și având în spate cerul decolorat de lumina amurgului, căpăta strălucirea curată a unei fotografii. În mijlocul fațadei un fronton înalt, susținut de patru piloni, depășea linia acoperișului. Mai sus de el se arcuia o cupolă din aramă înverzită. La primul etaj pilonii se terminau într-o balustradă, iar de acolo se arcuiau în jos două șiruri de trepte din piatră.

– Acesta este Imber Court, spuse James. Nu-i așa că-i frumos? Vezi, Toby?

– Stilul paladin, spuse Paul.

– Într-adevăr, zise Dora.

Erau primele cuvinte pe care le schimbau de la gară încoace.

– Aici locuim toți, spuse James. Noi chiar în conac, iar ele mai departe, în stânga. Firește, aleea nu duce chiar până la conac. Iar între noi este lacul. O să-l vedeți într-o clipă. În partea aceea o să zăriți zidul mănăstirii. Mănăstirea este complet ascunsă de copaci. De la malul lacului, de pe partea noastră, se vede turla numai iarna, dar acum, de aici, nu se vede absolut nimic.

Dora și Toby se uitară spre stânga, întrezărind departe, printre copaci, un zid înalt, la fel ca cel care mărginea șoseaua. În timp ce priveau, mașina coti spre dreapta, urmând aleea, și în fața lor apăru o întindere de apă.

– Nu credeam că mănăstirea este așa de aproape, spuse Toby. Ia te uită, un lac! Se poate înota în el?

– Se poate, dacă nu te deranjează mâlul. Unele zone sunt cam periculoase din cauza ierburilor. Mai bine te sfătuiești cu Michael, el știe totul despre lac.

Acum mașina înainta pe lângă apă care, dincolo de o zonă mlăștinoasă de stufăriș, se întindea netedă și lucioasă, dând ultimelor licăriri ale zilei străluciri de email. Dora constată că este un lac imens. Privind înapoi peste întinderea lui, Dora zări ceea ce era probabil capătul zidului mănăstirii. De aici, Imber Court era ascuns de copaci. Lacul se îngusta până devenea un punct, iar mașina începu să cotească iar spre stânga. Paul încetini mult și trecu cu grijă peste un podeț de lemn care troncăni sub roți.

– Lacul este alimentat de trei izvoare care se varsă în el aici, spuse James. Iar la celălalt capăt se formează un râu care se scurge din lac. Nu e el chiar un râu, ci un pârâu care se pierde în mlaștină.

Un al doilea podeț răsună sub roțile mașinii. Dora privi în jos, zărind printre scândurile podețului firul de apă ce licărea verzui, ascuns sub vegetație.

– Capătul îndepărtat al lacului nu se vede de aici, spuse James, pentru că el cotește pe cealaltă latură a conacului. Este în formă de L, un L întors, văzut de aici, firește. Casa este așezată în scobitura L-ului.

Trecură peste al treilea pod. Mașina coti din nou, spre stânga, iar Dora căută din priviri conacul. El apăru imediat, arătându-și o latură – un dreptunghi de piatră cenușie cu trei șiruri de ferestre. Puțin mai departe de alee era o curte cu grajduri mai joase, dominate de un turn cu ceas.

– Iar acolo este grădina noastră de legume, spuse James arătând undeva în dreapta.

Dora observă un teren cu loturi de legume și sere. În depărtare se zărea o pajiște și câțiva copaci. Atmosfera era închisă și apăsătoare. Copacii din depărtare

primeau din plin ultimele raze de lumină care acum dispărea și se risipea.

Mașina înaintă pe pietriș și se opri. Ajunseseră în fața casei. Sufocată de emoție, Dora simțea că-i ard obrajii. Începu să coboare din mașină cu mișcări rigide. James sări jos prin spate și veni să o ajute. Pietrișul scrâșni sub pantofii cu tocuri înalte ai Dorei. Ea făcu un pas înapoi și privi conacul.

De aici nu mai părea chiar așa de mare cum păruse de la distanță. Dora constată că pilonii corintieni susțineau acoperișul unui balcon aflat în dreptul camerelor de la etajul întâi. Cele două șiruri de trepte gemene coborau din balcon spre stânga și spre dreapta, acoperind astfel aripile laterale ale casei pentru ca apoi să se întoarcă din nou, una spre cealaltă, și să se întâlnească la mică distanță în punctul central al fațadei. La capetele balustradei de piatră se aflau doi lei sculptați șezând satisfăcuți ca niște pisici, iar între ei o mână de profan din secolul al nouăsprezecelea montase uși mari cu geamuri ce duceau spre o sufragerie de la parter. Deasupra acestor uși, un medalion din piatră sculptată cuprindea cuvintele: *Amor via mea*. Un medalion asemănător domina și ușa balconului de deasupra, înconjurată de ghirlande sculptate care îndreptau ochiul spre florile din piatră de sub acoperișul verandei și care acum se bucurau încă de ultimele licăriri de lumină reflectate de lac. Întorcându-și privirile de la conac, Dora constată că aleea cu pietriș unde se aflau era de fapt o terasă la capătul căreia se găsea o balustradă din piatră, împodobită cu urne, și câteva trepte late, crăpate și cam năpădite de iarbă și mușchi. Dincolo de ele, o pajiște acoperită cu iarbă cobora în pantă lină spre lacul care începea nu departe în fața casei; de la trepte pornea o potecă unde iarba fusese tunsă. Poteca, flancată de arbori de tisă, se oprea la marginea apei.

– E minunat, spuse Dora.

– E un exemplar reușit pentru genul său, spuse Paul.

Din proprie experiență Dora știa că nimic nu-l binedispune pe Paul mai rapid decât ocazia de a-i arăta ei ceva. Privea clădirea cu atâta satisfacție de parcă ar fi ridicat-o chiar el.

– Unul din discipolii lui Inigo Jones, începu el.

– Ar fi bine să ne grăbim dacă vrem să ajungem la timp la vecernie, zise James. Îmi pare rău.

Porni în sus pe trepte. Ceilalți îl urmară.

James se opri, privind în jos de la înălțime.

– Presupun că oaspeții noștri vor să vină cu noi, spuse el.

– Firește, cum să nu, răspunse Toby.

Se pare că dăduse răspunsul potrivit.

Dora presupuse că vecernia trebuie să fie un soi de slujbă religioasă. Cel puțin asta avea să amâne momentul când trebuia să-i întâlnească pe ceilalți și momentul și mai greu când se va afla singură cu Paul. Confirmă dând din cap.

Paul nu spuse nimic, o urmă doar tăcut și preocupat.

Dora urcă treptele trecându-și mâna de-a lungul balustradei late din piatră. Încă mai păstra căldura soarelui. Când intră în conacul propriu-zis se înfioră ușor. Se trezi într-un balcon lat, pavat, acoperit de portal. Ușa înaltă din fața ei dădea într-un hol mare. Era cam întuneric înăuntru pentru că nu se aprinseseră luminile. Dora intră în hol, după James și Toby, și avu imaginea unei scări mărețe și a câtorva persoane care treceau grăbite prin hol și ieșeau printr-o altă ușă, de la capătul celălalt. Plutea în aer un miros stătut, de pâine veche, de azil.

Dintre cei care treceau grăbiți se desprinse o femeie care se apropie de ei.

– Mă bucur că ați ajuns la timp, spuse ea. Bine ați venit la Imber, Toby și Dora. Aici toți ne spunem pe nume, să știți. Am sentimentul că vă cunosc pe amândoi foarte bine, am auzit atâtea lucruri despre voi.

Femeia pe care Dora o putea vedea acum în lumina difuză din interior, era o persoană voinică, între două vârste, cu o față pistruiată și rotundă, ca de fetiță, acoperită cu un puf blond și fin care-i dădea înfățișarea unui leu cumsecade. Avea ochi albaștri, plăcuți, păr foarte lung, blond deschis, pe care-l purta strâns cu grijă în cozi în jurul capului.

– Aceasta este doamna Mark, spuse James.

– Poate vrei să te odihnești puțin, îi spuse doamna Mark Dorei.

– Nu, mulțumesc, răspunse Dora.

În clipa aceea Dora zări, peste umărul doamnei Mark, o figură ce părea a fi o fată frumoasă care se grăbea spre ușă împreună cu ceilalți. Era foarte zveltă și avea o față palidă și trasă, pleoape lungi și grele și un păr negru, bogat, pe care-l purta într-un coc lăsat pe ceafă. Un breton scurt și zburlit, din șuvițe ondulate, îi umbrea fruntea înaltă. Înainte să iasă pe ușă se întoarse o clipă spre Dora și zâmbi.

Dora avu o senzație neplăcută. Își dădu seama că bănuise că – dacă tot era nevoită să împodobească un loc atât de neprimitor – cel puțin avea să fie singura femeie frumoasă din teritoriu. O femeie cu înfățișarea doamnei Mark era cât se poate de la locul ei aici. Dar figura pe care tocmai o zărise era de-a dreptul tulburătoare, avea ceva prevestitor de rău și chiar amenințător. Dora își aminti că uitase să răspundă printr-un zâmbet la zâmbetul fetei. Iar când zâmbi, fata dispăruse deja de câteva clipe.

– Nu vreți să intrăm? spuse doamna Mark.

O luă înainte, iar Dora și Paul porniră după ea. Toby și James veneau în urma lor. James se grăbi să o ia înainte ca să țină ușa deschisă și astfel ajunseră toți într-un culoar larg. Paul o prinse de mână pe Dora, o strânse cu putere și nu-i mai dădu drumul. Dora nu-și dădea bine seama dacă gestul însemna o amenințare sau o încurajare. Își lăsă mâna moale, strânsoarea îi displăcea, era copleșită de tristețe.

În clipa următoare păși încet într-o sală mare și lungă, în care deja se aprinseseră luminile. Pe peretele opus ușii, trei ferestre înalte, arcuite în partea de sus, fără perdele, ofereau o vedere spre parc, iar acum, în contrast cu strălucirea luminilor din interior, ele păreau întunecate și încețoșate. Dora clipi. Încăperea era înaltă și îmbrăcată în lambriuri scumpe. Zugrăveala în alb și roz pălise ajungând la o culoare incertă, ușor prăfuită, acum și mai decolorată din pricina luminilor. Dora bănui că acesta trebuie să fi fost salonul cel mare sau poate sala banchetelor de la Imber Court, transformată în capelă. Peretele sălii de la capătul din dreapta fusese acoperit în întregime cu o draperie din pânză de sac albastră, în mijlocul căreia era fixată o cruce simplă din lemn de stejar. Sub ea, pe un podium, se înălța un altar acoperit cu o dantelă albă peste care era așezat un crucifix din alamă. Într-o latură se vedea un stativ muzical împodobit, care servea drept suport de carte. Încăperea nu era mobilată, ci avea doar vreo două-trei rânduri de scaune din lemn și niște perne aruncate pe jos. Câteva persoane îngenunchează deja, iar tăcerea desăvârșită – care Dorei i se părea ușor dramatică din cauza ciudățeniei locului – o făcu să-și țină respirația.

James Tayper Pace se închină și îngenunche imediat, lângă ușă. Toby îngenunche lângă el.

– O să vă așezăm în spate, șopti doamna Mark și indică rândul din spate pentru Paul și Dora.

Apoi se strecură în față spre ceea ce părea să fie locul ei obișnuit. Cei doi se îndreptară spre locurile lor pășind cu grijă pe podelele goale. Se făcu din nou liniște.

După ce șovăi o clipă, Dora îngenunche alături de Paul. În tăcerea absolută, ea constată că-i bate inima cu putere. Se eliberase din strânsoarea lui Paul când intraseră pe ușă, iar acum își împreună mâinile în față cu multă hotărâre. Sfidând atmosfera pioasă, își lăsă capul mult pe spate ca să privească încăperea. Constată astfel că plafonul se înălța și avea în centru o lanternă, fiind probabil interiorul cupolei înverzite pe care o văzuse de pe alee. Văzută din interior părea destul de mică. Privirea Dorei întârzie o vreme pe frizele cu ouă și săgeți, acum decolorate,

pe papirusurile roz și pe ghirlandele din stuc pentru ca, în final, să se întoarcă la scena sobră din fața ei.

Pe rândul din față, în genunchi, era un bărbat într-o sutană neagră care era probabil preot, iar lângă el Dora zări – spre marea ei uimire și neplăcere – o grămadă de veșminte negre care ascundeau probabil o călugăriță. În spatele lor, în același grup cu James și Toby, mai erau trei sau patru bărbați. O vedea și pe doamna Mark, în genunchi, cu spatele foarte drept, cu capul acoperit cu o batistă mototolită pe care și-o scosese probabil din buzunar când intrase pe ușă. Fata cea brunetă, pe care Dora o zărise în hol, stătea în genunchi ceva mai în spate, acoperindu-și fața cu mâinile și ținându-și capul mult plecat. Își pusese pe cap o eșarfă din dantelă neagră de sub care se ivea cocul negru licărind în lumina strălucitoare. Alte femei nu mai erau.

Cineva începu să vorbească, iar Dora tresări vinovată. Asculta, dar nu reușea să înțeleagă ce se spune. Vorbitorul era preotul din față. După ce mai ascultă puțin își dădu seama că se vorbește în latină. Era profund șocată și dezorientată. Când își pierduse convingerile religioase, își păstrase totuși ideile preconcepute. Se trezi deodată înconjurată de un murmur de voci și constată că începuse un dialog între preot și congregația sa. Dora își luă inima în dinți și aruncă o privire furișată spre Paul. Stătea în genunchi, cu umerii drepți, cu mâinile împreunate la spate, cu privirea îndreptată înainte și puțin în sus, către crucea de la celălalt capăt al încăperii. Avea acea expresie solemnă și nobilă care-i apărea pe chip întotdeauna când se gândea la munca lui, dar numai rareori când se gândea la soția lui. Dora se întreba fericită dacă gândurile lui mergeau către lucruri mai înalte sau dacă nu cumva cadrul acesta religios îi schimbase în vreun fel sentimentele. Trebuie să-și amintească – odată, când o să-l prindă în toane bune – să-l întrebe dacă crede în Dumnezeu. Era absurd să nu știe acest lucru.

Deodată Dora constată că, de pe rândul din față, călugărița se întorsese și se uita la ea. Era destul de tânără, avea o față roșie și lătăreață și ochi pătrunzători. Detașându-se de scena pioasă din jurul ei în maniera specifică celor ce-și fac din pietate o profesie, călugărița o studie pe Dora, cu obiectivitate și seriozitate, timp de două-trei minute. Apoi se întoarse și-i șopti câteva cuvinte peste umăr doamnei Mark, care stătea în genunchi chiar în spatele ei. Doamna Mark se întoarse și ea și se uită la Dora. Dora simți că se aprinde la față și că o cuprinde panica. Privirile acestea erau reci, familiare și inevitabile. Cuprinsă de resemnare – ca orice persoană care n-a reușit niciodată să scape nepedepsită – Dora o văzu pe doamna Mark ridicându-se și venind în vârful picioarelor pe lângă scaune până în spatele

Dorei și aplecându-se peste umărul ei. Dora se răsuci încercând să înțeleagă ce-i șoptea doamna Mark la ureche.

– Ce? întrebă Dora mai tare decât intenționase.

– Sora Ursula te roagă să-ți pui ceva pe cap. Așa-i obiceiul aici.

– N-am ce să-mi pun, spuse Dora gata să izbucnească în lacrimi, stânjenită și jignită.

– E bună chiar și o batistă, răspunse doamna Mark zâmbind încurajator.

Dora scotoci în buzunar și scoase o batistă nu prea curată, pe care și-o puse pe creștet. Doamna Mark se depărtă în vârful picioarelor, iar călugărița se mai uită o dată înapoi cu o satisfacție plină de bunăvoință.

Roșind violent, Dora privi înaintea ei. Își dădea seama că expresia lui Paul se schimbase, dar nu îndrăznea să se uite la el. Se prinse cu mâinile strâns de spătarul scaunului din față. Slujba murmurată în latină continua. Dora deveni conștientă de faptul că fusta ei este nepermis de strâmtă și că i s-au dus ochiurile la ciorapi. O dureau picioarele și constată deodată că e foarte incomod să stai în genunchi când ai pantofi cu tocuri înalte. Începu să privească absent prin încăpere. Nu o vedea ca pe o capelă. Era doar o sufragerie prăpădită, ponosită și jalnică, în care se desfășura un ritual străin, pe jumătate sinistru, pe jumătate caraghios. Dora trase adânc aer în piept și se ridică în picioare. Își trase de pe cap batista pusă prostește, se îndreptă încet spre ușă și ieși afară.

Se trezi într-un culoar pe care nu și-l amintea, dar, după ce deschise la întâmplare câteva uși, își găsi drumul înapoi, spre sala pardosită cu piatră care dădea în balcon. Trase cu urechea să vadă dacă nu vine cineva după ea, dar nu auzi nimic. Sala era spațioasă și lipsită de orice decorațiuni: fără flori, fără tablouri. Avea doar un cămin deschis cu o poliță din piatră sculptată, curat și plin de conuri de brad cafenii. Pe o bucată de postav verde erau prinse anunțurile cu privire la orele de masă și de slujbă și la un concert de înregistrări din muzica lui Bach. Dora se grăbi să traverseze sala și să iasă în balcon.

Se aplecă peste balustrada dintre piloni și privi în jos, peste terasă și peste lac. Soarele dispăruse, dar cerul înspre apus păstra încă o strălucire arămie străbătută de fâșii de nori subțiri, pe fundalul căreia se contura limpede linia frântă și întunecată a copacilor. Se mai vedea și silueta unui turn care probabil aparținea mănăstirii. Și lacul mai păstra o ușoară strălucire, presărată ici și colo cu puncte fosforescente, alternând cu zone complet întunecate. Dora începu să coboare treptele.

Traversă terasa și coborî și treptele din capăt, mai joase, care duceau spre potecă. Aici se opri pentru că o dureau picioarele, își scoase un pantof și își masă piciorul. Scăpată din strânsoare se simți atât de bine, că-și descălță și celălalt pantof imediat. Acesta căzu undeva în iarba înaltă de lângă trepte. Dora îl aruncă și pe primul după celălalt și începu să alerge spre lac. Treptele uscate încă păstrau căldura soarelui. Poteca dintre copaci era acoperită cu iarbă tunsă care începuse deja să se umezească de rouă.

La malul lacului mărginit de stuf se aflau un ponton mic, din lemn, și o bărcuță. Bărcuța avea înfățișarea ispititoare și ospitalieră pe care o au toate ambarcațiunile mici. În ea se afla o singură vâslă. Dora iubea bărcile, cu toate că-i dădeau un sentiment de neliniște deoarece nu știa să înoate. Rezistă tentației de a se sui și de a luneca pe oglinda întunecată a lacului. În schimb făcu câțiva pași pe mal, înaintând acum printr-o iarbă ceva mai înaltă ce i se agăța de poalele fustei. Simțea sub picioare pământul mai umed și mai moale. Lacul cotea brusc spre dreapta și ea observă că apa se întinde și de cealaltă parte a conacului, despărțindu-l de mănăstire. Rămase locului scrutând întunericul de dincolo de apă și gândindu-se că acesta este primul moment de liniște din ziua aceea. Rămase așa o vreme, ascultând tăcerea.

Pe neașteptate un clopoțel sună clar și ascuțit pe partea cealaltă. Sună tare și autoritar cam un minut. Apoi se așternu din nou o tăcere desăvârșită. Clinchetul răsunase în urechile Dorei atât de limpede și de poruncitor de parcă cel care agitase clopoțelul se afla undeva la malul apei. Se întoarse și începu să alerge repede spre poteca mărginită de tisă. Clopoțelul o speriase. Urcă panta în grabă, gâfâind, iar când puse piciorul pe prima treaptă își aminti de pantofi. Începu să bâjbâie prin iarba înaltă de lângă trepte. Afurisiții de pantofi nu erau nicăieri. Privi în sus, spre conacul care se înălța amenințător în noapte. Se aplecă din nou ca să caute fără speranță prin iarbă. Era prea întuneric, nu se vedea nimic. În clădire, undeva în zona balconului, se aprinse o lumină. Dora renunță la căutările ei și porni înapoi spre terasă. Pietrele îi zgâriau picioarele.

Camera unde se aprinsese lumina dădea direct în balcon, în capătul din dreapta, prin două uși mari de sticlă care păreau de curând montate, desigur, de aceeași mână barbară care intervenise și la parter. Dora văzu că în încăperea luminată se aduna o mulțime de oameni. Nu îndrăzni să mai întârzie, ci năvăli înăuntru și se feri de lumină punându-și mâna streașină la ochi.

Cineva o prinse de braț și o conduse mai departe în încăpere. Era doamna Mark, care spuse:

– Biata Dora! Îmi pare rău că te-am speriat. Sper că nu te-ai pierdut pe-acolo, pe afară.

– Nu, dar mi-am pierdut pantofii, răspunse Dora.

Acum avea picioarele ude și reci. Înaintă instinctiv și se așeză pe marginea mesei. Toți se adunară în jurul ei.

– Ți-ai pierdut pantofii? întrebă Paul pe un ton de nemulțumire.

Se apropie, oprindu-se în fața ei.

– I-am aruncat din picioare undeva în apropiere de treptele de piatră, cele care duc spre cărare, spuse Dora, iar apoi nu i-am mai găsit.

Simplitatea explicației îi oferi o neașteptată alinare.

James Tayper Pace înaintă și spuse:

– Să facem o echipă care să-i caute. O să merg eu cu Toby, întrucât noi deja o cunoaștem pe doamna Greenfield. Să luăm niște lanterne. Între timp doamna Mark o să facă prezentările.

– Merg și eu, adăugă Paul.

Dora știa că este întotdeauna sigur că poate găsi ceea ce a pierdut ea. Spera că el îi va găsi pantofii, și nu unul dintre ceilalți doi. Asta l-ar mai bine-dispune.

Legănându-și picioarele încălțate numai în ciorapii rupți și murdari de noroi, Dora își îndreptă privirile către singura figură cunoscută, cea a doamnei Mark. În fața ei stăteau o mulțime de oameni care o priveau insistent. Nu îndrăznea să se uite la ei; totuși acum situația era atât de îngrijorătoare, încât nu-i mai păsa de ce vedeau sau ce credeau ceilalți.

– Trebuie să faci cunoștință cu toți cei din micul nostru grup, spuse doamna Mark. Pe Toby l-ai cunoscut deja.

Dora, care o privea în continuare pe doamna Mark, observă că fața ei, lipsită de machiaj, reușea să arate în același timp rozalie dar și întunecată și-și spuse că părul blond, strâns într-o coadă, trebuie să fi fost grozav de lung când era desfăcut. Doamna Mark purta o bluză albastră descheiată la gât și o fustă din bumbac maro care-i acoperea picioarele încălțate în papuci de pânză.

– El este Peter Topglass, spuse doamna Mark.

Un bărbat înalt, cu ochelari și cu un început de chelie se înclină în fața Dorei.

– Iar el este Michael Meade, conducătorul nostru.

Un bărbat cu nasul proeminent, cu păr moale de un castaniu deschis, cu ochi albaștri prea apropiați și cu un zâmbet cam obosit și cam neliniștit.

– Iar acesta este Mark Strafford, omul castor.

Un bărbat voinic, cu o claie de păr și o barbă roșcată, cu o expresie ușor sarcastică înaintă și o salută pe Dora înclinându-se ușor. Mirosea puternic a dezinfectant.

– Eu sunt domnul doamna Mark, cred că ați înțeles, spuse Mark Strafford.

– Iar acesta este Patchway, omul nostru de bază la munca în grădină.

Un om cu un aspect neîngrijit, purtând o pălărie ponosită și care parcă nu știa pe ce lume se află și nici nu se sinchisea de asta, îi aruncă Dorei o privire cam încruntată.

– Iar el este părintele Bob Joyce, duhovnicul nostru.

Preotul în sutană care tocmai intrase în încăpere se grăbi să dea mâna cu Dora. Avea o față ca un gogoșar și în ochi i se citea credința. Zâmbi, dând la iveală niște dinți cam negri și plombați din abundență, iar apoi îi aruncă Dorei o privire pătrunzătoare care o făcu să se simtă nesigură pe ea.

– Iar aceasta este sora Ursula, care face legătura între noi și mănăstire.

Sora Ursula o învălui într-un zâmbet. Avea sprâncene negre și arcuite și o expresie autoritară.

– Ne bucurăm să vă avem printre noi, spuse sora Ursula. Ne-am rugat pentru dumneavoastră.

Dora se îmbujoră, cuprinsă de jenă și de indignare. Reuși însă să zâmbească.

– Iar aceasta, spuse doamna Mark, este Catherine Fawley, care este o sfântă și pe care sunt sigură că ai s-o iubești așa cum o iubim toți.

Dora se întoarse și o văzu pe tânăra cea frumoasă, cu fața prelungă.

– Bună, spuse Dora.

– Bună, răspunse Catherine Fawley.

Poate că, de fapt, nici nu este frumoasă, își spuse Dora ușurată. Avea un aer timid și reținut, care făcea ca fața ei să nu aibă strălucire. Avea totuși un zâmbet cald și oarecum complice. Ochii mari, de un cenușiu marin rece, se plecară sub privirea Dorei. Aceasta încă simțea în ea, în chip nedefinit, o ușoară amenințare.

– Vrei un ou fiert, sau poate altceva? întrebă doamna Mark. De obicei noi luăm un ceai și ceva mai consistent la ora șase, iar după vecernie bem doar un lapte cu biscuiți – și arătă spre o masă pe care erau înșirate căni și o cutie mare cu biscuiți din care se înfrupta Peter Topglass.

Grupul din jurul Dorei se risipise. Michael Meade, prins într-o discuție cu Mark Strafford, zâmbea din când în când, arătându-și dinții neregulați și dând din mâini cu gesturi de figurină egipteană.

– S-au terminat biscuiții Petit Beurre, comentă de unul singur Peter Topglass undeva mai încolo.

– Nu vreau ou, mulțumesc, spuse Dora. Am luat o gustare în tren.

– Atunci poate puțin lapte.

– Nu, mulțumesc, nimic, spuse Dora.

Își aminti de sticlele de whisky. Acum trebuie să fi ajuns prin Țara Galilor.

James Tayper Pace dădu buzna înăuntru exclamând:

– Evrica! Toby a fost norocosul!

Toby Gashe intră după el, ținând pantofii Dorei de tocuri, câte unul în fiecare mână. Apropiindu-se de Dora, își plecă ochii, iar obrajii arămii i se aprinseseră mai tare. Când îi dădu pantofii făcu stângaci o ușoară plecăciune, arătându-i totodată creștetul capului său rotund.

– Vai, Toby, îți mulțumesc foarte mult! spuse Dora.

Intră și Paul, cu fața cuprinsă de iritare.

– Bună treabă, dragii mei James și Toby, rosti părintele Bob Joyce. Întotdeauna ne bucurăm mai mult de ceea ce a fost pierdut și regăsit decât de ceea ce nu s-a pierdut niciodată.

– Iar acum, că pantofii doamnei Greenfield s-au găsit, putem merge toți la culcare, spuse James.

CAPITOLUL 3

Paul și Dora erau singuri.

– Caietul acela de notițe era de neînlocuit, spuse Paul. Reprezenta ani întregi de muncă. Ce prost am fost să-ți cer să mi-l aduci.

– Îmi pare grozav de rău, spuse Dora. Sunt sigură că ai să-l recuperezi. Mă duc mâine la gară.

– Ar fi trebuit să dau telefon imediat, zise Paul, dar, cu aiurelile tale, am uitat complet. Ce ți-a venit să-ți scoți pantofii?

– Mă dureau picioarele, ți-am mai spus, răspunse Dora.

Se priviră sub lumina necruțătoare a becului puternic, fără abajur. Camera lui Paul era la etajul întâi și avea două ferestre mari pe latura dinspre mănăstire. Pe vremuri fusese un dormitor măreț, cu lambriuri verzi și o oglindă fixată în perete. Acum era mobilat cu două paturi din fier, două scaune cu spătar, o masă mare – susținută de o capră – pe care Paul își întinsese cărțile și o măsuță din mahon ce părea a fi o frumoasă relicvă a vremurilor de altădată. Într-un colț se afla valiza lui Paul, deschisă și pe jumătate despachetată. Două covorașe ieftine, dar noi, erau aruncate pe podeaua altminteri goală. Când vorbeau, încăperea avea ecou.

Paul rămăsese cu o mână în șold, uitându-se la Dora. Era capabil să o studieze așa timp îndelungat, încruntându-se ușor, iar asta o speria întotdeauna. Și totuși știa bine că este o manifestare de dragoste – acea dragoste neobosită și tenace pe care Paul încă o nutrea pentru ea și care o făcea să se simtă fascinată, refractară și totuși recunoscătoare. Îi întorsese privirea stânjenită, admirând totuși o anume soliditate a ființei lui care deborda de dragoste pentru ea și pentru munca lui, și de certitudine în privința vieții. Prin comparație, se simțea fragilă și efemeră, de parcă nu era decât un gând născut de mintea lui.

Pentru a pune capăt acelei priviri scrutătoare, Dora se apropie de el și-l prinse ușor de umeri:

– Paul, nu fi supărat!

Paul se depărtă fără să răspundă la atingerea ei.

– Numai tu poți avea atât de puțină minte încât, după ce m-ai înșelat așa cum ai făcut-o, să vii să mă pipăi și să-mi spui: „Nu fi supărat!“

Maimuțărind-o astfel, se duse să-și caute în geamantan trusa de toaletă în carouri albe și negre.

– Păi, ce mai pot să zic? întrebă Dora. Oricum, am venit, sunt aici.

– Și nici nu sunt de acord cu ceea ce spunea puțin mai devreme părintele Bob, cum că trebuie să ne bucurăm mai mult pentru oaia cea regăsită. Iar dacă te aștepți să mă bucur, o să ai o mare dezamăgire. Escapadele tale ți-au coborât statutul pentru totdeauna în ochii mei.

Paul ieși din încăpere.

Amărâtă, Dora își desfăcu săculețul de etamină. Pijamaua era în geamantanul pierdut, dar măcar avea periuța de dinți. Era profund afectată de ceea ce-i spusese Paul. Cum de-l lăsa inima să-i pună o asemenea etichetă pentru ceva ce ținea de trecut? Trecutul nu era niciodată real pentru Dora. Acum se gândea pentru prima dată că Paul ar putea menține vie amenințarea trecutului ei numai ca să o chinuiască. Alungă gândul ca să nu înceapă să plângă și se duse să deschidă larg cele două ferestre înalte. Nu aveau perdele. Noaptea era caldă și plină de stele. De pe această latură a casei lacul părea a fi foarte aproape. Deși era întuneric, el se vedea în lumina difuză a stelelor și a lunii ce nu răsărise încă. Dincolo de lac se mai vedeau și alte forme.

Paul intră din nou în cameră.

– N-am pijama, spuse Dora, era în geamantan.

– Ia o cămașă de-a mea, răspunse Paul. Uite una care tot trebuie spălată.

– Le-ai povestit călugărițelor totul despre mine? întrebă Dora.

– Nu le-am povestit călugărițelor nimic, spuse Paul. A trebuit să dau câteva explicații celorlalți membri ai comunității. Iar dacă ele n-au fost prea măgulitoare, asta nu mai este vina mea.

– O să-și închipuie că rugăciunile lor tâmpite m-au adus aici, spuse Dora.

– Eu respect locul acesta și te sfătuiesc să faci același lucru, spuse Paul.

Dora ar fi vrut să-l întrebe acum dacă crede în Dumnezeu, dar renunță. Era clar că crede. Rosti doar:

– Nu pot schimba trecutul.

Paul o privi cu asprime.

– Poți în schimb să nu-l privești cu atâta ușurință, spuse el. În cazul tău nici nu poate fi vorba despre căință, căci nu cred că ești în stare de ceva atât de serios.

Prin fereastra deschisă se auzi din nou clinchetul clopoțelului de dincolo de lac. Dora tresări.

– Iar clopoțelul ăsta. Ce-i cu el? întrebă ea.

– E de la mănăstire, anunță slujbele, răspunse Paul. Acum sună pentru utrenie. Dacă te trezești foarte devreme, ai să-l auzi sunând pentru slujbele de dimineață. Vor avea un clopot nou în scurt timp, adăugă el.

Începură amândoi să se dezbrace.

– Există o legendă despre clopotul mănăstirii, spuse Paul. Am găsit-o într-unul din manuscrise. S-ar putea să-ți placă.

– Ce zice? întrebă Dora.

– Așezământul este foarte vechi, spuse Paul. Încă din secolul al doisprezecelea aici au existat – cu unele întreruperi – călugărițele benedictine. Cele de acum sunt tot benedictine, dar anglicane. Oricum, undeva în secolul al paisprezecelea – adică înaintea desființării – legenda spune că una dintre călugărițe avea un iubit. Nu că ăsta ar fi fost un fapt neobișnuit la vremea aceea, dar ordinul a avut întotdeauna o foarte bună reputație. Nu se știe cine a fost călugărița. Tânărul a fost văzut de vreo două ori escaladând zidul, iar în cele din urmă a căzut și și-a frânt gâtul. Zidul – care întâmplător mai există și astăzi – este foarte înalt.

Stareța a cerut ca vinovata să recunoască, dar nici una dintre ele nu a mărturisit. Atunci a fost chemat episcopul. Acesta, care era un om de o înaltă ținută morală, aproape un sfânt, a cerut de asemenea ca păcătoasa să mărturisească. Cum însă tot nu s-a aflat nimic, el a blestemat mănăstirea și, după cum spune cronicarul, atunci clopotul cel mare „și-a luat zborul din turn, ca o pasăre, și a căzut în lac".

– Doamne ferește! exclamă Dora.

– Și asta nu-i tot, spuse Paul. Călugărița cea păcătoasă, copleșită de această împrejurare, a fugit imediat din mănăstire și s-a înecat în lac.

– Sărmana! rosti Dora.

– Bine-nțeles că tu te și identifici cu necredincioasa, continuă Paul.

– Poate fusese forțată să intre în mănăstire, spuse Dora. În vremea aceea se mai făcea așa ceva.

– Și-a călcat jurământul, spuse Paul.

– E adevărată povestea asta? întrebă Dora.

– Asemenea legende au în general un sâmbure de adevăr. Există documente care vorbesc despre un clopot renumit aici, dar nu se știe ce s-a întâmplat cu el. A fost făurit de un mare meșter din Gloucester, Hugh Belleyetere, sau Bellfounder, și avea o oarecare faimă datorită sunetului său și puterii de a îndepărta ciuma și spiritele rele. Era și ceva încrustat pe el, scene din viața lui Iisus, lucru destul de neobișnuit atunci. Dacă ar fi să iasă vreodată la iveală, ar fi o piesă de mare interes. E posibil să fi fost aruncat în lac la momentul desființării mănăstirilor fie de către oamenii veniți să jefuiască mănăstirea, fie – și mai probabil – chiar de către călugărițe pentru a-l pune la adăpost. Metalul clopotelor era foarte valoros. Cred

că o dată lacul a fost chiar dragat, dar nu s-a găsit nimic. Clopotul se numea Gabriel.

– Avea nume? întrebă Dora. Ce frumos! Dar ce păcat de călugăriță! Oare stafia ei se mai arată?

– Documentele nu menționează asta, zise Paul, dar povestea spune că uneori clopotul bate pe fundul lacului și că, dacă-l auzi, ăsta e semn de moarte.

Dora se înfioră. Se dezbrăcase și-și trăsese pe cap cămașa lui Paul.

– Ai spus și celorlalți povestea asta? întrebă ea.

– Nu, nu le-am spus-o. Ba da, cred că i-am spus-o lui Catherine, răspunse el și se băgă în pat.

Pe Dora o trecu un fior de repulsie. Se duse la fereastră și privi afară. Răsărise luna, iar lacul se vedea acum bine; suprafața lui argintie era ușor încrețită, fie de adierea vântului, fie de vreo viețuitoare nocturnă. Aerul parfumat pătrundea în cameră. Acum Dora vedea mai bine peisajul din fața ei: fațada sumbră a mănăstirii, străpunsă ici și colo de lumini, ceva mai departe copacii cu coroanele lor rotunjite care reflectau lumina difuză și umbrele lungi, ciudate ale copacilor și arbuștilor, așternute peste pajiștea de sub fereastra ei. Privind puțin spre stânga, zări ceva ce părea a fi un viaduct nu prea înalt ce se întindea peste o zonă apropiată a lacului, către zidul mănăstirii. Apoi, speriată deodată, observă chiar la malul apei o siluetă întunecată și neclintită.

Inima Dorei începu să bată tare; privi insistent într-acolo și-și stăpâni o exclamație. Apoi silueta se mișcă și-l recunoscu imediat pe Toby Gashe care se plimba pe malul lacului. Se plimba singur, lovind cu picioarele iarba înaltă. Dora se retrase puțin de la fereastră, fără a-l pierde totuși din ochi. Pentru ca Paul să nu-și dea seama că urmărește ceva, întrebă:

– Și aduc un clopot nou?

– Da, îi răspunse el. Se lucrează acum la un clopot tenor care o să fie ridicat în turn. S-ar putea să sosească înainte să plecăm noi. Eu o să mai am de lucru încă vreo două săptămâni.

Dora îl văzu pe băiat întorcându-se și uitându-se peste lac. Apoi, deodată, își întinse brațele și le ridică deasupra capului. În clipa aceea, pentru Dora, el întruchipa însăși imaginea libertății. Nu mai suportă să se uite la el și plecă de la fereastră.

Paul o măsura insistent. Ședea în pat cu o carte în mână.

Dora îl privi cu ostilitate.

– Ce poveste îngrozitoare, spuse ea. Îți place să-mi spui povești urâte. Ca istoria aia oribilă a lui Maupassant, despre niște câini, pe care m-ai pus să o citesc cu glas tare.

Paul continua să se uite la ea. Dora își dădu seama, în chip nelămurit, că povestea pe care i-o spusese trezise în Paul dorința până atunci adormită. Toată violența legendei se afla acum în el, iar el își dorea dragostea ei. Ea îl privi, excitată și scârbită în același timp.

– Vino, Dora, spuse Paul.

– Imediat, răspunse ea.

Întorcându-se, se zări o clipă în oglinda înaltă. Era desculță și îmbrăcată în cămașa lui Paul, cu mânecile suflecate și descheiată la gât. Cămașa de-abia îi acoperea șoldurile, dându-i la iveală picioarele lungi și puternice. Dora privi uimită imaginea din oglindă. Remarcă vigoarea gâtului bronzat și linia dreaptă a șuvițelor de păr ce-i coborau până spre umeri. Își dădu capul pe spate și se privi în ochi cu îndrăzneală. Imaginea din oglindă îi trimise un mesaj încurajator de încredere. Continuă să privească femeia din oglindă, necunoscută de Paul. Cu câtă forță exista, de fapt, ea, Dora! Și nimeni nu avea voie să o distrugă.

– Vino, Dora, spuse Paul din nou.

– Da, răspunse Dora.

Stinse lumina și se îndreptă hotărâtă spre patul lui.

CAPITOLUL 4

Răsărea luna. Toby Gashe stătea aproape cu picioarele în apă, uitându-se peste lac la zidul mănăstirii. În spatele lui, în casa cea mare, se stinseseră una după alta mai multe lumini. Aștepta să fie condus la locul unde avea să doarmă. Fusese oarecum dezamăgit când aflase că nu va locui chiar la Imber Court, ci în Adăpostul de la intrare, împreună cu un alt membru al comunității pe care nu-l cunoscuse încă. I-ar fi plăcut să stea în conacul cel frumos și să fie alături de ceilalți. Gândul că va mai face cunoștință cu cineva îl cam intimida, iar acela că va locui cu o singură persoană îl cam speria.

Toby, ai cărui părinți locuiau în Londra, mersese la școală ca extern și de aceea avea un sentiment de inferioritate și o imagine cât se poate de romantică despre viața în comunitate. Când James Tayper Pace, care era prieten cu unul din profesorii lui, venise să țină un discurs în capela școlii și le vorbise despre Imber, pe Toby îl cuprinse o dorință arzătoare de a merge acolo. De la confirmarea sa destul de recentă, fusese un practicant fervent al credinței și simțea o dorință încă nelămurită de a-și dedica viața bisericii. Îl ispitea ideea de a trăi și munci – cel puțin pentru o vreme – alături de un grup de oameni credincioși care au renunțat la viața lumească. Comunitatea de la Imber, care nu se înființase de mult și care se afla încă în stadiu experimental, se îndeletnicea cu munca în grădina de legume, ale cărei roade acopereau nevoile mănăstirii, producând și un surplus pentru vânzare. Ceva curat, simplu și puternic pe care se întemeia întregul sistem îl mișcă profund pe Toby. Experiența sa ecleziastică era foarte restrânsă, iar ideea dramatică a vieții monahale – idee complet nouă pentru el – îl entuziasma. Era de asemenea impresionat de personalitatea lui James Tayper Pace, cu amestecul său de vitalitate masculină și candoare creștină.

Toby ceru să i se dea voie să viziteze Imber. Spre marea sa bucurie, fu înștiințat că poate să lucreze acolo o lună, în timpul ultimei sale vacanțe, înainte de a pleca la Oxford, unde trebuia să-și înceapă studiile de inginerie. Imaginația sa vie construise dinainte tabloul unei comunități umane unite în care se va integra în mod plăcut, muncind cu umilință și dăruire și unde – prin conviețuirea cu acești oameni desprinși de cele lumești – își va întări forțele pentru viața ce-l aștepta în viitor. De aceea rămase puțin nedumerit când află că, de fapt, avea să locuiască separat de ei; dar se hotărî să-și înfrângă dezamăgirea și să se bucure din plin. Lucru ușor de realizat. Se simțea plin de energie și speranță și de o bucurie debordantă în acest moment al vieții sale.

Peste câteva minute avea să intre din nou în casă. Michael Meade îl rugase să mai aștepte puțin, până când va fi cineva liber să-l conducă până la Adăpost. Privi în jur, în lumina lunii, ca să se familiarizeze cu locul. În partea aceea, în spatele casei, trebuie să fie grădina de legume. Toby era crescut la oraș și tot ceea ce era legat de viața la țară avea pentru el o semnificație profundă, aproape spirituală. Simțea că nu s-ar putea sătura niciodată de soare și de vânt, de munca fizică și de prezența oamenilor. Dacă i s-ar fi dat o sapă și i s-ar fi spus să sape un ogor întreg, s-ar fi simțit în al nouălea cer. Își înălță brațele deasupra capului și-și încordă tot trupul, probându-i parcă elasticitatea. Își aminti că-i spusese cineva că omul nu este în stare să-și dea seama cu adevărat de miracolul tinereții atunci când este tânăr. În ceea ce-l privea, afirmația nu era deloc adevărată. Avea privilegiul de a fi conștient de tinerețea lui și de a se bucura de ea în clipa de față, plină de sentimente intense.

Privi în partea cealaltă, peste lac. Se uită de-a lungul zidului mănăstirii, spre dreapta, unde zidul se termina sau poate cotea spre pădure. În stânga se vedea vechiul viaduct din cărămidă, peste lac, și bolta întunecată a porții mănăstirii. Lumina lunii făcea ca zidul înalt să pară ireal și parcă viu, ca toate locurile părăsite văzute noaptea. Ca orice londonez, Toby nu era obișnuit cu strălucirea lunii și îl uimea această lumină, care nu e totuși lumină, atât de puternică – ce isca parcă imagini fantomatice – și a cărei intensitate se simte numai în precizia umbrelor lăsate de obiecte. Cercetă zidul mănăstirii. Acolo totul era tăcere și totuși el știa că într-o mănăstire cineva este veșnic treaz. Se întrebă care erau oare relațiile dintre mănăstire și conac. Înțelesese că în mănăstire se aflau niște călugărițe benedictine cu o viață foarte aspră și având foarte puține legături cu lumea din afară; și, deși foarte curios să afle mai mult, nu pusese întrebări, ca să nu pară ignorant.

Ar trebui să intre în casă; la gândul acesta îl cuprinse un nou val de sfială. Își revizui în gând toată ziua. Îl cam speriase perspectiva de a se afla singur, doar cu James Tayper Pace, dar își spuse că, până la urmă, se descurcase bine. James era un om atât de vesel, de simplu, de comunicativ. Admirația lui Toby față de el era justificată. Toby se afla la vârsta la care omul simte nevoia să admire și la care admirația este totală. În privința lui Michael Meade, pe care așteptase cu interes să-l cunoască, era încă nelămurit. Fusese cam dezamăgit de Michael. Arăta puțin obosit și ofilit, nu avea înfățișarea ostentativ bărbătească, de conducător a lui James. Toby fusese oarecum dezamăgit și de faptul că în comunitate erau și femei. Parcă lucrul ăsta nu era tocmai în ordine. Totuși găsea că toți sunt niște oameni foarte drăguți, în afară de acel doctor Greenfield care părea un tip agasant. (Ăsta

era un cuvânt pe care Toby îl învățase nu demult la școală și de care acum i se părea că nu se mai poate lipsi.) Ce ciudat că au călătorit în tren cu soția lui. Nu era o femeie frumoasă, cum era Catherine Fawley, dar era grozav de drăguță și parcă puțin poznașă. Amintindu-și de călătoria cu trenul Toby se simți ușor jenat, în parte din pricina ei și în parte din pricina lui însuși. Soțul ei nu prea se bucurase să o vadă. Dar comportarea celor căsătoriți este atât de inexplicabilă. Contrar celor afirmate de Tolstoi în prima frază din *Anna Karenina*, există multe căi de a face dintr-o căsnicie o reușită. Toby ajunsese să înțeleagă acest lucru de curând, ceea ce-l făcea să se simtă mai rafinat. Se întoarse spre casă.

Ieșise spre lac pe ușa din față, coborâse scările și ocolise clădirea pe latura pe care a doua parte a lacului despărțea conacul de mănăstire. Acum se întoarse cu fața spre această latură și observă la parter o fereastră mare, luminată. Un zid de piatră pornea de dincolo de fereastră, separând-o de fațada casei și, când se apropie, Toby observă o suprafață pătrată pietruită și o ușă laterală. Bănui că aceasta trebuie să fie partea rezervată odinioară servitorilor și că încăperea luminată este bucătăria. Toby fusese întotdeauna amator de urmăriri și descoperiri, iar acum ceva îl îndemnă să se apropie încet, pășind cu prudență pe pietrele tari, rotunjite, și ținându-se cu grijă în umbră până ce ajunse aproape de fereastră. Avusese dreptate, era într-adevăr bucătăria – o bucătărie mare și veche, cu pereți aspri și înnegriți și cu un cămin uriaș în care se afla acum o mașină de gătit electrică. Probabil mașina de gătit era în funcțiune pentru că, prin fereastra deschisă, ieșea un val de aer încins, ușor de sesizat chiar și într-o noapte atât de caldă.

Un bărbat își făcu apariția. Era Michael Meade care purta un șorț cu dungi albe și albastre. Șorțul îl uimi pe Toby și-l cuprinse un sentiment de vinovăție când văzu că Michael pune la loc, într-un dulap înalt din lemn, cestile și farfuriile. Uitase cu desăvârșire să se ofere să spele vasele. În clipa aceea, ușa bucătăriei se deschise și intră James Tayper Pace.

– Unde-i băiatul acum? întrebă Michael.

– E sus, în balcon, răspunse James.

Toby își ținu răsuflarea.

– Îl duci tu până acolo? spuse Michael.

– Aș preferea să-l duci tu, zise James. Știi care este părerea mea despre povestea asta.

– Îmi pare rău, James, ar fi trebuit să te consult, spuse Michael, dar săptămâna trecută a fost infernală și mi-a pierit complet din minte. Oricum, rămân la părerea că merită să încercăm. Nu trebuie să facem caz din chestia asta. Dacă băiatului nu-

i place acolo sau dacă Nick se poartă urât, îl aducem înapoi aici. Dar sunt sigur că totul o să meargă bine. Iar eu m-aș simți mai ușurat să știu că e cineva acolo, cu Nick.

– De ce să nu trimitem pe unul de-ai noștri să-l supravegheze pe Nick? spuse James.

– Exact din acest motiv: pentru că și-ar da seama că este supravegheat, propuse Michael. Dacă-l trimitem pe băiat, Nick o să simtă că are o responsabilitate față de el.

– Ai o părere prea bună despre Nick, asta e cât se poate de clar, spuse James. Dacă ai fi văzut atâția indivizi de genul ăsta câți am văzut eu, ai fi mai suspicios.

– N-am o părere prea bună despre el, spuse Michael, și categoric îl cunosc mai bine decât tine. Cred că e un om trist. Mi-e teamă de melancolia lui, asta-i tot.

– Mie nu mi-e teamă de melancolia lui, zise James, mi-e teamă de capacitatea lui de a face rău. Cu cât mă gândesc mai mult la asta, cu atât sunt mai sigur, Michael, că am făcut o greșeală când l-am primit. Știu cum sunt privite asemenea cazuri și cred că am fost de acord cu tine la momentul acela, sau cel puțin m-am lăsat convins de tine. Mai recunosc și că nu-i prea înțeleg trecutul. Dar e limpede că aici e o poveste complicată și urâtă. Mă îndoiesc că îi putem face bine în vreun fel, în schimb el ne poate face nouă mult rău.

– Oricum, e aici cu noi, la bine și la rău, spuse Michael, și nu-l putem arunca afară, mai ales acum, din cauza lui Catherine.

– Știu, știu, ăsta-i marele ghinion. Totuși, tare aș vrea să fiu la fel de încrezător ca și tine. Știu că încrederea în oameni – sau, mai bine zis, încrederea pentru oameni – face minuni. Iar aici avem nevoie de o minune. Totuși, revenind cu picioarele pe pământ, regret grozav că n-am ținut băiatul aici. Suntem răspunzători și pentru el, știi bine.

– N-o să pățească nimic, contracară Michael. Are capul bine înfipt pe umeri. Să știi că mi-a plăcut tare mult de el. Ai avut dreptate. Genul ăsta de curățenie tinerească este ca un antidot contra infecției. O să muncească pe rupte și n-o să stea prea mult în Adăpost și poate o să ne ofere o legătură cu Nick pe care până acum n-am reușit să o stabilim.

Toby începu să se retragă cu mare grijă. Când ieși din zona pietruită și ajunse pe iarbă, o luă la fugă spre latura din față a clădirii. Cum iarba era cam înaltă, alerga mai mult în salturi. Spera că nu face prea mult zgomot. Ajunse pe terasă, își încetini fuga și păși încet pe pietriș, trăgându-și răsuflarea, iar apoi urcă scările până în balcon. Luminile erau încă aprinse în hol și în sufrageria comună, iar ușile

erau deschise, deși părea că nu se mai află nimeni acolo. Toby rămase neclintit în balcon, încordat și nehotărât. Era foarte tulburat de ceea ce auzise și de însuși faptul că auzise aceste lucruri. Pentru el dispăruseră într-o clipă simplitatea și farmecul neobișnuit de pur al locului. Simțea acum o mare neliniște la gândul că avea să locuiască în Adăpost. Pe de altă parte, se simțea măgulit dar și speriat de faptul că i se arăta atâta încredere, emoționat la gândul unei posibile aventuri. În mintea lui era o adevărată furtună.

Nu mai avu timp să se gândească, pentru că în ușa sufrageriei comune se profilă o umbră și Michael Meade își făcu apariția. Toby păși înainte, în lumină.

– Ah, aici erai! exclamă Michael. Îmi pare tare rău că te-am făcut să aștepți. Mergem imediat la Adăpost, dacă ești gata. Ți-ai luat geanta?

– E aici, răspunse Toby.

Luă geanta de lângă ușă.

– Poți s-o duci? întrebă Michael. Dă-mi să țin și eu de-o toartă.

Coborâră scările împreună, traversară terasa și porniră pe aleea cu tisă. Michael mergea puțin adus de spate, aruncând din când în când priviri spre însoțitorul său.

– O să traversăm cu barca, spuse el. Nu folosim viaductul decât atunci când mergem la mănăstire.

Păși pe ponton, iar pașii lor treziră un ecou în golul dintre scândurile din lemn și suprafața mișcătoare a apei. Michael puse bagajul lui Toby în barcă. Luna strălucea încă din plin.

– Cum se întoarce barca înapoi după ce a traversat cineva? întrebă Toby.

Constată că vorbise cu glas scăzut.

– La fiecare capăt e legată o parâmă prinsă de mal, răspunse Michael, așa că barca poate fi trasă din orice parte. Hai, eu o țin și tu urcă-te.

Toby puse piciorul pe fundul instabil al bărcii și apoi se așeză imediat. Își dorea din tot sufletul să i se dea voie să vâslească, dar nu spuse nimic. Cerul imens și înstelat al nopții, umbra lunii, tăcerea conacului rămas în urma lor, clipocitul apei pe lângă ambarcațiune, toate acestea îl umpleau de o emoție greu de definit, care-i tăia respirația.

Michael păși în barcă și o împinse cu putere. Luă singura vâslă care se afla înăuntru, o potrivi în lăcașul din spate și începu să vâslească cu îndemânare. Barca se întoarse încet și începu să înainteze, legănându-se ușor pe suprafața lacului care rămânea totuși netedă, aproape neclintită de trecerea lor, întunecată dar strălucitoare. Toby își cufundă mâna în apă. Era caldă.

– Toate bune, Toby? întrebă Michael.

– Da! răspunse Toby la întrebarea cam vagă cu un entuziasm neașteptat și neînțeles.

Văzu că Michael îl privește și-i zări un zâmbet trecător. Apoi acesta scoase vâsla și o așeză de-a lungul bărcii. Latura bărcii lovi ușor pontonul. Toby sări din barcă și-și luă geanta. Michael îl urmă, iar barca se depărtă puțin legănându-se pe apă.

În fața lor începea o potecă acoperită cu iarbă, iar Toby zări ceva mai încolo aleea mărginită de copaci. La malul lacului, o pasăre cânta ascuțit. Era o privighetoare.

– Sper că n-ai nimic împotrivă să locuiești în Adăpost, spuse Michael. Ai să fii cu noi tot timpul, la masă, la lucru. Cred că ți-a explicat James. Aici doar ai să dormi.

– N-am absolut nimic împotrivă, răspunse Toby.

Începu să se întrebe dacă n-ar trebui să-i spună lui Michael că auzise discuția dinainte. Poate așa ar fi fost cinstit. Nu reuși să ia o hotărâre.

– Sunt convins că ai să te înțelegi bine cu Nick Fawley, continuă Michael. E posibil să-ți pară cam morocănos uneori. A avut o viață cam grea. Poate că, având pe cineva alături, o să se mai înveselească, poate o să participe mai mult.

– Nick Fawley? întrebă Toby surprins.

– Da, fratele lui Catherine Fawley, fratele ei geamăn, de fapt. Nu ți-a spus James? Îmi pare tare rău, nu prea facem lucrurile cum trebuie. Cred că ne consideri o mână de aiuriți de pe altă planetă.

Toby se simți ușor dezorientat – nici el nu știa de ce – când află că bărbatul din Adăpost este fratele lui Catherine. Aruncă o privire pe furiș spre Michael Meade, dar nu reuși să-i vadă fața. Michael părea stânjenit, nu se simțea în largul său. Poate că era de fel un om mai stângaci, cu care nu era la fel de ușor să comunici ca și cu James. Toby era uluit. Îi pierise sentimentul de aventură și-i rămăsese doar neliniștea. Trecu împiedicându-se de pe iarbă pe aleea pietruită.

– Am ajuns pe alee, spuse Michael. Poate ți-o amintești de azi după-amiază. Aici se sfârșește aleea cu pomi de la intrare – cei care încadrează imaginea conacului când vii din șosea –, dar aleea cotește la capătul lacului. Pe partea aceea drumul pe jos până la conac e cam lung, cam o milă.

Înaintară în tăcere spre Adăpost. Toby observă că la una dintre ferestre era aprinsă o lumină. Un câine începu să latre.

– Ăsta e Murphy, câinele lui Nick, spuse Michael Meade. Murphy e un tip extraordinar.

Michael părea neliniștit.

– Îmi plac grozav câinii, spuse Toby prostește, la rândul său cam neliniștit.

– Nick a lucrat în domeniul aerodinamicii, spuse Michael Meade. Știe o mulțime de lucruri despre motoare. De fapt el răspunde de problema transportului aici. Tu ai să fii dublura lui. Sper din tot sufletul să-ți placă la noi, Toby, adăugă el întorcându-se și privind spre băiat pe când se apropiau de Adăpost. Suntem toți foarte bucuroși că ai reușit să vii.

Ajunseră în fața intrării. Ușa nu avea ciocănel, dar Michael lovi repede cu pumnul în ușa din lemn care scoase un sunet ca un ecou autoritar. Lătratul câinelui se auzi și mai tare din interior. Michael împinse ușa încet și intră. Toby intră în urma lui.

Își puse mâna streașină la ochi. Aici, la Imber, toate becurile erau atât de puternice. Ușa dădea direct în ceea ce trebuie să fi fost sufrageria. Toby observă dintr-o singură privire uimită soba mare pe un perete, două fotolii din răchită cam prăbușite, o masă mare de joc, un aparat de radio și o mulțime de ziare împrăștiate pe podea. Se simțea un miros neplăcut de mâncare stătută. Câinele lătra și sărea în jurul lor. Un bărbat, care stătuse la masă, se ridică și privi spre Michael.

– Ia te uită, șeful cel mare în persoană! rosti Nick Fawley. Nu mă așteptam să te văd. Noi nu prea avem parte de vizite. Ne simțim onorați.

– L-am adus pe tânărul Toby, spuse Michael în mijlocul lătratului zgomotos.

– Taci, Murphy! se răsti Nick. Taci odată!

Murphy era un soi de terrier de un cafeniu roșcat, cu o pată albă ca o barbă sub bot și cu ochi inteligenți ca de maimuță. Avea o coadă pământie, lungă și mătăsoasă, care-i atârna de parcă i-ar fi fost adăugată ulterior. Când se opri din lătrat, se așeză lângă Toby, bine proptit pe picioare, cu blana ușor zbârlită și privind în sus către băiat cu o ostilitate de neînțeles. Un colț lung îi strălucea pe falca de jos și-i încrețea pielea neagră și fină. Toby îl privi neliniștit.

– L-ai adus pe tânărul Toby, spuse Nick. Foarte frumos din partea ta.

Toby aruncă o privire spre Nick. El și Catherine semănau uimitor de mult. Regăsi același chip prelung cu trăsături bine conturate, aceleași pleoape grele parcă de somn, bretonul negru și ondulat care-i încadra fruntea, ochii mari și plini de mister. Numai că Nick avea riduri în jurul ochilor apoși și înroșiți, de parcă ar fi râs cu poftă, iar acest amănunt, împreună cu obrajii căzuți, îl făceau să semene cu un ogar. Avea nasul mare, acoperit cu vinișoare roșii. Dădea impresia că e murdar

și cam prea păros. Era totuși destul de chipeș și avea ceva din acea finețe care se simțea pregnant în frumusețea rece și suavă a surorii lui.

Nick era mai tânăr decât se așteptase Toby, dar arăta cu siguranță cam trecut pentru vârsta lui. Toby, care era dispus să-și imagineze orice în ceea ce-l privea pe Nick, își închipui imediat că e bețiv. Asta explica discuția ciudată la care asistase. O parte din rafinamentul la care ajunsese Toby în ultimul timp venea din înțelegerea faptului că există mai multe feluri de a fi bețiv. Existau și bețivi buni. Așa îl consideră și pe Nick și hotărî să-l privească cu bunăvoință. În aceeași clipă observă pe masă o sticlă de whisky, ceea ce îi confirmă părerea.

Nick și Michael se priveau. Michael părea încă stânjenit. El spuse:

– Sper din tot sufletul că mănânci cum trebuie aici. Tare aș vrea să vii măcar din când în când să mănânci la conac.

Examină masa. La capătul celălalt se afla o farfurie în care era ceva ce nu arăta deloc îmbietor.

– Asta-i cina lui Murphy, spuse Nick. Tocmai voiam să i-o dau. Hai, Murphy, a venit momentul!

Răsturnă mâncarea din farfurie pe podea. Căzu plescăind pe unul din ziare. Era clar că și alte ziare aflate pe jos serviseră aceluiași scop. Murphy se opri din contemplarea lui Toby și începu să mănânce cu zgomot.

– Cred că doamna Mark a avut un șoc când a văzut toate astea, spuse Michael.

– A bombănit, ca toate femeile, spuse Nick.

Se uitau stânjeniți unul la altul.

– A pregătit camera lui Toby? întrebă Michael.

– A făcut ceva pe-acolo, pe sus, cred că asta a fost. A stat pe-aici un timp greu de definit, spuse Nick. Ia și bea.

Ridică sticla de whisky.

– Nu, mulțumesc, spuse Michael. Cred că trebuie să mă duc. Am venit doar să-l aduc pe Toby.

– Atunci nu bea și du-te, zise Nick.

Michael Meade zăbovea încă privind prin încăpere. Avea aerul că simte că nu și-a îndeplinit misiunea cum se cuvine.

– Ce mai face sora mea cea neprihănită? întrebă Nick care parcă voia, și el, să prelungească întâlnirea.

– E foarte bine și foarte fericită, răspunse Michael.

– Când mi se spune că o persoană e fericită știu precis că nu e, comentă Nick. E un lucru care nu se spune niciodată despre oamenii cu adevărat fericiți. Nu crezi

că am dreptate, Toby?

Toby tresări auzindu-l pe Nick adresându-i-se. Adoptase poziția spectatorului.

– Nu știu, răspunse el.

– Toby nu știe, zise Nick. A sosit și nevasta cea păcătoasă?

– Doamna Greenfield a sosit, spuse Michael. Ei, sper să vii mai des pe la conac. Trebuie să mă întorc.

– Ai mai spus asta, răspunse Nick.

– Ai grijă de Toby, adăugă Michael.

Nick izbucni în râs, ceea ce-i dădu deodată o înfățișare mai plăcută, și îi deschise ceremonios ușa lui Michael, care ieși făcând un gest stângaci de bun rămas.

– Nepriceput, comentă Nick, privind în urma lui în noapte. Nepriceput. Of, Doamne!

Se întoarse spre Toby.

– Cred că vrei să te culci, tinere. Probabil ți s-a spus să te scoli la o oră îngrozitoare. Iar la vârsta ta trebuie să fie destul de obositor să întâlnești într-o singură zi atâția nebuni.

– Sunt obosit, într-adevăr, spuse Toby. Cred că am să mă duc sus.

Îl privi pe Nick drept în ochi, hotărât să nu-și dea în vileag încordarea.

– Sus, da, răspunse Nick.

Se întoarse spre Murphy care terminase de mâncat și acum stătea în așteptare.

– Sus! îi strigă el câinelui.

Murphy se întoarse iute și făcu un salt. Nick îl prinse în brațe și-l strânse la piept. Capul și labele câinelui se vedeau peste umărul bărbatului.

– Cel mai grozav lucru la un câine, spuse Nick, este că-l poți dresa să te iubească.

Se întinse peste masă și apucă sticla de whisky, ieși încet din cameră, urmat de Toby, apoi începu să urce greoi scările, strângând câinele la piept, până ajunse la un palier mic cu trei uși.

– Aici e baia, zise Nick. Camera mea, camera ta.

Împinse ușa cu piciorul și aprinse lumina cu cotul.

Toby văzu o cameră curată și ordonată, un pat așternut cu alb, podeaua acoperită cu împletituri din trestie, un scrin alb pictat, fereastra larg deschisă. Când intrară îi întâmpină aerul cald al nopții și mirosul florilor.

– Nu-i așa că-i frumos aici, sus? întrebă Nick.

Își îngropă fața în blana câinelui.

Toby se simțea stânjenit.

– Vă mulțumesc foarte mult, spuse el. Cred că acum am să mă descurc.

– Nu vrei să bei ceva? întrebă Nick. Doar un strop de whisky cu apă înainte de culcare?

– Nu beau, mulțumesc foarte mult, răspunse Toby.

– Cum dorești, zise Nick. Tare-aș vrea să-ți pot spune că o să te învățăm să bei zdravăn înainte de a pleca de-aici. Poate doar din licoarea spiritului.

Îl puse pe Murphy jos. Câinele începu să sară, punându-și labele pe picioarele lui, cerând să fie luat din nou în brațe.

– Cred că am să ți-l las pe Murphy aici, spuse Nick. Nu prea stăm bine cu păturile. O să-ți țină cald la picioare spre dimineață. Nici nu știi ce înseamnă să ai un câine în pat. Tu rămâi *aici*! i se adresă el câinelui, indicându-i locul.

– Vă mulțumesc, răspunse Toby.

S-ar fi descurcat foarte bine și fără Murphy, care părea să fie un câine cam agasant.

– Totul e-n regulă.

Se așeză pe pat. Se simțea sfârșit și-și dorea cu disperare să fie lăsat singur. Nick rămase în ușă privindu-l.

– Am să-ți spun ceva nostim înainte să plec, zise el. Ai fost adus aici ca să ai grijă de mine.

Zâmbi arătând din nou mult mai tânăr și mai plăcut la înfățișare. Toby zâmbi și el, neștiind prea bine ce să spună.

– Vezi așadar că trebuie să avem grijă unul de altul, nu? continuă Nick. Lasă ușa deschisă, s-ar putea ca Murphy să mai iasă peste noapte. Îți doresc noapte bună.

Dispăru, lăsând ușa întredeschisă în urma lui.

Toby era deja mult prea obosit ca să se mai lase cuprins de uimire sau să facă interpretări. Se duse imediat la baie, iar când se întoarse îl găsi pe Murphy șezând lângă pat. Inteligența ca de maimuță ce se citea în trăsăturile câinelui era derutantă, iar imobilitatea încordată cu care-l privea pe Toby părea preludiul unui atac. Toby decise că ar fi bine să stabilească un soi de relații oficiale cu Murphy și-i întinse o mână binevoitoare zicând:

– Hai să fim prieteni!

Murphy cântări problema și-i linse mâna meditativ, privind în sus către el pe sub ceea ce Toby considera a fi niște gene neobișnuit de lungi pentru un câine. Aceasta îi aminti că și stăpânul câinelui are niște gene neobișnuit de lungi pentru un bărbat.

Toby privi către ușa întredeschisă a camerei. Dincolo de ea, palierul era în întuneric, iar în casă nu se mai auzea nici un zgomot. Acum Toby ar fi vrut să-și spună rugăciunea. Îngenunche, rămânând tot timpul cu un ochi îndreptat spre ușă, dar nu reuși să-și adune gândurile. Se ridică și traversă încăperea. Ușa avea un zăvor pe dinăuntru, închise ușa încet și împinse zăvorul. Acesta lunecă fără să facă zgomot. Toby se întoarse, îngenunche din nou lângă pat și închise ochii. Imediat se auzi un zgrepțănat. Murphy era lângă ușă și zgâria cu labele boante în crăpătura ușii. Toby sări în picioare și deschise din nou ușa, dar câinele nu voia să iasă. Stătea doar uitându-se la Toby cu o privire prietenoasă care te exaspera; iar când Toby îngenunche pentru a treia oară, Murphy veni și se opri lângă el, plin de o atenție idioată, respirându-i în ceafă. Toby se dădu bătut. Prea istovit ca să mai facă ceva, stinse lumina și se strecură în pat, lăsând ușa întredeschisă. Simți o zdruncinătură când Murphy sări în pat, iar apoi trupul lui cald i se cuibări la picioare. Aerul încărcat de parfum străbătea camera de la fereastră la ușa întredeschisă. În câteva clipe, băiatul și câinele adormiră.

CAPITOLUL 5

Era dimineață. Imediat după ora șase sunase un clopoțel, dar Dora știa că nu o privește pe ea, ci numai pe cei care se duc la slujbă. Paul se sculase devreme, nu pentru a se ruga, ci pentru a se apuca de lucru. Prefăcându-se că doarme, Dora îl vedea așezat la masa improvizată, trasă lângă fereastră. Lumina palidă a dimineții însorite umplea odaia, iar din locul unde se afla Dora vedea cerul fără nori și aproape fără culoare promițând o altă zi călduroasă. Își aminti cu părere de rău de rochiile de vară pierdute odată cu geamantanul și constată că va trebui să îmbrace iar sacoul gros și fusta.

Îndemnată de Paul, se sculă pe la șapte și jumătate, la timp pentru a prinde micul dejun. Sala de mese a întregii comunități era camera mare de la parter, situată între cele două scări din piatră, ale cărei uși dădeau spre terasa cu pietriș. La Imber masa se lua în tăcere. În timpul prânzului și al ceaiului unul dintre membrii comunității citea cu glas tare, dar acest lucru nu se obișnuia și la micul dejun. Pe Dora tăcerea o mulțumea, căci nu trebuia să facă nici un efort, în afară de a indica și de a mulțumi prin semne, sau de a zâmbi, lucru care se petrecea tot timpul, pornind mai ales de la doamna Mark și de la James. Se servi din plin cu ceai și pâine prăjită, privind peste terasa deja încinsă către lacul care se vedea strălucind intens în bătaia soarelui.

După masă, doamna Mark îi spuse că-și va găsi timp în cursul dimineții să-i arate conacul și împrejurimile. O să vină să o ia pe Dora din camera ei cam pe la zece. Paul, care între timp se dusese la telefon, se întoarse cu vestea că geamantanul fusese găsit și urma să fie trimis la gară. Cineva din compartiment observase că Dora îl uitase. Pălăria de plajă însă nu era nicăieri. Dora promise că se va duce la gară înainte de prânz și-l va aduce. Paul găsi planul potrivit și dispăru în direcția mănăstirii, ca să-și vadă de lucru. Doamna Mark o va aduce cu siguranță pe la el în timpul vizitei. Paul se arăta foarte blând în această dimineață, iar Dora își dădea seama din ce în ce mai bine că se bucura cu adevărat de întoarcerea ei. Iar ea era, prin urmare, mulțumită pur și simplu pentru că-l vedea pe el mulțumit, fapt care, împreună cu lumina soarelui și vitalitatea ei debordantă, o făcea să se simtă de-a dreptul fericită. Culese câteva flori sălbatice din iarba de lângă lac și urcă în camera ei să o aștepte pe doamna Mark.

Privind în jur, Dora își dădu seama cât este de plăcut să locuiești din nou într-un spațiu restrâns pe care ești liber să-l amenajezi – cu resurse limitate – după cum dorești. Încăperea goală îi trezi amintiri pline de nostalgie legate de camerele în

care stătuse cu chirie înainte să-l întâlnească pe Paul, cămăruțe sărăcăcioase în Bayswater, Pimlico sau Notting Hill, pe care le împodobise cu atâta plăcere cu afișe și tot felul de decorațiuni ieftine de interior, mai mult sau mai puțin trăsnite, făcute de ea însăși sau de prietenii ei. Apartamentul lui Paul din Knightsbridge, care la început o uimise, i se păruse mai târziu, prin comparație, rece ca un muzeu. Dar asupra acestei odăi de la Imber Paul nu-și pusese amprenta. O anunțase pe Dora că aici toate camerele se mătură zilnic și-i dăduse ei această misiune. Ea descoperise unde se țin măturile și mătură camera cu conștiinciozitate. Făcu patul și strânse lucrurile lui Paul cu grijă, în teancuri ordonate. Făcu din florile sălbatice un buchet și-l puse într-o cană pe care o șterpelise de la baie. Arătau minunat. Se întrebă ce-ar mai putea face pentru a da camerei un aspect plăcut.

Se auzi o bătaie în ușă și doamna Mark intră în odaie. Dora tresări, căci uitase de ea cu desăvârșire.

– Îmi pare rău că te-am făcut să aștepți, spuse doamna Mark. Ești gata pentru mica noastră plimbare?

– Sigur că da, mulțumesc, spuse Dora.

Își luă jacheta și și-o puse pe umeri.

– Sper să nu te superi că-ți spun, zise doamna Mark, dar noi nu punem niciodată flori în casă.

Privi dezaprobator spre buchețelul Dorei.

– Totul este cât se poate de simplu aici. Preferăm să trăim în austeritate.

– Vai de mine! exclamă Dora roșind. Am să le arunc. N-am știut.

– Nu le arunca, spuse doamna Mark cu mărinimie. Păstrează-le pe astea. Dar am vrut să știi, pentru altă dată. Sunt convinsă că vrei să fii privită ca unul de-ai casei și să respecți regulile noastre. N-am dreptate? Aici nu este hotel și găsim că e bine ca oaspeții noștri să se adapteze și cred că și ei își doresc același lucru.

– Firește, răspunse Dora încă nedumerită. Îmi pare tare rău.

– În mod normal nu îngăduim nici un fel de podoabe în odăile noastre, înțelegi? În anumite privințe încercăm să imităm viața monahală cât putem de fidel. Considerăm că a renunța la acest mod de autoexprimare este un bun exercițiu de disciplină personală. În fond, este un mic sacrificiu, nu crezi?

– Este, într-adevăr, răspunse Dora.

– Ai să te obișnuiești curând cu micile noastre reguli, spuse doamna Mark. Sper din tot sufletul că ai să te simți bine aici. Paul s-a încadrat atât de bine, îl iubim toți foarte mult. Ce zici, mergem? Mă tem că n-am prea mult timp la dispoziție.

O luă înainte spre ușă.

– Cred că deja cunoști în mare geografia casei, spuse doamna Mark. Membrii comunității dorm în aripa aceasta, la etajul de sus, în camerele care erau odinioară ale servitorilor. Toate camerele de la etajul vostru sunt păstrate pentru oaspeți. Știi că noi reprezentăm, neoficial, un fel de casă de oaspeți a mănăstirii. Sperăm să dezvoltăm această latură a vieții noastre cât mai mult în viitor. Deocamdată sunt încă multe camere pe care n-am reușit să le mobilăm. Aripa cealaltă este complet goală. Chiar sub noi, la parter, este bucătăria – pe latura din spate – iar camera din față, în colț, este biroul central al întregului așezământ. Iar în mijloc, după cum știi, este cantina, chiar sub balcon, iar deasupra ei sunt cele două cămăruțe în care James și Michael își au birourile. Pe latura din spate este salonul lung, un adevărat simbol al conacului, înalt cât două etaje. Pe acesta l-am transformat în capelă.

În timp ce vorbea, doamna Mark o conduse pe Dora de-a lungul unui culoar, pe lângă o scară de serviciu întunecată, și apoi ajunseră într-un coridor mai larg din care deschise o ușă mare. Intrară în capelă, de data aceasta prin capătul opus celui cu altarul. În lumina strălucitoare a soarelui încăperea arăta, după părerea Dorei, și mai jalnic, ca după un spectacol dat de actori amatori. Deși era într-o stare de curățenie impecabilă, părea totuși prăfuită, de parcă zidurile se destrămau într-o pulbere. Pânza de sac îi aminti Dorei de anii de școală.

– Nu este o capelă în adevăratul sens al cuvântului, firește, spuse doamna Mark fără a-și coborî glasul. Adică nu a fost sfințită. Dar noi ținem aici micile noastre slujbe cu regularitate. Pentru liturghie ne ducem la capela mănăstirii și cine vrea poate să meargă și la alte slujbe. Iar duminica dimineață ținem o slujbă specială la care câte un membru al comunității le vorbește celorlalți.

Ieșiră pe ușa cealaltă și ajunseră în holul de intrare pardosit cu dale. Doamna Mark deschise ușa camerei de întruniri. Așezate în cerc, un șir de scaune moderne, acoperite cu huse, cu brațe vopsite în culori deschise, contrastau nefiresc cu lambriurile întunecate.

– Asta este singura cameră pe care am mobilat-o cu adevărat, spuse doamna Mark. Aici venim în timpul nostru liber și vrem să ne simțim bine. Lambriurile din stejar nu sunt originale, firește. Au fost puse la sfârșitul secolului al nouăsprezecelea, când aici era salonul pentru fumat.

Ieșiră de aici pe balcon și începură să coboare pe scările de piatră din dreapta.

– Acesta este biroul central, spuse doamna Mark arătând spre ferestrele camerei mari de pe colț. Aici ai să-l vezi pe soțul meu la lucru.

Se apropiară de una din ferestre și se uitară în camera luminoasă, mobilată cu mese improvizate și dulapuri nevopsite; parcă peste tot erau numai hârtii așezate în teancuri ordonate. La una din mese, aplecat peste hârtii, stătea Mark Strafford.

– El ține socotelile, spuse doamna Mark.

Îl privi o clipă cu un soi de curiozitate în care Dora nu descoperi nici un pic de afecțiune. Doamna Mark nu bătu în geam, ci porni mai departe.

– Acum o să mergem la mănăstire și o să trecem pe la Paul, spuse ea.

Văzând felul în care doamna Mark își privise soțul, văzând-o așa – mică, îndesată și transpirată în rochia ei tinerească și decolorată – pe Dora o cuprinse un val de simpatie și de curiozitate; întrebă:

– Ce făceați, tu și soțul tău, înainte de a veni aici?

La drept vorbind, Dora nu se jena să pună întrebări.

– Ai să mă consideri teribil de nesuferită, spuse doamna Mark, dar noi aici nu vorbim despre viața noastră particulară. E și asta una din micile norme religioase pe care încercăm să le urmăm. Fără bârfă. Și, de fapt, când oamenii își pun unii altora întrebări despre viața lor, rareori o fac total dezinteresat. Eu, una, cu siguranță așa fac! Curiozitatea poate degenera foarte ușor în răutate. Sper din tot sufletul că mă înțelegi. Fii atentă la trepte aici, sunt cam năpădite de iarbă.

Ajunseseră pe latura dinspre mănăstire a terasei și coborau treptele din piatră peste care iarba crescuse din abundență și care coborau spre o potecă ce ducea la viaduct. Exasperată, Dora nu mai spunea nimic.

Lacul era complet nemișcat, având în mijloc o zonă de un albastru deschis, strălucitor, iar pe margini pete de lumină neclintite. Dora privi dincolo de el, spre zidul mare din piatră și perdeaua de pomi din spatele lui. Pe deasupra copacilor se înălța turnul mănăstirii care, în lumina dimineții, se vedea a fi un turn normand, pătrat. Era o operă măreață, fără turle și creneluri, construit în linii drepte din piatră cenușie și gălbuie, împodobit pe fiecare dintre fețe cu două perechi de ferestre arcuite, una deasupra celeilalte, despărțite printr-un șir de arcuri împletite și tivite cu o lucrătură în zigzag care, văzută de departe, căpăta aspectul unei broderii sidefii.

– Un minunat exemplu de artă normandă, comentă doamna Mark urmărind privirea Dorei.

Merseră mai departe spre viaduct. Acesta traversa lacul într-un șir de arcade joase din cărămidă veche care devenise, în timp, de un roșu închis, intens. Dora observă că mijlocul viaductului lipsea, înlocuit cu scânduri din lemn susținute de piloni.

– Aici au avut loc mari tulburări la vremea desființării mănăstirilor, spuse doamna Mark, iar bucata aceea a fost distrusă chiar din ordinul călugărițelor. Dar nu le-a ajutat la nimic. Mănăstirea a fost arsă în cea mai mare parte. După Reformă a ajuns în paragină, iar când s-a construit Imber Court, mănăstirea era o ruină părăsită, o trăsătură romantică a moșiei. Apoi, mai târziu, în secolul al nouăsprezecelea, după mișcarea de la Oxford, știi minte, lăcașul a fost preluat de călugărițele benedictine anglicane – și înainte fusese tot o mănăstire benedictină, firește – și a fost reclădit în jurul anului o mie nouă sute. Cam atunci au dobândit și manuscrisele care-l interesează pe soțul tău. Puțin se mai păstrează acum din vechea clădire: sala de mese, portalul și, desigur, turnul.

Păși pe viaduct. Dora simți că o cuprinde emoția.

– O să putem merge până în vârful turnului? întrebă ea.

– Ei, nu, noi nu intrăm înăuntru, răspunse doamna Mark ușor scandalizată. Doar este un ordin călugăresc închis. Nu intră și nu iese nimeni.

Dora rămase complet uluită auzind aceasta. Se opri în loc.

– Asta înseamnă că sunt închise acolo total și definitiv? întrebă ea.

– Nu sunt închise, draga mea, răspunse doamna Mark râzând. Se află acolo de bunăvoie. Asta nu este o închisoare. Dimpotrivă, este un loc unde se intră foarte greu și unde nu pătrund decât cei cu adevărat puternici. Precum Maria cea din parabolă, ele au ales calea cea bună.

Continuau să înainteze, iar Dora întrebă:

– Și nu ies chiar niciodată?

– Nu, răspunse doamna Mark. Fiind călugărițe benedictine, ele depun un jurământ de fidelitate, ceea ce înseamnă că rămân toată viața în mănăstirea în care au depus cel dintâi jurământ. Aici mor și sunt îngropate în cimitirul călugărițelor.

– E absolut uluitor! zise Dora.

– Mai încet, te rog, spuse doamna Mark cu glas scăzut.

Se apropiau de capătul viaductului.

Dora observă acum că zidul, care părea că se înalță direct din lac, era, de fapt, la o distanță de patruzeci și ceva de metri de la marginea lui. De la țărm porneau două drumuri pietruite, unul ducând spre intrarea a cărei poartă uriașă din lemn era închisă definitiv, iar celălalt îndreptându-se spre stânga, de-a lungul zidului mănăstirii.

– Poarta asta, spuse doamna Mark arătând într-acolo și vorbind încă în șoaptă, nu se deschide decât atunci când intră o novice, moment însoțit de un ritual destul de impresionant, care are loc întotdeauna dimineața devreme. De fapt se va

deschide și peste vreo două săptămâni, când va sosi clopotul cel nou și va intra pe poarta cea mare, ca și cum ar fi o novice.

Cotiră la stânga, pe poteca ce trecea printre lac și zid. Dora văzu o construcție dreptunghiulară din cărămidă, cu acoperișul plat, ce părea adăugată, ca o excrescență, pe zidul exterior.

– Nu-i o clădire prea frumoasă, din păcate, spuse doamna Mark. Aici sunt încăperile ce servesc drept vorbitor când călugărițele vin să-i întâlnească pe oamenii din afară. Iar în capăt este capela pentru oaspeți, unde ni se acordă privilegiul de a participa la viața de rugăciune a mănăstirii. Capela pentru călugărițe este o clădire mare, exact de cealaltă parte a zidului. Se vede puțin din acoperișul cu țigle printre copaci.

Intrară în clădirea din cărămidă printr-o ușă verde. În fața lor se deschidea un coridor lung, către care dădeau mai multe uși.

– Am să-ți arăt una din camere, spuse doamna Mark aproape șoptit. Deocamdată n-o să-l deranjăm pe soțul tău. El e tocmai la celălalt capăt.

Deschiseră prima ușă. Dora se trezi într-o odaie mică, pătrată, complet goală, acoperită cu un linoleum lucios, în care nu se aflau decât două scaune. Scaunele erau la celălalt capăt al odăii, așezate lângă o ramă din lemn cu tifon alb, ce acoperea jumătatea de sus a peretelui.

Doamna Mark înaintă.

– Cealaltă jumătate de cameră, explică ea, care nu se vede, este în incinta mănăstirii.

Trase de rama de lemn, iar paravanul de tifon se deschise ca o ușă, dând la iveală un șir de bare din fier așezate cam la douăzeci de centimetri una de alta. Dincolo de bare și foarte aproape de ele mai era o perdea de tifon care nu lăsa să se vadă în cealaltă încăpere.

– Vezi cum este, spuse doamna Mark, călugărița deschide paravanul de pe partea cealaltă și se poate vorbi printre bare.

Închise ușița la loc. Dorei totul i se părea absolut incredibil și neverosimil.

– Poate ți-ar plăcea să stai o dată de vorbă cu o călugăriță, sugeră doamna Mark. Mă tem că stareța e tare ocupată. Nici chiar James sau Michael nu reușesc să o vadă decât rareori. Dar sunt sigură că sora Clare te-ar primi cu plăcere și ar sta de vorbă cu tine.

Dora simți că i se zbârlește părul pe ea de teamă și de indignare.

– Nu prea văd ce-aș avea de discutat cu călugărițele, spuse ea, încercând să-și controleze vocea pentru a nu părea agresivă.

– Știi, mă gândeam că poți vorbi despre tot felul de lucruri. Călugărițele sunt pline de înțelepciune, e uimitor câte știu despre felul cum trăiește lumea. Pe ele nimic nu le surprinde. Oamenii vin adesea aici ca să-și descarce sufletul de necazuri și să se lumineze.

– Nu simt nevoia să-mi descarc sufletul de nici un fel de necazuri, spuse Dora cu ostilitate rigidă, înfiorată de aceste cuvinte.

Mai bine ar cuprinde flăcările iadului locul acesta decât să-și bage nasul o călugăriță în inima și-n sufletul ei. Ieșiră din nou pe coridor.

– Oricum, n-ar fi rău să te mai gândești, spuse doamna Mark. Poate este o idee cu care trebuie să te obișnuiești în timp. Acum o să trecem pe la Paul. Lucrează tocmai acolo, în ultima cameră.

Doamna Mark bătu, deschise ușa și intrară într-o cameră identică cu prima, numai că aici era o masă mare, la care lucra Paul. Paravanul din tifon era închis.

Paul și Dora se revăzură cu plăcere. Paul își ridică ochii și-și învălui soția într-o privire și un zâmbet strălucitor. Plăcerea pe care o simțea ori de câte ori ea îl găsea lucrând îi păruse întotdeauna Dorei naivă și emoționantă. Acum însă ea se bucură să-l găsească ocupat și plin de importanță, se simți imediat mândră de el și redobândi imaginea lui de om de seamă, simțindu-i superioritatea evidentă asupra lui Mark Strafford și a celorlalți. Capacitatea Dorei de a uita și de a trăi în prezent – care de cele mai multe ori o punea în mare dificultate – o făcea alteori să prețuiască în mod sincer căldura și bunăstarea regăsite. Faptul că nu avea memorie o făcea generoasă. Nu era răzbunătoare și nici ranchiunoasă, iar în clipa când traversă odaia totul era ca și cum între ei nu existaseră niciodată nici un fel de probleme.

– Uite câteva din manuscrisele pe care lucrez, spuse Paul pe un ton scăzut. Sunt grozav de prețioase și n-am voie să le scot de aici.

Se aplecă peste masă și deschise pentru Dora câteva volume mari, groase, legate în piele, cu paginile frumos împodobite.

– Aici sunt cele mai vechi cronici ale mănăstirii. Sunt niște documente unice în felul lor. Asta se numește hrisovar și conține copii după hrisoave și acte. Iar asta este celebra Psaltire de la Imber. Uită-te la literele astea cu vignete și la animalele care parcă aleargă pe margine. Iar aici este desenată mănăstirea, așa cum arăta la 1400.

Dora văzu un complex de clădiri albe ce aduceau cu un castel, desenate pe un fundal de arbori verzi și cer albastru.

– Cred că totuși nu era chiar așa de albă, puse Dora. Parc-ar fi în Italia. Cum naiba se ține tot aurul ăsta? Ah, ia te uită, ăsta-i vechiul turn!

– Sst! făcu Paul. Da, este turnul care există încă. Este, desigur, un desen foarte schematic. Iar aici este episcopul care a întemeiat lăcașul, ținând în mână mănăstirea în miniatură. Aici se vede mai clar planul. Mănăstirea nouă urmărește în mare planul celei vechi, dar nu s-a dorit, firește, refacerea clădirilor medievale. Și partea asta, ca și turnul, sunt încă în picioare. Iar aici, în Cartea de Mărturii, se văd...

– Nu trebuie să te ținem prea mult din treabă, spuse doamna Mark. Iar eu mai am să-i arăt Dorei capela și s-o duc prin grădina de legume, iar apoi să mă întorc la treburile mele.

Paul rămase dezamăgit.

– Am să-ți mai arăt și mâine, spuse el și o strânse ușor pe Dora de braț când se întoarse să plece.

Dora, căreia i-ar fi plăcut să mai rămână, îi adresă un zâmbet complice pe la spatele doamnei Mark, care se depărta. Își închipuia deja cum o s-o ironizeze când o să rămână singură cu Paul. Ironia nu-i era prea la îndemână Dorei și trebuia pregătită din timp. Glumele ei pe seama altora erau adesea cam prea căutate. Acum porni pe urmele doamnei Mark, zâmbind în sinea sa, încântată de complicitatea dintre ea și Paul.

Doamna Mark mai făcu câțiva pași și ajunse în vestibulul cu două uși, una ce dădea spre grădină și cealaltă spre capelă. Deschise ușa interioară și o îndrumă pe Dora să pășească într-o beznă aproape totală. Cu mare efort Dora reuși să observe că, lângă ea, doamna Mark îngenunchea cu mare râvnă. Apoi constată că se află într-o cămăruță ca o cutie, cu un parchet foarte bine lustruit, cu câteva texte religioase pe pereți și câteva scaune și perne. Peste tot plutea un miros de tămâie. În interior se vedea un grilaj imens care, de data aceasta, ținea de la podea până-n tavan, pe toată lățimea camerei. Câteva bare fuseseră tăiate pentru a face loc unei uși care acum era închisă. În fața grilajului, la mică distanță, mai era o balustradă, iar dincolo de el se zărea, puțin înălțat pe un podium, un altar așezat oarecum într-o latură a camerei. De o bară de alamă ce traversa grilajul atârnau două perdele albe care acum erau trase, lăsând să se vadă întregul decor. Lângă altar ardea o mică lumină roșie. Dintr-acolo venea o tăcere copleșitoare.

– Asta este capela oaspeților, spuse doamna Mark atât de încet, încât Dora de-abia o auzi. Ceea ce se vede printre gratii este o parte din altarul din capela călugărițelor. Capela propriu-zisă este orientată spre altar și nu se vede de aici. În

felul acesta noi putem lua parte la slujbe fără să vedem călugărițele, lucru care ne este, desigur, interzis. În fiecare dimineață la ora șapte se ține o slujbă la care pot participa și vizitatorii. Prin această ușă intră preotul care-i împărtășește pe cei care se află aici. Când călugărițele primesc împărtășania, se închid perdelele pentru a separa această capelă de capela principală. Aici este locul unde oamenii din afară, ca noi, ajung cel mai aproape de viața spirituală a mănăstirii.

De undeva din spate, printre gratii, se auzi un foșnet urmat de zgomot de pași.

– E cineva...? întrebă Dora în șoaptă.

– Întotdeauna este o călugăriță în capelă, murmură doamna Mark. Ne aflăm într-un loc de rugăciune neîntreruptă.

Simțind că se sufocă și că o cuprinde spaima, Dora începu să se retragă spre ușă. Parfumul exotic de tămâie trezea în sângele ei protestant o teamă ancestrală. Doamna Mark își plecă genunchii, se închină și o urmă. O clipă mai târziu se aflau în lumina strălucitoare a dimineții. Iarba înaltă se legăna, la un loc cu stuful de la malul apei, iar lacul scânteia în soare. Tabloul, cuprinzând Imber Court văzut dintr-o parte, ulmii din parc estompați de distanță, se înfățișa sub un cer fără nici un nor. Părea de necrezut ca întunericul și tăcerea profundă să se afle atât de aproape. Dora se înfioră vizibil.

– Este într-adevăr impresionant, nu-i așa? spuse doamna Mark. Există aici o viață spirituală înălțătoare. Nici nu se poate să nu te simți pătrunsă.

O porniră înapoi spre viaduct.

– O s-o luăm pe cărarea din stânga, zise doamna Mark, și o să ajungem în spatele casei în grădina de legume.

De la capătul viaductului cărarea mergea puțin pe lângă mal, apoi cotea la dreapta pe lângă o pădure deasă. În fața lor se zări licărirea unei sere. Când cotiră spre pădure, depărtându-se de mal, din spatele lor se auzi, peste lac, clinchetul clopoțelului.

– E îngrozitor să te gândești cum trăiesc închise acolo! izbucni Dora.

– Este adevărat că aceste femei și-au impus restricții care pe mine și pe tine ne înfioară. Dar, așa cum păcătosul ne pare mai bun când ne închipuim că suferința îl înnobilează, tot astfel îl nedreptățim pe cel sfânt când ne închipuim că sacrificiul îl întristează așa cum ne întristează pe noi. Aici trebuie să mergem una în spatele alteia.

Doamna Mark o luă înainte pe poteca îngustă care se zărea totuși prin iarba deasă, înaltă și ușor pălită. Plante cu frunze crestate, asprite de atâta uscăciune, se aplecau spre ele, atingându-le umerii. Aflată încă sub puterea emoției pe care o

trăise, Dora – încălțată în pantofi incomozi – păși cu grijă, se împiedica, urmărea gleznele puternice ale doamnei Mark mergând în fața ei, bronzate, luminoase, sănătoase. În dreapta se vedea partea din spate a conacului – o fațadă lungă, neîntreruptă, cu piloni încastrați, meniți să încadreze fereastra în arcadă, impresionantă, a salonului lung. Ajunseră într-un loc deschis, unde iarba fusese tăiată și adunată. Aici poteca se pierdea, iar tocurile Dorei se afundau în pământ.

– Aici începe grădina de legume, spuse doamna Mark. E încă foarte mică. Partea asta de aici era cândva grădina cu flori a conacului. Noi cultivăm mai ales varză, morcovi, usturoi și praz. Ceva mai încolo este livada conacului. Livada este îngrădită de zidul pe care-l vezi acolo. În cea mai mare parte am păstrat-o așa cum a fost. Avem mere, pere și alte fructe bune. Erau aici și niște sere, iar noi am mai adăugat unele mai moderne, acolo, în stânga. Acum sunt pline cu roșii. Ce vezi acolo, făcut din sârmă, este curtea de păsări. N-avem decât câteva. Mai încolo am început nu demult să cultivăm un petic de pășune. Am pus puțină varză, o parcelă mai mare cu cartofi și varză de Bruxelles. Deocamdată n-am plantat decât legumele sigure, până mai căpătăm ceva experiență. Mai la toamnă o să cultivăm încă un petic din pășune.

Ajunseseră la o alee betonată ce trecea printre pereții de sticlă și ducea spre grădina împrejmuită cu zid. Apărură câteva siluete. Ceva mai încolo James Tayper Pace îl instruia pe Toby cum să sape între rândurile de plante. Cineva, probabil Peter Topglass, umbla încoace și încolo prin seră.

– Săpatul nu este deloc romantic, spuse doamna Mark cu satisfacție, dar pentru o grădină de zarzavat este pâinea cea de toate zilele.

Patchway se apropie de ele împingând o roabă. Pălăria parcă rămăsese neclintită pe capul lui din nara precedentă.

– Tare mă tem că tot n-o să plouă, îi spuse doamna Mark lui Patchway.

– Prazul nici n-o să prindă viață dacă n-o să plouă ca lumea în scurt timp, spuse Patchway.

Femeile îi făcură loc să treacă.

– Se duce să culeagă niște lăptuci, zise doamna Mark. Ce om de treabă! Ceea ce vezi acolo, în dreapta, este grajdul, se spune că a fost proiectat de Kent. A fost parțial distrus de un incendiu acum vreo cincizeci de ani, dar după cum vezi, arată încă bine. Apare în multe ilustrații vechi. Folosim unele dintre compartimente drept garaje, iar altele ca șoproane pentru ambalare, unde cântărim și ambalăm legumele care pleacă la Pendlecote și Cirencester. Asta-i partea pe care o supraveghez eu, ca și alte treburi ce se fac în interior și servirea mesei. Considerăm

că femeile trebuie să-și vadă de ocupațiile lor tradiționale. N-are rost să facem schimbări numai de dragul schimbării, nu crezi? Ne-ar face mare plăcere dacă ai vrea să participi și tu, oricând te trage inima. Bănuiesc că ești tare pricepută la lucrul de mână.

Dora, care nu era deloc pricepută, simțea intens căldura soarelui. Din cauza căldurii și a luminii reflectate de structurile din sticlă o durea capul. Își duse mâna la frunte.

– Biata de tine! exclamă doamna Mark. Ți-ai rupt picioarele umblând. Mergem să-ți arunci doar o privire prin livadă și apoi poți să te odihnești, iar eu mă duc să-mi văd de treburi.

Împinse poarta grea din lemn și trecură dincolo de zid, în livadă.

Zidurile vechi din piatră, uscate și sfărâmicioase de atâta soare, acoperite de valeriană și alte plante ofilite și aspre, înconjurau o zonă întinsă de tufe încâlcite. Într-un loc mai îndepărtat era o îngrăditură din sârmă și se zărea licărirea sticlei. O ceață fină plutea peste decorul luxuriant și parcă aici era mai cald decât dincolo. Pe fiecare zid se întindeau ramurile pomilor fructiferi ale căror frunze se răsuceau în soare. Dora și doamna Mark o porniră pe o potecă, cu degetele țepoase și uscate ale tufelor de zmeură care li se agățau de fuste.

– Ei, uite-o pe Catherine! Culege caise, spuse doamna Mark.

Se apropiară de ea. Peste o bună bucată din zid se aruncase o plasă foarte fină de sârmă, care apăra fructele de păsări. Catherine se vedea prin plasă, pierdută aproape printre frunze, aruncând fructele aurii într-un coș aflat la picioarele ei. Purta o pălărie de soare moale și albă peste părul negru, strâns într-un coc din care se iveau șuvițe ondulate ca niște cârcei atârnându-i pe spate. Era foarte preocupată de ceea ce făcea și nu le zări pe cele două femei decât când acestea ajunseseră foarte aproape de ea. Capul lăsat pe spate, înconjurat de strălucirea irizată a caiselor, îi sugera Dorei o frumusețe spaniolă. Fața întoarsă, pe care nu se mai vedea acea expresie încordată de autoapărare care se observa când nu era singură, avea acum trăsături mai puternice, mai triste și mai demne. Văzând-o, Dora avu din nou o presimțire ciudată.

– Bună, Catherine! rosti doamna Mark cu glas tare. Am venit cu Dora să te vedem.

Catherine tresări și se întoarse cu un aer nedumerit. Ce ființă sperioasă, își spuse Dora. Îi zâmbi, iar Catherine îi răspunse cu un zâmbet de sub plasa protectoare.

– Cred că te sufoci de cald acolo, spuse Dora.

Catherine purta o rochie decoltată de vară, cu imprimeul decolorat. Avea gâtul bronzat de soare, dar fața avea o culoare care parcă nu prindea soarele și-i dădea acea paloare pe care Dora o remarcase cu o seară înainte. Ca să poată vorbi cu Dora, Catherine își împinse spre spate pălăria până ce se opri pe cocul bogat. Apoi își dădu într-o parte bretonul întunecat și inegal și-și șterse mâna transpirată și bronzată pe rochie, și în tot acest timp schimbară între ele câteva cuvinte despre vreme.

– Catherine, draga de ea, e atât de emoționată gândindu-se la ce-o așteaptă, spuse doamna Mark. E o perioadă de mare intensitate.

– Ce-o așteaptă? întrebă Dora.

– Cum, nu știi? spuse doamna Mark conducând-o pe Dora înapoi spre poartă. Catherine se călugărește. Va intra la mănăstire în octombrie.

Ieșiră pe poartă. Dora se întoarse să mai privească încă o dată silueta de sub plasă. Aflând această veste avu un sentiment de surpriză și spaimă, simțind o ciudată ușurare și o durere neînțeleasă, alcătuită probabil din milă dar și groază, ca și cum ceva în ființa ei era pe cale să se destrame.

– E ora închiderii, dacă nu vă supărați, spuse omul de la bar.

Dora sări în picioare speriată și dădu înapoi paharul. Rămăsese singură în barul din holul întunecat al hanului Leul Alb. Ieși în lumina soarelui și auzi zgomotul trist al ușii închise și ferecate în urma ei. Era ora două și jumătate.

După ce se despărțise de doamna Mark, Dora se odihnise vreo douăzeci de minute, apoi o pornise pe jos spre sat, pe poteca pe care i-o arătase aceasta, pentru a se interesa la gară de soarta geamantanului. Drumul era mai lung decât se așteptase, iar când ajunse, obosită și transpirată, i se spuse că geamantanul urma să vină cu un tren ce sosea cam peste o jumătate de oră. Pornind-o înapoi spre sat în plimbare, Dora constată cu mare plăcere că aici localurile erau deschise. Se instală mai întâi la Leul Alb, apoi la Voluntarul, unde stătu pierdută în gânduri în lumina difuză a barului, bucurându-se din plin de liniștea unui loc ce-i evoca amintiri plăcute dintr-o biserică. Se întoarse la gară și află că trenul are întârziere. În cele din urmă acesta sosi, iar geamantanul fu descărcat și predat Dorei. Mai întâi de toate se retrase la toaletă și-și puse o rochie de vară și o pereche de sandale. Ieși, simțindu-se mult mai bine, și se pregătea să pornească înapoi, cărând geamantanul, pe un drum care avea să fie grozav de obositor – lucru la care Paul nu se gândise, dar nici ea – când se uită întâmplător la ceas. Era unu și un sfert. Dora își aminti că la Imber prânzul se servește la douăsprezece și jumătate. Atunci intră, pentru a doua oară, la Leul Alb.

Alungată de acolo, traversă anevoie satul, găsi pârleazul și poteca ce ducea – trecând printr-un lan de grâu și o pădure – către șoseaua principală. Grâul copt și arămiu fusese tăiat și adunat cu grijă în căpițe la marginea lanului, iar pe lângă potecă se mai iveau ici și colo câțiva maci. Dora ajunse la șosea, merse puțin pe lângă zidul domeniului Imber și intră pe o portiță. De aici începea o potecă în diagonală ce ducea la cele două pâraie care alimentau lacul, ajungând în cele din urmă în aleea principală, în dreptul celui de al treilea pod. Drumul acesta era deosebit de frumos și – deși era tare flămândă și încurcată din cauză că întârziase atât de mult – Dora se bucură din plin de aerul curat și de bolta înverzită a pădurii. Când ajunse la podețul de lemn care traversa primul pârâu se simțea complet refăcută de umbra și răcoarea pădurii, și plină de energie.

În partea aceasta a domeniului se întindea o pădure deasă, iar pârâul se furișa pe sub o boltă de soc și de mesteceni tineri ce creșteau la adăpostul copacilor bătrâni. Iarba de pe maluri se înclina către râu, iar firele lungi de un verde proaspăt atingeau apa, dar în mijloc râul limpede se rostogolea peste nisip și pietriș. Dora se opri o clipă și privi apa multicoloră tremurând și se trezi că se gândește la Catherine. Și-o închipui îmbrăcată în mireasă, intrând în mănăstire pe ușa masivă, într-o zi de octombrie, pentru a nu mai ieși niciodată. Apoi se văzu pe ea, Dora, traversând viaductul cu ochii țintă la ușa ce avea să se deschidă. Se trezi tremurând din reverie și coborî iute pe lângă podeț, direct în albia pârâului, încălțată și îmbrăcată cum era. Slavă Domnului că ea nu era Catherine.

Ieși pe malul celălalt, udă și plină de zgârieturi, și-și continuă drumul. După ceva minute își dădu seama, aproape simultan, de două lucruri. Primul era că foarte probabil se rătăcise, întrucât ajunsese la cel de-al doilea pârâu – mai lat și mai bogat în vegetație decât primul – fără a găsi însă și podețul, iar acum pășea pe o potecă ce urca dealul de-a lungul malului. Al doilea era că uitase geamantanul la Leul Alb. Constatând ce făcuse, Dora scoase un strigăt de disperare. Era cât se poate de prost că nu ajunsese la prânz. Dar după această a doua imbecilitate, Paul o să stea supărat pe ea zile în șir chiar dacă va găsi geamantanul și nu se va întâmpla să-l fi furat cineva între timp. Se întoarse, cu gândul s-o ia la fugă înapoi spre sat și să încerce să-l recupereze imediat. Dar era așa de obosită, îi era cald și foame, drumul era atât de lung, erau atâtea urzici în jur pe care parcă acum le vedea și, în orice caz, nu știa drumul. Sunt complet tâmpită, își spuse Dora.

În clipa aceea auzi foșnet de frunze ceva mai încolo, în direcția din care venise, și din pădure își făcu apariția un om care-și croia drum prin iarbă. Era Michael Meade.

Păru surprins să o vadă pe Dora și se apropie de ea zâmbind nedumerit.

– Ah! Domnule Meade, cred că m-am rătăcit, spuse Dora.

O cuprinse un fel de sfială văzându-se singură cu șeful comunității.

– V-am văzut rochia colorată printre copaci, spuse Meade, dar n-am știut ce este. Am crezut mai întâi că e vreo pasăre rară de-a lui Peter. Dar dacă vreți să mergeți la conac, ați greșit cărarea. Eu tocmai am pornit să văd cum se prezintă măcrișul. Cultivăm măcriș de baltă pe o porțiune din râul celălalt. Nu e încă vremea lui, dar trebuie totuși supravegheat. Nu-i așa că-i frumos pe-aici?

– E minunat, spuse Dora. După care, spre marea ei dezamăgire, se trezi că începe să plângă. Simți că i se face rău de foame și de căldura devenită de-a dreptul sufocantă aici, sub bolta pădurii.

– Cred că v-a făcut rău căldura, spuse Michael. Stați aici, pe trunchiul ăsta, câteva clipe. Aplecați capul mult în față. Așa. O să vă reveniți imediat.

Și-i puse mâna ușor pe ceafă.

– Nu-i vorba numai de asta, spuse Dora.

Constată că n-are batistă și-și șterse ochii cu poala rochiei și apoi fața cu dosul palmei murdare și transpirate.

– M-am dus să iau geamantanul de la gară, cel pe care l-am uitat în tren, și l-am luat, și pe urmă l-am uitat din nou la Leul Alb!

Glasul i se curmă într-un vaiet.

Michael o privi o clipă. Apoi începu să râdă cu un aer vinovat.

– Îmi pare rău, dar felul în care ați spus-o a sunat atât de comic, zise Michael. Nu-i nimic, nu-i nici o nenorocire. Eu tot trebuie să mă duc în sat cu mașina diseară și am să-l aduc. E în siguranță la Leul Alb. Apropo, ați mâncat ceva la prânz? Ne-am gândit la dumneavoastră.

– Nu, n-am mâncat, răspunse Dora. Am băut puțin. Dar nu aveau sendvișuri.

– Hai să mergem înapoi la conac, spuse Michael, iar doamna Mark o să vă aducă ceva de mâncare. Și după aceea trebuie să vă odihniți un pic. Ați avut o dimineață tare obositoare. O să mergem pe aici, urcăm dealul și coborâm scările de piatră. Drumul e la fel de lung, dar e mai răcoare. Hai, ridicați-vă și să pornim. N-am să merg repede.

O ajută pe Dora să se ridice. Ea îi zâmbi, își dădu părul umed într-o parte de pe frunte și porni în urma lui pe potecă, simțindu-se ceva mai bine. Nu mai era îngrijorată din pricina geamantanului, de parcă râsul lui Michael simplificase și rezolvase totul. Și pentru asta îi era recunoscătoare. Aseară îi păruse doar un bărbat slab și palid, neatent și peste măsură de obosit. Dar acum îl vedea ca pe un

om blând și hotărât, iar fața lui îngustă părea mai bronzată și părul mai blond. Având ochii atât de apropiați, va arăta întotdeauna un pic neajutorat, dar cât de albaștri erau ochii lui în realitate!

Timp de câteva minute, Dora merse pe potecă în urma lui Michael – complet liniștită acum – uitându-se la gâtul osos și bronzat al însoțitorului ei; gulerul care îmbrăca acel gât era lăbărțat și de un alb cam îndoielnic. Apoi Dora băgă de seamă că el se oprește brusc și se uită stăruitor drept înainte, către ceva. Se apropie să vadă ce îl făcuse să se oprească și privi peste umărul lui.

Într-un luminiș al pădurii, pârâul se lărgea într-un mic iaz înconjurat de pietre acoperite cu mușchi și mărginit de iarbă. În centru părea să fie destul de adânc, iar apa era de un cafeniu închis. Dora se uită, dar la început nu văzu nimic altceva decât oglinda apei și vegetația multicoloră și mișcătoare de pe malul celălalt, luminată inegal de razele soarelui. Apoi zări o siluetă palidă ce stătea nemișcată pe celălalt mal al lacului. Era Toby, cu o pălărie de soare pe cap și un băț lung în mână, pe care-l înfipsese în apă și cu care răscolea nămolul de pe fundul apei. Dora observă imediat – înainte chiar de a-l recunoaște pe Toby – că băiatul era gol pușcă, doar cu pălăria pe cap. Trupul său alb și zvelt era mângâiat de razele soarelui și de petele de umbră de sub salcia lângă care se afla și ale cărei ramuri se mișcau în adierea ușoară. Băiatul se aplecă, sprijinit în băț, și privi cu atenție apa, fără să-și dea seama că este observat și pentru o clipă avu aerul unei făpturi pentru care goliciunea este starea firească, o ființă cu mișcări pline de grație dar și de stângăcie. Văzându-l, Dora se înfioră de plăcere și-i reveni în minte o imagine din timpul călătoriei în Italia – tânărul David al lui Donatello – puternic, degajat, superb în goliciunea lui, fermecător în tinerețea lui.

Dora era atât de amuzată, de încântată de ceea ce vedea și atât de puțin stânjenită încât, dacă ar fi fost singură, l-ar fi strigat pe Toby. Dar prezența lui Michael, de care uitase pe moment, o făcu să se oprească și, întorcându-se spre el, avu un sentiment de jenă, nu atât pentru ea, cât pentru el, pentru stinghereala pe care el bănuia probabil că o simte ea. Uitându-se la el, constată că Michael era într-adevăr tulburat și-l privește în continuare pe băiat. Apoi se întoarse fără să spună nimic și, apucând-o pe Dora de braț, o conduse înapoi pe cărarea pe care veniseră. Toby nu observase nimic. Gestul îi păru Dorei de o delicatețe cam prostească, dar merse după Michael pășind cu grijă.

După ce se depărtară puțin, Michael spuse:

– I-am dat liber în după-amiaza asta. Chiar mă întrebam unde s-o fi dus. Cred că-i mai bine să-l lăsăm să se scalde în liniște. O să mergem pe partea cealaltă.

– Bine-nțeles, spuse Dora.

Apoi îl privi pe Michael cu îndrăzneală, simțind între ei o complicitate născută din contemplarea în comun a acelui tablou pastoral. Deodată Michael îi păru cuprins de o sfială încântătoare. Își aminti momentul când îi atinsese cu mâna gâtul. Experiența neobișnuită trăită împreună născuse între ei un fior de dorință fizică ce nu existase înainte. Această prețuire tainică o impresionă pe Dora în mod plăcut și, pe când coborau împreună pe potecă, zâmbi singură la gândul ipotezei că în însoțitorul ei s-a trezit conștiința existenței unei femei în carne și oase, potențial ispititoare, potențial goale, pășind la câțiva pași în urma lui în dogoarea amiezii.

CAPITOLUL 6

Un dangăt ciudat, puternic și profund, ce părea că vine dinspre lac, îl deșteptă pe Michael Meade. Rămase în pat neclintit o vreme, ascultând atent tăcerea ce urmase sunetului, iar apoi se dădu jos și se duse la fereastra deschisă. Camera lui dădea spre mănăstire. Era o noapte luminată din plin de razele lunii și, privind atent și încordat, Michael văzu lacul și, dincolo de el, zidul mănăstirii pus în evidență de splendida revărsare a lunii ce se înălțase dinspre grădina de zarzavat. Totul îi părea familiar și totodată straniu. Trecu cu privirea de-a lungul zidului și mai departe, până în punctul în care acesta se termina iar pământurile mănăstirii, neîngrădite, înaintau până la marginea apei și coborau spre malul acoperit cu pietriș. Spre surprinderea sa, Michael văzu cât se poate de clar câteva siluete adunate pe mal. Mai multe călugărițe stăteau foarte aproape de marginea apei. Le vedea limpede sutanele negre și largi unduind când ele se mișcau, conturul clar al umbrelor albăstrii ce le însoțeau în bătaia lunii și toate păreau, printr-un ciudat efect al luminii, nespus de aproape. Acum se aplecau toate deasupra unui obiect pe care-l scoteau încet din apă. Era ceva mare și greu de care trăgeau aproape toate, gâfâind și târându-l cu stângăcie. Lui Michael i se păru chiar că aude scrâșnetul obiectului pe pietriș. Apoi, cuprins de un fior de groază, își dădu seama că obiectul prelung și moale pe care-l trăgeau pe mal era un trup omenesc. Scoteau un cadavru din lac. Michael rămase îngrozit și paralizat, neștiind ce să facă și întrebându-se care o fi fost nenorocirea la al cărei act final tocmai asista. Cine să fie persoana înecată al cărei trup neînsuflețit zăcea acum neclintit pe malul celălalt? Îi trecu prin minte brusc gândul nebunesc că era cineva ucis chiar de călugărițe. Scena era atât de sinistră și de stranie, încât îl cuprinse o spaimă sufocantă și trase cu disperare de gulerul pijamalei încercând, în același timp, să scoată un strigăt de ajutor.

Se întoarse în loc și constată că este încă în pat. Zorile umpleau camera cu lumina lor. Se ridică în capul oaselor, trăgând încă de pijama, cu inima bătându-i violent. Visase, dar senzația pe care o trăise fusese atât de puternică, încât rămase locului amețit, timp de câteva minute, neștiind încă dacă s-a trezit sau nu, copleșit de grozăvia a ceea ce visase. Avusese din nou visul acela rău. Era pentru a treia oară când visa, în linii mari, cam același lucru – imaginea călugărițelor care scoteau din apă trupul neînsuflețit al unei persoane înecate, având totodată convingerea că făptura care zăcea fără viață pe mal era victima lor. De fiecare dată visul era însoțit de un sentiment copleșitor de rău; și de fiecare dată Michael avea impresia ciudată

că dangătul care preceda visul nu venea din vis, ci era un sunet pe care îl auzise în realitate în timp ce dormea și care îl făcuse să se trezească.

Ceasul arăta șase fără două minute. Se dădu jos din pat și se îndreptă spre fereastră, parcă așteptându-se să vadă ceva neobișnuit. Totul arăta ca de obicei – un loc pustiu și părăginit în lumina dimineții. În iarba tunsă din fața conacului țopăiau câteva mierle ocupate cu activitățile tainice ale tuturor păsărilor la sculare. În rest nu era nici o mișcare. Lacul era calm și liniștit, încărcat de lumina palidă, filtrată, a soarelui ce răsărise prin aburul dimineții. Ziua avea să fie iarăși toridă. Michael privi peste lac spre punctul în care zidul mănăstirii se termina, iar apa clipocea printre trestiile de pe margine. Nu exista aici nici un mal acoperit cu pietriș și nu se zăreau siluete. Michael se întrebă ce-o fi însemnând visul și ce s-o fi ascunzând în mintea lui care să-l facă să pună în seama neprihănitelor călugărițe o faptă atât de îngrozitoare. Acest gând îi trecu prin minte însoțit de presimțirea nu atât a unor forțe ale întunericului apăsând asupra lui, ci mai degrabă a unei surse de rău, reale și active, sălășluind în el însuși. Clătină din cap și îngenunche în fața ferestrei deschise – revăzând încă scena din vis – și începu să se roage fără grai. Trupul i se relaxă. Ruga nu era o formă de luptă, ci de abandonare a propriei ființe – cu tot răul pe care aceasta îl ascundea – în seama esenței făpturii sale. Treptat își recăpătă seninătatea și totodată bucuria calmă, convingerea reînnoită că există cu adevărat acel Dumnezeu viu prin care toată durerea se tămăduiește și tot răul se alungă în cele din urmă.

Era deja prea târziu ca să se mai culce, așa că Michael se așeză și-și petrecu câteva clipe citind Biblia. Apoi se întoarse spre problemele zilnice. Își aminti, puțin necăjit, că este sâmbătă și că în cursul dimineții urmează să aibă loc o întrunire a comunității. Agenda săptămânii ăsteia era cam supărătoare. Întrunirea însăși nu avea nimic oficial, iar Michael își pregătea de obicei, cu puțin timp înainte, o listă de probleme de pus în discuție; apoi, cei prezenți la întrunire puteau aborda orice alt subiect. Se apucă să înșire pe hârtie: *cultivatorul mecanic, ajutorul financiar, veveriţele etc., planuri pentru clopot.* Meditând asupra listei rămase cu creionul nemișcat. Se uită la ceas. Mai erau douăzeci de minute până la ora slujbei.

Comunitatea de la Imber, în forma sa actuală, exista doar de un an. Se înjghebase întâmplător, cu participarea substanțială a lui Michael, iar viitorul ei era incert. Conacul de la Imber era, de mai multe generații, locuința familiei lui Michael, dar el nu trăise acolo, iar conacul, a cărui întreținere cerea mulți bani, fusese mult timp închiriat și, în timpul războiului, pe durata mai multor ani, fusese folosit ca sediu al unor instituții guvernamentale. Apoi rămăsese gol și se

pusese problema vinderii lui. Tocmai din acest motiv Michael, care simțea o atracție specială către locul acesta, îl evita. Rareori trecea pe acolo și avea o imagine neclară în privința casei și moșiei. Când era mai tânăr intenționase să se facă preot, dar nu reușise și lucrase câțiva ani ca profesor. Deși îl atrăgea încă ideea preoției, nu trecuse pe la mănăstirea Imber decât cu puțin timp în urmă; bariera care-l ținuse departe de conac îl despărțise și de mănăstire. Acum, privind în urmă, i se părea că teritoriul rămăsese oarecum sacru, interzis lui, până ce va veni momentul unor schimbări radicale în viața sa. Făcu o vizită la conac, adus de alte treburi, în perioada când se punea problema vânzării, și găsi potrivit să treacă pe la maica stareță și să o salute respectuos. Problema viitorului conacului prezenta desigur interes pentru mănăstire. Aflându-se atât de aproape de ea, Michael era de asemenea curios, dar și nerăbdător să cunoască această comunitate benedictină despre a cărei sfințenie auzise atât de multe.

Întâlnirea cu maica stareță îi schimbase complet viața și planurile. Cu o ușurință care la început l-a uimit pe Michael și care mai târziu i s-a părut a fi parte dintr-un proiect inevitabil, stareța i-a împărtășit lui Michael ideea de a face din conac locuința unei comunități laice legate de mănăstire, un fel de „stat-tampon“, după cum l-a numit ea, între mănăstire și lumea din afară, o reflectare, un parazit util și benefic, o formă de viață intermediară. Existau mulți oameni, spunea ea – iar Michael se simțea cât se poate de înclinat să-i dea dreptate, întrucât el însuși era unul dintre aceștia –, care nu pot trăi nici în mijlocul lumii, nici în afara ei. Sunt oameni, oarecum bolnavi, pe care năzuința către Dumnezeu îi face inapți pentru viața lumească, dar al căror temperament nu este destul de puternic pentru a renunța la ea în totalitate; iar societatea de astăzi, cu ritmul ei alert și cu structura ei mecanică și tehnică, nu le oferă acestor suflete nefericite un loc potrivit. Munca, în sensul actual al cuvântului, continuă stareța cu un simț al realității care-l uimi pe Michael la momentul acela, rareori oferă satisfacție firilor mai contemplative. N-au mai rămas decât puține meserii – cum ar fi cea de soră medicală sau de profesor – care să fie cu adevărat încărcate de semnificații spirituale. Și, deși ar fi posibil, și chiar de dorit, ca fiecare meserie să aibă un conținut sacru, acest lucru este extrem de greu de realizat pentru majoritatea oamenilor; iar pentru unii dintre ei, cei „tulburați și obsedați de Dumnezeu“ – după cum se exprimă ea – care nu-și pot găsi o muncă satisfăcătoare în rândul lumii, o viață de semiizolare și o activitate simplă dar încărcată de semnificație, prin însuși locul unde se desfășoară, ar fi lucrul cel mai potrivit. Datoria noastră, mai spusese stareța, este nu neapărat să năzuim spre culmi, indiferent de realitățile vieții noastre spirituale,

ci să căutăm acel loc, acea menire, acei oameni care vor face ca viața noastră spirituală să se înalțe și să se intensifice mereu, iar în căutările noastre, adăugase ea, trebuie să ne călăuzim după viclenia divină care înseamnă a fi „înțelept ca șarpele și blând ca porumbelul".

Michael, care era capabil să recunoască autoritatea spirituală atunci când îi ieșea în cale, o ascultă cu mare interes pe stareță; veni zilnic la vorbitor și stătu – cu trupul aplecat înainte și mâinile încleștate pe gratii – privind la chipul îmbătrânit, de culoarea fildeșului, ascuns sub gluga albă, ofilit de sacrificii de mult uitate și iluminat de bucurii despre care Michael nu avea nici cea mai vagă idee. O latură a credinței sale în Dumnezeu pe care, dându-și seama perfect cât este de periculoasă, nu o putea totuși respinge în totalitate, era aceea că el aștepta ca în viața sa să apară anumite semne și sensuri. Întotdeauna se considerase a fi un om cu un anumit destin, un om ce-și așteaptă chemarea. De aceea dezamăgirea produsă de eșecul în privința preoției fusese cu atât mai mare. Acum, când stareța îi vorbea într-un fel care – fără nici o mărturisire din partea lui – evalua atât de corect propria lui condiție, Michael văzu imediat în cuvintele ei o poruncă. Era conștient de inutilitatea ultimilor săi ani, măcinat de un soi de *ennui* pe care încercase să și-l explice ca fiind o nepotolită sete de a face bine. Dar acum, în sfârșit, drumul i se arăta, chemarea venise.

Pe Michael îl întrista faptul că – odată planul hotărât și lucrurile pornite pe făgaș – stareța nu-l mai chemase. Nu-l întrebase niciodată nimic despre trecutul lui și, în agitația iscată de noul proiect, el așteptase momentul când va putea să-i înfățișeze pe de-a întregul – cum nu mai făcuse înaintea nici unei alte făpturi omenești – viața sa tulburată și deocamdată sterilă. Avea motive să creadă că stareța deține din alte surse datele importante. Dar și-ar fi ușurat sufletul dacă i-ar fi spus chiar el totul. Și totuși, din motive tainice, ea nu-i ceru acea mărturisire pe care era atât de dornic să o facă, iar după o vreme Michael fu nevoit să accepte tăcerea ce i se impunea întrucât era voia acelei femei deosebite care-i cunoștea, fără îndoială, dorința de confesiune după cum cunoștea, desigur, și faptele pe care ar fi vrut să le mărturisească și chiar mai mult. De când se înființase comunitatea, Michael n-o mai văzuse pe stareță decât de trei ori, chemat fiind de ea pentru a discuta probleme de strategie. Toate celelalte amănunte care priveau mănăstirea fuseseră rezolvate prin discuții cu maica Clara sau prin intermediul surorii Ursula.

Ideea grădinii de zarzavat apăruse de la sine. În jurul conacului pământul era bun, iar cultivarea lui avea să fie prima și cea mai potrivită activitate a locuitorilor de la Imber. Grădina putea fi începută pe scară mică și extinsă pe măsură ce se

mărea numărul de membri. Mai târziu se puteau introduce și alte activități. Deocamdată era greu de anticipat cum vor evolua lucrurile și nu era bine să facă planuri pe termen lung. Nucleul comunității fusese format din Michael și Peter Topglass. Peter era prieten cu Michael încă din anii de școală, mare iubitor de natură și un om de o pietate calmă și lipsită de ostentație. Aflat între două slujbe, venise să-i dea lui Michael o mână de ajutor în încercarea sa. Se stabilise acolo imediat, își asumase o mare parte din treburi și-și instalase în grădină tot arsenalul destinat studierii păsărilor și animalelor. Spre marea bucurie a lui Michael, se hotărâse să rămână, cel puțin pentru o vreme. Apoi apăruseră soții Strafford, a căror căsnicie fusese la un pas de destrămare. Trimiși de către stareță, ei se instalaseră la conac hotărâți să rămână. După ei venise Catherine și, ceva mai târziu, fratele ei. Catherine era de mai mult timp interesată de viața mănăstirii, dar devenise de curând o posibilă viitoare novice; iar stareța considerase că este potrivit – atât pentru fată, cât și pentru mănăstire – ca primirea ei să se facă prin intermediul comunității de la conac. Sosirea lui Patchway nu fusese prevăzută dar, în timp, se dovedise a fi foarte bine-venită. Era lucrător pe la fermele din zonă, apăruse la scurt timp după ce se instalase Michael și anunțase că el „o să vadă de grădină“. La început, Michael nu fusese sigur dacă nu cumva Patchway își închipuia în mod eronat că el, Michael, s-a întors definitiv la Imber Court. Se pare că odinioară tatăl lui Patchway, copil fiind, lucrase ca grădinar la conac. Totuși, fără a se arăta surprins sau descurajat de explicațiile primite, Patchway se hotărâse să rămână și muncise ca un rob, părând totodată a avea la dispoziție resurse nelimitate de mână de lucru feminină adusă din sat. Uneori își făcea apariția chiar și la slujbă. Maica Clare se amuzase ascultând descrierea făcută de Michael și apreciase că este un „dar de la Dumnezeu“ în adevăratul sens al cuvântului și că trebuie lăsat să stea acolo. Cea mai recentă și mai importantă achiziție a comunității era James Tayper Pace.

James era fiul cel mai mic al unei familii de militari. Studiile superioare și le făcuse pe terenul de vânătoare, ajunsese expert în manevrarea iahtului și slujise cu glorie în Gardă în timpul războiului. Avea încă din copilărie convingeri anglicane ample și solide. Tradiția conform căreia credința religioasă făcea parte din viața de familie a unui nobil de țară – credință ce supraviețuia prin toate ritualurile existenței – nu era pentru James o vorbă goală. Ea dăduse naștere unei vieți spirituale profunde și lipsite de îndoieli care îl determinase, la maturitate, să se dedice din toată inima chemării Bisericii, fără a traversa o criză acută și fără a-și respinge trăirile emoționale de tinerețe. Începu să se pregătească pentru a deveni

misionar, dar diverse întâlniri și experiențe ulterioare îl duseseră la concluzia că menirea sa este să rămână acasă. Se duse să locuiască în cartierul de est al Londrei, unde conduse cu mare succes un așezământ și câteva cluburi pentru băieți. Această etapă minunată se încheie când sănătatea îi cedă din cauza suprasolicitării. Doctorul îl sfătui, iar episcopul îl îndemnă să-și caute de lucru la țară, de preferință în aer liber; la scurt timp după aceasta, starețа, aflând prin serviciul său de informații despre situația lui James, îl chemase la Imber.

Michael îl apreciase pe James din primul moment. Era și greu să nu-ți placă un om care avea o fire atât de blândă și de deschisă. În același timp, Michael simțea în sufletul lui o anume afinitate de clan între el și James – lucru care-l făcea să nu se simtă chiar împăcat –, o înclinație nostalgică ce se cristaliza, în plan moral, la un nivel mult mai scăzut decât cel la care își propunea el să trăiască la acel moment și care tindea să-i excludă pe ceilalți. Comunicarea între el și James era laconică și ușoară, iar Michael făcea tot posibilul să nu o găsească satisfăcătoare în sensul rău al cuvântului. Cum însă James nu era încercat de asemenea amintiri atavice, comportamentul său deschis și sincer ajută la rezolvarea problemelor lui Michael în scurt timp. Pe de altă parte, sosirea lui James ridică în fața lui Michael – așa cum nici unul dintre ceilalți nu o făcuse – problema statutului de șefia Imber. De cum apăru James, comunitatea se modelă ca un corp bine structurat. Până atunci fusese un grup de indivizi asupra cărora Michael exercitase în mod firesc o autoritate moderată, în virtutea situației sale speciale și a faptului că el sosise la conac primul. Michael recunoscu imediat în James un om care-i era superior sub toate aspectele importante și s-ar fi simțit foarte bine în postura de adjunct al unui asemenea șef. În mod surprinzător însă, starețа îl sprijini pe James în refuzul său – întemeiat pe motive de sănătate șubrezită – de a admite retragerea lui Michael din poziția de conducător neoficial al comunității; iar Michael – fără prea multă tragere de inimă – acceptă rolul.

Cei ce speră ca, prin retragerea din viața lumească, să ajungă la evitarea slăbiciunilor omenești – din ei înșiși și din ceilalți – au de obicei o mare dezamăgire. Michael nu nutrise în mod precis asemenea speranțe; totuși regreta faptul că s-a trezit în timp atât de scurt în poziția omului chemat să țină la un loc, prin forța personalității sale, un grup așa de dificil. Michael fusese întotdeauna convins că omul bun este lipsit de putere. Susținea cu tărie acest principiu, deși uneori aproape că nu mai știa ce înseamnă și nu izbutea să-l aplice în activitatea sa zilnică decât foarte puțin sau chiar deloc. În acest sens aparte înțelesese el – atunci când o înțelesese – chemarea sa către preoție. Pentru un om ca el, viața în slujba

lui Dumnezeu trebuia să însemne dizolvarea personalității sale, așa cum se întâmplă cu un servitor sau cu orice om care își suspendă voința printr-o supunere totală. Totuși aceste idealuri, deși ispititoare, rămâneau pentru el îndepărtate și greu de interpretat. Era conștient de faptul că, în mod paradoxal, unul dintre cei mai buni oameni pe care-i cunoștea era totodată și unul dintre cei mai puternici: starețul. Îi lipsea totuși puterea de a înțelege exact prin ce se deosebea modul ei de a-și exercita puterea de al lui. Se simțea constrâns să rămână într-o zonă în care puterea era un rău de care nu se putea detașa pe căi onorabile. Destinul său era mai degrabă lupta din interior, strădania zilnică de a fi drept și impersonal, șirul nesfârșit de greșeli și de examene de conștiință. Poate că asta era, în fond, calea lui; era cu siguranță, o cale. Dar pe el îl chinuia sentimentul că există în acest rol ceva neîmplinit și imprecis. Gândul la preoție îl încerca din ce în ce mai des.

Comunitatea de la Imber, așa cum exista ea în germen, nu ridica probleme deosebite. La suprafață era pașnică și destul de eficientă. Existau însă anumite tensiuni de care Michael era în permanență conștient, sperând că o face fără iritare. James și Margaret Strafford munceau prea mult, Mark Strafford nu muncea destul. Tensiunea dintre Mark și soția lui, deși înăbușită, nu dispăruse. Mark Strafford era sarcastic, agitat și înclinat să exagereze greutățile. Michael, care nu era de acord cu ideea lui Kant că afecțiunea ni se poate impune ca o datorie, făcea eforturi considerabile să-i descopere calitățile, fără prea mare succes deocamdată. Îl iritau mereu barba și aspectul ostentativ viril al colegului său. James Tayper Pace, fără a avea nici o intenție în acest sens, era în mod inevitabil un al doilea centru de autoritate, iar Michael observă că soții Strafford preferă să primească ordine de la James fără a-l consulta pe el. James, care considera că autoritatea trebuie să se contopească cu iubirea frățească, așa cum s-ar fi întâmplat într-o comunitate alcătuită numai din oameni ca el, nu dădea nici o atenție acestor lucruri. Și așa se ajungea la confuzii. Nici Peter Topglass nu contribuia la ameliorarea situației, căci dădea dovadă de o loialitate orbească, chiar agresivă uneori, față de Michael. Astfel se conturau în mod vag două tabere.

Michael, care considera că James vede cam îngust problemele mai subtile de organizare, era de asemenea conștient de diferența morală considerabilă dintre ei, care până acum nu ieșise la iveală în mod evident. James era un om cu o credință mai fermă și cu principii morale mai rigide și mai tradiționale. Michael nu știa sigur în ce măsură lucrurile acestea se găseau în el însuși – sau dacă ar fi trebuit să se găsească –, dar bănuia că James, care nu era un prost și putea la fel de bine să-i iubească dar să-i și judece pe cei din preajma lui, vedea în conducătorul lor un om

„cu idealuri, dar fără principii“. Ca membru al comunității, Catherine, cu spiritualitatea ei înaltă și cu perspectiva plecării iminente, era pentru toți o sursă de inspirație; dar și o sursă sigură de tensiune emoțională surdă, iar Michael nădăjduia că gândește cât se poate de creștinește când își dorea să o vadă cât mai curând „închisă“ la loc sigur. Apoi mai era și problema, profund tulburătoare pentru el, a fratelui ei geamăn.

Clopoțelul care chema la slujbă îl trezi pe Michael din gândurile sale. După micul dejun se îndreptă, ca de obicei, spre biroul conacului ca să-și arunce o privire prin corespondența sosită. Îi plăcea această parte a dimineții, în care parcă vedea rotițele micului său mecanism mișcându-se și în care lua hotărâri mărunte care făceau ca grădina să fie o preocupare permanentă. Deși din alte motive, mai nobile probabil, își dorise să-i cedeze locul lui James, îl bucura totuși constatarea că, sub aspect strict practic, el însuși era remarcabil de eficient. Își plănuia dezvoltarea proiectului pe îndelete, cu afecțiune, ca pe o operațiune militară, și constata cu uimire, după o carieră didactică lipsită de strălucire, că are un talent uimitor pentru acest gen de activitate. Dacă voia să scoată o producție cât mai mare din grădină, în ciuda forței de muncă insuficiente, atunci trebuia plănuit totul cu meticulozitate, făcută o bună repartiție a oamenilor, operate schimbări rapide când era nevoie, iar Michael constată că trăiește din nou satisfacția ciudată oferită de acest gen de strategie pe care o mai trăise și în timpul războiului. În calitate de comandant de pluton, și mai târziu de companie dintr-un batalion al regimentului local, dăduse dovadă de conștiinciozitate și chiar de entuziasm și, spre surprinderea lui, avusese unele succese. Spre marele său regret, nu fusese niciodată trimis în misiuni în alte țări. Viața de soldat, o *métier* cu reguli stricte și idealuri precise, îi înflăcărase imaginația și, în timpul exercițiilor de pregătire, își făcuse o bucurie aproape copilărească din a-și trimite oamenii să se culce în paturi confortabile în sat, în timp ce el rămânea la o margine de drum să studieze o hartă, pe înserate, la lumina unei lanterne și să-și petreacă noaptea sub un camion, în sacul de dormit, învelit cu mantaua.

Până să citească Michael corespondența, până să dea câteva telefoane unor clienți din Pendelcote și să schimbe câteva cuvinte cu Mark Strafford care îndeplinea rolul de secretar și de contabil, se făcu zece – ora întrunirii săptămânale. Nu mai apucase să se gândească la agenda întrunirii și-și căută, oarecum vinovat, bilețelul pe care scrisese punctele. Se întrebă cine va fi prezent de data aceasta. Michael fusese întotdeauna de părere că întrunirea era un rău necesar, că trebuie să fie scurtă și la obiect și că trebuie să fie de față doar membrii

deplini ai comunității. Totuși, James susținuse că ea trebuie să fie deschisă oricărui oaspete aflat la conac, dornic să vadă cum funcționează comunitatea. Michael afirmase că nu este adeptul spălării rufelor murdare în public, nici chiar într-o atmosferă pretins caritabilă. James susținuse că e puțin probabil să existe rufe murdare în această comunitate și că, dacă totuși vor exista, atunci era bine ca ele să fie spălate în public. Uneori, Michael avea impresia că pentru James sinceritatea înseamnă a spune totul tuturor, indiferent dacă-i interesa sau nu, dacă voiau să afle sau nu. Părerea aceasta avea totuși o anume forță morală. Constatând că majoritatea este împotriva lui, Michael nu insistase să-și prezinte punctul de vedere mai clar și cedase. Se ajunsese la un compromis cam enervant și anume că vizitatorii – iar până acum fuseseră foarte puțini – să fie informați că pot participa, fără să li se spună prea clar dacă sunt sau nu bine-veniți.

Ieșind din biroul conacului, Michael se întrebă dacă Paul Greenfield și soția lui s-or fi gândit să vină. Unul sau două subiecte de pe agendă erau destul de delicate, iar el spera să fie lăsat numai în compania fraților lui pentru a le putea discuta. Îl aprecia pe Paul. Acesta era cu vreo doi ani mai tânăr decât Michael, care-l cunoscuse în treacăt la Cambridge și găsise detestabil amestecul de estetism și snobism din comportarea lui; iar când o anumită împrejurare îl adusese pe Paul la Imber – pe urmele unui manuscris –, Michael nu fusese deloc încântat, considerând că vechea sa cunoștință și-ar fi putut alege pentru vizita sa un moment mai puțin important. Totuși constată că Paul se schimbase mult în bine sau că el însuși devenise mai puțin puritan, sau poate amândouă. Paul, care avusese probabil o surpriză la fel de plăcută, se simți înclinat să-și descarce sufletul în fața lui Michael în privința problemelor sale matrimoniale. Dar Michael era veșnic ocupat, rareori avea timp de discuții în *tête-à-tête* și nu-și făcuse decât o vagă impresie în privința situației. Se bucură din toată inima când află de sosirea iminentă a doamnei Greenfield și rămase uimit – fiind nepregătit de discuțiile cu Paul, cărora le acordase prea puțină atenție – de înfățișarea ei. Încă nu pricepea, deși i-ar fi plăcut să afle, cum ajunsese Paul să se însoare cu o femeie atât de nepotrivită.

Intrând în sala de întruniri, Michael răsuflă ușurat când o auzi pe Margaret Strafford spunându-i lui Peter că Paul și Dora au plecat să se plimbe. După câte spunea Margaret, le arătase pe unde să meargă ca să nu fie prea obositor pentru doamna Greenfield. De ce nu și-o fi luat femeia asta – se întreba Margaret – nici măcar o pereche de încălțări mai sănătoase? În câteva zile o să se aleagă praful de sandalele alea drăguțe.

Michael se prăbuși în fotoliul de lângă cămin, care era prin tradiție locul președintelui, și-și aruncă o privire rapidă în jur spre membrii comunității, care se instalau și ei. Nick nu se vedea nicăieri. În fiecare săptămână Michael spera că va veni, dar el nu venea. Toți ceilalți erau de față. Apoi Michael îl văzu pe tânărul Toby strecurându-se pe ușă și căutând din priviri, timid, un loc. Îi zâmbi și-i arătă un scaun. Simți că ar fi preferat să nu fie și Toby de față; și totuși, își spuse el uitându-se la chipul încordat al băiatului ce reflecta nerăbdare, la ochii lui rotunzi care-i priveau pe cei din odaie, ce putea să fie rău sau stânjenitor în a-l avea ca martor? Poate că teoria lui James era totuși corectă, și anume că intimitatea îndeamnă la corupție. Observă cum Toby se cuibărește pe scaun strângându-și picioarele lungi sub el; și remarcă eleganța mișcărilor lui.

– Toată lumea e de față, cred, cu obișnuita excepție, spuse James vioi.

Toți cei prezenți stăteau într-un semicerc în fața lui Michael, având-l pe James în mijloc. Alături de el erau soții Strafford. Peter și Patchway formau un al doilea rând, împreună cu Toby. Așezată la fereastră, puțin într-o parte ca să poată privi afară, Catherine purta o rochie de bumbac trasă în jos până spre glezne și-și ținea mâinile împreunate în jurul genunchilor. Sora Ursula, care era întotdeauna de față la întruniri, în calitate de ofițer de legătură, ședea lângă ușă; de sub sutană i se vedeau picioarele încălțate în pantofi solizi, iar ochii săi atenți erau fixați asupra lui Michael. El le zâmbi tuturor, simțindu-se deodată relaxat și încântat de „echipajul“ său.

– Am făcut, ca de obicei, o scurtă listă de probleme, spuse el. Procedura nu era deloc rigidă. Haideți să vedem ce discutăm mai întâi.

– Ceva ușor și plăcut, spuse James.

– Săptămâna asta nu avem nimic ușor, răspunse Michael. Ba chiar vreo două sunt probleme bine cunoscute. Cum este, de exemplu, cea a cultivatorului mecanic.

Se auzi un murmur general.

– Cred că nu e nevoie să mai discutăm iarăși, spuse Peter. Știm exact ce gândește fiecare. Sunt de părere să votăm doar.

– În general sunt împotriva votului, spuse Michael, dar acum probabil n-avem altă cale. Vrea să spună cineva ceva înaintea votului?

De ceva vreme Michael susținea ideea cumpărării unui cultivator mecanic, o mașină cu funcții multiple, cu un motor mic care să poată fi folosit pentru săpatul la mică adâncime și, prin adăugarea unor piese, pentru prășit, tuns și stropit. Achiziționarea mașinii – care era simplă și ușor de mânuit chiar și de către o

persoană fără calificare – părea să fie următorul pas important în dezvoltarea grădinii. Constatase cu uimire că James și soții Strafford se opuneau acestei idei din principiu. Ei susțineau că, întrucât membrii comunității se separaseră de lume alegând calea lui Adam, aratul și săpatul, ei ar trebui să lucreze numai cu obiecte simple și să compenseze prin muncă și dăruire ceea ce le lipsea prin dotare. Michael vedea în aceasta un romantism ieftin și nu ezitase să le-o spună. În definitiv, ei se angajaseră într-o activitate ce trebuia făcută, spre gloria lui Dumnezeu, atât de bine cât le permiteau mijloacele existente. I se răspunsese că ei toți se retrăseseră din viața lumească pentru a duce o viață care, judecată după normele obișnuite, nu era una „naturală". Fiecare era liber să-și definească propriul concept de „natural". Întrucât nu erau o întreprindere menită să aducă profit, de ce să fie eficiența scopul lor dintâi? Ceea ce conta era calitatea muncii, nu rezultatele ei. De vreme ce izolarea lor de lume era ceva simbolic, poate chiar sacru, atunci și modul lor de a munci trebuia să aibă aceeași calitate. O lopată simplă era acceptabilă. Chiar și un plug. Dar nu și invențiile noi pentru cruțarea forțelor. „Dumnezeule mare!" exclamase Michael, „în scurt timp o să ajungem să ne țesem pânza pentru haine!" – iar prin aceste cuvinte o jignise profund pe Margaret Strafford, care își făurise un proiect de înființare a unui centru de meșteșuguri (între care și țesutul) la Imber. Era desigur o problemă cu multiple implicații.

Michael găsi că toate aceste argumente erau cu atât mai absurde venind din partea lui Mark Strafford, care întotdeauna își amintea că are lucruri urgente de rezolvat în birou când era ceva de săpat; dar recunoștea tăria argumentului ca fiind mai mult decât o chemare romantică. Cu toții se plasaseră în afara granițelor existenței convenționale, fără a adopta însă un anumit mod de viață tradițional. Trebuia să-și inventeze propriile norme de viață. Michael era sigur că punctul său de vedere este corect; a fi eclectic în asemenea măsură cu privire la metodele de lucru i se părea un estetism tâmpit. Totuși, își găsea cu greu argumente logice și constată cu tristețe propria sa implicare emoțională. De altfel toți ceilalți se implicaseră în aceeași măsură și deja starea de tensiune durase cam mult. Michael era conștient că, supunând problema la vot, încerca să-și impună punctul de vedere asupra liniei pe care o va urma comunitatea. I se părea important să elimine asemenea prostii încă de la început; constată însă că era o misiune ingrată.

După invitația lui Michael ca ceilalți să-și spună părerea se lăsă liniștea. Se spusese deja prea mult pe această temă de către părțile implicate. James dădu din cap și-și plecă ochii, arătând că nu vrea să vorbească.

Pe un ton care enunța și totodată întreba, Patchway spuse:

– Asta nu schimbă cu nimic problema plugului.

Patchway strâmba din nas când venea vorba de cultivator, dar din motive diferite. El găsea cultivatorul o jucărie pentru amatori.

– Sigur că nu, răspunse Michael. Mașina asta nu înlocuiește plugul. De plug oricum avem nevoie la treburi grele, cum ar fi aratul pășunii la toamnă.

Făcuseră o înțelegere cu un vecin să împrumute de la el un plug.

Se lăsă din nou tăcerea. Michael supuse problema la vot. Michael, Peter, Catherine, Patchway și sora Ursula votară pentru cultivator. James și Mark împotrivă. Margaret Strafford se abținu.

Străduindu-se să nu-și arate mulțumirea, Michael spuse:

– Cred că e o majoritate care să-mi permită să acționez. Mă pot considera împuternicit să trec la achiziționarea cultivatorului?

Murmurul celorlalți îi acordă această împuternicire. Michael își spuse că totuși nu e rău să fii conducător.

Margaret Strafford începu să vorbească cu glas ascuțit și tremurat. Se sfia să ia cuvântul chiar și într-o adunare neoficială ca aceasta.

– Nu cred că e momentul potrivit să ridic problema olăritului. Aș vrea numai să v-o amintesc. O să revin la ea ceva mai târziu.

Margaret insista ca, chiar dacă mecanizarea învingea în domeniul agriculturii, măcar în alte privințe să se păstreze viață inocentă.

– Îți mulțumesc, Margaret. Îți dai seama că problema artelor și meșteșugurilor va trebui să mai aștepte până ce vom fi mai mulți și vom așeza problemele financiare pe o bază mai solidă. Dar cu siguranță nu o vom uita. Și cu asta ajungem în mod firesc la problema următoare, aceea a finanțelor. Poate ne spui tu ceva despre asta, Mark?

– Cred că toată lumea știe cum stau lucrurile, spuse Mark. Adevărul este că avem nevoie de capital. Până acum am tot trăit de azi pe mâine, contând prea mult pe generozitatea altora. Mi se pare normal și potrivit să pornim ca lumea și să adresăm o solicitare de fonduri câtorva persoane care au arătat interes. Singurele probleme sunt cum să formulăm exact solicitările, lista clienților sau, mai bine-zis, a victimelor și alegerea momentului.

– Clopotul! spuse James.

– Da, zise Mark. N-ar fi rău să ne sincronizăm solicitările cu sosirea clopotului cel nou și să ne facem și puțină publicitate.

– Sunt de părere să numim un comitet care să se ocupe de amănunte, spuse Michael.

Se alcătui un comitet format din Mark, James și Michael.

– Acum aș putea ridica și problema clopotului? întrebă James. Se pare că se leagă. După cum știți, dragi prieteni, încă de la a doua înființare, mănăstirea funcționează fără clopot. Acum, în sfârșit, *Deo gratias*, o să capete unul. Clopotul a fost turnat și urmează să fie adus cândva în cursul acestei luni, peste vreo două săptămâni. Maica stareță și-a exprimat dorința, și aici sora Ursula o să mă corecteze dacă greșesc, ca împrejurarea să se desfășoare în liniște și fără fast inutil. Totuși, întrucât avem poziția privilegiată de ariergardă a mănăstirii, cred că n-ar strica o mică sărbătoare care să cinstească intrarea clopotului în mănăstire. Și, așa cum am mai spus, o fărâmă de publicitate nu ne-ar strica pe considerente ceva mai lumești!

– Pe mine publicitatea mă cam sperie, spuse Michael. Foarte ușor s-ar putea ajunge ca această comunitate să apară ridicolă în presă. Sunt de părere să respectăm întru totul părerea maicii starețe. Ce crede sora Ursula?

– Cred că o mică sărbătoare n-ar strica, spuse sora Ursula zâmbind către James. După cum știți, vine și episcopul și nu i-ar plăcea o atmosferă prea austeră.

– Gilbert White spune, interveni Peter, că atunci când s-au adus trei clopote noi la Selborne ele au ajuns până la urmă pe pășunea de lângă sat, au fost umplute cu punch și au ținut-o toți într-o beție timp de trei zile.

– Nu cred că ne putem întrece cu cei din Selborne, spuse James, dar nici cu bătrânul din Thermopile care nu făcea nimic cum trebuie. Putem organiza o mică ceremonie și ne putem ocupa să avem exact atâta publicitate cât ne dorim. Bănuiesc că episcopul vrea să reînvie vechea tradiție a botezării clopotului. Asta s-ar putea petrece în seara sosirii lui, numai cu noi de față, iar a doua zi am putea face o mică procesiune cu câțiva săteni. Locuitorii par foarte preocupați de eveniment. După cum cred că știți, planul romantic al maicii stareț este ca intrarea clopotului în mănăstire să se facă dimineața devreme, prin poarta cea mare, ca și cum ar fi o novice.

Privi spre Catherine.

– Foarte bine, spuse Michael. Mai facem un comitet. Să ni se prezinte un plan limpede până săptămâna viitoare. Trebuie, firește, să-l consultăm pe părintele Bob în privința muzicii.

– El și-a formulat deja câteva idei și spune că e de acord cu orice în afară de „Ridică-l ușurel până-n turlă“, spuse James.

Se alcătui un comitet, format din James, Margaret Strafford, Catherine și sora Ursula, care să se ocupe de problema clopotului. Părintele Bob urma să fie cooptat și el.

Michael își revizui notițele. *Veveriţele etc.* I se strânse inima și se simți tentat să lase problema pe data viitoare. Vorbi grăbit.

– Următoarea problemă, și cred că nu mai putem amâna discutarea ei, este aceea a vânătorii de veverițe și porumbei.

Se lăsă tăcerea și fiecare evită să se uite la celălalt. Problema aceasta se ivise de la început și era încă nerezolvată. La scurt timp după ce sosise la Imber, James Tayper Pace își luase pușca și pornise la intervale regulate la vânătoare de ciori, porumbei și veverițe. Găsea că această îndeletnicire este normală la țară și că face parte din îndatoririle unui fermier; și, de altfel, nu se putea nega că, mai ales porumbeii, erau o adevărată pacoste pentru recolte. Încurajat de exemplul lui, Patchway începuse și el să cutreiere moșia cu pușca în mână și se dovedise extrem de priceput la uciderea iepurilor dintre care unii, probabil, ajungeau să împodobească mesele sătenilor. Când sosi Nick Fawley, aducând cu el o pușcă de calibrul 22, se alătură celorlalți, vânatul părând a fi singurul serviciu pe care-l făcea comunității cu un oarecare entuziasm.

Michael, care avusese un șoc când îl văzuse pe James cu pușca, era de părere că acest obicei trebuie să înceteze. Se simți din nou apăsat și incapabil să-și expună argumentele clar. I se părea nepotrivit ca o comunitate de acest fel să ucidă animale. Trei dintre membri, Catherine și soții Strafford, erau vegetarieni pe motive religioase și era cel puțin de prost gust să-i pui mereu în situația de a vedea animale moarte. Michael știa că mai ales Catherine era extrem de tulburată de acest lucru și o dată o găsise plângând lângă o veveriță ucisă. Avea și o adevărată groază de arme de foc. Pe măsură ce trecea timpul, Michael devenea mai puțin democratic și interzise în cele din urmă – după o discuție amplă – folosirea armelor pe moșie. Își dădea seama că poate fi oricând acuzat de inconsecvență. Susținea mecanizarea și i se părea firească, întrucât sporea eficiența, dar se opunea vânătorii și o găsea nefirească, deși și ea sporea eficiența. Dar în acest caz era și mai sigur că are dreptate.

– Iată ce cred eu, spuse James. Nu ne putem permite să fim sentimentali. Animalele care produc stricăciuni trebuie împușcate. Ce împușcăm, cum și când poate trebuie discutat. Dar, așa cum arăta Michael mai devreme, grădinăritul este pentru noi și o afacere.

Asta era cea mai clară luare de poziție la care putea ajunge James. Vorbind, privi spre Michael cerându-i parcă scuze, pentru a mai îndulci acuzația. Patchway interveni:

– Un porumbel sălbatic mănâncă egal cu propria lui greutate în fiecare zi.

– Cred că nu se pune problema eficienței, adăugă Peter Topglass. În privința asta suntem cu toții de acord. Problema este că vânătoarea afectează profund pe unii dintre noi.

Întorcându-se, Mark Strafford spuse:

– Dacă e să ținem seama de ce simt animalele, atunci trebuie spus că ele suferă mai mult când sunt prinse în capcană și însemnate decât dacă sunt împușcate.

Remarca lui era gratuită, întrucât Strafford era, de fapt, împotriva vânătorii.

– Trebuie să ținem seama mai ales de ce simt oamenii, spuse Michael, deja iritat.

– Nu văd de ce o singură parte trebuie să aibă monopolul asupra sentimentelor, spuse Mark. James și cu mine ne-am exprimat cu tărie sentimentele în privința cultivatorului.

Urmă o tăcere dezaprobatoare.

– Ei, lasă asta, rosti James vrând să se disocieze de remarca făcută.

Michael se enervase deja prea tare pentru a mai putea continua.

– Poate ar fi bine să amânăm din nou această chestiune, spuse el. James și-a expus părerea. Opinia mea este că, întrucât unii dintre noi susțin, pe motive religioase, că viața animalelor trebuie respectată, iar noi ne considerăm a fi o comunitate religioasă, ar trebui ca acest aspect să aibă mai multă greutate decât aspectul eficienței, chiar dacă unii dintre noi nu sunt de acord cu acest lucru. Aș mai putea adăuga că, după părerea mea, membrii comunității n-ar trebui nici măcar să dețină arme de foc și că, dacă ar fi după mine, le-aș confisca.

– Așa, așa! rosti Catherine cu glas limpede, vorbind pentru prima dată.

Urmă o tăcere pe parcursul căreia Michael avu timp să aprecieze contribuția adusă de Catherine și să regrete folosirea cuvântului „a confisca“, apoi James spuse:

– Ei, în fond, s-ar putea chiar să ai dreptate. Eu unul aș vrea să mă mai gândesc la problema asta. Poate o mai discutăm peste vreo două săptămâni. Iar între timp, nu mai trage nimeni cu pușca.

– Mai avem vreo problemă? întrebă Michael.

Era deja obosit și nu prea încântat de el însuși. În timp ce rostea ultimele cuvinte mânioase întâlnise privirea lui Toby. Se întreba acum ce-o fi crezând tânărul

despre el. Ce nechibzuință din partea lui James să accepte la aceste întruniri și oameni din afară!

– Aș vrea să vă amintesc tuturor că avem un concert vineri seară. Înregistrări din muzică de Bach, spuse Margaret Strafford. N-am pus anunț, dar și așa oamenii nu prea își aduc aminte să se uite la avizier.

După alte câteva observații neînsemnate întrunirea se destrămă. James se apropie de Michael și-i spuse câteva cuvinte împăciuitoare. Îi părea sincer rău de micul lor conflict. Michael se simțea epuizat psihic. Îl bătu ușurel pe umăr pe James, încercând să-l liniștească. Îl zărea cu coada ochiului pe Peter Topglass pândindu-l. Cu siguranță pe Peter îl deranjase aluzia lui Mark Strafford cu privire la marcarea păsărilor. Era o problemă la care era sensibil. Simțind nevoia să fie singur, Michael își ceru scuze și se despărți de James, schimbă câteva cuvinte cu Peter și ieși în balcon.

Vremea era în continuare frumoasă. Ce priveliște întinsă și calmă! Ușurat, cuprinse totul dintr-o privire. Cerul era de un albastru uniform, ceva mai palid spre orizont, având doar un șir de nori mărunței ce formau o linie deasupra copacilor care ascundeau mănăstirea. Lacul avea o culoare stinsă și totuși strălucitoare, despre care era greu de spus dacă era un albastru deschis sau un cenușiu luminos. Un vânt slab domolea căldura. Spre dreapta, pe alee, veneau de la plimbare Paul și Dora Greenfield, iar rochia roșie a Dorei ieșea în evidență pe fundalul verde. Făcură semn cu mâna. Margaret Strafford, aflată jos, pe terasa cu pietriș, împreună cu soțul ei, se întoarse și porni în întâmpinarea lor. Mark Strafford o porni încet în sensul celălalt, spre birou, fără să-și ridice ochii. Apoi deodată, din spatele lui Michael, tânărul Toby țâșni din sala de întruniri, trecu pe lângă el și coborî scările sărind câte trei trepte deodată. Se duse înainte tot într-o fugă spre debarcader, iar apoi își mai încetini ritmul. Probabil era prea timid ca să zăbovească.

Porni și Michael în jos pe scări. Voia să-i evite pe soții Greenfield, care acum se opriseră și discutau cu doamna Strafford. O porni după Toby pe aleea spre debarcader. Băiatul înainta cu pași inegali, făcând uneori sărituri lungi și bălăngănindu-și brațele. Purta pantalonii gri închis și o cămașă deschisă la gât. Mânecile cămășii, nesuflecate, îi fluturau în jurul încheieturilor. Toby îi părea lui Michael un animal tânăr și impulsiv, lipsit de păcat și de sentimentul propriei existențe. Michael iuți pasul sperând să-l ajungă pe Toby înainte ca acesta să se suie în barcă; dar Toby luase un avans serios așa că, până să facă Michael jumătate de drum, Toby sărise deja în barcă și începuse să vâslească cu forță. Michael

încetini pasul, nevrând să-i dea lui Toby impresia că vrea să vorbească cu el, căci de fapt nu voia, și-l urmase purtat doar de instinct. Toby, întors cu fața spre conac, mânuind viguros vâsla pentru a dirija barca, îi făcu semn lui Michael. Acesta răspunse cu același gest și înaintă până la ponton. Funia bărcii se legăna la picioarele lui Michael, în apă, agățată de inelul de fier. Ajunsă dincolo, barca se opri brusc, iar Toby sări pe mal, apoi împinse barca înapoi, stârnind mici valuri. Michael apucă funia și începu să o tragă încet spre el.

Dintre copacii de pe partea cealaltă se ivi un om care se apropia să-l întâmpine pe Toby. Chiar de la acea distanță silueta lui Nick Fawley era inconfundabilă. Mergea cu pasul mare și hotărât al celui fără țel, cu capul mult aplecat înainte. Michael văzu că Nick duce o pușcă. Dulăul Murphy se desprinse din umbra copacilor și alergă către Toby. Tânărul se aplecă să întâmpine câinele care sărea în jurul lui, apoi înaintă să-l salute pe stăpân.

Când Nick ajunse lângă Toby, se întoarse și-l văzu pe Michael, care-i privea. Distanța dintre ei era mare, nu-și puteau vorbi și chiar strigând tot nu s-ar fi înțeles. Fața lui Nick era doar o pată neclară. Timp de o clipă, Michael și Nick se priviră peste lac. Apoi Nick ridică mâna într-un gest molcom de salut, solemn și ironic. Michael dădu drumul funiei și răspunse făcând cu mâna. Dar Nick se întorsese deja și se depărta împreună cu Toby. Barca se opri alene în mijlocul lacului.

CAPITOLUL 7

Michael îl cunoștea pe Nick Fawley de mult. Relația lor era ciudată, iar amănuntele nu erau cunoscute de nici unul dintre membrii comunității de la Imber. Michael nu împărtășea părerea lui James că *suppressio veri* înseamnă *suggestio falsi*. Îl întâlnise pe Nick cam cu paisprezece ani în urmă, când Nick era elev și avea paisprezece ani, iar Michael era un tânăr profesor de douăzeci și cinci de ani, care spera să devină preot. La douăzeci și cinci de ani Michael Meade știa deja de ceva vreme că este ceea ce lumea numește un pervers. Fusese sedus când era elev de paisprezece ani la o școală particulară și avusese, încă în școală fiind, două legături homosexuale care rămâneau printre cele mai intense experiențe ale vieții sale. Reflectând cu mai multă maturitate asupra acestor devieri, ajunsese să adopte punctul de vedere convențional, iar când intră în universitate căută orice ocazie care să-l aducă în contact cu sexul opus. Dar constată că femeile nu-l interesează, iar în anul doi de studii începu să frecventeze în mod firesc cercurile celor cu înclinații asemănătoare cu ale lui. Ceea ce era firesc în aceste cercuri ajunse să i se pară din nou acceptabil.

În tot acest timp Michael rămase – așa cum fusese încă de la momentul confirmării sale ca membru al bisericii anglicane – un credincios cam sentimental și inegal. Aproape că nici nu-i trecea prin cap că între religia sa și viața sa sexuală ar putea exista un conflict. Căci, într-un mod într-adevăr curios, emoția care le alimenta pe amândouă avea aceeași sursă, iar faptul că intuia acest lucru îl împiedica să analizeze situația în profunzime. Spre sfârșitul anilor de studenție, când gândul că s-ar putea să devină preot prinse contur mai clar în mintea sa, Michael începu să simtă totuși inconsecvența poziției sale. Fusese o persoană care se împărtășea din când în când. Acum i se părea de-a dreptul fantastic, în împrejurările date, că se putuse apropia de locul de împărtășanie. Deocamdată nu-și schimbă obiceiurile, dar încetă să mai primească împărtășania și traversă o perioadă de mare amărăciune în care continuă să practice, cam fără speranță, ceea ce acum i se părea a fi cel mai cumplit dintre păcate. Chiar și chemarea credinței, însăși iubirea de Dumnezeu, îi părea coruptă din rădăcini. Totuși, după o vreme, cu ajutorul unui preot căruia îi mărturisi dificultățile sale, principiile sănătoase învinseră. Renunță la ceea ce ajunsese să considere un viciu și se întoarse la practicarea religiei. Odată hotărârea luată, constată cu surprindere că schimbarea este însoțită de o suferință trecătoare. Ieși de la Cambridge purificat și, după părerea sa, chiar lecuit. La fel de îndepărtate păreau acum și etapa indiferenței și

cea a păcatului. Considera acum legăturile sale amoroase ca pe niște *étourderies* ale unui om mult mai tânăr. Michael porni să întâmpine viața, conștient că înclinațiile sale vor rămâne aproape sigur aceleași, dar convins că nu le va mai da curs niciodată într-o formă care să vină în conflict cu propriul său simț al moralității, mult mai accentuat acum. Traversase o criză spirituală și ieșise din ea învingător. Acum, când îngenunchea să se roage, nu mai avea acel sentiment de vinovăție și de teamă care-l înăbușea și-l amuțea, transformându-i rugăciunile în momente de emoție incoerentă. Se judeca pe sine mai calm și mai rațional: era încrezător într-o iubire mai profundă, cu rădăcini mai adânci decât vinovăția sa egoistă și încâlcită, o iubire care lucra pe îndelete spre eliberarea lui. Privea încrezător spre viitor.

După ce plecă de la Cambridge își petrecu un an în străinătate, ca profesor în Elveția, apoi se întoarse în țară, la o școală particulară, ca profesor la clasa a șasea. Munci cu plăcere și avu rezultate satisfăcătoare, dar după încă un an era ferm hotărât să se hirotonească. Se consultă cu mai multe persoane, inclusiv cu episcopul în a cărui diocează se găsea, și ajunseră la concluzia că e bine să mai lucreze încă un an ca profesor, timp în care să studieze și ceva teologie, iar apoi să intre la seminar. Michael era în culmea fericirii.

Încă de la sosirea sa, percepuse cu acuitate prezența lui Nick Fawley în școală. Nick, care avea atunci paisprezece ani, era un copil de o frumusețe considerabilă. Era un băiat deștept și impertinent, către care se îndreptau iubirea și ura colegilor săi: o vedetă ce dădea naștere la o mulțime de probleme. Avea un păr ondulat și negru care, dacă ar fi fost lăsat să crească, ar fi bătut în albăstrui și pe care îl purta tuns astfel încât să-i încadreze fața cu cârlionți aparent dezordonați. Avea nasul puțin cârn. Era palid, cu ochii de un verde închis intens, cu gene lungi și pleoape grele, pe care le ținea în general întredeschise, fie pentru a le accentua lungimea, fie pentru a-și sublinia viclenia – ambele deja destul de evidente. Gura frumos conturată era de obicei crispată într-un zâmbet batjocoritor sau alungită într-o expresie de duritate amenințătoare. Era un adevărat maestru al minciunii și știa să dea trăsăturilor sale, ca unei măști, o expresie îngrijorată, amuzată sau seducătoare. În clasă își lua un aer sardonic și-și expunea în chip ostentativ mâinile lungi peste marginea băncii. Profesorii se prăpădeau de dragul lui. Michael, fără a fi insensibil la calitățile lui, îl considera ridicol. Asta în primul an.

În anul al doilea, datorită coincidențelor din orar, Michael îl întâlni pe Nick mai des. Totodată constată că băiatul îi arată un interes neobișnuit. Nick stătea la ore cu privirea ațintită asupra lui, afișând un interes atât de fățiș și de îndrăzneț,

încât devenea aproape provocator. Și totuși, când i se puneau întrebări, întotdeauna dovedea că era atent. Pe Michael îl irita ceea ce lui îi părea a fi o glumă nerușinată. Mai târziu băiatul își schimbă atitudinea, își ținea ochii aplecați, părea încurcat și mai puțin pregătit pentru răspunsuri. Expresia sa deveni parcă mai sinceră și, tocmai de aceea, mult mai atrăgătoare. Tot mai interesat de băiat, Michael presupuse că, dacă mai înainte Nick doar jucase teatru pentru amuzamentul colegilor săi, acum sentimentele lui erau sincere. Îi era milă de Nick, îl considera mai pudic, schimbat în bine, și stătu de vorbă cu el de câteva ori între patru ochi.

Era perfect conștient că farmecul lui Nick începea să-l impresioneze tot mai mult. Se știa susceptibil, dar nu avu nici o clipă sentimentul primejdiei, întrucât era cât se poate de fericit și de încrezător în viitorul său. Pe de altă parte, faptul că nu mai simțise niciodată o asemenea atracție față de o persoană atât de tânără îl făcea să considere afecțiunea pentru Nick ca pe ceva special, dar total lipsit de primejdie. Bucuria pe care i-o oferea compania acestui tânăr nu-i crea o stare de culpabilitate sau de deprimare și nici când apărură primele semne fizice ale afecțiunii sale nu se sperie, ci continuă, voios și senin, să-l întâlnească pe Nick, ori de câte ori era nevoie în activitatea sa curentă, felicitându-se chiar pentru stabilitatea proaspăt cucerită și pentru calmul rațional al vieții sale spirituale. În timpul rugăciunilor, numele băiatului se ivea în mod firesc, odată cu altele, iar el trăia bucuria dureroasă de a descoperi în sine însuși o asemenea încărcătură de bunăvoință, care nu cerea pentru sine obișnuita recompensă.

Întâmplarea făcea ca dormitorul lui Michael, care era totodată și biroul lui, să fie situat într-o parte a clădirii ocupată mai ales de birouri și care rămânea goală după ora cinci. Ușa pe care intra Michael dădea spre o pajiște acoperită acum de arbuști și copaci tineri. În această cameră Michael își ținea cărțile și adesea băieții veneau la el să consulte un volum sau să continue o discuție. De vreo două ori Nick îl însoțise după lecție, fie punându-i o întrebare, fie susținând un punct de vedere, și ajunsese până în pragul ușii, după care plecase grăbit la treburile sale. În ultimul timp, ca elev într-un an mai mare, se bucura de un regim mai puțin sever și, când nu avea ore, se putea plimba în voie. Într-o seară, la începutul primului trimestru, cam înainte de ora șapte, Michael, care lucra singur în camera sa, auzi o bătaie ușoară în ușă și, deschizând-o, se trezi față în față cu Nick. Era prima oară când băiatul venea neinvitat. Ceru o carte și dispăru imediat, iar Michael rămase cu impresia că amândoi făcuseră mari eforturi pentru a-și ascunde emoția și că, din acel moment, amândoi știuseră ce avea să se întâmple. Nick veni din nou, de data

aceasta după cină. Aduse cartea și discutară despre ea vreo zece minute. Luă alta. Își făcu obiceiul de a veni între cină și ora de culcare. Flacăra de gaz susura în odaia lui Michael. Afară, în zilele acelea de octombrie, se întuneca devreme. Amurgul se prelungea, lampa era aprinsă.

Michael știa ce face. Știa că se joacă cu focul. Totuși încă mai credea că o să scape nevătămat. În aparență, totul era nevinovat și avea un caracter provizoriu care părea că diminuează primejdia. Încă o jumătate de trimestru, până la vacanță. În trimestrul viitor va fi alt orar, poate că Michael o să se mute în altă cameră. La fiecare întâlnire parcă își luau rămas-bun; și, oricum, nu se întâmplă nimic. Băiatul venea, discutau despre lucruri neînsemnate, despre activitățile lui de școală. Nick citea cu asiduitate cărțile pe care i le împrumuta Michael și profita în mod vădit de pe urma discuțiilor. Niciodată nu stătea prea mult.

Într-o seară, după venirea lui, Michael nu aprinse lumina, lăsând amurgul să stăruie în încăpere. Stătură de vorbă în lumina tot mai slabă, apoi în întuneric, parcă fără să bage de seamă. Totul avea atâta farmec, încât Michael nu îndrăznea să întindă mâna să aprindă lampa. El ședea în fotoliu, iar băiatul stătea întins pe jos la picioarele lui. Nick, care stătuse mai mult ca de obicei, se întinse, căscă și spuse că trebuie să plece. Se ridică și începu să facă unele comentarii cu privire la o dezbatere avută în clasă. În timp ce vorbea își lăsă mâna pe genunchiul lui Michael. Acesta nu făcu nici o mișcare. Îi răspunse băiatului, iar acesta își retrase mâna, se ridică și își luă rămas-bun.

După ce plecă el, Michael rămase mult timp neclintit în întuneric. În clipa aceea știu că este pierdut: atingerea mâinii lui Nick îi dăduse o bucurie atât de intensă, i-ar fi plăcut să spună atât de pură, dacă în acest context cuvântul n-ar fi sunat cam ciudat. Era o asemenea trăire încât amintirea ei, la mulți ani după aceea, îl umplea din nou de aceeași bucurie care îl înfiorase atunci. Rămase în camera lui, cu ochii închiși, cu trupul vlăguit; Michael înțelese că nu se află în el puterea de a rezista tentației unei plăceri atât de rafinate. Nu-și permitea să se întrebe ce o să facă și în ce fel avea să greșească. Un val de emoție, pe care nici nu încercă să-l înlăture, ascundea hotărârea pe care o lua și pe care, de fapt, o luase în clipa în care îl lăsase pe Nick să pună mâna pe el fără a comenta, fără a protesta. Știa că este pierdut și, constatând acest lucru, înțelese că, de fapt, era pierdut de mult. Printr-o dialectică bine cunoscută celor ce în general cedează tentației, el trecu într-o clipă de la momentul când este prea devreme pentru a se împotrivi la momentul când este prea târziu pentru a se mai împotrivi.

A doua zi Nick veni din nou. Între timp, imaginația amândurora lucrase febril. Ajunseseră departe. Michael nu se ridică din fotoliu. Nick îngenunche în fața lui. Se priviră lung, fără să-și zâmbească. Apoi Nick îi întinse amândouă mâinile. Michael îi strânse mâinile cu putere, aproape violent, iar în acest gest îl trase ușor spre el, timp de o clipă. Efortul de a-și stăpâni tremurul îl încremenea. Nick era palid și solemn, cu ochii țintă la el, debordând de dorința de a implora și a domina. Michael îi dădu drumul și se lăsă pe spate. Li se părea că trecuse mult timp. Nick se întinse pe podea, iar pe față îi apăru un zâmbet pe care nu și-l putea stăpâni. Masca îi dispăruse, mistuită de flăcările din interior. Zâmbi și Michael, cuprins de o pace ciudată, de parcă realizase ceva măreț. Apoi începură să-și vorbească.

Discuția dintre doi îndrăgostiți care tocmai și-au mărturisit iubirea este una dintre cele mai dulci plăceri ale vieții. Fiecare încearcă să-l întreacă pe celălalt în umilință, în exprimarea uimirii de a se vedea astfel prețuit. Se răscolește trecutul în căutarea primelor semne și fiecare se grăbește să se arate așa cum este, pentru ca nimic din ființa sa să nu-i scape celuilalt. Astfel și-au vorbit Michael și Nick, iar Michael se minuna întruna de inteligența și delicatețea băiatului care reușea să aibă tot timpul inițiativa, folosindu-se de statutul său de elev și discipol al lui Michael, pentru a găsi în relația lor schimbată o nesfârșită savoare. Își vorbiră despre ambiții și dezamăgiri, despre copilărie și casa părintească. Nick îi povesti lui Michael despre sora lui geamănă pe care o iubea, spunea el, cu o pasiune byroniană. Michael îi povesti lui Nick despre părinții săi care muriseră cu mulți ani în urmă, despre tatăl său cel morocănos, despre mama sa cea isteață și elegantă, despre viața sa la Cambridge și, cu o sinceritate lipsită de scrupule care mai târziu îl uimi chiar și pe el, despre speranțele sale, acum cam slabe – după cum le numi – de a deveni preot.

Timp de o săptămână trăiră într-o nesfârșită pasiune, deși nu se întâmplă nimic, de fapt; se țineau doar de mână dăruindu-și cele mai tandre mângâieri. Era pentru Michael o perioadă de fericire totală și netulburată. Se liniștea singur cu gândul că trimestrul se apropie de sfârșit. Această minune nu putea dura; iar el nu avea de gând să-i pună capăt, ci trăia o nesfârșită clipă de încântare. Ar fi vrut să-l fi atras pe Nick spre patul său; dar nu făcu acest lucru, pe de-o parte îndemnat de scrupule nelămurite, pe de altă parte pentru că relația lor era deocamdată atât de desăvârșită și, în plus, gândul că mai erau încă multe de împlinit făcea parte din această desăvârșire. În tot acest timp Michael medită – superficial și fără nici o tragere de inimă – la implicațiile profunde ale faptelor sale. Încetă să se mai ducă

la împărtășanie. În mod curios, nu avea un sentiment de vinovăție, ci doar o dorință încrâncenată de a păstra obiectul mult dorit și de a-l păstra înaintea lui Dumnezeu, acceptând prețul – indiferent care ar fi fost acesta – și, într-un fel, justificându-și iubirea. Nici măcar nu-i trecu prin minte gândul de a o respinge sau de a renunța la ea.

Începu să se întrebe vag cum de simțise odinioară că pasiunea și credința sa izvorăsc din aceeași sursă și cum de i se păruse că în felul acesta credința sa este pângărită. Acum găsea că totul poate fi reinterpretat: de ce n-ar sta lucrurile invers, și anume iubirea lui să fie purificată prin alăturarea de credință? Nu-și putea închipui că există ceva fundamental rău în marea sa dragoste pentru Nick: o dragoste atât de puternică, de strălucitoare, venind din străfundurile sufletului, încât părea născută din însăși esența binelui. Lui Michael i se arătau imagini înfățișându-l pe el însuși în chip de ocrotitor spiritual al lui Nick, iar pasiunea lui se transformă treptat într-un atașament nobil și mult mai altruist. Avea să vegheze asupra lui până la maturizare, adorându-i fiecare pas, mereu prezent și totuși retras, în cea mai înălțătoare formă de iubire. Nick, care era iubitul lui, avea să devină fiul lui; și, într-adevăr, cu un tact și o fantezie care ștergea orice urmă de grosolănie din relația lor, băiatul juca deja ambele roluri. După ce mai reflectă o vreme, Michael se simți chiar și mai bine, de parcă toate gândurile îi înapoiaseră cumva inocența. Își îngădui să revină cu mintea, din nou, cu mare prudență, la imaginea lui însuși ca preot. Poate că totuși era posibil. Totul va evolua așa cum e bine. În tot acest timp se ruga fără întrerupere și simțea, datorită naturii sale contradictorii, că înaintează în credință. Trăi într-o fericire desăvârșită cum nu mai cunoscuse până atunci.

Cum s-ar fi încheiat această idilă, dacă hotărârea ar fi rămas în seama lui, Michael nu avu parte să afle. Lucrurile scăpară brusc de sub controlul lui. În trei săptămâni relația lui cu Nick evoluase cu viteza miraculoasă a copacului din poveste, iar el avea impresia că etape care, într-o iubire obișnuită, sunt atinse în câțiva ani, ei le parcurgeau în câteva zile. Poate tocmai acest lucru le fusese fatal. Michael nu ajunsese să afle asta niciodată. El simțea că îl cunoaște pe Nick de o viață. Poate și Nick simțea același lucru și ajunsese, parcă după o jumătate de secol de cunoaștere reciprocă, să se sature de el. Sau poate că intensitatea prea mare a iubirii lor îl plictisise. Sau poate că exista o explicație mai profundă și mai favorabilă băiatului. Cei doi nu mai avură parte să discute aceste aspecte.

Spre sfârșitul trimestrului veni la școală un predicator. Era un propovăduitor nonconformist, angajat într-o campanie de revigorare a credinței susținută de

toate bisericile și în cursul căreia membri ai mai multor culte se adresaseră băieților. Era un tip emoțional și un excelent vorbitor. Michael participă la două dintre prelegerile sale, fără să-l asculte, cu gândul la îmbrățișările lui Nick. În mod evident însă, Nick se gândise la altceva. A doua zi nu veni la Michael la ora stabilită. Se duse, în schimb, la director și-i mărturisi totul.

Michael se alarmă când văzu că Nick nu apare. Așteptă o vreme, apoi plecă în căutarea lui, lăsându-i un bilețel. Îl cuprinse o adevărată panică, născută din presimțiri și teamă. Umbla încă în căutarea lui Nick când primi înștiințarea că este chemat la director. De atunci nu-l mai văzu pe Nick în *tête-à-tête*. Trădarea a ceva atât de pur și de sacru era absolut uluitoare pentru Michael, astfel că abia mai târziu ajunse să-și dea seama că ea aduce cu sine și distrugerea lui. Tot ceva mai târziu își dădu seama, amintindu-și cuvintele directorului, că Nick nu prezentase lucrurile așa cum fuseseră. Băiatul reușise să dea impresia că se întâmplase mult mai mult decât se întâmplase în realitate și că Michael fusese acela care îl târâse într-o aventură în care el intrase fără voia lui și fără să o înțeleagă și din care de-abia așteptase să scape. Imaginea înfățișată de Nick și percepută de director părea să fi fost aceea a unui act de seducție dezgustătoare.

Trimestrul era pe sfârșite. Fără să facă zarvă, Michael părăsi școala. Scrisoarea directorului, elaborată în cuvinte meșteșugite și adresată episcopului, îi distrusese orice șanse de hirotonire. Se duse la Londra și se angajă temporar la școala pregătitoare a universității. Acum avea timp suficient să mediteze. În vreme ce succesul și fericirea îl scutiseră de sentimentul de vinovăție, eșecul și durerea îi readuseră acest sentiment aproape imediat; iar Michael se gândi că, de fapt, ideea pe care și-o făcuse directorul nici măcar nu era greșită. El însuși se făcea vinovat de cel mai grav lucru: coruperea unui tânăr, o vină atât de mare încât însuși Hristos a spus că, decât să ajungă la așa ceva, ar fi mai bine ca omul să-și atârne o piatră de gât și să se arunce în mare. La momentul acela Michael nu era preocupat să-și împartă vinovăția cu Nick: era gata să ia totul asupra lui și, dacă ar fi fost chiar mai mult, ar fi făcut la fel.

Mult mai târziu, când izbuti să vadă lucrurile cu mult mai mult calm, de la distanța a câțiva ani, Michael se întrebă ce îl determinase pe Nick să vorbească și să înfățișeze faptele într-o lumină falsă. Ajunse la concluzia că băiatul fusese în mod sincer mânat de scrupule religioase și poate de un resentiment nu tocmai limpede față de Michael și că prezentase situația astfel în parte din pricina acestui resentiment și în parte pentru a pune lucrurile în lumina cea mai rea posibilă, ele fiind deja în mod clar de o gravitate de neiertat. Michael știa că aceasta este

tendința firească a tuturor celor care fac destăinuiri și-și spuse că Nick transformase iubirea lor într-o poveste oribilă de seducție fără nici o rea intenție îndreptată împotriva lui Michael. Dar nu putea fi sigur.

Anii trecură. Michael își luă o slujbă în comisia pentru învățământ din consiliul local al Londrei. Apoi reveni la munca de profesor. Fără prea mare dificultate – deși uneori tulburat de înclinațiile sale – evita aventurile sentimentale. După ce emoția și disperarea provocate de acest episod se mai domoliră – lucru care nu se întâmplă prea curând –, începu să caute din nou cu seriozitate acel lucru care-i tot scăpa, adevăratul său rost în viață, misiunea pentru care îl crease Dumnezeu. Vechile sale speranțe de a se face preot se iviră din nou departe la orizont, dar evită să le dea atenție. Uneori i se părea că nenorocirea care-i compromisese prima încercare avusese menirea să-l umilească, șansa sa abia de-acum avea să se ivească. Lucră ca profesor în mai multe locuri, fără nici o satisfacție. Apoi avu loc revenirea la Imber, întâlnirea cu starețа și senzația de viață nouă, de descifrare în sfârșit a unui plan al destinului.

La scurt timp după prima sa vizită la Imber, când proiectul comunității era încă într-un stadiu incipient și imprecis, Michael intră într-o încăpere în casa unor prieteni ai starețеi, la Londra, și dădu cu ochii de capul lui Nick pus pe umerii lui Catherine. Întâlnirea era atât de neașteptată, asemănarea atât de puternică și de izbitoare, încât rămase fără grai și fu nevoit să se așeze și să simuleze o slăbiciune de moment. În anii ce urmaseră după despărțirea lor, Michael pierduse orice legătură cu Nick, dar, fără să facă nici un efort în acest sens, mai aflase câte ceva despre el: Nick studiase matematica la Oxford și, deși considerat o minte strălucită, nu reușise să-și ia diploma, apoi se apucase de cercetări în domeniul aerodinamicii, dar abandonase în scurt timp, după ce primise o moștenire din care investise o parte în compania Lloyds. Era văzut adesea în City în compania unor agenți cam dubioși, după câte auzise Michael de pe la partenerii lui de afaceri. Din când în când îi apărea numele în ziare la rubricile de scandal, în legătură cu câte o femeie. Se presupunea că se apucase de băutură. Michael auzise o dată o vagă aluzie la faptul că ar fi homosexual.

Michael primi această informație cu interes și-i fu de ajuns. O stocă într-un colț al minții în care încă păstra și venera imaginea băiatului de odinioară și cultivă – în numele iubirii care înțelege și transformă – vechea sa pasiune a cărei intensitate îl făcuse să o creadă atât de pură. Dar toate acestea se petreceau în profunzime, unde gândurile lui Michael erau departe de a fi clare. La un nivel mai superficial, cu trecerea anilor, ajunse să simtă față de Nick un fel de aversiune surdă pentru

felul în care-i distrusese viața atât de total, și-și spunea că, deși s-ar putea să aibă și el o parte de vină, nu era în totalitate răspunzător pentru faptul că Nick apucase pe căi greșite. Băiatul era cu certitudine labil și iresponsabil, după cum observase Michael încă dinainte de a se îndrăgosti de el. Nu voia să-și minimalizeze vinovăția, dar știa că, de la un anumit punct încolo, prea multă analiză devine un lux. Considera capitolul încheiat.

Când o întâlni pe Catherine se simți copleșit. Nici nu fu nevoie să i se spună că tânăra frumoasă, cu ochi verzi și păr negru și bogat, a cărei mână prelungă o ținu pentru o clipă într-a sa, este domnișoara Fawley. Se întrebă îndată ce știe ea despre el și dacă-l privește, cu ostilitate și puțin dispreț, ca pe un neînsemnat profesor dat afară din învățământ pentru că l-a sedus pe fratele ei. De fapt era greu să descoperi disprețul în ochii aceia blânzi și timizi, dar Michael își spuse că, dacă relația lui Nick cu sora sa fusese atât de strânsă pe cât o prezentase el – o prezentare care lui i se păruse sinceră – atunci acesta trebuie să-i fi făcut o relatare, probabil corectă, a ceea ce se întâmplase. S-ar putea ca ea să nu-și amintească numele. Dar o oarecare emoție, precum și o blândețe evident căutată, vizibilă în timpul primei lor întâlniri, îl convinseră pe Michael că fata știe foarte bine cu cine stă de vorbă.

S-ar putea spune că, întrucât Natura, dăruindu-i, i-l luase pe Nick, acum, luându-i, i-o oferea pe Catherine: dar acest lucru nu-i trecu prin minte lui Michael decât în chip foarte abstract, de parcă ar fi fost gândul altcuiva. De la această primă întâlnire află că ea urma să se călugărească. Dar era cu adevărat uimitor cât de puțin părea să-i trezească ea interesul. Îi plăcea și găsea în felul ei de a fi o anumită blândețe, pe fruntea ei înaltă, palidă, și în ochii ei parcă somnoroși ceva rugător, dar tot acest desen indubitabil feminin nu-i trezea nici o urmă de pasiune. Era curios că Dumnezeu, făcând două făpturi neîndoielnic din același material și atât de asemănătoare, le făcuse totuși atât de diferite. Catherine avea același cap ca și Nick, numai puțin mai mic și mai fin. Dar trăsăturile ei, zâmbetul ei luau, sub această formă comună, o expresie diferită; iar când își pleca bărbia în piept – căci Catherine avea tendința de a privi în jos cu modestie – Michael simțea că este victima unei scamatorii uluitoare. O găsea pe Catherine, ca pe toate femeile de altfel, neinteresantă și chiar puțin obscenă, mai ales că îi amintea în chip atât de viclean de Nick.

Persoanele care le făcuseră cunoștință, și care bineînțeles n-aveau habar de vreo legătură anterioară între ei, îi tot explicau de zor, puțin și cu ajutorul lui Catherine, că ea urma să intre la mănăstire și că spera să-și poată petrece un timp alături de plănuita comunitate înainte de a porni pe acest drum. Aceasta fusese ideea

stareței, care promisese că-i va scrie lui Michael, care ar fi trebuit să primească deja o scrisoare. Michael le arătă că nu-și mai citise corespondența de câteva zile fiind plecat la țară: probabil că scrisoarea ei îl așteaptă pe birou acasă. Era convins că planul era cât se poate de bun și, oricum, dorința stareței reprezenta un ordin pentru el. Domnișoara Fawley se ridică să plece. Privind-o cum stătea în ușă și-și lua rămas-bun, bătând ușurel cu umbrela lungă în podea, îmbrăcată într-un palton cenușiu și o fustă extrem de bine croită și de comună, cu părul negru, bogat, strâns într-un coc sub pălăria elegantă, Michael se minuna de prezența ei și de destinul ciudat care făcuse ca drumurile lor să se întâlnească și care avea să facă – lucru de care nu se îndoia nici o clipă – ca, mai curând sau mai târziu, să-l revadă pe Nick.

Aceasta se și întâmplă, de fapt, mai curând decât s-ar fi așteptat. Găsi scrisoarea stareței acasă: i-o recomanda călduros pe Catherine, numind-o „un copil cu totul deosebit“ și o persoană potențial înzestrată cu mari daruri spirituale. Stareța nădăjduia că el o va accepta ca membru temporar al comunității. Ceva din tonul scrisorii îl făcu pe Michael să creadă că stareța știe despre Nick. Catherine trebuie să-i fi spus. Nu-și închipuia că făptura aceea blândă și palidă, pusă față în față cu personalitatea puternică a stareței, ar fi putut ascunde ceva. Și, oricum, destăinuirea era o trăsătură de familie.

Catherine apăru la Imber încă din primele zile, când comunitatea era alcătuită doar din Michael, Peter și soții Strafford, locuind toți în casa mare și goală. În primele săptămâni de-abia dacă deschise gura, ocupându-se în liniște de unele probleme ale micului lor grup. Muncea până cădea din picioare de oboseală, iar Michael se vedea nevoit să o oprească. Aici, la țară, înfățișarea ei era alta. Își pierduse eleganța. Purta haine vechi și fără nici o linie, își strângea părul ondulat, negru-albăstrui, într-un coc neglijent sau îl lăsa să-i cadă pe spate. Părea obsedată de dorința de a fi cât mai ștearsă, mică și neînsemnată, fiind în același timp veșnic ocupată și prezentă pretutindeni. În această primă perioadă Michael o văzu ca pe o persoană cam ciudată, poate puțin dezechilibrată și înclinată spre exces, dar, ca și în cazul fratelui ei, uită în scurt timp ce gândise despre ea inițial. O aprecia din ce în ce mai mult și-i respecta eforturile, iar uneori își îngăduia să se uite la ea, căutând de fapt un alt chip și constatând că uneori ochii ei reci stăruie asupra lui.

Sosi și Patchway, sosi și James. Timid, comunitatea începea să prindă formă. Se săpă grădina și se plantară cu ceremonial primele semințe. Apoi Catherine îi vorbi despre fratele ei. Nici atunci, nici mai târziu nu făcu vreo aluzie la trecut, în afară de presupunerea implicită că cei doi se cunosc. Îi spuse că este serios îngrijorată de soarta fratelui ei. Se pare că Nick dusese o viață dezordonată – iar Catherine nu

dădu nici un fel de amănunte – din care nu avea puterea să se smulgă, în ciuda faptului că o detesta. Era foarte nefericit și amenințase cu sinuciderea. Ceva serios dar și ingenios trebuia făcut pentru el. Catherine credea că, dacă era chemat la Imber, avea să vină. Cu siguranță că se va găsi și pentru el ceva de făcut. Dacă ar sta aici, chiar și pentru scurt timp, va avea de câștigat, fie și numai în privința sănătății; și, cine știe, prin rugăciuni și sub influența acelui uriaș rezervor de energie spirituală aflat dincolo de lac, s-ar putea spera chiar la mai mult de atât. Astfel pledă Catherine, pe tonul celui ce se teme de un refuz, palidă, gravă și încordată, semănând cu fratele ei.

Michael rămase consternat de rugămintea ei. Încă de când o cunoscuse, se gândise, în chip vag și nu fără o oarecare plăcere, că va veni ziua când îl va revedea pe Nick: poate în vizită la vreo familie londoneză, foarte scurt, așa își imagina el revederea. Vor schimba un zâmbet jenat după care nu se vor mai vedea ani de zile. Dar a-l avea pe băiat – Michael încă vedea în el un copil – aici, la Imber, în acest spațiu și timp sacru, nu încăpea cu nici un chip în planurile și dorințele lui. Fusese foarte ocupat și preocupat de proiectul său, care prindea viață. Uneori chiar uitase cine este Catherine – lucru care era, probabil, în parte, meritul ei. Cererea ei i se păru prematură și grozav de apăsătoare, iar prima sa reacție fu aproape cinică. Într-o situație ca aceea în care își închipuia el că se află Nick, influența rezervorului de forță spirituală putea în egală măsură să provoace noi dezastre dar și să tămăduiască. Puterea spirituală seamănă cu electricitatea prin aceea că este cât se poate de periculoasă. Poate duce la un bine miraculos dar și la distrugere. Michael se temea că prezența lui Nick la Imber va crea necazuri celorlalți, iar lui nu-i va face nici un bine. În plus, pur și simplu nu dorea cu Nick să vină la Imber.

Totuși nu-i spuse lui Catherine nimic, dându-i doar de înțeles că va reflecta asupra problemei și nu se va consulta cu stareța. Atunci Catherine îi spuse că ea a discutat deja cu stareța și că aceasta era întru totul de acord cu planul. Michael, surprins de acest demers, porni în grabă spre mănăstire; dar momentul ales se dovedi a fi unul în care marea doamnă, din motive numai de ea știute, nu era dispusă să-i acorde audiență. Îi transmise că, dacă îi va scrie, o să-i răspundă în scris. Derutat, Michael compuse câteva scrisori pe care apoi le rupse și în final trimise doar un bilet în care-i cerea părerea stareței, plecând de la presupunerea că ea cunoaște în linii mari datele problemei. Stareța îi răspunse, cu o ambiguitate tipic feminină care-l enervă la culme pe Michael, că este în mare de acord cu planul, dar că, întrucât el știa, trebuia să știe, mult mai multe decât ea în privința felului cum vor evolua lucrurile, avea să lase hotărârea finală în seama judecății lui

în care ea avea, după câte spunea, toată încrederea. Michael se înfurie, iar în cele din urmă i se adresă lui James, care nu era niciodată curios sau bănuitor și care avea întotdeauna convingerea că i se spune adevărul. Îi dădu de înțeles în chip nelămurit că îl cunoscuse pe tânărul Fawley în adolescență, dar că după aceea îi pierduse urma. Îi prezentă firea lui Nick și câte ceva despre cariera lui. Ce credea James?

Cu o vehemență care umplu inima lui Michael de bucurie, James spuse că găsește ideea cât se poate de proastă. N-aveau nevoie de un asemenea locatar. Nimeni nu avea timp să-l dădăcească pe Nick. Poate ar reuși să o ajute pe biata Catherine căutând un loc unde să poată sta jalnicul ei frate (despre care James spuse că a auzit câteva zvonuri destul de urâte) și unde să fie ferit din calea răului; dar în nici un caz aici, Doamne ferește! James rămase cam nedumerit auzind că starețа este de acord cu planul, până la un anumit punct, și-i ceru lui Michael să i se opună cu toată seriozitatea. În definitiv el cunoștea cel mai bine situația comunității pe când ea, după cum și recunoștea, nu. Parte din credința mai robustă și mai puțin emoțională a lui James era și faptul că el nu considera că părerea stareței are caracter de lege. Michael promise să se țină tare pe poziție. Se duse la culcare simțindu-se mult mai bine și-l visă pe Nick.

A doua zi totul îi apăru în altă lumină. Din clipa când se trezi, Michael știu cu toată certitudinea că nu poate să se ducă la Catherine și să-i spună că nu-l primește pe fratele ei. Să presupunem că peste o lună sau peste un an Nick avea să comită o faptă absolut îngrozitoare, avea să intre într-un mare bucluc (lucru deloc imposibil, judecând după amănuntele pe care Michael le putea adăuga la portretul făcut de Catherine) sau avea să se sinucidă – cum s-ar simți el, Michael, atunci? Nu putea respinge o asemenea cerere, mai ales ținând cont de trecut. Se rugă mult și cu ardoare în legătură cu această problemă. Își lămuri convingerile; iar, pe măsură ce simțea crescând în el bucuria, ajunse să vadă în felul cum evoluau lucrurile semne de bine. Nick îi fusese redat și, desigur, nu printr-o simplă întâmplare. Nu îndrăznea să-și imagineze că tocmai el ar putea fi instrumentul mântuirii lui Nick; dar își spuse că s-ar putea să fie chemat să ajute, cu puterile sale modeste, ca un mărunt participant la o mare ceremonie, la împlinirea acesteia. De fapt, în ceea ce-l privea pe Nick, Michael simțea că i se dă încă o șansă. Nu i se putea cere să o irosească. Iar totul se potrivea de minune cu momentul retragerii din lume a lui Catherine. O ființă atât de pură – după cum o vedea el, cuprins de exaltare – s-ar putea să împlinească mântuirea fratelui ei și, într-un anume fel, chiar și a lui, și să-i aducă descătușarea de trecut.

Această stare de spirit optimistă nu dură mult; totuși speranța și așteptarea pe care i le insuflase rămaseră în mintea lui Michael, care era acum la fel de hotărât să-l primească pe Nick pe cât fusese înainte să-l respingă. Invocând cam neinspirat autoritatea stareței, el reuși să-i convingă în scurt timp și pe ceilalți, deși James rămase în continuare sceptic. Catherine fu rugată să-i scrie fratelui ei. Michael nu se simți în stare să facă el lucrul acesta. Tânăra primi curând răspunsul că el va veni.

Într-o dimineață de august, tremurând din toate încheieturile, Michael se duse la gară să-l întâmpine pe Nick Fawley. Se despărțise de un adolescent; acum aștepta un bărbat. Și totuși, așa cum se întâmplă în asemenea cazuri, distanța în timp dispărea, iar în mintea lui Michael stăruia, pe când mergea cu mașina spre gară, ultima imagine a lui Nick la ora de rugăciune – văzută parcă ieri –, alb ca varul și evitându-i privirea. Catherine, care-și vizitase fratele în weekendul anterior la Londra, spuse, plină de tact, că în dimineața aceea este grozav de ocupată. În momentul acela nu interesa pe nimeni persoana lui Nick; prima recoltă de zarzavat din vara aceea era mult mai interesantă. Așa că Michael, surprins că agitația sa trecuse aparent neobservată, plecă și ajunse mult prea devreme la gară unde aștepta, îndreptându-și emoționat gulerul. Făcând un mare efort, reușise să nu se uite în oglinda din hol. Constată surprins că trecuseră mulți ani de când nu mai fusese atât de preocupat de propria înfățișare.

Când sosi trenul Michael abia se mai ținea pe picioare. Văzu câteva femei coborând din vagoane, apoi zări la celălalt capăt al peronului un bărbat care ducea două arme de vânătoare și era însoțit de un câine. Era Nick, fără îndoială. Părea atât de departe și totuși se vedea atât de clar, ca într-un vis. Michael se puse în mișcare către el. Pentru o clipă uitase de câine, deși Catherine îl prevenise, iar prezența lui îl irită ca și cum ar fi fost o a treia persoană. Nick îi evită privirea aplecându-se asupra animalului. Când Michael se apropie, Nick se ridică și, involuntar, zâmbiră încordat. Michael se întrebase dacă va reuși să nu-l îmbrățișeze pe Nick. Dar nu-i fu greu deloc. Își dădură mâna, își spuseră câteva cuvinte banale fără a reuși însă să-și ascundă emoția. Prezența câinelui le oferi o diversiune bine-venită. Michael luă geamantanul lui Nick, pe care acesta, cam năuc, i-l lăsă, rămânând doar cu cele două pușți agățate pe umăr. Ieșiră spre mașină. Tot drumul până la Imber, Michael conduse într-o stare ca de beție. După aceea nu reuși să-și amintească nimic clar despre drumul făcut. Dialogul dintre ei nu fu atât greu, cât smintit. Vorbeau întruna, la nimereală, uneori începând fiecare câte o propoziție în același timp. Michael își dădea păreri tâmpite despre

câini. Nick punea întrebări banale despre ținutul acela. De două ori repetară aceeași întrebare. Mașina trase pe pietrișul din fața conacului.

Catherine îi aștepta. Fratele și sora se salutară reținut, într-un mod intenționat banal. Margaret Strafford apăru agitându-se. Nick fu condus înăuntru. Michael se întoarse în biroul său. Rămas singur, își puse capul pe birou și constată că tremură: nu știa dacă se bucură sau îi pare rău. În prima clipă îl găsise pe Nick îngrozitor de schimbat. Fața lui, odinioară albă, acum era roșiatică și mai împlinită; deasupra frunții înalte, părul începuse să i se rărească și-i cădea neîngrijit pe spate, încă frumos ondulat, dar arătând mai degrabă slinos decât lucios. Pleoapele grele erau acum îngroșate, ochii își pierduseră precizia și puterea. Era un bărbat arătos dar greoi, congestionat la față, aproape vulgar.

Michael se controlă și se întoarse repede la treburile lui. În mare, întâlnirea îl tulburase mai puțin decât se așteptase; se simți ușurat constatând că Nick își pierduse paloarea, farmecul și vioiciunea din copilărie și care dăinuiau vag pe trupul surorii lui. Michael luase hotărârea de a-l vedea cât mai puțin în timpul ședерii sale la Imber; acum, după ce primul moment trecuse, nu i se mai părea o hotărâre greu de respectat. La cererea expresă a lui Michael, Nick nu fusese cazat la conac. Michael nu era încântat de perspectiva de a-l lăsa acolo singur, dar nu-i era ușor să-i găsească un însoțitor. Catherine nu se oferise, soții Strafford nu puteau sta în singura cămăruță liberă, un egoism delicat îl împiedică pe Michael să-l roage pe Peter (care nu știa nimic din toată povestea), iar lui James Nick îi displăcu din prima clipă. Așa se face că timp de trei săptămâni, până la venirea lui Toby Gashe, Nick rămase singur în Adăpost.

În măsura în care Michael sperase că altcineva decât Catherine i-ar fi de un real folos lui Nick, gândul său fusese că numai James Tayper Pace poate fi acela. Rămase dezamăgit de reacția lui. În ceea ce-l privea pe Nick, James se arătă rigid și convențional.

– Parcă-i o muiere, îi spuse el lui Michael, curând după sosirea lui Nick. Nu ți-am spus asta până acum, dar am auzit eu câte ceva prin Londra. Ăștia nu aduc decât necazuri, crede-mă. Am văzut o mulțime ca el. Au în ei ceva distructiv, parcă ar purta pică omenirii. Știu că gura lumii-i slobodă și toate alea, dar e bine să fim în gardă! Cine ar fi crezut că draga de Catherine are un asemenea frate?

Puțin îngândurat, Michael se întrebă ce părere ar avea James dacă ar ști ceva mai multe despre interlocutorul său și se minună din nou de naivitatea unui om care cunoștea, de fapt, lumea destul de bine. Dar, cu siguranță, James nu cunoștea răul; ceea ce era, probabil, efectul curățeniei sufletului său. Oare poți cunoaște binele

în profunzime dacă nu cunoști răul în profunzime? se întrebă Michael. Ajunse deocamdată la concluzia că ceea ce se cere omului este *să fie* bun – o misiune în aparență extrem de simplă, dar și de aspră – și nu să cunoască binele în profunzime. Aici abandonă problema, neavând timp pentru speculații filosofice.

Pe măsură ce trecea timpul, prezența lui Nick îi păru lui Michael mai puțin remarcabilă. Nick primi funcția oficială de inginer și uneori chiar se îngrijea de mașini și se ocupa de centrala electrică și de pompa de apă. Părea că știe o mulțime de lucruri despre tot felul de motoare. Dar cea mai mare parte din timp și-o pierdea hoinărind, însoțit de Murphy, oprindu-se din când în când ca să împuște, cu o precizie remarcabilă, ciori, porumbei și veverițe, ale căror cadavre le lăsa acolo unde căzeau. Michael îl urmărea de la distanță, dar nu simțea nevoia să-l întâlnească mai des. Cu un oarecare sentiment de vinovăție, ajunse să-l privească pe Nick prin ochii lui James și ai lui Mark Strafford, iar o dată, într-o discuție, se trezi numindu-l „un amărât". Nick, pe de altă parte, părea insensibil, uneori chiar apatic. De vreo două ori, în împrejurări propice, păru dornic să discute cu Michael, dar acesta nu-l încurajă, iar încercările lui rămaseră fără urmări. Michael era curios să știe care sunt relațiile dintre frate și soră, dar curiozitatea sa rămase nesatisfăcută. Se pare că se întâlneau rar, iar Catherine își vedea de treabă aparent netulburată de prezența excentricului ei frate. Cât despre influxurile dinspre rezervorul de energie de dincolo de lac, în care Catherine își pusese atâta nădejde, aparent nu pătrundeau prin pielea cam groasă a fratelui ei geamăn.

Michael nu renunță cu totul la speranța că la Imber s-ar putea petrece un miracol. Dar, după o vreme, nu putu să nu constate, cu oarecare tristețe, dar și cu un sentiment de ușurare, că Nick nu era nici primejdios, nici exaltat, ci pur și simplu plictisit; și era greu de imaginat cum va reuși să scape de plictiseală în mijlocul unei vieți la care participa atât de puțin. Michael, care era extrem de preocupat de alte lucruri, nu știa cum ar putea să-l „atragă" mai mult și, în același timp, se felicita pentru faptul că evitase să stea de vorbă în *tête-à-tête* cu fostul său prieten. Nick rămase pe loc și cu timpul începu să arate mai bine, mai slab și mai bronzat. Fără îndoială că bea mai puțin, dar era greu de aflat acest lucru din cauza izolării lui în Adăpost, hotărâtă probabil exact în acest scop. Michael își imagina că Nick va mai zăbovi la Imber, care-i oferea un loc de odihnă ieftin, până ce Catherine va intra în mănăstire. După aceea va pleca la Londra și-și va continua aceeași viață. Se putea anticipa un final destul de banal și de neinteresant la o poveste ciudată.

CAPITOLUL 8

Era seara aceleiași zile de sâmbătă când avusese loc întrunirea relatată anterior, iar după-amiaza se prelungise fierbinte, tot mai apăsătoare și mai pâcloasă, parcă încremenită. Cerul fără pic de nori se făcea tot mai albastru, atingând un punct unde culoarea aproape că se auzea. Toți se mișcau încet, transpirați, văitându-se că abia respiră.

Sâmbăta lucrul trebuia să înceteze la ora cinci, avându-se în vedere treburile urgente impuse de munca în grădină; duminica era considerată zi de odihnă. De fapt, activitatea se întindea dincolo de aceste limite; dar, începând de sâmbătă seara, se simțea o anume *détente* căutată, un efort de deconectare pe care Michael îl găsea plictisitor. Reuși fără efort să-și vadă de treburi în birou, căci era nevoie de mult timp pentru a pune la punct documentele săptămânii încheiate; dar se simțea obligat să întrețină și iluzia că este oarecum liber. Soții Strafford țineau mult la această idee, iar Michael bănuia că în mintea lor acest timp trebuie acordat de fiecare hobby-urilor sale. Michael nu avea nici un hobby. Constată că este incapabil să se deconecteze; acum nu-l mai atrăgeau nici cărțile, deși urma cu consecvență un program modest de lecturi religioase. Își dorea să se întoarcă, și oficial, înapoi la lucru.

Mai era și faptul că aceste ceasuri de repaus erau, uneori, prea pline de gânduri tulburătoare. Îl îngrijora acum soarta lui Nick, construia tot felul de planuri pentru binele lui, era chinuit uneori de dorința – pe care o respingea ca pe o tentație – de a avea o discuție lungă numai cu el. Asta nu putea duce la nimic bun pentru nici unul dintre ei. Michael era mândru că scăpase măcar de o parte din iluzii; simțea că, prin acest act de autoritate, forța sa spirituală crescuse. Se hotărî totuși să o abordeze pe Catherine foarte serios în legătură cu fratele ei. Procedase bine când așteptase să vadă – înainte de a face un demers oficial – cum se va încadra Nick în situația de ansamblu. Nu voia să apară, în ochii fostului său prieten, nici ca gardian, nici ca binefăcător, și nici să-i arate un interes exagerat. Nici nu voia să o invite pe Catherine la o discuție serioasă și profundă, iar tânăra părea, în perioada aceasta, stăpânită de un val de emoție și neliniște. Dar lucrurile duraseră deja prea mult.

Când avea răgazul să mediteze, Michael era încercat de gândul, plăcut dar și tulburător, că ar trebui să studieze din nou posibilitatea de a se hirotoni. Avea convingerea că a trecut deja destul timp. Încercarea sa din tinerețe eșuase, pe drept și în chip benefic pentru el, iar acum nu-și putea alunga convingerea că eșecul era

înscris adânc în planurile lui Dumnezeu pentru el și că, pentru a-l încerca, aceste scopuri rămăseseră o vreme tăinuite, dar acum ele deveneau tot mai clare și mai imperative. Își cântărise și analizase experiențele trecutului și ajunsese, după părerea lui, la o autoevaluare destul de corectă. Acum nu mai avea acel sentiment acut și orbitor de vinovăție legat de înclinațiile sale și dovedise, pentru o bună perioadă de timp, că le poate ține sub control bine și chiar ușor. Era așa cum era; și încă simțea că ar putea deveni preot.

Totuși, în ziua aceea, nu-l tulburau asemenea gânduri grave și, după ce agitația generată de întrunire se mai potoli, lucru care se întâmplă uimitor de repede, Michael se simți, dintr-un motiv necunoscut, descătușat și chiar bucuros de timpul de odihnă. Se instaurase obiceiul ca sâmbăta, după ceai, câteva persoane să-l însoțească pe Peter Topglass în vizita sa de seară pe la capcane. Peter punea capcane în diverse locuri pe moșie și prindea păsări pentru a le studia și a le însemna cu câte un inel. Toată lumea era curioasă să ajungă la capcane și să vadă ce s-a prins. Michael îșI însoțea prietenul cu plăcere și de obicei veneau și femeile, Catherine și Margaret. O dată mersese și Nick, adus de Catherine, dar nu spusese mai nimic părând cam plictisit și absent.

În ziua aceea Catherine și soții Strafford fură rugați să cânte madrigale împreună cu James și cu părintele Bob, care avea o voce frumoasă de bas, era un bun muzician și jurase adesea că se va ocupa de problema muzicii în comunitate când va avea timp. El se gândea la un cor pe o singură voce. Acesta era tipul de cântare practicat în mănăstire unde se atinsese un înalt nivel de performanță. Spre bucuria lui Michael, până acum părintele Bob nu-și găsise timp pentru asta. James avea o voce de tenor ușor tremurată pe care Michael o numea, ca să-l necăjească, „napolitană". Mark Strafford avea o voce plină de bariton, Catherine de soprană, subțire dar curată, iar Margaret de altistă plină de vigoare. Grupul de cântăreți se instalase deja în balcon și toți își făceau vânt cu partiturile muzicale albe când Michael și Peter se pregăteau să plece. Toby, care auzise de capcane și le examinase pe cont propriu, era dornic să vină, iar Paul și Dora ceruseră și ei să-i însoțească. Toby spuse că Nick Fawley a plecat în sat. Așa că, după ce schimbară câteva cuvinte cu artiștii, ceilalți o porniră în jos pe scări și spre ponton.

Dora Greenfield purta o rochie extravagantă din bumbac indian de culoare închisă și ținea în mână o umbrelă din hârtie albă pe care probabil o cumpărase din sat și, nu se știe de ce, un coș mare spaniol. Era încălțată cu sandalele a căror soartă o deplânsese Margaret Strafford. La sugestia lui Mark, își turnase pe ea din plin un ulei aromat pentru a se feri de insecte, iar parfumul greu și dulceag îi

dădea un aer exotic și sălbatic. În timp ce înaintau agale, Michael o privi ușor iritat. O văzuse în aceeași după-amiază în grădină, îmbrăcată și echipată la fel, iar prezența ei făcuse ca munca lor acolo să pară o absurdă joacă pastorală. Ea avea însă, în vitalitatea ei naivă, și ceva emoționant. Brațele bronzate îi erau acum de un arămiu strălucitor și, mișcându-și capul, își arunca șuvițele grele de păr ca un căluț. Michael începu să perceapă vag de ce este Paul îndrăgostit de ea. Acesta era într-o vizibilă stare de emoție și de agitație, se tot învârtea pe lângă soția lui, aparent incapabil să-și ia ochii și mâinile de pe ea. Iar ea îl tachina cu o îngăduință ușor iritată.

Ajunseră la debarcader și începură să se înghesuie în bărcuța care, încărcată peste măsură, de abia îi încăpea pe toți. Ajutată de Paul, Dora se cuibări la prova cu un mic țipăt și, spre mirarea generală, recunoscu că nu știe să înoate. Michael împinse alene barca prea grea pe suprafața apei, caldă și parcă uleioasă în încremenirea verii. Dora își lăsă mâna în apă. Pe când se apropiau de malul celălalt, Toby scoase o exclamație și le arătă ceva. Se vedea ceva înotând în apă, lângă barcă. Era Murphy. Se aplecară toți să vadă, înclinând barca periculos de mult într-o parte. Cu capul păros și uscat menținut deasupra apei, într-o atitudine neliniștită, cu ochii atenți și strălucitori, cu labele bătând apa parcă disperat, câinele oferea un spectacol ciudat și emoționant.

– Credeți că o să pățească ceva? întrebă Dora îngrijorată.

– Nu pățește nimic, răspunse Toby cu autoritate.

Michael observă că se considera parcă, în parte, stăpânul lui Murphy și putea vorbi despre ciudățeniile și nevoile lui.

– Vine deseori să înoate în lac, îi place. Hei, Murphy! Fii cuminte!

Câinele le aruncă o privire scurtă, piezișă, și-și văzu mai departe de bălăceală. Ajunse la mal înaintea lor, se scutură viguros și o porni în fugă spre Adăpost. Cei din barcă păreau cuprinși de o bucurie neînțeleasă la vederea lui.

Coborâră și o porniră spre dreapta, prin iarbă, înaintând prin pădurea ce se întindea între lac și drumul principal, mărginită la capătul celălalt de zidul înalt al mănăstirii, pornind în unghi drept de la malul apei. Vrând parcă să-l necăjească pe Paul, Dora îl monopolizase pe Peter Topglass și-i punea tot felul de întrebări despre păsări. Era uimită de marea varietate de păsări ce se puteau vedea în timpul unei simple plimbări pe moșie. Trăia acea uimire ușor scandalizată a orășeanului adevărat care vede toate aceste făpturi trăind aici, la vedere, în voie, fără să le pese de protecția sau de superioritatea oamenilor. În dimineața aceea, în timpul

plimbării cu Paul, fusese de-a dreptul șocată văzând o coțofană ce-și lua zborul de pe lac cu o broscuță în cioc.

– Crezi că broasca știa ce i se întâmplă? Crezi că animalele suferă ca și noi?

– Cine știe? spuse Peter. Eu unul cred, ca și Shakespeare, că „bietul cărăbuș, călcat în picioare, la fel suferă ca uriașul când moare".

– Oare de ce nu pot fi animalele bune unele cu altele și nu pot trăi în pace? întrebă Dora, învârtindu-și umbreluța.

– Dar oare oamenii de ce nu pot? spuse Michael către Toby, care pășea alături de el.

Ceilalți trei o luaseră înainte. Peter mergea cu pași mari, acum într-un ritm mai alert, fericit, cu binoclul și aparatul de fotografiat atârnate pe spate. Chelia roșie îi strălucea în bătaia soarelui. Privindu-l cu drag, Michael se minuna de detașarea lui, de dragostea lui pentru studiul naturii, de lipsa oricărei vanități competitive. Îi lipsea exact acea latură spirituală care îl făcea pe James atât de puternic și de demn de a fi iubit; dar el era o persoană care, întocmai ca și cavalerul cel bun al lui Chaucer, se remarca prin aceea că nu făcea rău nimănui.

Acum intraseră în pădure. Dora mergea alături de Peter, amândoi ocupând toată lățimea potecii, iar Paul, care insista să o țină pe Dora de braț, pășea alături, împiedicându-se în smocuri de turbă și crengi.

Toby, vizibil fericit și în largul său, trăncănea întruna fără șir, rămânea în urmă, oprindu-se din când în când să studieze vreo floare, să asculte un foșnet trecător sau să examineze o gaură misterioasă săpată în pământ. Michael înainta cu pași egali, neobișnuit de fericit și cu sentimentul plăcut, protector, al celui care se simte mai în vârstă. Se întreba dacă va ieși ceva din coabitarea lui Toby cu Nick. Această idee, care-i venise înainte de a-l cunoaște pe Toby, îi păruse lui Michael o soluție minunată. De fapt Toby era singura persoană disponibilă; iar Nick stătuse singur destul timp. În plus, Michael considerase că prezența cuiva mai tânăr ar putea constitui un îndemn pentru Nick, l-ar putea determina să se implice în activitate. În cel mai rău caz, Toby ar putea să-l țină sub observație pe cel care era oaia neagră a comunității și poate prezența lui l-ar determina pe Nick să bea mai puțin, lucru pe care – Michael nu avea nici o îndoială – el continua să-l facă. Michael era nevoit să admită că James avusese dreptate; în organizarea actuală, nu era loc la Imber pentru un om bolnav cum era Nick. Nu era treaba nimănui să-i poarte lui de grijă. Cât despre el însuși, Michael simțea că trebuie categoric să evite să se lase furat de amintirile legate de Nick. Își aduse aminte că starețа refuzase să asculte povestea vieții lui. Nu, în problema asta va trebui să conteze pe

Toby și pe Catherine. Nici măcar nu-i trecea prin cap că Nick i-ar putea face rău lui Toby. Michael nu-l putea privi pe Nick cu dramatismul lui James, ca pe o forță distructivă. Epitetul „amărât“ era, de fapt, mai aproape de realitate. Înfățișarea lui rătăcită și prăbușită, ochii apoși, starea de apatie nu erau caracteristicile unui leu gata să atace. Mai mult decât atât, fără a fi impresionat în vreun fel de atmosfera de la Imber, dovedise totuși respectul cuvenit față de locul acesta, iar Michael nu-și putea închipui că va îndrăzni să se poarte necuviincios sau să-l supere pe băiat printr-o grosolănie de limbaj sau de comportament. Nick fusese deja înfrânt, nu putea să mai aibă asemenea izbucniri.

De când îl cunoscuse pe Toby, Michael își revizuise părerile cu privire la acest subiect. Adevărul este că Toby era deosebit de atrăgător. Michael îl privea alergând pe lângă potecă, înainte și înapoi, ca un cățel. Picioarele sale lungi încă se mișcau cu stângăcia tinereții, dar în toată ținuta lui era ceva curat și îngrijit care alunga orice impresie de dezordine. Michael remarcă prospețimea cămășii de un albastru deschis pe care o purta descheiată la gât, ceea ce-l făcu să se gândească plin de regret la cât de murdară este cămașa lui. Își spuse că, odată ajuns student, băiatul va fi cochetăria în persoană. Părul său negru se termina pe ceafa acum ușor bronzată într-o linie clară și în același fel îi încadra fruntea, accentuând forma capului rotund. Obrajii și buzele îi plesneau de sănătate. În ochi îi stăruia încă privirea întrebătoare de copil; nu se transformase într-un tânăr încrezător și egoist. Trupul său debordând de energie neutilizată și de speranță parcă era străbătut de un curent electric. Michael observă că Toby la optsprezece ani părea o entitate mult mai puțin complexă decât fusese Nick la cincisprezece. Cu toate acestea, trebuia să admită că era plin de farmec. Memoria lui Michael reproduse, cu o prospețime vecină cu violența, imaginea trupului gol al băiatului la malul lacului. Ce uimitor și totodată ce pur și minunat fusese totul! În momentul respectiv, Michael se necăjise constatând cât de profund îl mișcase imaginea aceea de o clipă. Acum își alungă din minte tabloul cu blândețe. Poate ar trebui să insiste ca atât Toby, cât și Nick să vină să locuiască la conac; era greu de găsit un pretext ca să-l aducă numai pe Toby. Însă ideea de a-l avea pe Nick atât de aproape de el i se părea inacceptabilă. Încetă să se mai gândească la asta deocamdată și-și propuse să se bucure de seara aceea.

În grupul din față se iscă o nouă dispută, pe care Michael o ascultă doar pe jumătate. Peter o întrebase pe Dora dacă avea de gând să picteze peisaje în timpul ședерii la Imber, întrebare care ei i se păru destul de curioasă. După cum constată Michael, nici ea, nici Paul nu se gândiseră că ea ar putea picta. Mai schimbară

câteva replici despre viața la țară, din care se desprinse concluzia că Dora nu auzise niciodată cântecul cucului. Pentru Peter acest lucru era de neconceput:

– Nici măcar în copilărie, la țară?!

Aparent, după el, era firesc ca toată lumea să-și petreacă copilăria la țară.

– N-am fost niciodată în copilărie la țară, spuse Dora râzând. Întotdeauna ne petreceam vacanțele la Bognor Regis. Nu-mi amintesc eu mare lucru din copilărie, dar sunt sigură că n-am auzit cucul. Am auzit, desigur, ceasuri cu cuc.

Toby și Michael îi ajunseră din urmă tocmai când, încă prinși în focul discuției, se apropiau de luminișul năpădit de iarbă în care erau așezate capcanele. Peter le făcu semn să tacă. Se apropiară încet de capătul potecii, iar Peter o luă înainte să-și examineze capcanele. Instalase în iarbă, pentru vrăbii, trei capcane de modă veche, în formă de tunel, făcute din sârmă, înalte cam de cinci centimetri și lungi de un metru. Fiecare capcană avea două compartimente. Pe o latură, o pantă ușoară ducea în jos spre o deschizătură îngustă ce dădea în primul compartiment. O deschizătură asemănătoare, mai largă la capătul exterior și mai îngustă la celălalt, ducea spre celălalt compartiment, așezat deasupra primului, iar pe latura opusă se afla o ușiță prin care putea intra mâna stăpânului. Văzură imediat că în fiecare capcană erau câteva păsărele. Când Peter se apropie, toate începură să se agite.

Michael asistase la această operație de multe ori, dar de fiecare dată îi dădea aceeași emoție și frică. De vreo două ori o făcuse chiar el, sub îndrumarea lui Peter, dar fusese profund mișcat, temător, plin de milă și de tristețe în clipa când ținuse în palmă fâpturile acelea ușoare, moi și fragile și când le simțise bătăile iuți, pline de spaimă, ale inimii. Singurul moment cu adevărat plăcut era cel în care le dădea drumul. Dar Michael se temea că păsările ar putea să-i moară în palmă, ceea ce se și întâmpla dacă le țineai prea strâns; așa că Peter renunțase să-i mai dea lecții.

Peter se întoarse și le făcu semn celorlalți să se apropie, apoi le spuse:

– Veniți să vedeți, numai nu vă apropiați prea tare. Am prins ceva superb. În colivia aceea este un cocoșel de munte. Îl vedeți? Ăla mic cu dunga roșie cu galben pe creștet. Celelalte nu sunt decât vrăbii și o ciocănitoare în colivia de dincolo.

Toată lumea privea atent păsările, în timp ce Peter le fotografia printre gratii.

– De ce naiba intră în cușcă? întrebă Dora.

– Vin după mâncare, spuse Peter. Le pun puțină pâine și câteva alune drept momeală. Apoi ele încearcă să scape zburând, dar ajung în al doilea compartiment și de aici e și mai greu de ieșit. Unele se prind chiar și într-o cușcă fără momeală, mânate doar de curiozitate.

– Și aici seamănă cu oamenii, spuse Michael.

– De data asta n-am să-mi pierd timpul cu vrăbiile, spuse Peter.

Ridică de la pământ o colivie și într-o clipă păsările se înfoiară și, înălțându-se odată cu obiectul, țâșniră în zbor spre depărtări.

– Am să însemn doar ciocănitoarea și cocoșelul. Dacă nu te superi, Michael, am să te rog să-l fotografiezi cât îl țin eu în mână.

Michael luă aparatul de fotografiat. Peter îngenunche, deschise ușița din peretele coliviei și vârî mâna înăuntru. Păsările din compartimentul mai mic fură cuprinse de o agitație nebună. Mâna bronzată a lui Peter părea uriașă în comparație cu ele. Cu degetele larg desfăcute, reuși să izoleze pasărea. Apoi strânse ușor mâna, adunând aripile agitate pe lângă trup, și o trase afară. Căpșorul auriu dungat se ițea printre degetul mare și cel arătător. Dora scoase o exclamație încărcată de emoție, frică și tristețe. Michael îi înțelegea sentimentele. Își pregăti aparatul de fotografiat. Peter scoase din buzunar banda de metal, ușoară și atât de mică, încât textul nu se putea citi decât cu lupa. Întoarse cu grijă pasărea în mână până ce o gheruță și un picioruș subțirel apărură între degetul lui mic și inelar. Apoi, cu mâna stângă, îndoi banda flexibilă în jurul piciorușului și închise cu multă îndemânare cercul din metal cu dinții. Când văzu dinții puternici ai lui Peter apucând atât de aproape de piciorul delicat ca o rămurică, Dora simți că nu mai poate și-și întoarse privirile în altă parte. Michael făcu două fotografii. Peter aruncă în sus pasărea care dispăru în pădure purtând cu ea veșnic informația, adresată oricui ar putea fi interesat, că în acea zi de sâmbătă ea se aflase la Imber. Apoi Peter însemnă și ciocănitoarea și eliberă celelalte păsări. Dora era plină de uimire și tristețe, iar Paul râdea de ea. Michael se uită la Toby. Avea ochii mari și gura roșie, căci își mușcase buzele umede. Acum Michael râdea de Toby. Era uimitor câtă emoție stârnise toată povestea asta.

În timp ce ei examinau capcanele cu multă atenție, întorcându-le pe toate părțile, Peter o porni spre pădure. Pe sub copaci, lumina se împuțina mai rapid, iar în jurul luminișului se roteau nori mari de musculițe. Dora își agita umbrela și se văita că au ciupit-o gâzele în ciuda cremei. În clipa următoare toată lumea încremeni auzind, clar și inconfundabil, chemarea cucului venind de undeva de aproape. Se priviră unul pe altul, apoi izbucniră în râs. Îl chemară înapoi pe Peter.

– O, Doamne! exclamă Dora. Chiar am crezut că e un cuc adevărat. Ce rușine!

– Mă tem că această pasăre înțeleaptă este deja în Africa! spuse Peter.

Îi arătă Dorei micul instrument care scotea acel sunet. Apoi scoase din buzunar și alte jucării din lemn și metal și imită, pe rând, trilurile de ciocârlie, de ploier, de

mierlă, de porumbiță și de privighetoare. Dora era entuziasmată. Voia să vadă și să încerce, apuca fiecare obiect din mâna lui Peter, scoțând exclamații și murmure tipic feminine. Privind-o, Michael își spuse că ea întruchipează tot ceea ce lui îi displăcea la femei; dar făcu această constatare cu detașare și chiar cu oarecare simpatie, căci era prea bine dispus ca să simtă repulsie față de cineva.

– E la fel de frumos ca și sunetul adevărat! exclamă Dora.

– Nimic nu e la fel de frumos ca un lucru adevărat, spuse Peter. E ciudat că o imitație, fie ea și perfectă, nu-ți mai dă aceeași satisfacție în clipa în care știi că este o imitație. Îmi amintesc acum de Kant care vorbește despre dezamăgirea oaspeților atunci când află că privighetoarea care le cântă după cină nu este decât un băietan ascuns în crâng.

– O dovadă în sprijinul teoriei despre fascinația adevărului, spuse Michael.

– Ești un izvor de replici pioase azi, nu credeți? constată Peter. Probabil că te antrenezi pentru predica de mâine.

– Slavă Domnului, mâine e rândul lui James, spuse Michael. Eu sunt săptămâna viitoare.

– Morala este deci să nu te lași descoperit. Nu crezi că am dreptate, Toby? zise Peter râzând.

O porniră cu toții înapoi. Paul îl rugă pe Peter să-i facă o fotografie Dorei. Peter se arătă încântat și, descoperind un loc potrivit printre copaci, o așeză pe Dora într-o poză studiată, pe o piatră acoperită cu mușchi, admirând o floare.

– Paul nu știe în ce s-a băgat! îi spuse Michael lui Toby. Când Peter pune mâna pe un obiect de studiu uman, nu-i dă drumul prea ușor. În felul ăsta își ia revanșa pentru neîmplinirile și suferințele pe care i le pricinuiesc păsările.

Michael și Toby merseră mai departe. Din spate se auzeau râsul celorlalți trei și protestele Dorei. Paul părea că își regăsise buna dispoziție. Michael se simți deodată foarte fericit. De parcă el adunase în chip benefic toți acești oameni în jurul lui și era oarecum răspunzător pentru frumusețea acestei seri, pentru veselia și puritatea ei. Constată că-i vine în minte cuvântul „puritate“ în mod firesc și nu se mai opri să-l analizeze. Ce rar i se întâmpla acum să trăiască, în compania altor oameni, această stare de bine, de destindere. Apoi gândurile sale se întoarseră către Nick: dar tristețea care-l cuprinse părea purificată, chiar dulce, incapabilă să alunge vraja acestui moment. Era fericit că merge alături de Toby, că vorbește când și când, la întâmplare, nu despre ceva anume. Se simțea în vacanță.

– Există o alee prin pădure, ceva mai încolo, spuse Michael, unde uneori se vede pasărea caprimulg. Ai văzut vreodată așa ceva?

– Nu, aș vrea să văd, zise Toby. Ai putea să îmi arăți?

– Bine-nțeles, răspunse Michael. Săptămâna viitoare o să mergem într-o seară. Sunt niște ființe tare ciudate, parcă nici nu arată a păsări. Te fac să crezi în vrăjitoare.

Ieșiră brusc din pădure și se treziră în fața întinderii de iarbă ce mărginea drumul. Decorul măreț, binecunoscut, se afla din nou în fața lor, luminat de un soare galben aproape apus, pe fundalul unui cer ce pălea spre albastru verzui. Din locul unde se aflau, priveau puțin în jos către lacul care reflecta, neclintită și intens colorată, imaginea malului și a conacului, în nuanțe de cenușiu evidențiate de lumina limpede care definea clar și apropia fiecare detaliu. Dincolo de clădire, conturați pe linia orizontului, copacii prindeau razele soarelui ce cobora, iar un stejar, ale cărui frunze începuseră deja să se îngălbenească, părea cuprins de flăcări.

Se opriră amândoi, traseră adânc aer în piept și priviră în tăcere, savurând întinderea de aer cald, spațiu și culoare. Apoi de dincolo de lac ajunseră până la ei, subțiri și delicate, glasurile cântăreților de madrigal. Vocile se unduiau, urcau și coborau, se susțineau și-și răspundeau una alteia cu precizia minunată și ușor absurdă, tipică madrigalului. Cel mai clar se auzea vocea triumfătoare de soprană a lui Catherine care susținea și relansa melodia. De la acea distanță cuvintele nu se înțelegeau, dar Michael le știa foarte bine.

Suava lebădă ce-n viață n-a cântat
Un gingaș tril a scos când moartea-i s-a apropiat.
Pe malul înverzit când capul și-a lăsat
Ea cel dintâi și cel din urmă cântec l-a-ngănat.

Melodia se sfârși. Toby și Michael își zâmbiră, pornind încet spre barcă. Trăiau o clipă prea frumoasă ca să se grăbească. Apoi, pe când se apropiau de lac, se auzi alt sunet. În prima clipă Michael nu-și dădu seama ce este, dar imediat recunoscu zgomotul crescând al unui motor cu reacție. De la un zumzet stins, sunetul se amplifică într-o clipă devenind un vuiet asurzitor ce sfâșia cerul. Își ridicară privirile. Strălucind ca niște îngeri, patru avioane cu reacție apărură de nu se știe unde și țâșniră pe cerul de deasupra conacului. Zburau în formație și, într-o sincronizare perfectă, înaintară în sus pe verticală, apoi se întoarseră cu o mișcare ce părea lentă pe spate și năvăliră din nou în jos într-o buclă executată cu atâta precizie, încât păreau legate cu fire invizibile. Apoi începură să urce din nou, perfect perpendicular, chiar deasupra celor ce priveau de jos. Într-un vuiet îngemănat, ajunseră la un punct maxim și apoi se desfăcură ca petalele unei flori,

fiecare spre alt punct cardinal. În secunda următoare dispărură, lăsând în urmă patru cozi de vapori argintii și un zgomot tot mai slab. Apoi se lăsă o liniște desăvârșită. Totul se petrecuse în câteva clipe.

Michael se trezi cu capul lăsat pe spate, cu gura deschisă și inima bătându-i cu putere. Percepuse aproape inconștient zgomotul, viteza și frumusețea momentului. La fel de năucit și de emoționat, Toby îl privi. Michael se uită în jos și constată că strângea cu putere, cu ambele mâini, brațele goale ale băiatului. Se depărtară râzând.

CAPITOLUL 9

– Principala condiție a unei vieți curate, spuse James Tayper Pace, este aceea de a trăi în absența imaginii de sine. Vă vorbește, dragi frați și surori, unul care știe că este departe de această condiție.

Era a doua zi, duminică, iar James stătea pe podium în salonul lung, cu un braț sprijinit ușor de stativul pentru partituri, și-și ținea prelegerea săptămânală. Se încrunta și se legăna neliniștit, înclinând totodată și stativul.

– Studiul personalității, continuă el, întreaga concepție asupra personalității este, după părerea mea, în defavoarea bunătății. La școală ni s-a spus, sau cel puțin mie mi s-a spus, să avem idealuri. Eu cred că este un lucru rău. Idealurile sunt visuri. Ele se interpun între noi și realitate când, de fapt, noi trebuie în primul rând să vedem realitatea. Iar aceasta este în afara noastră. Acolo unde este perfecțiune, este realitate. Dar oare unde căutăm perfecțiunea? Nu într-o născocire creată din imaginea noastră asupra caracterului nostru, ci în ceva atât de îndepărtat și de exterior, încât numai rareori avem o vagă înțelegere a lui.

Acum o să-mi spuneți: dragă James, ne înveți să căutăm perfecțiunea, iar apoi ne spui că este atât de îndepărtată, încât o putem doar bănui – și de aici încotro ne ducem? Adevărul este că Dumnezeu ne-a lăsat fără îndrumare. Altminteri cum ne-ar fi putut da El porunca: „Fiți desăvârșiți!“ Matei, cinci, patruzeci și opt. Știm prin mijloace foarte simple – atât de simple încât par prostești psihologilor moraliști subtili – ce se cuvine să facem și ce nu. Cunoaștem, desigur, destule, chiar prea destule reguli după care să ne ghidăm. Și recunosc că n-am timp de pierdut cu omul care găsește că viața lui este prea complicată sau prea aparte ca să țină cont de reguli. Prietene, ce pui la cale, ce ascunzi? Acestui om i-aș spune: credința în păcatul originar nu trebuie să ne împingă să explorăm mizeria din mintea noastră sau să ne considerăm niște păcătoși unici și interesanți. Ca păcătoși, toți suntem cam la fel, iar păcatul este ceva fundamental monoton, ceva ce trebuie evitat și nu investigat. Este mai bine să acționăm, cu alte cuvinte, din afară spre interior. Este mai bine să ne căutăm luptele și să ne întoarcem către Dumnezeu și legile sale. Ar trebui să judecăm nu ce ne face și ce nu ne face plăcere, din punct de vedere moral, ci ce ni s-a poruncit și ce ni s-a interzis. Iar aceste lucruri le știm prea bine, chiar dacă nu suntem întotdeauna dispuși să o recunoaștem. Le știm din cuvântul Domnului și de la biserica Lui atât de limpede pe cât este credința noastră de mare. Ni s-a poruncit adevărul, ni s-a poruncit alinarea suferințelor; ni s-a interzis adulterul, ni s-a interzis perversiunea. Iar eu

cred că la aceste lucruri trebuie să ne gândim în termeni clari, astfel: adevărul nu este măreț, este ceea ce ni se cere; perversiunea nu este dezgustătoare, este ceea ce ni se interzice. Acestea sunt regulile după care trebuie să ne judecăm pe noi înșine, dar și pe ceilalți. Restul este deșertăciune, autoamăgire și pasiune exaltată. Cei care șovăie în a-i judeca pe alții sunt de obicei aceia care se tem să nu fie ei înșiși judecați. Aici este momentul să ne amintim cuvintele Sfântului Pavel – iar Michael o să mă corecteze în privința limbii latine – *iustus ex fide vivit.* Omul bun trăiește prin credință. Galateni, șapte, unsprezece. Cred că trebuie să luăm aceste cuvinte absolut literal. Omul bun face ceea ce pare drept, ceea ce-i spune porunca, fără a cântări consecințele, fără a calcula și a se eschiva, știind că Domnul va lucra spre binele lui. Un astfel de om nu schimbă poruncile după standardele acestei lumi. Chiar dacă nu izbutește să vadă cum vor evolua lucrurile, el acționează încrezându-se în Domnul. El face tot ce-i bine, răzbind prin complexitatea fiecărei situații, conștient că Dumnezeu va face să rodească fapta lui cea bună. Dar omul lipsit de credință își face calcule. El găsește că lumea e prea complicată pentru fapta cea mai bună și o alege pe aceea mai puțin bună, gândind că aceasta îi va aduce în timp cel mai bun rod. Și vai, ce puțini dintre noi au acea credință despre care ne vorbește Sfântul Pavel!

Dora începu să-și piardă interesul. Prea era abstract totul. Venise la această slujbă din curiozitate și se așezase în spate, de unde putea vedea întreaga adunare. Din păcate, Paul ședea lângă ea. I-ar fi plăcut să-l poată urmări și pe el. El o privea în mod repetat, iar la un moment dat își apropie piciorul de al ei până când ea simți pantoful lui lustruit cu grijă atingându-i piciorul prin sanda. Îi vedea cu coada ochiului puful moale al mustății și mișcările ca de pasăre ale capului. Dar continua să privească hotărât înainte.

Dora era tristă și neliniștită. În ciuda unor momente de satisfacție pe care le trăia când vremea caldă și frumusețea locului o făceau să-și uite temerile, nu se simțea în largul ei la Imber. Era încă timidă și încordată, ca și cum ar fi jucat un rol. Nu putea spune că-i displace vreuna dintre persoane, deși Michael și James, mai ales James, o cam speriau. Toată lumea se purta frumos cu ea, avea o viață lejeră, nici măcar nu trebuia să se scoale la „ivit“, ceea ce află că înseamnă la ivirea zorilor. Cobora alene cu un minut înainte de micul dejun. Uneori nici nu ajungea la micul dejun și ciugulea din cămară câte ceva mai târziu. Nu făcea nimic toată ziua, ceea ce era foarte plăcut, și nimeni nu se uita urât la ea. Până și doamna Mark parcă uitase de ea și se arăta foarte surprinsă când Dora se oferea să-i dea o mână de ajutor la câte o treabă. Singura ei îndatorire permanentă, pe lângă curățenia în

cameră, era să spele vasele, lucru pe care-l făcea cu toată seninătatea și fără să stea pe gânduri. Ceea ce o irita totuși era un sentiment de inferioritate cu totul nou; acesta și gândul de a se întoarce înapoi acasă cu Paul când lucrurile, chiar așa derutante cum erau, vor lua sfârșit. Dora mai trăise cu sentimentul inferiorității. Avea în mod firesc un sentiment de inferioritate socială, simțea că-i lipsește acel *savoir faire*. Dar ceea ce simțea la Imber era ceva mai profund și de o factură care o nemulțumea. I se părea adesea că întreaga comunitate o judeca, o categorisea, cu ușurință și cu indiferență. Însuși faptul că se aștepta atât de puțin de la ea era semnificativ. Asta o necăjea. Iar ce o necăjea și mai mult era sentimentul că această etichetare venea de la sine, fără ca ei să se gândească măcar la ea, printr-o simplă operațiune de juxtapunere.

Pe de altă parte, șansele de a scăpa erau minime. Dora ducea dorul Londrei. Constată cu surprindere că la Imber n-are chef nici să bea, nici să fumeze. Se furișase până la Leul Alb de vreo două ori în primele zile; dar era tare departe, iar căldura era ucigătoare. Băuse puțin din whisky-ul ei, folosind cana de spălat pe dinți din dormitor. Dar aceste fapte erau comise pe furiș și în chip nedemn, ceea ce-i cam tăia cheful. Nu-i plăcea să bea singură. Apoi constată cu plăcere că, prin abstinență și regimul de viață sănătos, slăbise puțin, fapt care îi oferi o oarecare consolare. Problema era că întoarcerea la Londra nu avea să fie deloc veselă. Activitatea lui Paul se apropia de sfârșit. El deja vorbea despre întoarcerea acasă; și radia de bucuria de a-și duce soția cu el și de a o instala, așa cum faci cu o operă de artă, curățând locul și încuind ușa. Voința lui se arcuia deasupra Dorei ca o boltă. Nu se gândea să nu se întoarcă împreună cu el. În fond, se întorsese la el și, deși împăcarea lor era departe de a fi o reușită, argumentele care o determinaseră să revină rămâneau încă valabile. Dar pur și simplu nu se vedea înapoi la Londra cu Paul. Vedea apartamentul din Knightsbridge, rafinat, meticulos, îmbrăcat în tapet luminos în dungi, cu *toile de Jouy* și mobilă veche din mahon, plin de *objets d'art*, total străin, total neinteresant. Nu se vedea locuind în el. Nu avea nici un fel de planuri. Pur și simplu nu credea în acest viitor.

Dar în clipa de față Dora nu era obsedată de asemenea gânduri. Îi studia pe bărbații din congregație încercând să-l identifice pe cel mai chipeș. James semăna desigur cel mai mult cu un actor, cu părul lui ondulat, statura masivă și chipul sincer și puternic. Toby avea cele mai frumoase trăsături și era plin de grație. Mark Strafford avea ceva șocant, dar bărbații cu barbă sunt întotdeauna avantajați în chip nedrept. Michael avea o față plăcută, ca un cățel îngrijorat, dar nu avea destulă demnitate. În cele din urmă ajunse la concluzia că Paul era cel mai arătos

dintre ei: demn, distins, nobil. Totuși, chipului său îi lipsea seninătatea și strălucirea. Adesea i se citea enervarea pe față. Dar, de fapt, comentă ea cu amărăciune, soțul ei nu era un om fericit.

Dora se ocupă apoi de femei și ajunse până la Catherine. Catherine ședea în față, într-o parte, și era ușor de privit. Purta o rochie gri simplă, destul de elegantă, după părerea Dorei. Genul de rochie care se poartă cu o pălărie scumpă la o petrecere la prânz. Numai că aici rochia părea chiar simplă. Se pieptănase, ceea ce-i schimba uimitor înfățișarea. Bine strâns într-un coc lăsat pe ceafă, părul ondulat și strălucitor, tras după urechi, nu-i dădea deloc un aer de austeritate. Catherine privea în jos, închizând pe jumătate pleoapele cu un aer când modest, când misterios. Dora îi observă curbura frunții, arcuirea largă a obrazului și nasul întors în sus, ferm și totuși delicat. Paloarea obișnuită a pielii ei era astăzi mai puțin stinsă, mai sidefie. Dora o privea cu o admirație și o plăcere sporite de gândul că acest exemplar splendid va fi curând scos definitiv din circulație.

O parte din mintea Dorei urmărea totuși, inconștient, spusele lui James și o avertiză că partea aceasta este din nou interesantă. Începu să asculte:

– Nu pot fi de acord cu Milton, spunea James, care refuză să laude virtutea ascunsă în izolare. Virtutea, inocența trebuie prețuită indiferent de trecutul ei. Ea are o strălucire care iluminează și purifică și care nu este întunecată de păreri stupide cu privire la valoarea experienței. Cât este de greșit să li se spună tinerilor să caute experiența! Ar trebui să li se spună mai degrabă să-și prețuiască și să-și păstreze inocența: asta este o misiune îndeajuns de grea, o aventură în sine! Iar dacă ne putem păstra inocența destul timp, darul cunoașterii i se va adăuga, o cunoaștere mai profundă și mai precisă decât cea dobândită prin metodele ieftine ale „experienței“. Inocența noastră și a celorlalți este demnă de toată lauda și vai de cel care o distruge, așa cum însuși Domnul ne spune. Matei, optsprezece, șase.

Dar care sunt semnele inocenței? Candoarea – ce cuvânt minunat – cinstea, simplitatea, mărturia involuntară. Imaginea care îmi vine în minte acum este una bine-cunoscută, imaginea clopotului. Clopotul este făcut pentru a da de veste. La ce folosește un clopot care n-a bătut niciodată? El răsună clar, aduce mărturie, nu poate vesti fără a chema în același timp. Un clopot adevărat nu poate fi redus la tăcere. Să ne amintim și de simplitatea lui. Nu are nici un mecanism ascuns. Totul este simplu și la vedere iar, dacă este mișcat, el trebuie să sune.

Iar dacă ne gândim acum, firește, la clopotul nostru, la marele clopot de la Imber care își va face în curând intrarea triumfală în mănăstire, gândurile noastre se vor întoarce și spre aceea dintre noi care în scurt timp va traversa lacul și va intra pe

poarta cea mare, spre aceea în care (iar eu știu că mă va ierta, deși acum roșește) vedem, în toată splendoarea, meritele despre care am vorbit, valoarea inocenței păstrată până ce devine cunoaștere și înțelepciune. Ea mă va mustra, desigur, pentru că vorbesc despre un început ca și când ar fi un sfârșit; și, într-adevăr, viața contemplativă este o cale ce transformă permanent, încât cineva din afară nu poate vorbi despre ea; iar cine cere o astfel de viață nu știe ce cere. Dar nouă, care suntem doar niște tovarăși de drum, niște camarazi de arme – dacă mi se îngăduie să mă exprim astfel –, trebuie să ne fie iertat entuziasmul. În momente ca acesta parcă simțim că scopurile Creatorului devin vizibile pe pământ. Parcă simțim că epoca miracolelor nu s-a încheiat încă. Va fi cu siguranță un model vital și poate chiar decisiv pentru această comunitate faptul că cineva care ne-a aparținut în totalitate, care a fost asemenea nouă, a ales cealaltă cale; și, cu toate că rareori o vom vedea după aceea, vom ști că este alături de noi și că suntem în rugăciunile ei. N-am avut de gând să fac această digresiune personală dar, așa cum am mai spus, știu că draga noastră Catherine mă va ierta. Și nu văd nici un rău în a exprima ce am gândit cu toții în această privință. Iar acum, prieteni, va trebui să închei expunerea care, mă tem, a fost cam lungă și dezlânată.

James coborî de pe podium cu un aer cam timid și stângaci, acum că șuvoiul elocvenței sale secase, părintele Bob Joyce îndemnă pe toată lumea la rugăciune și, în scrâșnetul de scaune mutate, cei de față îngenunchează. James își ascunse imediat fața în mâini și-și plecă mult capul. Catherine îngenunche, închise ochii și-și împreună mâinile; pe fața ei se oglindea o emoție pe care Dora nu o putea descifra. Michael își duse mâna la frunte, cu degetele desfăcute, se încruntă ușor și închise ochii strâns. Apoi Dora își dădu seama că Paul o privește și închise și ea ochii. Rugăciunea se termină, slujba luă sfârșit și membrii micii congregații începură să se risipească.

Când ieșiră în holul luminat de soare, doamna Mark îl reținu pe Paul cu o întrebare. Catherine, care mergea în fața Dorei, îi zâmbea lui James, care glumea cu ea în felul său cam insipid, într-o încercare de a-și cere scuze. Dora simțea că el mersese cam departe, dar avea dreptate când spunea că va fi iertat. Era de o sinceritate monumentală și, în lumina propriilor aprecieri, Dora era înclinată să vadă în această *gaucherie* semnul candorii sale spontane remarcabile. Impresionată de spusele lui, era chiar dispusă să-și închipuie că el crede în iubirea frățească. Îi zâmbi imprecis și apoi se trezi ieșind în balcon alături de Catherine, după ce James dispăruse în direcția salonului de zi. Probabil crede că o să-mi facă bine să

discut cu ea, își spuse Dora imediat; dar în clipa aceea o privi pe Catherine cu interes, aproape cu afecțiune.

– Mi-a plăcut slujba voastră, spuse Dora ca să spună ceva.

Voia să iasă la soare și începu să coboare încet scările. Catherine coborî odată cu ea.

– Da, spuse Catherine, este foarte simplă, dar este ceea ce ne trebuie nouă. Este foarte greu pentru o comunitate laică, unde nu se face nimic după canoane. Trebuie să inventăm totul din mers.

Porniră pe cărarea ce ducea spre viaduct.

– Ați încercat mai multe variante? întrebă Dora imprecis.

– A, sigur că da, răspunse Catherine. La început fiecare își ținea propriul său serviciu zilnic. Dar asta presupunea prea mult efort.

Dora, care avea o idee foarte vagă despre ce înseamnă „serviciul", aprobă din toată inima. Era îngrozitor.

Merseră până la viaduct. Soarele le trimitea umbrele pe suprafața apei. Cărămizile, peste care crescuseră mușchi și plante mărunte, erau calde; Dora le simțea căldura prin pantofii subțiri. Percepând timiditatea și emoția însoțitoarei sale, Dora era mai în largul său acum. Nu-i mai era așa frică de Catherine și se bucura că este cu ea.

– E așa de cald, spuse ea, că-ți vine să te scalzi. Eu nu știu să înot și-mi pare rău. Bănuiesc că tu știi. Toată lumea știe, numai eu nu.

– Eu nu intru niciodată în apă, răspunse Catherine. Știu să înot, nu prea bine, dar nu-mi place. Cred că mi-e frică de apă. Adesea visez că mă înec.

Privi abătută în jos, spre lac: în umbra viaductului avea o culoare verde închis, iar apa era vâscoasă, plină de ierburi și alte plante plutitoare.

– Serios? Ce ciudat! Eu nu visez niciodată, spuse Dora.

Se întoarse să o privească pe Catherine. Observă deodată câtă tristețe se citește pe chipul fetei; și atunci, mânată de imaginația ei activată brusc, Dora se întrebă pentru o clipă dacă într-adevăr Catherine își dorește să se călugărească.

– Nu pot să cred că vrei cu adevărat să te duci acolo! spuse Dora deodată. Să te închizi definitiv când ești așa de tânără și de frumoasă. Îmi pare rău, știu că e urât și nepotrivit ce spun. Dar mă întristează grozav gândul de a te ști închisă acolo!

Surprinsă, Catherine ridică ochii, apoi zâmbi cu multă blândețe și o privi pe Dora drept în ochi pentru prima dată.

– Există situații când n-ai de ales, zise ea. Nu vreau să spun că mi se impune. Dar există asemenea situații. Și adesea sunt soluțiile cele mai bune.

Am avut dreptate, își spuse Dora triumfătoare. Nu vrea să intre la mănăstire. Atâta i-au spus toți că se călugărește, atâta i-au spus că-i o mică sfântă și toate alea, că acum nu mai are scăpare. Și toate chestiile alea pe care le-a spus James azi-dimineață.

Tocmai se pregătea să-i răspundă lui Catherine când, enervată, îl văzu pe Paul traversând pajiștea spre ele. Nu putea s-o lase în pace nici măcar cinci minute. Catherine îl văzu și ea și, cu un gest al mâinii și câteva cuvinte șoptite, se întoarse și porni peste viaduct, lăsând-o pe Dora singură.

Paul se apropie.

– Nu știam unde ai dispărut, zise el.

– Tare aș vrea să-mi dai pace câteodată, răspunse Dora. Eu și Catherine aveam o discuție foarte interesantă.

– Nu prea văd ce-ați avea să vă spuneți una alteia, tu și Catherine, spuse Paul. Aveți preocupări destul de diferite.

– Și de ce să nu stau de vorbă cu ea? întrebă Dora. Crezi că nu sunt vrednică de ea, sau ce crezi?

– N-am spus asta, replică Paul, dar e clar că tu simți asta. Dacă chiar vrei să știi părerea mea, eu văd în Catherine toate calitățile pe care ar trebui să le aibă o femeie: frumusețe, blândețe, modestie, castitate.

– N-ai pic de respect pentru mine, ripostă Dora cu un tremur în glas.

– Bine-nțeles că n-am, zise Paul. Am vreun motiv să te respect? Din nefericire, te iubesc, asta-i tot.

– Din nefericire și pentru mine, spuse Dora și începu să plângă.

– Ah, termină! Termină! exclamă Paul.

Catherine ajunse de cealaltă parte a lacului și porni mai departe pe lângă zidul mănăstirii. Trecu de prima ușă, care ducea la camerele de primire, și intră pe cea care ducea în capela pentru vizitatori. Mai târziu Dora își aminti că, intrând, trântise ușa în urma ei.

CAPITOLUL 10

Toby împinse ușa Adăpostului. Între slujbă și prânz îi rămânea destul timp să facă o baie în lac. După ce deschise ușa și făcu câțiva pași se opri, ca întotdeauna, întrebându-se unde o fi Nick Fawley. Murphy își făcu apariția dând din coadă, sări și-i întinse băiatului labele din față. Toby i le ținu câteva clipe, își vârî nasul în blana moale și caldă a capului câinelui și apoi se îndreptă. Nici urmă de Nick. Poate că plecase. Ușurat, Toby se repezi în sus pe scări și-și luă costumul de baie. Mustrat de James, își cumpărase un costum ieftin din sat. Își luă și prosopul, care ajunsese de un cenușiu cam agasant de la mâlul atâtor partide de scăldat, dar era încă bun.

Ieșind pe palier, auzi vocea lui Nick strigându-l din camera alăturată. Se apropie de ușă și privi înăuntru. Nick era în pat. Nimic neobișnuit în asta; ar fi trebuit să-și închipuie că Nick ar putea fi în pat.

– Cine a bătut câmpii azi? întrebă Nick.

Stătea sprijinit pe perne, citise un roman polițist.

– James, răspunse Toby, nerăbdător să plece.

– A fost ceva de capul lui? zise Nick.

– Da, a fost interesant, spuse Toby.

Nu se simțea în largul lui discutând cu Nick asta.

– Despre ce a fost? continuă Nick.

– Păi, despre inocență și alte chestii de-astea, zise Toby.

Îmbrăcat în pijama, cu fața buhăită cufundată în pernă, cu părul lung și slinos încadrându-i chipul, Nick îi păru deodată lui Toby ca lupul din poveste care face pe bunicuța. Zâmbi, amuzat de acest gând, și nu se mai simți atât de stânjenit.

– O să-ți țin eu o predică într-o zi, zise Nick. Pe mine nu m-au chemat să fac chestia asta, așa că am s-o țin numai pentru tine.

Toby nu găsi de cuviință să răspundă. Se întreba cum să facă să-și ia rămas-bun, așa că spuse:

– Să-l iau pe Murphy cu mine la scăldat?

– Dacă Murphy vrea să vină, o să vină, chiar dacă nu vrei tu, îi răspunse Nick, iar dacă nu vrea, n-o să vină, chiar dacă tu vrei.

Era adevărat.

– Mă rog, rosti Toby și ridică alene o mână în semn de salut.

Nick continuă să-l privească fix până când el se întoarse și plecă. Nu se putea spune că fusese o conversație reușită.

Ușurat, Toby coborî în grabă scările, traversă pajiștea și-l chemă pe Murphy care păru foarte dornic să-l însoțească. Toby își luase echipamentul de scufundare, masca și tubul de respirat sub apă pe care spera că va avea ocazia să le folosească undeva pe lac. Ochiurile de apă de râu în care se scăldase până atunci, deși minunat de limpezi, nu erau prea adânci. Astăzi Toby se gândise să se ducă dincolo de mănăstire, spre capătul îndepărtat al lacului, pe care nu-l explorase încă. De pe viaduct zărise într-acolo, pe malul unde se afla conacul, ceva ce părea o plajă acoperită cu pietriș. Poate că pe-acolo apa o fi mai limpede. Se hotărî să meargă doar în recunoaștere înainte de prânz, iar mai târziu să revină. Amânase intenționat această expediție. Nu voia să epuizeze misterele lacului prea curând.

Traversă lacul cu barca. De data aceasta Murphy preferă să vină în barcă, plimbându-se de colo colo, punându-și labele pe margine și făcând barca să se clatine. Ajungând pe partea cealaltă, Toby o luă la fugă peste pajiștea de lângă conac și, trecând de capul viaductului, porni spre pădure pe cărarea de la marginea lacului. De-abia aștepta să se scalde și nu voia să se întâlnească cu nimeni. Apropiindu-se de pădure îi văzu pe domnul și doamna Greenfield. Păreau angajați într-o dispută și, când îl văzură, cotiră, depărtându-se de lac, pe poteca ce ducea spre grădina de zarzavat. Odată ajuns în pădure, Toby își iuți goana, acum doar din plăcerea de a alerga, de a sări peste rugii lungi de mure și movilițele de iarbă ce creșteau în voie acolo unde cândva fusese o potecă. Era limpede că pe-aici nu trecea nimeni.

Poteca urma linia malului, despărțită de acesta printr-un gard viu inegal ce-și croia drum printr-un fel de tunel împestrițat de stropi de soare și licăriri reflectate de apă. Mai departe, în pădure, câinele alerga paralel cu băiatul, împiedicându-se în ierburi și răscolind frunzele moarte. În cele din urmă, Toby își încetini goana, dar continuă să meargă gâfâind și uitându-se să vadă unde a ajuns. Printre tufișurile de la malul apei se vedea malul celălalt și acea latură a mănăstirii unde gardul nu era zidit. Se opri și se uită. Și acolo era pădure, la fel ca și aici. Și totuși, își spuse el, ce diferit trebuie să fie totul. Se întrebă dacă în pădurea de dincolo se aflau poteci îngrijite pe care se plimbau călugărițele, cufundate în meditație, atingând iarba cu rasele. Deodată, pe când privea, pe partea cealaltă își făcură apariția două călugărițe. Toby încremeni, întrebându-se dacă este destul de bine ascuns. Călugărițele apucară pe ceea ce trebuie să fi fost o potecă destul de aproape de apă. Erau puțin mascate de tufișuri și de stuful înalt, dar din când în când apăreau în plină lumină, iar Toby vedea că, pe când înaintau pe lângă lac cu pași vioi, își ridicaseră puțin poalele, dând la iveală pantofii negri, butucănoși. Se

întoarseră una spre alta, vorbindu-și probabil. Apoi, în clipa următoare, cu limpezimea unui clopoțel, li se auzi râsul. Își schimbară direcția și dispărură în întunericul pădurii.

Râsul acela îl impresionase pe Toby în chip ciudat. Firește, nu vedea nici un motiv pentru care n-ar râde și călugărițele, dar în mod normal el nu și le imagina hohotind. Dar un asemenea râs, își spuse el, trebuie să fie un lucru minunat, unul dintre cele mai minunate din lume. A fi bun și vesel era desigur o menire înaltă. Atunci își aminti cuvintele lui James din dimineața aceea. Ceea ce spusese el despre inocență i se adresase lui, într-un fel. Firește că el nu putea pretinde, așa cum putea Catherine, că și-a păzit și păstrat inocența. Ce bine atinsese bătrânul James exact acel aspect pe care-l intuiai la Catherine și care o făcea să fie atât de aparte: sentimentul a ceva păstrat. El însuși nu fusese încă pus la încercare; cât de adevărat era ce spusese James despre păstrarea inocenței care era o sarcină grea în sine! Dar oare, se întrebă Toby, era chiar așa de grea dacă erai pe deplin *conștient*? În privința multor tineri de azi marea problemă este că nu sunt *conștienți.* Își trăiesc tinerețea parcă într-un vis, într-o nebuloasă. Toby era convins că nu visează. Se mira când auzea oameni spunând că tinerețea este minunată, dar că nu-ți dai seama de acest lucru la timpul potrivit. Toby își dădea seama pe deplin la momentul potrivit, își dădea seama de acest lucru chiar în clipa de față, când pășea pe malul apei, în cămașa udă de transpirație și simțind deja răcoarea dinspre lac. Era fericit că venise la Imber, fericit că era înconjurat de atâția oameni buni. Era plin de recunoștință față de Dumnezeu, plin de sentimentul unei credințe reînnoite. Îl copleși, cu o forță aproape impersonală, puritatea propriilor sale intenții. Poate asta se înțelege prin starea de grație. Nu eu, ci Dumnezeu din mine. Amintindu-și de bucuria din râsul călugărițelor venit de peste lac, simți o fericire fizică și spirituală care aproape că-l înălța de la pământ. Când te bucuri de atâta bunătate nici nu e greu să fii bun.

Gândindu-se la toate acestea, continuase să meargă, iar acum, ridicând ochii, văzu că își atinsese ținta. Constată imediat că ceea ce luase drept o plajă cu pietriș era, de fapt, o rampă din piatră ce cobora lin în apă. Uitând de gândurile sale înalte, începu să examineze locul. Cele câteva trunchiuri putrezite din apă, dincolo de rampă, arătau că aici fusese cândva o platformă de acostare; iar zona de pe mal, deși acum acoperită cu iarbă și bălării, fusese cândva curățată pe o suprafață destul de mare. Pe aici, printre resturi de piatră și pietriș, trecea o potecă ce ducea înapoi spre pădure. Toby își aruncă la pământ lucrurile și o porni pe potecă. Peste câteva clipe zări mai departe un soi de clădire. Se trezi în fața unui

hambar vechi și dărăpănat. Acoperișul, care fusese cândva învelit cu țigle, era acum prăbușit, iar grinzile de brad, pe care încă se mai vedeau cioturi și petice de scoarță, erau dezgolite la un capăt, înălțându-se într-o boltă golașă. Zidurile erau din piatră cioplită grosolan și înălțate într-o îmbinare fără mortar. Toby ajunse la concluzia că trebuie să fie un hambar medieval. Se apropie de intrare cu prudență și privi înăuntru. La capătul opus, o ușă uriașă dădea spre pășune, dar totul plutea într-un semiîntuneric. În hambarul gol, în care sunetele aveau ecou, erau doar niște saci vechi și niște lăzi putrezite. Pe jos pământul era tare ca cimentul, iar în zona unde acoperișul era spart, prin crăpături, își făceau loc scaieții și iarba. Privind în sus, Toby văzu grinzile încrucișate, incredibil de groase, făcute fiecare cu mult timp în urmă, din câte un trunchi de stejar întreg. Plase de păianjen uriașe se întindeau între grinzi, formând o țesătură sub acoperiș. Acolo sus, ceva se mișca, poate un liliac, tulburând întunericul înalt. Toby se grăbi să iasă pe la capătul celălalt.

Acum vedea printre copaci în lumina puternică ce scălda pășunea. Merse mai departe. La marginea pășunii o alee betonată, ce servise probabil la transportul buștenilor, trecea pe lângă pădure, ducând spre conac. Poate hambarul se afla odinioară la limita pășunii, dar acum pădurea îl împresurase și ajunsese dărăpănat și inutil. Emoționat de descoperirea făcută, Toby o porni înapoi spre malul lacului și spre soarele vesel care-l aștepta la capătul aleii. Îl găsi pe Murphy stând pe rampă, păzindu-i lucrurile, cu limba scoasă de căldură, zâmbind răbdător ca orice câine care gâfâie.

În hambar fusese răcoare. Acum soarele îl încălzea pe Toby cu generozitate. Privi apa și-și dori să intre în ea. Aruncându-și ochii pe deasupra lacului, văzu că, pe partea cealaltă, terenul era în afara zidului. I se spusese să nu înoate niciodată dincolo de zidul înconjurător. Decise că, deși putea fi văzut din interiorul zidului, va respecta instrucțiunile și se va scălda în dreptul rampei. Locul îi plăcea și nu voia să meargă mai departe. Privind în lungul lacului văzu că, într-adevăr, malurile sunt mai mâloase, mai invadate de vegetație, și că lacul se termină într-un fel de mlaștină agasantă. Toby se dezbrăcă rapid și se duse să se întindă la soare pe pietrele înclinate, înainte de a intra în apă. Soarele cald îi pătrundea prin piele.

Mai întâi încercă să stea întins pe burtă, cu picioarele atârnând în josul platformei. Dar corpul omenesc este construit astfel încât în această poziție capul și gâtul nu stau comod. Structura noastră rigidă nu ne îngăduie poziția relaxată a câinelui întins la pământ. Convins de acest adevăr, Toby se întoarse pe o parte, sprijinit într-un cot.

În această poziție mai comodă fu abordat de Murphy, care se apropie și-și sprijini capul pe umărul lui. Cuprins de un elan fizic, Toby se ridică, prinse în brațe animalul și-l strânse la piept așa cum îl văzuse pe Nick făcând de câteva ori. Senzația pe care i-o dădea contactul cu blana moale, caldă și vie era ciudată și excitantă. Rămase o vreme așezat, neclintit, ținând câinele în brațe și privind în jos către lac. Aici, lângă platformă, apa era adâncă, și deodată zări un pește mare plutind nemișcat în apa verzuie, străbătută de razele soarelui. După forma lungă și îngustă și după dinții ascuțiți își dădu seama că este o știucă. Urmări peștele încremenit privind peste spinarea lui Murphy. Apoi ochii săi începură să se închidă, astfel că numai strălucirea fierbinte a lacului îi pătrundea printre gene. Era atât de fericit, încât ar fi putut muri de încântare, ademenit parcă de acel somn tineresc când bucuria, împlinirea fizică și lipsa grijilor poartă mintea spre un soi de dulce reverie, cu atât mai ademenitoare cu cât trezirea este la fel de dulce, iar spiritul se stinge pentru o clipă, sufocat de încântare.

Toby se trezi și-l dădu la o parte pe Murphy. Firește, ațipise doar o secundă, dar acum era timpul să se scalde, trupul îi era atât de încins, încât i se părea că va sfârâi când va intra în apa strălucitoare. Știuca dispăruse. La poalele rampei, apa neclintită era mai mâloasă și pietrele albe nu se mai vedeau prin ea. N-avea rost să înoate pe sub apa opacă aici, tot n-o să vadă nimic. Rămase pe margine puțin aplecat, privind în jos. În mijloc lacul strălucea cu scânteieri fără culoare, dar marginile reflectau malurile verzi și cerul, schimbând în chip ciudat culorile limpezi în nuanțele unei lumi mai tulburi și mai întunecate: plăcerea de a înota în apa neclintită, senzația de trecere prin oglindă, de tulburare și totuși de cunoaștere a altui tărâm ce începe de la poalele acestuia. Toby făcu vreo doi pași și se aruncă în apă.

O vreme înotă liniștit, așteptând ca undele să se liniștească și apa să redevină o pânză mătăsoasă și întinsă care-i mângâia bărbia și gustând din plin plăcerea rafinată a contactului dintre apa rece și trupul său încă fierbinte. Parcă era acoperit tot cu o peliculă argintie care-i mângâia membrele. Se întoarse și se întinse pe rampă ca un pește pe uscat, ținând numai capul și umerii deasupra apei și simțind cum pielea i se usucă instantaneu în soarele arzător. Cum masca și tubul erau aproape, se întinse după ele, și le puse și o porni târâș în josul rampei, ținându-se de marginea ei și înaintând cu capul sub apă. Era greu să se mențină sub apă întrucât masca îl trăgea în sus, iar de pietre nu se putea prinde prea bine. Nu vedea mare lucru, dar își dădu seama că rampa se prelungește mai bine de doi metri sub apă. Își scoase masca și tubul și se lăsă din nou în apă. De data aceasta

încercă să meargă pe rampă, dar constată că apa se face prea adâncă înainte să ajungă la capătul pantei. Veni și Murphy, care-i dădu ocol înotând cu demnitate și reușind să-și țină capul sus și să nu-și ude blana pufoasă.

Toby regreta că nu poate vedea sub apă. Se gândi să mai coboare totuși o dată și să vadă dacă poate ajunge până la capătul rampei și dacă se termină înainte de a ajunge la fundul lacului. Nu știa cât este de adânc lacul în punctul acela. Toby era un înotător puternic sub apă. Porni vertical, cu capul în jos, și găsi cu mâna marginea rampei. Deschise ochii și văzu verdele opac al apei străbătut de lumina soarelui, precum și pietrele de culoare mai deschisă ale rampei împestrițate de puncte de lumină mișcătoare de la suprafața agitată a apei. Curând ajunse la capătul platformei care se pierdea în mâlul de pe fundul lacului. Mâna i se afundă în mâl. O trase repede și țâșni spre suprafață. De fapt, lacul nu era foarte adânc.

Înotă mai departe și apoi se lăsă din nou vertical la fund, în punctul unde rampa se termina, și apoi pluti pe deasupra fundului afânat. Deschise ochii iar, dar acum nu se vedea decât lumina verzuie, translucidă. Fascinat, își trecu mâna prin mâlul fin în timp ce înainta. Era fin, aproape la fel de fin și de fluid ca și apa, și parcă totuși puțin sinistru. Ce-ar fi dacă ar da peste un cadavru, un trup omenesc pe jumătate îngropat în aceste depuneri străvechi? Exact când își punea această întrebare, Toby dădu cu mâna de ceva tare și aspru. Se sperie puțin, ieși la suprafață, gâfâind, făcu un ocol. Stătuse cam mult timp sub apă. Își trase sufletul. Ceea ce atinsese era desigur o cutie de conserve veche și el își examină mâna ca să vadă dacă nu cumva s-a tăiat. Știa din proprie experiență că te poți răni sub apă destul de serios fără să bagi de seamă. Mâna era neatinsă. Acum ar cam trebui să ne ducă la masă.

Se gândi însă să mai coboare o dată să vadă ce este obiectul pe care-l atinsese cu mâna. Se scufundă rapid, cu ochii larg deschiși, explorând cu palmele desfăcute fundul lacului. Răscoli puțin mâlul și dădu de un obiect tare. Își băgă mâna sub el și trase. Obiectul, sau ce-o fi fost, trebuie să fi fost mare și bine prins în nisip. Apa era acum complet opacă, din cauza fundului răscolit. Toby se agăță de obiect cu o mână, iar cu cealaltă îl cercetă. Descoperi o buză groasă în formă de arc ce se înălța deasupra nisipului în mijloc și se pierdea în el la extremități. Putea fi un vas mare, numai că deschiderea arcului era prea largă pentru un vas. Nu putea fi decât un obiect foarte mare, poate un boiler vechi. Pipăi cu grijă suprafața exterioară, de-a lungul buzei. Părea ciobită și tocită, probabil de rugină sau de vegetație. Nu mai rezistă și fu nevoit să se ridice la suprafață din nou.

Pe când călca apa și inspira liniștit, auzi clopoțelul sunând la mănăstire, chemând la rugăciune. Asta însemna că trebuie să plece imediat dacă nu voia s-o țină tot într-o goană. Se hotărî să se mai scufunde o dată și să încerce să scoată obiectul. Intră în apă, îl găsi imediat de data aceasta și începu să înlăture mâlul din jurul lui, ținându-se de marginea masivă cu o mână. Partea de sus ieși la iveală cu destulă ușurință. Buza de care se ținea era partea cea mai largă, iar acum, când putea aprecia pe pipăite deschiderea arcului, reflectă că trebuie să fie cam de un metru și ceva. Părea a fi un obiect circular a cărei parte de jos rămânea în continuare îngropată. Sub buză părea să se deschidă un gol care se îngusta treptat. Toby se gândi că ar putea fi un clopot mare. În acest moment nu-și mai putu ține respirația și trebui să renunțe.

Înotă până la platformă și se odihni un pic. Explorarea fusese destul de obositoare. Întinse mâna udă spre lucrurile sale și-și căută ceasul în buzunarul pantalonilor. Dumnezeule, ce târziu era! Ieși grăbit din apă, se șterse pe jumătate și începu să se îmbrace. Fusese o expediție minunată; cu siguranță că o să mai vină aici curând. Ar fi interesant să exploreze obiectul acela de pe fundul lacului deși, probabil, nu era mare lucru de capul lui. Până atunci se hotărî să nu spună nimănui nimic despre acest loc încântător, ci să-l păstreze numai pentru el.

CAPITOLUL 11

James Tayper Pace fu cel care-i sugeră lui Michael să-l ia cu el pe Toby. Michael urma să plece la Swindon ca să cumpere cultivatorul. Deși trecuseră câteva zile de la întrunire iar Michael tânjea după jucăria lui, nu avusese încă timp să ajungă până acolo. Era miercuri și era hotărât să se ducă cu orice preț mai târziu, în cursul după-amiezii. Când o să ajungă el, magazinul o să fie deja închis, dar vorbise la telefon și cei de acolo, cu care mai făcuse și alte afaceri, îi spuseseră că-și poate ridica marfa până la ora șapte.

– Ce-ar fi să-l iei cu tine pe tânărul Toby? spuse James, în timp ce ieșeau împreună din birou. Asta ar însemna să înceteze lucrul cu o jumătate de oră mai devreme. Să vadă și el puțin împrejurimile. A muncit ca un sclav.

Michael nu s-ar fi gândit la asta, dar ideea i se păru minunată, iar când era aproape gata se duse să-l caute pe Toby în grădina de zarzavat.

Îl găsi cu Patchway, săpând la varza de Bruxelles.

– Nu le mai mângâia atâta, îi spunea Patchway. Lovește zdravăn! Asta le face bine.

Toby se îndreptă de spate ca să-l salute pe Michael. Băiatul era acum bine bronzat și pielea îi strălucea de transpirație. Patchway era gol până la brâu, dar tot purta pălăria sa redutabilă.

– Mă gândeam că poate lui Toby i-ar plăcea să facă o plimbare cu mine până la Swindon, îi zise Michael lui Patchway, dacă te poți lipsi de el.

Patchway mormăi ceva și se uită la Toby, care răspunse:

– Mi-ar plăcea grozav, dacă se poate!

– Porumbeii nu ne-au făcut încă necazuri, nu-i așa? îl întrebă Michael pe Patchway.

– De ce să ne facă? răspunse acesta. Doar au mâncare berechet. Da' stai să vezi când vine frigul!

Toby dădu fuga să se schimbe, iar Michael mai rămase cu Patchway. Acesta avea calitatea omului de la țară, pe care doar marii actori o mai au, de a sta fără să spună nimic și totuși de a exista, mare, puternic, nestingherit.

Această comunicare tăcută luă sfârșit și Michael se duse să aducă dubița din curtea grajdului și o trase în fața conacului. Camioneta ar fi fost mai potrivită pentru scopul lor, căci tractorașul va intra cam înghesuit în Land Rover, dar era încă bolnavă, iar Nick Fawley nu catadicsise încă să se ocupe de ea și să-i pună un diagnostic, deși fusese rugat de două ori. Astea erau încurcăturile ce se iveau din

lipsă de timp și de personal. Michael știa că trebuie ori să-l determine pe Nick să-și facă treaba, ori să aducă mecanicul din sat, dar amâna mereu; iar între timp Land Rover-ul, încărcat peste măsură, căra legumele la Pendelcote.

Michael era emoționat și bine dispus. Își punea mari speranțe în cultivator; îi va scuti de multă muncă fizică și era atât de ușor, încât îl puteau mânui și femeile. Margaret cu siguranță – căci Catherine avea să plece curând – sau orice altă femeie care s-ar mai alătura comunității. Lui Michael i se strânse inima la gândul apariției altor femei, dar își spuse că s-a acomodat perfect cu cele două care erau acolo. Lărgirea comunității era importantă din toate punctele de vedere și nu era chiar atât de greu de depășit momentul destrămării unui grup constituit. Cu mai mulți oameni și mai multe mașini locul acesta putea deveni o unitate economică solidă, iar soluțiile improvizate folosite acum – deși aveau un anumit farmec de tip Robinson Crusoe – n-ar mai fi necesare. Michael era încântat de perspectiva călătoriei la Swindon. De câteva săptămâni nu mai mersese mai departe de Cirencester; simțea o bucurie copilărească la gândul că va vizita un oraș mare. Și era minunat că-l avea pe Toby cu el; cu atât mai mult cu cât nu fusese ideea lui.

Drumul le luă mai bine de o oră, iar între timp Michael răspunse la întrebările lui Toby. O dată se opriră puțin într-un sat ca să admire o biserică. La Swindon se duseră direct la magazin, unde găsiră cultivatorul gata împachetat, în curte. Ajutați de vânzător, Toby și Michael așezară prețioasa povară în spatele dubiței și o legară cu sfori ca să nu se miște în timpul drumului. Michael o privi cu dragoste. Roțile galbene din cauciuc, ca de jucărie, ieșeau în afară la spate, iar corpul pătrat, de un roșu strălucitor, străpunsese ambalajul la colțuri. Ghidonul delicat își înălța coarnele ca de gazelă către botul dubiței, ajungând până la tavan undeva între șofer și pasagerul de alături. După ce-l așezară bine, Michael îl admiră. Îi părea rău să vadă că Toby, care în clipa de față și-ar fi dorit să conducă tractorul, împărtășea părerea lui Patchway cum că mașina era o achiziție prostească.

– Ei, și-acum ce-ar fi să mâncăm ceva?

Plecând atât de devreme, pierduseră ceaiul. Singura soluție era să ia niște sendvișuri într-un local, iar Michael își aminti de o cârciumă pe care o văzuse puțin în afara orașului, pe drumul spre casă.

Când ajunseră acolo era deja șapte și jumătate. Cârciumioara se dovedi a fi ceva mai elegantă decât își închipuise Michael, dar ei intrară în barul situat într-o încăpere în care se păstraseră lambriurile de stejar vechi, lustruite și înnegrite de vreme, și băncile lungi din lemn, cu spătar înalt, la un loc cu decorațiuni mai moderne, din piele, cu tablouri de vânătoare ce imitau epoca victoriană și perdele

imprimate cu halbe de bere și pahare de cocktail. Sticlele străluceau dincolo de barul unde stăteau câțiva bărbați cu fețele aprinse, despre care era greu de spus dacă erau țărani sau negustori.

Spre amuzamentul lui Toby, Michael îl instală pe o banchetă mare și primitoare, lângă o fereastră de la care se vedea curtea hanului și de unde puteau sta cu ochii pe Land Rover și prețioasa lui încărcătură.

– Aducându-te aici comit o ilegalitate, spuse Michael. Ai împlinit optsprezece ani? De curând? Da, asta-i bine. Ei, și-acum, ce vrei să bei? Ceva răcoritor?

– Ba nu, răspunse Toby șocat. Aș vrea să bem ce se bea prin părțile locului. Oare ce se bea?

– Păi, cred că cidru din ținutul de apus. Văd că vând la halbă. E cam tare. Vrei să-l guști? Bine. Rămâi aici. Mă duc să aduc sendvișurile și băutura.

Sendvișurile erau foarte bune: pâine albă proaspătă și friptură slabă de vacă. Li se aduseră și cartofi prăjiți, murături și muștar. Cidrul era auriu, aspru fără a fi acru și foarte tare. Michael sorbi o înghițitură din băutura binecunoscută; o știa din copilărie. Îi dădea putere și-i trezea amintiri, numai amintiri plăcute.

– Aici nu ne aflăm în ținutul de apus, nu-i așa? întrebă Toby. Am trăit mereu cu impresia că Swindon este în apropiere de Londra. Sau poate-l confund eu cu Slough.

– Este la hotarul ținutului de apus, răspunse Michael. Cel puțin așa cred. Așa arată și cidrul. Eu m-am născut în zona asta. Tu unde ai copilărit, Toby?

– La Londra, spuse băiatul. Mi-ar fi plăcut să fie altfel. Măcar să fi fost la o școală cu internat.

Discutară o vreme despre copilăria lui Toby. Michael începu să se simtă atât de fericit, încât îi venea să strige în gura mare. Nu mai intrase de mult într-un bar, iar faptul că se afla aici, că stătea de vorbă cu acest tânăr și bea acest cidru era un lucru atât de desăvârșit încât, atât timp cât exista, nu mai era loc pentru nici o altă dorință în sufletul lui. Michael era conștient, în chip nelămurit, că aceasta nu este o stare obișnuită pentru el; știa că este o stare după care nu tânjea, de care nu-i era dor în mod special: totuși curând își dădu seama, chiar în timp ce se bucura de ea, că existau o serie de lucruri de care-i era dor, lucruri pe care le sacrificase în viața lui. La un moment dat, născută din acest gând, avu chiar o viziune – care într-o vreme chiar îl obsedase, dar acum mai puțin – înfățișând salonul lung de la Imber împodobit cu mobilă și covoare, cu oglinzi aurite și tablouri vechi, cu pianul impunător împins într-un colț și o tavă cu băuturi îmbietoare pe o măsuță. Dar nici aceasta nu-i diminuă bucuria: a ști clar la ce renunți și ce câștigi, și a nu avea

regrete; a revedea fără invidie momentele frumoase la care ai renunțat și a le gusta din nou pentru o clipă, cu o bucurie nealterată de faptul că știi că e doar pentru o clipă, aceasta înseamnă fericire, aceasta este, cu siguranță, libertate.

– Ce vrei să faci după ce-ți termini studiile? întrebă Michael.

– Nu știu, răspunse Toby. O să fiu un fel de inginer, cred. Dar nu știu prea bine ce vreau să fac. Nu cred că vreau să plec din țară. De fapt, continuă el, aș vrea să fac cam ce faci dumneata.

– Dar eu nu fac nimic, dragul meu, spuse Michael râzând. Sunt un etern amator.

– Nu-i adevărat, zise Toby. Ai făcut un lucru minunat la Imber. Mi-ar plăcea să fac și eu așa ceva. Adică n-aș putea să-l creez, ca dumneata, dar aș vrea să particip la așa ceva, la un lucru atât de pur și de în afara lumii moderne.

Michael râse de el din nou și se contraziseră câteva minute pe seama ideii de a fi în afara lumii moderne. Fără să arate, Michael se simțea profund mișcat, dar și puțin deprimat de admirația declarată a băiatului. Toby vedea în el un conducător spiritual. Deși perfect conștient că această viziune era deformată, Michael găsea în portretul său, transfigurat de imaginația tânărului, o sursă de noi posibilități. Nu era un om sfârșit, categoric nu. Îl privi pe Toby dintr-o parte. Pentru vizita în oraș acesta își pusese o cămașă curată, fără cravată, și un sacou. Acum își lăsase sacoul în mașină. Cămașa, încă țeapănă de la călcat, era descheiată, iar gulerul îi îmbrăca rigid gâtul până sub bărbie de unde, printr-o fantă îngustă în albul imaculat, i se zărea pielea bronzată a pieptului. Michael îi observă din nou linia dreaptă a nasului, genele lungi și aerul timid, dar și sălbatic, blând, pur și șovăielnic. Nu avea nimic din expresia plină de viclenie și impertinență iritată atât de des întâlnită la tinerii de vârsta lui. Privindu-l, Michael simți că i se umple inima de speranțe pentru el și totodată de acea bucurie care vine când speri pentru altul fără să te gândești la tine.

– Mă tem că nu pot să termin ăsta, spuse Toby. E bun, dar prea tare pentru mine. Nu, mulțumesc, nu vreau altceva. Vrei să-l bei?

Turnă cidrul care îi mai rămăsese în halba aproape goală a lui Michael. Michael o dădu peste cap și-și mai comandă una. Văzu niște ciocolată în galantar și cumpără una pentru Toby. Întorcându-se la masa lor, băgă de seamă că afară s-a întunecat de tot.

– Trebuie s-o luăm din loc repede, spuse el și dădu peste cap băutura rapid în timp ce Toby își mânca ciocolata. Ce repede a trecut timpul!

În câteva clipe se ridicară să plece.

Ieșind în curte, Michael constată că simte o greutate în tot corpul. A doua halbă de cidru fusese o prostie; se dezobișnuise complet de băutură și era binișor amețit. Dar știa că o să-i treacă în clipa când se va urca la volan; conducând o să se trezească. Se instalară în mașină, Michael aprinse farurile și porniră pe drumul către casă, în timp ce cultivatorul sălta în spatele lui iar unul dintre brațele învelite în cauciuc moale îi atingea ușor capul.

Drumul arăta altfel noaptea, iarba de pe margini era de un verde strălucitor, zidurile cenușiu-aurii ale caselor cu ferestre înalte se iveau pentru o clipă și apoi dispăreau, copacii se îngrămădeau misterioși deasupra razei de lumină a farurilor. Din când în când se zărea o pisică traversând în fugă sau ascunsă prin tufișuri și ochii îi străluceau în bătaia luminii.

– Tu ești om de știință, spuse Michael. De ce nu strălucesc și ochii oamenilor tot așa?

– Ești sigur că nu strălucesc? întrebă Toby.

– Păi, nu știu. N-am văzut pe nimeni căruia să-i strălucească ochii, zise Michael.

– Poate pentru că oamenii întotdeauna și-i feresc, spuse Toby. Îmi amintesc că am învățat la școală că Monmouth a fost prins după răscoală în timp ce se ascundea într-un șanț lângă Cranborne, pentru că-i străluceau ochii în lumina lunii.

– Da, dar nu chiar așa, spuse Michael.

Un animal necunoscut se opri în fața lor la o oarecare distanță pe șosea, o pereche de luminițe verzui, și apoi dispăru.

– Cred că este vorba despre niște celule speciale pe fundul ochiului, spuse Toby. Dar tot nu sunt convins că ochii noștri n-ar străluci la fel dacă am sta în bătaia felinarelor. Ce-ar fi să încercăm? Eu cobor și vin spre mașină și dumneata vezi cum sunt ochii mei!

– Chiar că ești om de știință! răspunse Michael râzând. Bine, dar nu acum. Mai așteptăm până ajungem acasă, vrei? Atunci putem face experiența.

Toby tăcu și merseră o vreme fără să-și vorbească. Michael îl auzi căscând. În cele din urmă Toby rosti:

– M-a cam amețit cidrul ăla.

– Păi atunci dormi, spuse Michael.

– Ah nu, nu mi-e chiar așa de somn, protestă Toby.

În câteva minute adormi. Michael vedea cu coada ochiului că-i cade capul în față. Mai multe zile de muncă fizică grea și halba de cidru tare îl doborâseră complet. Michael zâmbi.

Dubița mergea mai încet decât la venire. Michael era încă puțin beat dar se simțea perfect stăpân pe sine. Momentul de exaltare și de încântare pe care-l trăise la cârciumioară se transformase într-o mulțumire dulce, combinată cu o amorțeală plăcută în tot corpul. Se sprijini de volan, întorcându-l cu toată lungimea antebrațului și cântând în tăcere numai pentru sine. Toby se aplecase și mai mult în față și dormea dus. Apoi, la o cotitură, se lăsă încet spre Michael care-i simți toată greutatea corpului apăsând asupra lui. Capul băiatului se lăsă ușor pe umărul lui.

Michael își continuă drumul parcă într-un vis. Simțea genunchiul lui Toby atingându-i coapsa, căldura trupului său zvelt sprijinindu-se de el, mângâierea părului său pe obraz. Plăcerea nebănuită a acestor senzații era atât de mare încât închise ochii pentru o clipă, apoi își dădu seama că este încă la volan. Încercă să respire mai încet ca să nu-l deranjeze pe Toby și constată că inspiră lung și adânc. Își încetini puțin mersul ca să-și regăsească suflul. Simțea clar, ca și cum ființa sa s-ar fi amplificat, mișcarea propriilor coaste și ritmul corespunzător al trupului lui Toby. Se temu că bătăile inimii sale l-ar putea trezi pe cel ce dormea.

Își continuă drumul cu viteză egală. Dacă nimic nu-l determina să oprească, nu exista nici un motiv ca Toby să nu doarmă până la Imber. Manevră dubița cu grijă la cotituri. Din fericire drumul nu era aglomerat. Nu-și dorea nimic mai mult decât să-l lase pe Toby să doarmă mai departe. Michael se lăsă cuprins de o bucurie extatică; și pentru o clipă îi reveni în minte imaginea țăranului bătrân întâlnit sus în Alpi, care stătea pe un mal verde și-și privea vaca păscând. Absurditatea comparației îl făcu să zâmbească. Și continuă să zâmbească.

Pe o porțiune de drum în linie dreaptă se încumetă să-l privească pe Toby. Băiatul se ghemuise lângă el, cu picioarele strânse, cu mâinile frumos împreunate, iar capul i se odihnea acum între umărul lui Michael și spătarul scaunului. Cămașa albă și curată era deschisă aproape până la brâu. Pe când se uita la el și-și întorcea privirea iar către drum, Michael simți dorința clară de a-și strecura mâna pe sub cămașa descheiată a lui Toby. În clipa următoare, ca și când acest gând ar fi acționat ca un resort, se văzu limpede trăgând mașina într-un șanț și prinzându-l pe Toby cu violență în brațe.

Scutură din cap parcă pentru a alunga o ceață ce plutea în jurul lui. Începu să-și dea seama că-l doare capul. Trebuie neapărat să-și stăpânească imaginația. Se mira că-i poate juca asemenea feste. Deținea – din fericire sau din nefericire – o mare putere de a vizualiza, dar imaginile pe care le producea nu erau, de obicei, atât de șocante. Acum Michael se simțea responsabil și solemn, dar tot vesel și protector,

plin de o bucurie care părea mai profundă și mai pură, acum că-și impusese un autocontrol conștient. Simțea în sufletul lui o putere nesfârșită de a-l feri pe Toby de rău. Calm, și-l închipui pe Toby studentul, pe Toby bărbatul. Poate ar reuși să-l țină aproape și în continuare, poate ar reuși să vegheze asupra lui și să-l ajute. Michael simți dorința profundă de a păstra, de a cultiva prietenia sa cu Toby; nu vedea nici un motiv pentru care o asemenea prietenie n-ar putea fi profitabilă pentru amândoi; și mai simți o încredere curată în propria sa discreție totală. Astfel momentul acesta de bucurie n-ar rămâne numai ceva izolat și ciudat, ci ceva care ar trimite spre o responsabilitate profundă și de lungă durată, o adevărată misiune. Nu va mai exista un moment ca acesta. Dar ceva din savoarea lui va dăinui în viitor – lucru pe care Toby nu-l va afla niciodată – prin măruntele servicii făcute în taină. Era conștient de propria rezervă de dragoste și bunăvoință față de făpturile tinere aflate în preajma lui. Nu putea fi voia lui Dumnezeu ca un asemenea izvor de iubire să se stingă cu desăvârșire. Trebuie, trebuie să existe o cale prin care el putea fi transformat într-o forță a binelui. În clipa aceea Michael simțea că n-ar fi greu să-l transforme astfel.

Își dădu seama, profund dezamăgit, că sunt deja aproape de Imber. Probabil că ținuse drumul fără să-și dea seama. Se întrebă în ce măsură mai este încă beat. Slavă Domnului că nu pățise nimic. Coti încet către drumul principal și în câteva minute apăru în dreapta zidul din piatră al moșiei. Michael regreta grozav că au ajuns. Toby încă dormea dus. Era păcat să-l trezească. Mașina își încetini mersul. Îndemnat de un anume instinct, Michael nu înaintă până la porțile de lângă Adăpost. Se opri cam cu o sută de metri mai înainte și stinse farurile. Apoi opri motorul. Se lăsă o tăcere grozavă.

Toby se mișcă. Apoi se întoarse pe scaun și deschise ochii. Deodată se trezi pe deplin.

– Doamne, chiar am adormit? Îmi pare rău, spuse el.

– N-ai nici un motiv să-ți pară rău, zise Michael. Ai tras un somn pe cinste. Acum am ajuns acasă.

Toby se arătă mirat. Căscă, se întinse, apoi spuse cu interes:

– Am putea să încercăm acum chestia aia cu farurile. Te superi? Le aprinzi și eu vin spre dumneata uitându-mă drept în lumină.

Ascultător, Michael aprinse farurile la intensitatea maximă, pe când Toby sărea din Land Rover. Îl văzu pe Toby depărtându-se în fugă până ce aproape ieși din bătaia farurilor. Apoi se întoarse și porni încet înapoi, privind fix către locul unde era Michael, în spatele farurilor strălucitoare. Silueta lui luminată puternic se

apropia cu pas egal. Ochii larg deschiși, semănând în chip straniu cu ochii unui somnambul, nu clipeau și se vedeau cât se poate de clar. Nu licăreau și nu străluceau: Toby înainta încet și grațios, cu pași mari, suplu, mânecile albe ale cămășii îi mângâiau brațele. Trecu mult timp până să ajungă.

Când ajunse la dubiță, se aplecă și-și vârî capul înăuntru, în direcția lui Michael. Acesta îl prinse cu un braț de după umeri și-l sărută.

Totul se petrecuse atât de repede, că în clipa următoare Michael nici măcar nu mai era sigur dacă chiar s-a întâmplat sau era o altă născocire a imaginației lui. Dar Toby rămăsese încremenit acolo, unde se retrăsese cu un pas, smulgându-se din îmbrățișarea lui Michael, cu o expresie de uluire totală întipărită pe chip.

Când vorbi, Michael constată că glasul, îngroșat brusc, îi tremură:

– Îmi pare rău. A fost o scăpare din partea mea. Cuvintele sunau tâmpit, nu asta voise să spună, nu asta era fraza pe care o căuta. Urmă un moment de tăcere. Apoi spuse: Îmi pare rău, Toby. Vino pe partea cealaltă și urcă-te și am să te duc până la Adăpost. Mai avem puțin de mers.

Toby ocoli mașina prin față, ferindu-și privirea. În clipa când puse mâna pe ușa de pe partea cealaltă, cineva apăru pe șosea, altă siluetă perfect vizibilă care se apropia încet în bătaia luminii. Era Nick Fawley. De îndată ce-l văzu, Michael – mânat de dorința instinctivă de a se ascunde – stinse farurile din nou. Umbra lui Nick prinse contur lângă mașină. Toby încă stătea în șosea.

– Salut! Ce-i cu voi doi? zise Nick. Credeam că nu mai ajungeți odată. Ce joacă mai e și asta, să vă opriți așa de departe de poartă?

– Am greșit, spuse Michael. Poate-l conduci tu pe Toby. Eu mă duc. Cu bine, Toby.

Aprinse farurile, mașina porni cu o smucitură, înaintă pe șosea și apoi intră pe porțile din apropierea Adăpostului, care din fericire erau deschise. Și el, și Toby fuseseră în spatele luminii farurilor; totuși Nick s-ar putea să fi văzut ceva. Acesta era gândul care-l chinuia în timp ce se îndrepta spre conacul acum total cufundat în întuneric.

CAPITOLUL 12

Era ora prânzului în ziua următoare. Conform tradiției, masa se servea în tăcere, în timp ce unul dintre membrii comunității citea. Prânzul dura de obicei cam douăzeci de minute, timp în care cel care citea stătea la o măsuță separată, iar ceilalți ședeau la masa lungă și îngustă din refectoriu, cu Michael așezat la un capăt și doamna Mark la celălalt. Astăzi citea Catherine, iar cartea aleasă cuprindea revelațiile lui Julian de Norwich. Catherine citea frumos, avea o voce ușor tremurătoare, plină de simțire și profund mișcată de ceea ce citea.

– Aceasta este Marea Lucrare poruncită de Domnul Dumnezeul nostru cel fără de început, ascunsă și păstrată în inima sa binecuvântată, și știută numai de El prin care El va îndrepta toate lucrurile. Căci așa cum Sfânta Treime a făcut totul din nimic, tot la fel, aceeași Sfântă Treime va îndrepta tot ceea ce nu este drept.

Iar întru aceasta grozav m-am minunat și am văzut credința noastră, astfel grăind: credința noastră se întemeiază pe cuvântul Domnului și stă în credința noastră ca noi să credem că în toată lucrarea se găsește cuvântul Domnului; și mai credem că multe fărădelegi vor fi pedepsite: precum îngerii căzuți din ceruri din pricina mândriei, care ncum sunt dușmani; precum omul ce moare fără a avea credință în Sfânta Biserică, cu alte cuvinte, omul păgân; precum omul ce a fost botezat, dar a trăit necreștinește; toți aceștia vor fi condamnați la iadul cel veșnic, precum mă învață să cred Sfânta Biserică. Și dacă așa stau lucrurile, gândesc că asta înseamnă că nu e posibil ca toate lucrurile să fie bune, așa cum ni le-a arătat Domnul.

Cât despre aceasta, eu nu pot da mărturie despre El decât numai una: *Ceea ce tu nu poți face, eu pot: voi mărturisi cuvântul meu în toate lucrurile și voi face toate lucrurile bine.* Această învățătură am primit, prin voia Domnului, ca să mă țin cu tărie de Credința ce am primit înainte și ca să cred cu tărie că toate lucrurile vor fi bune, așa cum ne-a arătat Domnul.

Toby, care-și termină repede masa, rămase pe loc fărâmițând pâinea și împingând firimiturile în crăpăturile vechii mese de stejar. Nu îndrăznea să ridice capul, pentru ca nu cumva să întâlnească privirea lui Michael. Era obosit și apatic după o noapte agitată. Activitatea din cursul dimineții îl epuizase. Nu auzea ce se citea.

Toby primise – deși nu asimilase încă – una dintre primele lecții ale vieții de adult, și anume aceea că nu ești niciodată în siguranță. În orice clipă te poți trezi aruncat dintr-o stare de pace curată într-una total opusă, fără a trece măcar printr-

o etapă intermediară, într-atât sunt de mari valurile imperfecțiunii noastre și a altor oameni. Lui Toby i se părea că trecuse într-o clipă de la o bucurie ce părea de nezdruncinat la o tulburare aproape de neînțeles. În timpul nopții se trezise dintr-un somn agitat, fără a izbuti să-și dea seama dacă chiar i se întâmplase ceva important sau nu; cel puțin asta era întrebarea pe care o dezbătea la nivelul superficial al minții sale. La un nivel mai profund știa că se petrecuse ceva extraordinar, deși nu înțelegea încă bine ce.

Pe când se îndrepta împreună cu Nick spre Adăpost, după plecarea bruscă a lui Michael, se simțea grozav de derutat, dar reuși să vorbească și să răspundă calm, chiar vesel și detașat, la întrebările lui Nick privitoare la călătoria făcută. Se întrebă dacă Nick o fi văzut incidentul, dar își spuse că nu văzuse nimic. Și el, și Michael se aflaseră dincolo de faruri, iar Nick, chiar dacă ar fi apărut în poartă la timp, ar fi fost orbit de lumina puternică. Poate o fi bănuit, din purtarea ciudată a lui Michael, că era ceva; dar nu avea nici un motiv să-și închipuie un lucru chiar așa de neobișnuit. Poate că Nick era curios și, în discuția care urmă, dovedi – după cum constată Toby – un interes deosebit față de el și o dorință de a-l face să vorbească. Dar Toby își păstră stăpânirea de sine și scurtă discuția, nu prea brusc, apoi se duse la culcare. Își dorea cu ardoare să fie singur.

Rămas singur, se așeză pe pat și-și ascunse fața în mâini. Primul său sentiment fu acela de uimire totală. Nu-și putea închipui un lucru la care să se fi așteptat mai puțin. Cunoștințele lui Toby în materie de homosexualitate erau cât se poate de vagi. Anii de școală nu-i furnizaseră nici o experiență de acest gen. Problema făcuse obiectul unor glume între colegi, dar ignoranța lor era tot atât de mare ca și a lui, iar din această sursă nu căpătase decât puține informații. Cum studiile sale cuprinseseră latina, dar nu și greaca, nu aflase decât în parte despre excesele anticilor; și oricum la ei totul era altfel. Ceea ce știa totuși aflase din ziarele mai cunoscute și din aluziile tatălui său la „fetițe“. În măsura în care meditase însă asupra acestei înclinații, o privise ca pe o boală sau perversiune ciudată, cu rafinamente misterioase și dezgustătoare, de care sufereau câțiva nefericiți. Mai știa – și aici se deosebea de tatăl său – că asemenea persoane ar trebui să fie în atenția doctorilor mai degrabă decât a poliției. Și asta era cam tot ce știa.

Ca toți oamenii lipsiți de experiență, Toby avea tendința de a face aprecieri categorice. De unde până atunci îl privise pe Michael ca pe o întruchipare a virtuții și nici nu-i trecuse prin minte să se întrebe dacă în viața lui ar putea exista eșecuri sau păcate, acum îi puse eticheta de homosexual *tout court*, cu tot ce putea fi nefiresc și incalificabil. Cel puțin asta se dovedi a fi prima sa reacție. Constată

apoi că gândurile se înlănțuie rapid și duc spre o mai mare complexitate. Primul lui sentiment fusese uimirea. Apoi urmase scârba și un soi de panică. Îl copleși repulsia fizică la gândul că fusese atins în acest fel. Se simți amenințat. Poate că ar trebui să spună cuiva. Oare ceilalți știau? Categoric, nu. Oare ar trebui puși în temă? Desigur, asta nu era treaba lui. În plus, mai avea și grija de a se proteja. Îl alarma profund gândul că este genul de om care atrage atenția în felul acesta. Se întrebă dacă era un semn că ceva nu e în regulă cu el, o înclinație inconștientă către așa ceva, pe care o altă persoană cu aceleași înclinații o poate intui.

Ajuns în acest punct începu să se acuze de exagerare. În fond, nici măcar nu era un lucru chiar așa de important și, lăsându-se tulburat în felul ăsta, oare nu dădea dovadă de naivitate și lipsă de rafinament? A fi considerat naiv era pentru Toby un lucru îngrozitor. Începu să se dezbrace și hotărî să nu se mai gândească la asta până a doua zi de dimineață. Stinse lumina. Dar somnul nu se lipea de el. Și, stând în pat pe întuneric, Toby constată că ceea ce i se întâmplase avea și aspecte interesante. Era, fără îndoială, o aventură, deși una cam brutală. Și tot atunci trăi – deși la momentul acela nu-l putea defini ca atare – sentimentul de plăcere al celui care deține o putere asupra unui om pe care-l acceptase ca fiind neîndoielnic superior lui din punct de vedere spiritual.

Gândul acesta îl făcu să se întoarcă înapoi spre considerații mai umane, iar acum problema deveni cu adevărat complicată. Încercă să și-l închipuie pe Michael. Oare cum o fi să fii Michael? La ce s-o fi gândind Michel acum? Oare stătea treaz și amărât, dorindu-și ca totul să nu se fi petrecut? Și ce-o să facă mâine? O să-i vorbească lui Toby? Sau o să ignore totul ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat? Toby simți că n-ar suporta un asemenea tratament. În el începu să prindă contur sentimentul că ceva trebuia dus până la capăt. Simți, pentru prima oară, un interes real față de Michel. Și mai simți, pe când alcătuia portretul acelui om complicat, că încearcă un sentiment nou față de el. Simți că se naște în el, în mod inexplicabil, nevoia de a-l proteja pe Michael. Iar cu acest gând adormi în sfârșit.

A doua zi se trezi cât se poate de amărât. Îl cuprinse din nou sila, de data aceasta o silă întoarsă împotriva sa. Se simțea de parcă în seara dinainte luase parte la o orgie istovitoare. Și, deși își amintea cu același dezgust episodul cu pricina, orgia o constituiau parcă propriile sale gânduri. Dar nici pe departe nu-și dorea să se gândească la altceva. De unde până acum munca în grădină fusese o bucurie deplină, acum i se părea o corvoadă și o pierdere de vreme, tocmai pentru că îl împiedica să se gândească la Michael. I-ar fi plăcut să-și petreacă dimineața hoinărind prin pădure. Dar fu nevoit să întrețină o discuție cu James, apoi cu

Patchway, apoi cu doamna Mark alături de care fusese repartizat să se ocupe, în a doua parte a dimineții, de ambalarea legumelor în plase și cutii. Michael îl evită.

Poate că Michael va profita de pretextul prânzului pentru a-l chema la o discuție. Dar prânzul trecu fără ca ei să se privească măcar. Toby nu voia să dea impresia că dorește un *tête-à-tête* și, în scurta pauză de după masă, dispăru într-un colț îndepărtat al livezii unde mai trebuiau legate niște sârme, iar el fusese rugat să facă asta când va avea puțin timp liber. Dar când ajunse acolo nu se simți în stare să se apuce de treabă. Se așeză pe alee învârtind câteva pietricele în mână, până ce veni vremea să reînceapă oficial lucrul.

După-amiază se ocupă din nou de veșnicul săpat. Măcar aici era singur. Vremea era în continuare foarte caldă, iar efortul considerabil îl făcu să transpire din plin. Munci cu îndârjire, cu fruntea plecată. Din depărtare se auzea zumzetul cultivatorului, pus imediat la treabă sub controlul lui Patchway, care trecuse în această privință printr-o convertire fulgerătoare. Pe măsură ce după-amiaza trecea, Toby se simțea tot mai amărât, iar încâlceala din gândurile sale se concretiză în nevoia acută de a sta de vorbă cu Michael.

Vremea ceaiului trecu într-o amețeală și, după ce rămase o vreme ostentativ în salonul comun, își impuse să se întoarcă din nou în livadă la întins sârme. Acolo îl găsi doamna Mark pe la ora opt, cu mesajul că Michael ar vrea să stea de vorbă cu el imediat.

Când ajunse în camera lui, Michael se întinse pe jos și o vreme se simți ca și cum propria personalitate, din dorința de a se ascunde, îl părăsește cu desăvârșire. Șocul a ceea ce se întâmplase, ca și regretul că se întâmplase, îl năucea. Da, se gândise la asta, visase la asta – dar să o și facă! Și, pe când Michael medita asupra distanței infime dintre gând și faptă, totul îi apăru ca o crăpătură minusculă ce se transforma într-un abis sub ochii lui. Își acoperi fața cu mâinile și încercă să se roage, dar își dădu seama curând că e încă beat. Umilința pe care și-o impunea era zadarnică și meschină. Nici măcar nu era capabil să-și recunoască propria stare mizeră. Rosti totuși câteva cuvinte banale și convenționale, formulate de alții exact pentru asemenea împrejurări. Dar nu-și putea aduna propriile gânduri și vorbe. Se ridică de pe jos.

Se duse la chiuvetă și-și șterse fața cu o cârpă udă. Îi ardea pielea. Trebuie să-și revină și să-și adune gândurile: dar stând acolo cu cârpa udă în mână îl cuprinse dorința arzătoare ca Nick să nu fi văzut. Când se întrebă de ce i se părea acum atât de important acest amănunt, se trezi cu un răspuns cam ciudat. Nu voia ca Nick să se simtă trădat sau părăsit prin preferința lui Michael pentru un bărbat mai

tânăr. Dar ăsta era – o știa prea bine – un gând absolut nebunesc, care presupunea că timpul stătuse în loc. Faptul că nu dorea ca Nick să vadă în el un om rău și corupt era un lucru bun și asta atât pentru binele lui Nick, cât și al său. Dar ceea ce părea a-l afecta profund era teama că Nick l-ar putea considera infidel.

Michael găsea acest gând atât de uimitor, încât nici nu știa ce să facă cu el. Aruncă din mână cârpa. Apa rece i se prelingea pe gât și pe spate. Deveni din nou conștient de durerea de cap și de senzația neplăcută din stomac. Se așeză pe pat și făcu un efort uriaș să se calmeze. Când izbuti într-o oarecare măsură, își dădu seama cu uimire că prima sa grijă nu fusese Toby. Instinctul dintâi fusese unul de autoconservare: teama pentru propria persoană – pe care nu îndrăznise încă să o analizeze – combinată cu această idee nebunească legată de Nick. Când, de fapt, ar fi trebuit să cântărească răul pe care i-l făcuse băiatului.

Gândul la Toby i se păru mai puțin dureros în prima clipă, întrucât aici problema putea fi măcar identificată și circumscrisă. Michael se apucă să evalueze cu seriozitate starea de spirit a băiatului. Din ceea ce știa despre Toby și trecutul lui, își dădea seama că tânărul are puține cunoștințe și nici un pic de experiență în ceea ce privește homosexualitatea și că, probabil, îi considera pe „homo“ misterioși, dezgustători și demni de dispreț. Asupra lui îmbrățișarea lui Michael va avea probabil un efect considerabil; și, chiar dacă Michael se hotăra să lase incidentul să treacă neobservat, era greu de presupus că Toby era dispus să facă același lucru. El va dori o explicație. Va aștepta o continuare. A nu vorbi despre cele întâmplate ar însemna să-l lase pe tânăr într-o stare de tensiune și neliniște. Ceva trebuia făcut.

Când se gândi în sfârșit la Toby pentru prima dată, constatând fără nici o plăcere că face acest lucru cam târziu, Michael fu nevoit să admită că făcuse rău și altcuiva, nu doar lui însuși. Își închipui reacția lui Toby: șocul, scârba, deziluzia, sentimentul a ceva distrus pentru totdeauna. Toby venise la Imber ca la un loc de închinăciune, de refugiu. Venise în căutare de inspirație și de modele demne de urmat. Era mai puțin important pentru Michael că propria aureolă pierise: acum experiența de la Imber era complet compromisă pentru Toby. Întristat, Michael începu să cântărească fără cruțare consecințele a ceea ce făcuse. Cum poate un gest atât de mărunt, de trecător, să aibă atâtea urmări, să producă așa un dezastru! Dintr-un punct de vedere, Michael știa ce s-a întâmplat: băuse prea mult și cedase unui val de afecțiune singular și nevinovat. Din alt punct de vedere, încă nu știa ce s-a întâmplat. Acțiunile noastre sunt ca niște nave pe care le vedem plecând din port și despre care nu știm când și cu ce încărcătură se vor întoarce.

Cu un efort, Michael se pregăti de culcare. Se rugă un timp, încercând să-și îndrepte rugăciunile către Toby. Mai târziu va avea timp pentru examene de conștiință. Își dădu seama că sălășluiau în el demoni pe care parcă-i vedea cu coada ochiului și cărora, prin fapta lui, le dăduse frâu liber. Gândul nebunesc și chinuitor la Nick nu-i dădea pace. Se târî până la pat și somnul începu în sfârșit să-l cuprindă, iar ultima sa idee fu aceea că, deși îi făcuse rău lui Toby, lui însuși își făcuse și mai mult rău. În ce fel, rămânea încă de văzut.

A doua zi încercă să hotărască ce are de făcut. De-abia atunci descoperi un alt aspect al problemei. Constată că e nerăbdător să-l întâlnească pe Toby și să vorbească despre cele întâmplate. La micul dejun amândoi stătură cu ochii în pământ, iar după aceea Michael dispăru imediat în biroul lui. Ardea de nerăbdare să discute cu Toby. Își aduse aminte că ieri, pe drumul spre casă, îl cuprinsese un val de duioșie pentru băiat și fusese încredințat că o asemenea trăire nu poate fi în întregime rea. Astăzi, într-o dispoziție ceva mai cinică, se întrebă dacă n-ar fi mai bine să aleagă soluția cea mai sigură pentru el – fără a ține cont de nedumeririle și neliniștile lui Toby – și să treacă totul sub tăcere. O discuție pe un ton sentimental, care ar aduce a scuză, n-ar face decât să prelungească incidentul. Michael mai voia însă și să se liniștească în privința lui Nick; dar nici ideea de a-l chestiona pe Toby în privința lui Nick nu prea-l încânta. Dacă totuși va vorbi cu Toby, trebuia să o facă pe un ton rece și detașat; dar oare o să fie în stare de asta?

În timpul dimineții își făcu timp să se ducă până la capela pentru oaspeți, unde rămase un timp, în liniște și în întuneric. În locul acela nu era deloc greu să te convingi de prezența lui Dumnezeu. Strădania curată a multor altora parcă săpase o cărare, un abis. Aici furtuna din mintea lui se potoli în sfârșit și simți în toată ființa lui dorința de a face numai ceea ce-i este plăcut Domnului, precum și încrederea că poate cunoaște și împlini voia Lui. În același timp, în această stare de meditație, reuși să cântărească mai bine lipsa de substanță a gândurilor care-l asaltaseră noaptea trecută și în timpul dimineții. Ce repede se speriase, ce străin fusese de căința adevărată, ce departe de orice efort real spre binele lui Toby, care ar fi trebuit să-l călăuzească, de fapt. Se rugă pentru acea iluminare îndepărtată și anevoioasă – înțelegerea lucidă a păcatului; și, privind prin grilaj spre altar, se simți liniștit, ajutat și sprijinit. Avea de lucru, iar Dumnezeu nu-l va lăsa să se prăbușească până la urmă. Hotărî că trebuie să stea de vorbă cu Toby.

Dorința lui de a-l vedea pe Toby era încă extrem de mare. Plecând din capelă, decise să amâne discuția pentru a doua zi. Va fi mai calm dacă se va mai abține un timp și, oricum, spera că va fi mult mai calm a doua zi. La prânz continuă să evite

privirea lui Toby și ascultă atent ceea ce citea Catherine cu multă dăruire, amintindu-și că Julian de Norwich contribuise mult la hotărârea ei de a se călugări. Oare câte suflete mângâiase și alinase această femeie cu har prin modul simplu în care înțelesese adevărul iubirii lui Dumnezeu? Michael interpretă lectura prin prisma sa, conchizând că numeroasele sale ezitări, incapacitatea lui de a acționa simplu și natural erau semne ale lipsei de credință.

După-amiază se duse într-un colț îndepărtat al grădinii și se apucă de o treabă care cerea mult efort fizic. Lăsase în seama lui Patchway bucuriile cultivatorului. Oricum pe el nu prea-l mai încânta jucăria aceea frumos colorată. În timp ce săpa, îl asaltară alte gânduri. În timpul ceaiului fu neliniștit, apatic și fără poftă de mâncare. După ceai, în biroul său, încercă să se concentreze și să schițeze o cerere de finanțare. Dar parcă i se întunecase mintea. Toată piramida de gânduri construită ceva mai devreme începu să se prăbușească. A amâna discuția cu Toby îi părea acum absurd, fals și inutil. Simți, cu un amestec de durere și plăcere – care în sine nu era neplăcut –, dorința surdă și violentă de a termina odată totul. Mai presus de orice, dorea să scape de o stare de așteptare care făcea orice altă activitate imposibilă.

Michael se gândi să nu stea de vorbă cu Toby nici în birou și nici în camera lui. Acum, după ce se hotărâse să nu mai amâne lucrurile, cântărind situația, își spuse că discuția nu trebuie să aibă un caracter amical, ci unul oficial. Cu un soi de satisfacție, constată că începuse să-și plănuiască ceea ce avea să-i spună. Își aminti că promisese să-i arate lui Toby pe unde sălășluiește caprimulgul și-și spuse că, dacă ar discuta cu el în timp ce făcea acest lucru, ar reuși să găsească tonul potrivit unei discuții obișnuite. Prin aceasta voia să-i arate lui Toby că nu se schimbase mare lucru și că nu intervenise o ruptură îngrozitoare între perioada dinainte și cea de după nefericitul moment din noaptea trecută. Află de la Margaret Strafford că Toby este în livadă și, cum ea tot se ducea într-acolo, îi transmise mesajul.

Michael îl aștepta de cealaltă parte a lacului. Voia să scurteze drumul pe care-l vor parcurge împreună. Mai voia și să se asigure că Nick nu este prin preajmă. Din fericire nu părea să se afle nici în pădure, nici pe câmp. Când se apropie din nou de malul lacului, Michael îl văzu pe Toby coborând în fugă panta din fața conacului. Sări în barcă, aproape să o scufunde, vâsli cât putu de repede în barca greoaie și ajunse cu răsuflarea tăiată la platforma din lemn unde îl aștepta Michael.

– Bună, Toby, spuse Michael rece, și se întoarse imediat și o porni pe potecă spre pădure. Vreau să-ți arăt păsările. Ți-aduci aminte că ți-am promis. Nu e departe. Știi ceva despre ele?

Toby, care mergea privind cu încăpățânare în pământ, dădu din cap.

– Caprimulgul este o pasăre migratoare, spuse Michael. Acum se apropie vremea să plece și, chiar înainte de plecare, cântă cu o forță specială. Ai să vezi că e o pasăre cu totul neobișnuită. Numele ei latinesc este *caprimulgus*, cel care suge la capră, căci se credea odinioară că se hrănește cu lapte de capră. Strigătul lui, pe care sper să-l auzi, este un fel de bolboroseală pe două note. Zboară doar în amurg și are un zbor tare ciudat, foarte iute dar cam neregulat, ca de liliac. Mai are o ciudățenie și anume: când stă pe o ramură, adesea își lovește aripile una de alta la spate, parcă aplaudă.

Toby nu zise nimic. Se aflau acum departe în pădure și, deși afară lumina era încă puternică, aici era destul de întuneric. Strălucirea slabă a soarelui la apus nu putea trece printre copacii care parcă își nășteau propria umbră. O porniră pe un drum lat, acoperit cu iarbă unde, printre stejari și ulmi, se plantaseră multe conifere. Aici era ceva mai multă lumină, dar tot o semiobscuritate ce creștea sub ochii lor. Drumul ducea spre zidul mănăstirii, care se vedea la o oarecare distanță și în care era tăiată o poartă mică, aflată încă în bătaia soarelui.

Cam pe la jumătatea drumului, Michael se opri sub un copac. Rămaseră pe loc fără grai, ascultând tăcerea ce nu se auzea, dar era vie și mișcătoare în întunericul pădurii. Rămaseră pe loc mult timp, fără să se privească, cuprinși parcă de o comă. Apoi, dintre copacii din apropiere, ca la un semnal, se auziră bătăi de aripi. După lovituri urmară niște triluri ca o bolboroseală; și din nou bătăi; și deodată păsările se iviră în amurgul ce cuprinsese pădurea. Zburau de la un copac la altul, încolo și încoace, într-un dans circular, constant, ca de lilieci. Era imposibil să-ți dai seama câte erau, dar păreau o mulțime, așa cum se înălțau și se lăsau în întunericul cernut, aripile lor lungi și ascuțite dând naștere unui vârtej de șoapte. În adâncul pădurii se prelungeau bătăile lor ca niște aplauze.

Curând se făcu întuneric de-a binelea. Prezența păsărilor se simțea încă undeva deasupra, ca niște frunze mari ce plutesc în aer dar nu cad, până ce dispărură în sfârșit, înghițite de întunericul nopții ce se lăsa. Michael o porni încet înapoi, mergând pe mijlocul drumului. Nu se întoarse către Toby, care-l urma în același ritm, pășind cu grijă prin iarba destul de înaltă. Michael se simțea cuprins de o pace adâncă pe care, era sigur, o simțea și Toby. Parcă asistaseră împreună la un ritual esoteric de descătușare. Părea păcat să rupă vraja prin explicații vulgare. Dar în cele din urmă vorbi, rostind parcă vorbe învățate pe dinafară.

– În legătură cu ce s-a întâmplat aseară, Toby. Am făcut un gest prostesc și rău – un lucru pe care, te asigur, nu am obiceiul să-l fac. Am fost aproape la fel de uimit

ca și tine. Nu vreau să fac o tragedie din asta. N-am să-ți spun „uită tot“, pentru că n-o să putem uita. Dar sunt de părere să lăsăm totul deoparte și să nu ne mai gândim, să nu acordăm incidentului o importanță exagerată. În măsura în care a fost o faptă rea, ea mă privește pe mine, nu pe tine. Am vrut, în fine, să-ți cer scuze, să te rog să treci cu vederea, să ștergi totul cu buretele. Știu că nu e cazul să apelez la discreția ta. Dar m-am gândit că s-ar putea să te frământe povestea asta. Îmi pare grozav de rău că ai fost tulburat și necăjit... și sper că vei reuși să nu lași acest moment să-ți strice șederea la Imber.

Se opriră întorcându-se față în față. Acum întunericul era aproape complet, chiar și în porțiunile de drum cu mai puțină vegetație, iar copacii – deveniți aproape invizibili – erau doar prezențe opace de un negru mai intens de o parte și de alta. Toby privi în pământ, iar apoi, cu un efort vizibil, ridică ochii spre Michael. Cu voce joasă rosti:

– Desigur, e-n regulă. Îmi pare rău. E-n regulă, îți mulțumesc că mi-ai vorbit astfel. Înțeleg perfect. În ceea ce mă privește, este un capitol complet încheiat.

Privindu-i chipul întunecat, Michael avu o senzație de *déja vu.* Unde s-a mai petrecut această scenă, cu sfârșitul ei inevitabil? Dar chiar în timp ce încă vorbea și mergea, își aminti încăperea de la școală în lumina împuținată, unde el și băiatul stătuseră neclintiți față în față pentru mult timp.

– Mulțumesc, răspunse Michael la fel de încet.

Nici o putere în lume nu l-ar fi putut opri în clipa aceea din gestul de a-l atinge pe Toby. Întinse mâna spre băiat orbește.... și, atrasă parcă de un magnet, mâna lui Toby se întinse și o prinse pe a lui cu putere. Rămaseră alături tăcuți în întuneric.

CAPITOLUL 13

A doua zi de dimineață soarele ardea cu aceeași încăpățânare, dar în aer plutea ceva aspru și mohorât care trăda anotimpul și făcea ochiul mai atent la semnele declinului autumnal. Toby își petrecu prima parte a dimineții cu Patchway, dornic să-l învețe totul despre cultivator. Toby constată că obiectul nu-l prea interesează și că-l mânuiește cu stângăcie. După ora unsprezece fu trimis, ca de obicei, în șopronul de ambalare, dar văzu că nu are nimic de făcut acolo. Doamna Mark se grăbi să se întoarcă la conac ca să se ocupe de spălatul rufelor și-i spuse să meargă din nou în grădina de legume. Toby însă o șterse de capul lui. Voia să se gândească.

Se hotărî să se ducă și să stea o vreme în capela pentru oaspeți, așa că traversă peste viaduct, fără să-i pese dacă îl vede cineva. Nu mai fusese în capelă decât pentru slujbă, iar acum locul acesta gol și tăcut îl cam speria. Draperiile erau trase în lături, iar prin grilaj se vedeau altarul și lumina difuză de dincolo. Capela vizitatorilor avea două ferestre mici cu geamuri verzi și era destul de slab luminată. Capela călugărițelor, sau ceea ce se vedea din ea, era și mai întunecată, având desigur ferestre cu vitralii de la sfârșitul epocii victoriene. În interior era o liniște exasperantă și totuși parcă cineva veghea.

Toby rămase un timp lângă ușa capelei pentru oaspeți, ascultând. I se spusese că, între ceasuri, o călugăriță se roagă în permanență în capela principală. Nu se auzea nimic. Înaintă în vârful picioarelor spre grilaj și se opri la balustrada pentru împărtășanie, aflată la câțiva pași de grilaj. Această capelă era plasată, cam ciudat, într-o latură a altarului și din ea nu se vedea capela propriu-zisă, către care altarul stătea cu fața. Nu îndrăzni să treacă dincolo de balustradă; dar, privind neliniștit peste umăr, se strecură cât putu mai aproape de peretele din stânga al capelei și de acolo privi printre gratii. Nu reuși să vadă decât puțin mai mult decât înainte: scările altarului, pardoseala din dale colorate și o bucată din peretele din față. Naosul rămânea tot ascuns privirii.

Scrutând atent semiobscuritatea și mai accentuată, Toby își aminti deodată de adâncul lacului, de unde lumea se vedea în culori diferite, și îl cuprinse dorința puternică de a trece dincolo de grilaj. La gândul acesta, șocat, se înspăimântă. Se afla acolo și, într-un fel, nu-l împiedica nimic să deschidă ușița din grilaj, să pășească în capelă și să se oprească acolo, poate doar pentru o clipă, și să privească interiorul capelei. Se întrebă ce ar vedea. Un șir de bănci goale și poate, undeva în spate, o călugăriță în genunchi, privindu-l grav; sau poate – și gândul acesta îl făcu să se înfioare – întreaga adunare de călugărițe se afla chiar în clipa asta, într-o

tăcere desăvârșită, la numai câțiva pași de el. Pe de-o parte, nimic nu-l împiedica să treacă dincolo. Pe de alta, era un lucru absolut imposibil și nu se putu hotărî nici măcar să treacă peste balustradă.

Se retrase grăbit spre fundul capelei pentru oaspeți, rușinat la gândul că ar putea fi prins trăgând cu ochiul, și se așeză pe o banchetă. Era iritat, năucit, tulburat. Ieri fusese stăpânit de uimire și de un fel de groază, iar apoi de nevoia puternică de a vorbi cu Michael. Dar cel puțin ieri fusese detașat, un simplu spectator. Astăzi se simțea implicat. Fusese agresat și oarecum făcut părtaș la agresiune, nu mai era doar victimă, ci și complice. Își dădu seama că, într-un fel, fusese nedrept cu Michael. Tot ce-i spusese Michael ieri era chibzuit și detașat; iar după scurta lor discuție din pădure se înapoiaseră la conac vorbind cu o indiferență căutată despre alte probleme. Dar ceea ce stăruia în mintea lui Toby era mai ales felul în care Michael îl prinsese de mână, momentele în care mâinile lor rămăseseră strâns împreunate: măcar de n-ar fi existat aceste momente; adevărul era că Toby știa că el însuși își dorise atingerea cel puțin la fel de mult ca și Michael. Și el fusese copleșit de emoție. În ciuda cuvintelor rostite, fusese o scenă ca între doi îndrăgostiți; și, privind înapoi, cuvintele îi păreau fire de paie mistuite de flăcările clipei. Toby se simți prins într-o încâlceală de emoții, lucru care-i displăcea grozav.

Totuși nu avea aversiune față de Michael. Chiar și repulsia fizică pe care o simțea se întorcea parcă împotriva lui însuși. Gestul lui Michael fusese o imensă revelație pentru Toby. Într-o clipă, întreaga lui concepție despre existența umană devenise infinit mai complexă și progresase într-un interval scurt. Toby se simțea mai puțin tentat să-l categorisească pe Michael sau să-i definească statutul. Era poate stăpânit mai mult de o nesfârșită curiozitate. Oare cum o fi să fii aproape preot și totuși să-ți placă să săruți băieți? Se întreba dacă nu cumva – contrar spuselor sale – Michael face acest lucru adesea. Poate că-l cuprindeau asemenea porniri irezistibile pe neașteptate. Oare îl chinuiau remușcările? Sentimentul de plăcere pe care Toby îl trăise descoperind latura sordidă a unei persoane pe care o venerase stăruia încă în sufletul lui. În ciuda dezgustului pe care i-l stârnea întreaga situație, constată totuși că-i făcea plăcere să știe că are o anume putere asupra lui Michael, putere pe care – în mintea lui – nu reușea să o disocieze de dorința de a-l ocroti. Se trezi gândindu-se cu duioșie la slăbiciunile lui Michael.

Toby nu era genul de om care să stea și să mediteze. În mod normal era activ, practic și total lipsit de griji. Cu acea simplitate care vine de obicei odată cu o bună educație, el nu se considera încă adult. Nici bărbații, nici femeile nu-l tulburaseră încă. Găsea că „a te îndrăgosti“ ține de domeniul viitorului, al unui

viitor îndepărtat – după părerea lui – când va face cunoștință cu sexul opus. Acum constată șocat cât de repede se modificase concepția sa asupra lumii. Nu-l trăgea inima deloc la treabă. Nu-și dorea decât să facă ceea ce făcea acum, să stea și să mediteze, să revadă lucrurile petrecute sau rostite, să recompună în minte neîncetat fața îngustă, capul blond, privirea concentrată ca de vultur a prietenului său. Se întrebă îngrijorat dacă nu cumva *asta* înseamnă să te îndrăgostești.

Toby nu ajunsese la un asemenea rafinament încât să-și dea seama că toți avem ceva din ambele sexe. El considera că iubești ori bărbații, ori femeile și că, dacă cineva are ghinionul de a avea înclinații homosexuale, atunci nu va mai putea duce niciodată o viață normală. Gândul acesta îi stârni o teamă perfidă. Michael îi spusese să nu dea prea mare importanță la ceea ce s-a întâmplat, numai că ce s-a întâmplat i s-a întâmplat *lui* și continua să i se întâmple, iar el nu avea nici o putere, așa cum nu-ți poți controla procesul digestiv. Se întrebă – iar, după momentul de aseară, întrebarea avea și mai multă substanță – dacă nu cumva este homosexual de la natură.

Oare femeile îl interesau? Faptul că până acum nu-l interesaseră nu-l neliniștise pe Toby deloc. Acum însă îl neliniștea și dorea să capete imediat un răspuns. Toby avea un frate mult mai mic decât el și nu avea surori. Cunoscuse puține fete de vârsta lui. Nu avea imagini care să-l ajute să-și probeze înclinațiile. Cugetă o vreme asupra conceptului de Femeie. I se înfiripa o imagine bine conturată, dar maternă. Începu să o dezbrace cu sfială. Și pe măsură ce contempla imaginea, urmărindu-și timid propriile reacții, constată că această imensă încarnare a feminității dobândește treptat trăsăturile Dorei Greenfield.

Toby rămase surprins, dar și mulțumit de aceste constatări. Nu își dăduse seama că o găsește pe Dora atrăgătoare, dar acum, investigându-și propria minte, găsind curajul de a face afirmații pe care altădată le-ar fi găsit necuviincioase, trase concluzia că de mai mult timp este sensibil la farmecul ei. Avea, într-adevăr, un cap minunat, încadrat de șuvițele drepte de păr castaniu-auriu, ce amintea de picturile italiene; în rest era bine împlinită, chiar trupeșă, s-ar putea spune. Imaginația lui Toby nu îndrăzni să dezvolte mai departe portretul Dorei. Dar mai presus de orice îi vedea fața cu trăsături blânde, gura cu buze pline, ochii și expresia lor maternă și îmbietoare. În timp ce chipul rece al lui Catherine, cu toată gingășia lui, respingea gândurile lui Toby precum chipul zeiței Artemis, expresia și gesturile Dorei, revăzute în amintire, ascundeau în ele o invitație și un îndemn plin de căldură.

Un zgomot venit din capelă îi întrerupse reveria. Se auzeau pași ușori și foșnet de fuste. Toby tresări speriat. Probabil e ora de slujbă. Rămase ascultând pașii și foșnetul. Se auziră o vreme; apoi veni un zvon ca de pasăre mare, care se așază în cuib. Se lăsă liniștea, curmată în cele din urmă de o voce de soprană care intona un imn. Toby se înfioră. Prezența sa invizibilă și neclintită în apropierea acestor femei avea în ea ceva monstruos, aproape provocator. Forța de tabu a grilajului nu mai avea aceeași tărie; Toby îl găsea enervant, ispititor, chinuitor. Călugărița care cânta avea o voce subțire, cam ca vocea lui Catherine. Imnul continuă până ce Toby nu mai putu suporta puritatea și austeritatea oribilă a cântării. Se întoarse și ieși din capelă pe bâjbâite.

Afară, în lumina strălucitoare, se simți nespus de trist și de amărât. Își dădu seama că simte nevoia să facă un gest violent. Gândul că trăgea chiulul de la munca în grădină îl supăra și totuși îl încânta. O porni, în mod deliberat, pe lângă zidul mănăstirii, nu spre viaduct, ci spre șoseaua principală. Păși pe lângă zid, trecându-și mâna de-a lungul lui. Era un zid înalt, făcut din pietre mici, pătrate, de două feluri – granit și o piatră conținând fier – ceea ce îi dădea un aspect pestriț și o strălucire aurie. De pe zid rămase pe mâna lui Toby un praf ca un polen. Merse mai departe cu capul în jos, supărat tare pe el însuși și pe lume.

Pe ambele părți ale zidului, care acum se depărta de lac, se înălțau copaci, iar Toby se trezi că a ajuns în pădure; ceva mai încolo, peisajul îi era deja familiar. Un drum mărginit de conifere se deschidea spre stânga, ducând către lac, iar la capătul lui soarele strălucea peste pajiștea aflată în apropiere de Adăpost. Amintirea întâmplărilor din seara trecută îi reveni în minte și-l cuprinse un sentiment ciudat de infidelitate amestecat cu convingerea că totul e o teribilă bramburea lă. Violența se naște din dorința de a scăpa de tine însuți. Toby privi spre creasta zidului.

Cu vreo două zile în urmă nici măcar nu i-ar fi trecut prin minte că ar putea sări zidul mănăstirii. Acum își spuse că, dacă lucrurile tot sunt atât de încâlcite, atunci orice este permis. Acest sentiment nu-i era chiar neplăcut. Se simți cuprins de o emoție nestăvilită și atunci își dădu seama cât de încordat fusese în ultima jumătate de oră. Se trase din nou la adăpostul copacilor și privi în jur. Inima îi bătea nebunește în piept. Își aminti de portița ce dădea în acest drum; dar era cu siguranță încuiată. Examină zidul. Era vechi, îmbinat destul de neglijent, cu destule neregularități. Își alese o zonă unde pietrele erau când mai înăuntru, când mai în afară, într-un mod care parcă te invita, și începu să se cațăre, căutând cu mâinile puncte de sprijin în scobiturile din partea de sus.

Era mai greu decât părea. Piatra moale i se sfărâma sub picioare și Toby căzu la pământ cu mâinile zgâriate. Îl cuprinse furia. Dorința de a vedea ce se află dincolo de zid devenise violentă. Avea din nou, mai puternic ca oricând, senzația tulburătoare că este pe punctul de a trece prin oglindă. Zidul era exact încercarea de care avea nevoie. Era un obstacol, dar nu unul insurmontabil. Toby încercă din nou.

De data aceasta își găsi puncte de sprijin solide pentru picioare și, întins pe zid, își căută în sus altele, pentru mâini. Găsi unul și-și ridică un picior mai sus. Căută iarăși mai sus, sperând să dea cu mâna de creasta zidului. Găsi într-adevăr marginea și, înfigându-și degetele într-un strat gros de mușchi și vegetație măruntă, se agăță bine. Își aduse și mâna cealaltă, exact când piatra de sub picior începea să cedeze. Trecu un cot peste zid, căutând cu picioarele puncte de sprijin în suprafața sfărâmicioasă. Peste o clipă, gâfâind și încordându-și brațele, se ridică până ce, aplecat mult în față, reuși să-și ridice un genunchi pe creasta zidului. Se odihni, călare pe zid.

Istovit și triumfător, Toby cercetă locul. Constată, oarecum surprins, că aleea de conifere continua și pe partea cealaltă. De unde se afla, nu vedea în lungul ei. Dincolo de zid pădurea era la fel de deasă și nu se vedea nici o clădire, doar undeva departe, în dreapta, se zărea turnul normand. Toby se simți dezamăgit. În fond, ceea ce era înăuntru arăta cam la fel ca și ceea ce era afară. Cu picioarele atârnând spre interior, Toby ședea și privea în jurul său. Poate o să se întâmple ceva, poate o să treacă vreo călugăriță. Stătu așa o vreme, dar pădurea rămase tăcută și impenetrabilă.

Când se cățărase pe zid, Toby nu avusese alt gând decât să vadă cum arată curtea mănăstirii. Acum, ajuns pe zid, simți – aproape ca pe o nevoie fizică ce-l sâcâia și-l chinuia – dorința de a sări jos, în curte. În clipa în care avu acest gând, își dădu seama că nu i se poate împotrivi. Mai curând sau mai târziu va trebui să sară jos, chiar dacă va mai amâna puțin. Când înțelese acest lucru îl cuprinse așa o agitație, încât sări imediat și aterizâ – cu destul zgomot și cu hainele agățate – printre tufele de mure. Se ridică și rămase nemișcat, gâfâind și ascultând. Cum nu auzi nimic, se depărtă încet de zid și porni spre poteca de unde spera să vadă clădirile mănăstirii.

Tremurând ușor și așteptându-se să fie strigat în orice clipă de un glas sever, pentru a da socoteală, Toby ajunse în spațiul de la capătul aleii. Drumul era neted și bine întreținut. Dar nu ducea spre o clădire, ci spre un alt zid, mai mic, în care se vedea o portiță. Altceva nu se vedea. Toby rămase pe loc, privind în jur. Se

întrebă ce s-ar întâmpla dacă ar fi fost descoperit și oscilă în gând între imaginea călugărițelor care o rup la fugă, țipând strident, și aceea a călugărițelor care se reped asupra lui ca niște bacante. Nu știa care dintre tablouri îl sperie mai tare; sau care – și se miră el însuși de propriile idei – este mai plăcută. Treptat, stând acolo în acea tăcere amețitoare, îl cuprinse tot mai mult consternarea născută din propria faptă. Se hotărî să pornească înapoi. Totuși, prezența la capătul aleii a altui zid și a unei porți era o provocare prea ispititoare. Nu-și putea lua ochii de la poarta aceea; iar peste o clipă se trezi strecurându-se printre copaci într-acolo.

Când ajunse acolo, privi înapoi. Zidul înconjurător părea deja foarte departe. Se gândi că va trebui să se întoarcă tot într-o fugă. Se opri în fața portiței. Aici zidul era mai jos, dar tot nu se vedea peste el. Spre stânga și spre dreapta, zidul se pierdea printre copaci; dar dincolo de el nu erau copaci. În acest punct se termina și aleea. Toby puse mâna pe clanță și trase adânc aer în piept. Apăsă și limba se ridică făcând zgomot. Împinse ușa care scrâșni și începu să se deschidă încet. Zgomotul îl sperie, dar continuă să împingă ușa dincolo de care văzu un covor de iarbă tunsă mărunt. Păși prin poarta deschisă și se trezi într-un cimitir.

Neobișnuitul scenei îl făcu pe Toby să încremenească în cadrul ușii, cu mâna pe clanță. Se afla într-un spațiu dreptunghiular, presărat cu rânduri de morminte îngrijite, fiecare cu câte o cruce albă. De-a lungul zidului din față, un șir de chiparoși întunecați dădeau locului un aspect sudic, ciudat. Spaima lui aproape că nu spori cu nimic când văzu, foarte aproape de el, două călugărițe care probabil îngrijeau mormintele. Una avea niște foarfeci mari în mână. Nu departe se găsea o mașină de tuns iarbă care nu fusese folosită, căci altminteri Toby ar fi auzit-o. Toby se uită la călugărițe, iar călugărițele, care se opriseră când auziseră zgomotul porții, se uitară la Toby.

Călugărița puse jos foarfecile și-i spuse ceva celeilalte, încet. Apoi veni spre Toby, măturând iarba cu rasa. Paralizat de rușine și de groază, el o privi apropiindu-se.

– Bună dimineața, spuse călugărița. Tu trebuie să fii Toby. Am dreptate?

– Da, răspunse Toby, lăsând capul în jos.

O porniră încet împreună înapoi printre copaci.

– Mi-am închipuit eu, zise călugărița. Deși nu ne întâlnim niciodată, noi vă cunoaștem pe fiecare, ca și cum am fi cei mai buni prieteni.

Călugărița se simțea în largul ei. Toby trăia un adevărat calvar de groază și stânjeneală.

– Cred că ai rămas puțin surprins văzând micul nostru cimitir, spuse ea.

– Așa este, răspunse Toby.

– Nu-i așa că-i un loc tare plăcut? continuă călugărița. E intim și plăcut, uneori mi se pare că seamănă cu un dormitor comun. Îți face plăcere să te gândești că într-o zi te vei odihni acolo.

– E frumos, într-adevăr, rosti Toby disperat.

Trecură pe sub un cedru uriaș, iar Toby observă că de ramurile sale de jos este agățat ceva. Era un leagăn. Fără să vrea, trecând pe lângă el, întinse mâna spre funie.

– E un leagăn grozav, spuse călugărița, din al cărei accent se simțea că este irlandeză. Nu vrei să te dai? Leagănul o să se bucure. Și noi ne dăm în leagăn uneori.

Toby șovăi. Apoi, roșind puternic, se așeză în scrânciob și-și făcu vânt de câteva ori. Călugărița rămase alături zâmbind.

Toby coborî, îngăimând câteva cuvinte. Ar fi vrut să o rupă la fugă, să-l înghită pământul. Păși mai departe, ferindu-și privirea, pe lângă femeia care vorbea întruna, până ajunseră la poarta din zidul exterior.

– Nu era încuiată! exclamă Toby uimit.

– Nu stăm noi să încuiem porțile! Cred că ți-a făcut plăcere să escaladezi zidul. Băieților le place așa ceva.

Râzând, deschise larg poarta. Toby ieși, iar pentru o clipă se priviră prin spațiul porții. Toby simțea că trebuie să se scuze și-și găsi cu greu cuvintele.

– Îmi pare rău, zise el, știu că n-ar fi trebuit să intru.

– Nu te necăji, spuse călugărița. Se spune că pisica moare de curiozitate dar, când eram de vârsta ta, nici eu nu credeam asta. Și, de fapt, avem aici o regulă care spune că uneori copiii pot intra în teritoriul mănăstirii.

Închise poarta dintre ei, iar Toby rămase cu impresia că, dincolo de poartă, ea continuase să zâmbească timp de câteva clipe după ce poarta se închisese. Se îndreptă cu fața către drum.

Era o liniște desăvârșită. Nimeni nu-l observase intrând și nimeni nu-i văzuse ieșirea rușinoasă. O luă la fugă, dornic să se depărteze cât mai mult de zidul care acum i se părea mai primejdios și mai impenetrabil. Se simțea caraghios, rușinat și umilit. Alerga privind în jos și repetând întruna:

– Ei, drăcie! Ei, drăcia dracului!

Ieși gâfâind pe pajiștea de lângă aleea principală și văzu automobilul Land Rover intrând în viteză pe poartă. Inima îi bătu o singură dată, tare; dar în clipa aceea constată că nu Michael, ci Mark Strafford se afla la volan.

Văzându-l pe Toby, Mark încetini și-l strigă:

– Vii cu mine? Deja am întârziat la masă.

Toby urcă lângă Mark și încercă pe drum să răspundă coerent la părerile lui despre cât de obositori sunt oamenii la piață în Cirencester. Se opriră pe terasa din fața conacului, iar doamna Mark își făcu apariția grăbită ca să-și întrebe soțul dacă a făcut toate cumpărăturile.

Toby i se adresă:

– Nu știi cumva unde este Dora în momentul ăsta?

Doamna Mark întoarse spre el o față rotundă, strălucitoare, prevestitoare de rău:

– Cum, nu știi? Doamna Greenfield ne-a părăsit. S-a întors la Londra.

CAPITOLUL 14

Dora Greenfield stătea întinsă în pat. Era dimineața aceleiași zile. Făcuse dragoste cu Paul. Acum el plecase la lucru. Dora se supusese dorinței lui fără nici un entuziasm, iar după aceea se simțise obosită și parcă ireală. Trecuse ora pentru micul dejun, așa că nu avea nici un motiv să se scoale acum și nu mai târziu. Stătea și privea prin fereastra deschisă cerul senin. Contempla această întindere nesfârșită, întrebându-se dacă era albastră sau cenușie. Foarte probabil soarele strălucește și cerul este albastru, dar cum camera ei era orientată spre nord, nu vedea nimic aflat în bătaia soarelui, așa încât culoarea era imprecisă. Își trase cearșafurile pe lângă ea și-și aprinse o țigară. Era o dimineață răcoroasă totuși, iar în aer plutea umezeala toamnei.

În relația ei cu Paul totul mergea prost din ziua când el spusese cuvintele acelea despre Catherine. Nu pentru că Dora ar fi fost geloasă sau pentru că Paul ar fi fost îndrăgostit de Catherine. Ci pentru că Dora ajunsese să înțeleagă cu o precizie distrugătoare, care de fel îi era străină, cât de mult dispreț exista în dragostea lui Paul pentru ea; și așa va fi mereu, își spuse ea întrucât nu-și făcea iluzii că va avea puterea să se schimbe. Nici nu-i trecea prin minte să se întrebe dacă nu cumva Paul s-ar putea schimba sau să-și lege de el vreo speranță. Simțea că disprețul lui o distruge și că, prin urmare, iubirea lui devine indezirabilă. Și totuși, în stilul ei timid și încâlcit, cam sumbru și cam deznădăjduit, ea îl iubise tot timpul, cum iubești o persoană căreia nu i-ai vorbit niciodată.

Începuseră din nou să se certe. Dora se dusese de câteva ori la Paul să se uite la cărțile lui; dar, în afară de vreo două poze, nu i se păruseră interesante, iar Paul se enervase văzând că ea se plictisește, lucru care scăzuse și mai mult interesul ei. Acum îl lăsa în pace în cursul zilei și hoinărea de una singură sau făcea câte ceva prin conac, sub directa îndrumare a doamnei Mark. Se simțea supravegheată. Își închipuia că toată lumea o privește pe furiș, ca să vadă dacă este veselă sau nu, dacă se împacă bine cu soțul ei. Se simțea manipulată și claustrată. Doamna Mark îi sugerase deja de trei ori să stea de vorbă cu maica Clara; iar a treia oară, în virtutea inerției, Dora spusese că poate va face cândva lucrul acesta. Astăzi doamna Mark va încerca, desigur, să-i și stabilească o întâlnire. Dora stinse țigara cu grijă pe spatele unei cutii de chibrituri și se dădu jos din pat.

Mergând spre fereastră, se privi în oglinda înaltă. Purta pijamaua albastră din nylon care fusese în geamantanul pierdut. Se privi cu atenție, întrebându-se dacă chiar slăbise și dacă renunțarea la alcool o făcea să arate mai bine. Dar ceea ce

vedea nu-i stârnea interesul și nici nu-i inspira încredere. Nici măcar nu se putea concentra să-și privească fața în oglindă. Trecu mai departe și se aplecă peste fereastră. Soarele strălucea, lacul era întins și scânteietor, turnul normand își arăta o fațadă aurie și una pierdută în umbră. Dora avu sentimentul ciudat că toate astea sunt numai în mintea ei. Nu avea cum să-și găsească locul în acest peisaj căci era, în totalitate, unul imaginar.

Cam speriată de această impresie, Dora începu să se îmbrace și încercă să se gândească la ceva mai practic. Dar senzația amețitoare de ireal stăruia. Era ca și cum conștiința ei își devorase mediul. Acum totul era subiectiv. Chiar și Paul cel de azi-dimineață – își amintea – era subiectiv. Chiar și împerecherea lor fusese străină, ca ceva imaginat doar de ea, ca o plăsmuire cu ochii deschiși, ce nu semăna deloc cu întâlnirea dintre două ființe umane reale. Dora se întrebă dacă nu cumva este bolnavă. Poate ar trebui să împrumute termometrul de la Mark Strafford, să ceară ceva din trusa medicală. Se duse din nou la fereastră și-i trecu prin minte ideea de a încerca să pătrundă cu forța în peisajul neclintit. Se gândi că, dacă ar arunca ceva pe fereastră cu toată puterea, obiectul ar cădea în lac plescăind și tulburându-i oglinda. Deschise și mai mult fereastra și căută ceva să arunce. Cutia de chibrituri nu era destul de grea. Luă rujul și, lăsându-se pe spate, îl azvârli. Rujul dispăru, căzând probabil mult prea aproape, undeva în iarba înaltă. Dora era gata să plângă.

În clipa aceea o cuprinse dorința de a pleca la Londra. De când venise la Imber nu se gândise nici o clipă în mod serios la plecare. Dar acum, sub imperiul acestei melancolii egoiste ceva mai profunde, simți nevoia de a acționa: iar singura acțiune ce părea posibilă era aceea de a lua trenul spre Londra. Dorei i se urcă sângele la cap. Simți că-i ard obrajii și-i bate inima – deja era un lucru real. Își puse pardesiul și-și cercetă geanta. Avea destui bani. Nimic nu o putea opri din drum, era liberă. Se așeză pe pat.

Dar era bine să plece? Paul o să fie foarte necăjit. Dar, de fapt, relația ei cu Paul fusese atât de proastă în ultimul timp, încât nu vedea cum ar putea fi și mai proastă și-și spuse că poate șocul i-ar face bine. În adâncul sufletului simțea dorința de a-l pedepsi. În ultimele două zile se purtase mereu urât cu ea. Dora simțea nevoia să-i arate că încă mai poate acționa independent. Nu era sclava lui. Da, avea să plece, iar acum, când ideea prinsese contur, i se părea minunată. N-o să stea mult, desigur, poate nici măcar o noapte. N-o să facă o tragedie din chestia asta. Și o să se întoarcă aproape imediat, în mod firesc, plină de încredere. La asta nici nu trebuia să se gândească acum. Ce sursă de energie ar reprezenta gestul ei –

și ce palmă pentru cei de la Imber. Își puse câteva lucruri într-o geantă mică și plecă fără zarvă, pe jos, spre gară, lăsând un bilețel: „Am plecat la Londra“.

Bineînțeles că Dora nu se ostenise să afle mersul trenurilor. Avu totuși noroc, căci nici nu ajunse bine la gară, că și sosi un rapid spre Londra. Când se dădu jos la Paddington constată cu uimire că nu era încă ora prânzului. Rămase locului un timp, obligând lumea să o ocolească, bucurându-se de zarvă și agitație, de amestecul de glasuri și trenuri, de mirosul de ulei, aburi și gunoi, de forfota și mizeria, de anonimatul blând și tămăduitor al Londrei. Deja simțea că redevine ea însăși. Apoi se duse la o cabină telefonică și o sună pe Sally. Aceasta era acum învățătoare la o școală primară și nu avea un program fix și poate va reuși să dea de ea. Dar nu-i răspunse nimeni. Dora se și bucură, se și întristă, căci acum putea, având conștiința împăcată, să-i telefoneze lui Noel.

Noel era acasă. La telefon glasul lui sună plin de entuziasm. Dora trebuie să ia masa cu el, să vină pe la el, avea tot felul de bunătăți, nu avea nici o treabă în dimineața aia, totul era cum nu se poate mai bine. Fericită, Dora se aruncă într-un taxi. Ajunse imediat la adresa unde locuia Noel, o casă imensă de la începutul perioadei victoriene, cu o verandă uriașă, așezată la capătul unei străduțe înfundate, în apropiere de Brompton Road. Noel locuia la ultimul etaj.

Întâlnirea lor fu o adevărată explozie. Dora nici nu intră bine pe ușă că se și aruncă în brațele lui Noel. El o prinse, o ridică de la pământ, o învârti în loc, o aruncă pe canapea și dansă în jurul ei ca un câine mare. Vorbeau și râdeau tare în același timp. Dora era uluită de bucuria revederii.

– Doamne! exclamă ea. Ce bine-mi face zgomotul ăsta!

– Nici nu-i de mirare, după mănăstirea aia îngrozitoare, spuse Noel. Ia stai să te studiez. Da, ceva mai palidă, mai slabă, Doamne, iubito, ce mult mă bucur să te văd!

O ridică și o sărută cu foc.

Dora își înălță ochii spre el. Îi atinse fața cu trăsături simple, neregulate, îl trase de părul moale și decolorat, îi strânse mâinile puternice și prietenoase. Cât de puternic era! Și, o, Doamne, cât de liniștitor!

– Dă-mi ceva de băut! ceru ea.

Apartamentul lui Noel era modern, acoperit în întregime cu mochetă pe jos. În biblioteca albă se aflau cărți de economie și de călătorii. Trei dintre pereți erau galbeni, iar cel de al patrulea acoperit cu un tapet în alb și negru, care sugera o pădurice de bambuși. Totul era curat și strălucea. Un pick-up de bună calitate și un teanc de discuri lucioase ocupau un colț al odăii. Pe patul uriaș era întinsă o

cuvertură din Țara Galilor cu desene geometrice, iar peste ea mai multe perne în diferite nuanțe de verde. Scaunele din metal flexibil erau extrem de confortabile. Auzind clinchetul cuburilor de gheață și simțind aroma lămâii pe care Noel o tăia în felii subțiri cu un cuțit ascuțit, Dora își desfăcu larg brațele: Noel o făcea să simtă că nu este o rușine să fii încă tânăr. Îl anunță:

– Am să fac o baie.

– Fă și trebușoara asta, iubito! răspunse Noel. Am să-ți aduc paharul în baie. Bănuiesc că acest prearafinat ritual nu este îngăduit la mănăstire.

La Imber cazanul uriaș era pornit de două ori pe săptămână, iar doamna Mark punea la avizier o listă care anunța programarea la baie. Dora, pe care baia o interesa doar ca un lux și nu ca o necesitate, ratase momentul când fusese programată. Acum, în baia cu faianță albă și roz, Dora dădu drumul la apa fierbinte, turnă săruri parfumate și căută în dulăpior un prosop moale și călduros. Intrase când apăru Noel cu cocktailul.

– Hai, acum povestește-mi tot! zise el și se așeză pe marginea căzii. A fost chiar așa de îngrozitor?

– De fapt, nu e rău, spuse Dora. Am venit doar pentru o zi. Am simțit nevoia de o schimbare. Toți sunt oameni de treabă. Încă n-am văzut nici o călugăriță, în afară de una care trăiește în afara mănăstirii. Dar ai tot timpul senzația că ești urmărit și dirijat.

– Ce face Paul, dragul de el?

– Bine. În fine, s-a purtat cam urât cu mine în ultimele zile, dar cred că e și vina mea.

– Ei, asta-i acum! exclamă Noel. De ce trebuie să fie veșnic vina ta? Câteodată poate că este, dar nu întotdeauna. Adevărul este că Paul e gelos pe capacitatea ta creatoare. Dacă el e incapabil să creeze, asta înseamnă că nici tu n-ai voie.

– Ce prostie! răspunse Dora. N-am nici un fel de capacități creatoare. În schimb Paul are din plin. Vrei să-mi ții paharul și să-mi dai săpunul?

– Hai să nu discutăm despre Paul, spuse Noel. Cât despre toți indivizii ăia credincioși, să nu-i lași să-ți creeze un sentiment de vinovăție. Oamenilor de felul ăsta le place să trăiască având conștiința păcatului, într-o atmosferă de emoție și autoînjosire. Pentru ei, tu ești o pradă minunată. Nevasta pocăită și alte chestii de-astea. Să nu cedezi în fața lor. Să nu uiți nici o clipă, iubito, că tot ce cred ei nu-i adevărat.

– Vezi că bei din paharul meu! spuse Dora. Nici eu nu cred că-i adevărat. Dar au totuși ceva bun în ei.

– S-ar putea să fie oameni de treabă, replică Noel, dar sunt complet derutați. Până la urmă, din convingeri false nu poate ieși nimic bun. Nu există Dumnezeu și nici judecata de apoi, există doar judecata fiecăruia pentru propriile sale fapte, iar asta este o problemă intimă. Firește că uneori trebuie să intervenim pentru a opri oamenii să facă lucruri care nu ne plac. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu te mai ocupa de ce gândesc ei. Nu pot să sufăr porcii înfumurați care n-au altă treabă decât să-i judece pe alții și să-i facă să simtă că nu sunt buni de nimic. Dacă ei vor să-și pună țărână-n cap și să se simtă nedemni, n-au decât! Dar când se bagă în viața altora, trebuie să luptăm împotriva lor!

– Ce pătimaș ești! spuse Dora. Dă-mi prosopul

– Da, sunt puțin pornit. Vezi să nu răcești, iubito! Am să-ți mai aduc de băut și am să-ți pun ultimul meu disc. Pur și simplu nu mă împac cu ideea că oamenii ăștia te fac să te simți ca ultimul păcătos când, de fapt, nici măcar nu e numai vina ta. Iar la gândul că Paul joacă rolul soțului virtuos și nedreptățit îmi vine să vomit. Mă întreb dacă merită dat ceva la ziar despre locul ăla. Se poate scoate un articol bun dintr-o asemenea comunitate măruntă. Ce-ar fi să vin să-mi arunc o privire pe-acolo?

– Nu, nici să nu te gândești! răspunse Dora șocată. Doamne ferește! În curând o să aducă un clopot nou, unul mare care o să fie pus în turn, și cred că atunci se va da un comunicat de presă. Dar, în rest, nu se întâmplă nimic și i-ar deranja foarte tare dacă ar veni cineva și ar scrie despre ei. Chiar sunt niște oameni drăguți, Noel.

– Mă rog, dacă spui tu, spuse Noel. Ia ascultă asta, îngerașule!

Pe când se îmbrăca, Dora auzi pulsația egală a tobelor. Apoi, printre bătăile ritmice își făcură loc sunetele ascuțite și neașteptate de trompetă și clarinet. Ritmul, mai insistent ca oricând, se pierdea în șuvoiul auriu de sunete tot mai melancolice. Muzica se înălța, irezistibilă și tumultuoasă. Dora ieși nerăbdătoare din baie și se apropie de Noel, care deja se mișca prin cameră ca o panteră. Începură să danseze mai întâi foarte încet, solemn, privindu-se în ochi. Mâna, capul, șoldul, mișcându-se ușor, trădau sincronia cu ritmul. Apoi începură să se miște mai repede, trasând cu picioarele pe covor un model complicat, iar Noel, tot ținând ritmul, împinse scaunele și mesele din mijlocul camerei. Apoi întinse mâna spre Dora, o trase spre el, o împinse, o întoarse, o răsuci până ce ea deveni un caleidoscop de fuste înfoiate, picioare încordate și păr blond auriu, răvășit peste față.

Când discul se sfârși, căzură amândoi la pământ istoviți și izbucniră într-un râs triumfător, după solemnitatea ca de ritual a dansului. Apoi, când râsul se domoli,

se priviră așa cum ședeau pe podea, încă înlănțuiți și ținându-se de mână.

– Luptă! rosti Noel. Nu uita asta! Luptă! Iar acum, făptură preaiubită, trebuie să te părăsesc ca să aduc singurul lucru care ne lipsește: o sticlă de vin. Mă întorc într-o clipă. Știi că magazinul de băuturi e după colț. Hai să-ți mai pun puțin. Între timp poți să te distrezi scoțând ce-i prin frigider.

O sărută pe Dora și porni în jos pe scări cântând. După plecarea lui, ea rămase așezată pe covor, sorbindu-și băutura și bucurându-se de senzația de bine fizic pe care i-o dăduse dansul. Apoi se ridică, se duse la bucătărie și deschise frigiderul. Se anunța o masă minunată. Scoase mai multe varietăți de salam și brânză, măsline umplute, pateu, castraveți murați, un mănunchi de banane, o bucată mare de carne de vită. Dora, căreia îi plăcea o masă compusă dintr-o serie de mici tratații, privi scena cu satisfacție. Puse totul pe masă, aduse și usturoi, piper, ulei și oțet, muștar franțuzesc, sare marină și toate elementele pe care știa că Noel le folosește la gătit. La mesele lui simple și gustoase el era întotdeauna bucătarul șef, iar ea ucenicul plin de admirație. Era teribil de bine dispusă.

Telefonul începu să sune în sufragerie. Neatentă, Dora se duse și ridică receptorul. Își umpluse gura cu un pumn de biscuiți de cocktail și nu reuși să articuleze nici un cuvânt, așa că persoana de la capătul celălalt vorbi prima.

– Alo! Brompton 8379? întrebă glasul lui Paul.

Dora înțepeni. Înghiți biscuiții și luă telefonul de la ureche, uitându-se la el ca la un mic animal sălbatic. Urmă o tăcere.

Apoi Paul rosti:

– Alo! Aș putea vorbi cu domnul Spens?

Dora de-abia îl auzea. Puse din nou receptorul la ureche cu mare grijă.

– Sunt Paul Greenfield. Soția mea e acolo?

Dora cunoștea acest ton al lui Paul, rigid, tremurând de mânie și de încordare. Abia îndrăznea să sufle, de teamă să nu i se audă respirația. Paul parcă știa că ea este la celălalt capăt al firului. Nu se putea hotărî să pună receptorul jos. Dacă stătea liniștită, poate Paul o să creadă că nu se face legătura.

Apoi Paul spuse:

– Dora.

Auzindu-și numele, Dora închise ochii, iar fața i se crispă de durere. Dar rămase neclintită, abia respirând.

– Dora, zise Paul din nou. Dora, tu ești?

Deodată, în tăcerea care urmă, se auzi alt sunet pe fir. Pentru o clipă Dora nu-și dădu seama ce este, apoi recunoscu cântecul unei mierle. Doar câteva triluri și

atât. Cabina telefonică de la Imber era la parter, pe culoarul de lângă sala de mese. Mierla era probabil afară pe terasă. Ciripi din nou, iar trilul ei răsună clar și ireal de îndepărtat în tăcerea ce urmă cuvintelor lui Paul. Dora lăsă receptorul jos, pe masă, cu zgomot. Se duse la bucătărie, se uită cu mirare la toată mâncarea strânsă pe masă, la ușa frigiderului lăsată întredeschisă, la băutura rămasă neterminată. Se întoarse și puse receptorul în furcă.

Intră iar în bucătărie. Bucata de carne începuse să se dezghețe, iar apa sângerie păta hârtia de ambalaj lipită acum de ea. Usturoiul, măslinele, uleiul – toate îi păreau acum Dorei piesele unei strategii de seducție. Avea senzația că și aici este manipulată. Îi reveni senzația de ireal; în fond, nici nu se țineau întruniri, nu se făceau activități. Rămase locului o vreme, amărâtă și nehotărâtă. Nu-și mai dorea să rămână și să ia masa cu Noel. Voia să fugă cât mai departe de telefon. Își luă haina și geanta, mâzgăli câteva cuvinte pentru Noel și porni în jos pe scări. Știa că Noel n-o să se supere. Asta era trăsătura lui minunată, care îl făcea să fie atât de diferit de Paul: niciodată nu-și făcea probleme din lucrurile mici, cum ar fi când cineva se invită la prânz la tine și pe urmă se hotărăște brusc să plece.

Ajunse la colțul străzii și făcu semn unui taxi. Când taxiul întorcea ca să o ia, îl văzu pe Noel alergând spre ea cu sticla în mână. Ajunse lângă ea exact când taxiul opri.

– Acum ce-ai mai pățit? întrebă Noel.

– A sunat Paul, răspunse Dora.

– Dumnezeule! exclamă Noel. Și ce i-ai spus?

– N-am spus nimic. Am lăsat receptorul jos.

– Vine încoace?

– Nu, a sunat de-acolo. Am auzit un ciripit de pasăre. Iar eu n-am vorbit, așa că nu știe.

– Și cu prânzul cum rămâne? întrebă Noel.

– Nu mai am nici un chef, zise Dora. Te rog să mă ierți.

– Credeam că ești o luptătoare, spuse Noel.

– Nu pot să lupt, răspunse Dora. Și, oricum, n-am reușit niciodată să fac diferența dintre bine și rău. Dar nu contează. Îmi pare rău că plec așa, în goană. Mi-a plăcut grozav dansul.

– Și mie, zise Noel. Bine, hai, ia-o din loc. Dar să nu uiți: ce cred oamenii ăștia nu este adevărat.

– Bine, spuse Dora.

Se întoarse spre șofer și-i dădu prima adresă care-i veni în minte: la National Gallery.

În urma taxiului, Noel strigă:

– Nu uita! Dumnezeu nu există!

Dora nu-și propusese în mod special să viziteze National Gallery, dar, când ajunse acolo, intră. Era un loc la fel de bun ca oricare altul pentru a lua o hotărâre. Nu mai avea chef nici să mănânce. Se întrebă dacă să mai încerce o dată să o caute pe Sally; dar nu-și mai dorea să o vadă. Urcă scările și porni prin atmosfera de primăvară veșnică din sălile cu aer condiționat ale muzeului.

Dora fusese la National Gallery de sute de ori și cunoștea tablourile ca pe propriile buzunare. Acum, trecând printre ele ca printr-o pădurice bine cunoscută, simți că o cuprinde o stare de liniște. Se plimbă puțin privind cu compasiune spre bieții vizitatori care – înarmați cu ghiduri – priveau capodoperele pe furiș, cu neliniște. Dora nu le privea astfel. Le privea așa cum privești un obiect măreț pe care-l cunoști foarte bine, direct, cu acea demnitate pe care ți-o conferă obiectul însuși. Simțea că tablourile îi aparțin și-și spuse cu amărăciune că poate sunt singurele lucruri care sunt ale ei. Alinată oarecum de locul primitor și de obiectele din jur, își purtă pașii de la un altar la altul, pe unde se mai închinase și altă dată: prin sălile mari și luminate, cu pictori italieni, prin zone mai întinse și cu o atmosferă mai sudică decât nudul însuși: îngerii lui Botticelli, strălucitori ca păsările, fericiți ca zeii, cârlionțați ca niște cârcei de viță; gloria carnală înfățișată de Susanna Fourment, tragismul ilustrat de Margarethe Trip, lumea solemnă a lui Piero della Francesca prin culorile sale de început de zi, lumea închisă și aurită a lui Crivelli. În cele din urmă, se opri în fața tabloului lui Gainsborough înfățișându-le pe cele două fiice ale sale. Copiii ies dintr-o pădure ținându-se de mână: veșmintele le strălucesc, au ochi negri și serioși, capetele ca doi muguri rotunzi, iar fețele palide seamănă și totuși sunt diferite.

Pe Dora o impresionau întotdeauna tablourile. Astăzi o impresionau însă într-un mod diferit. Se minună, cu un soi de recunoștință, că încă se află acolo și inima i se umplu de dragoste pentru picturi, pentru măreția lor, pentru generozitatea lor uimitoare, pentru frumusețea lor. Se gândi că măcar aici exista ceva real, ceva desăvârșit. Oare cine spusese că adevărul și perfecțiunea merg întotdeauna mână în mână? Aici exista ceva ce nu putea fi devorat cu amărăciune de conștiința ei, ceva ce nu-și pierdea valoarea contopindu-se cu imaginația ei. Își spuse că Paul însuși exista acum doar ca ceva la care ea visa, sau ca o amenințare exterioară neclară, pe care n-o înțelegea și n-o vedea niciodată. Tablourile însă erau o

certitudine în afara ei, care-i vorbea blând și totuși autoritar, ceva superior și bun care anihila solipsismul ce-i dominase starea de spirit mai devreme ca o transă. Când lumea îi păruse o imagine subiectivă, ea îi păruse totodată lipsită de valoare și de sens. Dar acum exista totuși altceva în această lume.

Asemenea gânduri, nu prea clar formulate, îi treceau Dorei prin minte. Niciodată nu percepuse tablourile în felul acesta; și nici acum nu trase vreo învățătură clară. Simți totuși că a trăit o relevație. Se uită la pânza lui Gainsborough și o cuprinse dorința să îngenuncheze înaintea ei, să o cuprindă în brațe și să plângă.

Dora privi neliniștită în jur, întrebându-se dacă observase cineva starea ei. Deși nu se întinsese practic pe podea, probabil că extazul i se citise pe chip, iar lacrimile stăteau gata să-i curgă. Constată că este singură în încăpere și zâmbi, regăsindu-și calmul și bucuria dăruită de propria înțelepciune. Se mai uită o dată la tablou, zâmbind încă așa cum zâmbești într-un templu, simțindu-se iubită, încurajată, ajutată. Apoi se întoarse și porni spre ieșire.

Acum Dora se grăbea și-i era foame. Se uită la ceas și constată că e ora ceaiului. Își aminti că se întrebase ce să facă; dar acum, fără să se gândească la asta, răspunsul devenise evident. Trebuia să se întoarcă imediat la Imber. Adevărata ei viață, adevăratele ei probleme se aflau la Imber; și, întrucât undeva exista ceva bun, poate că totuși problemele ei se vor rezolva până la urmă. Exista o legătură; simțea, în chip nelămurit și fără să înțeleagă, că nu trebuie să renunțe la această idee: exista o legătură. Își cumpără un sendviș și luă taxiul înapoi spre gara Paddington.

CAPITOLUL 15

Până să ajungă înapoi la Imber, Dorei îi mai pieri din entuziasm. Găsise un tren imediat, dar era personal. Îi era din nou foame. Îi era frică de mânia lui Paul. Încerca să creadă în continuare că i se întâmplase ceva bun; dar deja i se părea că lucrul acela bun nu avea absolut nici o legătură cu necazurile ei de acum. Fusese o bucurie care acum se stinsese. Dora era obosită, nu-și putea aduna gândurile, o cuprinse descurajarea, teama, sila. Taxiul luat de la gară o aduse până aproape de conac; nu-l lăsase să vină chiar până acolo, pentru că nu voia ca vestea întoarcerii ei să stârnească zarvă. Se mai temea că, dacă nu va reuși să dea ochii cu Paul singur, el o să-i facă o scenă în public. Văzu de la distanță luminile conacului care parcă o priveau cu asprime, cu ostilitate.

Trecuse de ora nouă. Înaintând pe ultima porțiune a aleii, pășind cu mare grijă pe pietriș, observă că în hol și în camera de zi era lumină. Fereastra de la camera ei și a lui Paul nu se vedea, fiind situată pe cealaltă fațadă. Conacul se înălța sumbru în fața ei, acoperind stelele; apoi auzi muzică. Se opri. Prin aerul cald și blând al nopții răsunau limpede acorduri de pian. Dora ascultă uimită. Cu siguranță, la Imber nu era nici un pian. Apoi își spuse că era, desigur, un disc, recitalul din muzică de Bach. Era seara destinată concertului, așa că întreaga comunitate era probabil adunată în camera de zi. Se întrebă dacă o fi și Paul acolo. Sprijinindu-se de balustradă ca să poată păși mai ușor, urcă treptele până în balcon.

Trecând prin ușa mare cu geamuri, lumina din hol și din camera de zi cădea pe o bună bucată din palierul de la capătul scărilor. Fiecare lespede se vedea clar. Acum muzica era foarte tare și era limpede că n-ar fi auzit-o nimeni venind. Dora rămase locului câteva clipe, ținându-se în afara cercului de lumină, ascultând muzica. Era Bach, desigur. Dorei nu-i plăcea acel gen de muzică la care nu putea participa cântând și dansând. Paul renunțase să o mai ducă la concerte, întrucât nu reușea să-și țină picioarele nemișcate. Acum ascultă fără nici o plăcere acordurile puternice care-i trezeau emoții, dar nu o bucurau și care cereau cu aroganță să fie admirate. Dora refuza să le admire.

Se furișă, rămânând mereu în întuneric, până ce ajunse într-un punct din care putea privi în încăpere. Era convinsă că va fi ferită de privirile celor din interior, datorită contrastului dintre lumină și întuneric. Constată cu uimire că vede perfect înăuntru și că, schimbându-și poziția, poate studia toată scena. Muzica alcătuia parcă, asemenea unei cascade, o barieră uriașă și i se părea ciudat că atâția

oameni sunt așa de aproape de ea. Totuși erau niște ființe aflate sub puterea unei vrăji; simțea că-i poate studia exact așa cum își studiază un magician victimele.

Întreaga comunitate era adunată într-un semicerc, pe scaunele incomode, cu brațe din lemn, cu excepția doamnei Mark care ședea pe podea, cu picioarele încrucișate, cu marginea fustei vârâtă sub călcâie. Se sprijinea cu spatele de piciorul scaunului pe care stătea soțul ei. Mark Strafford, încremenit în gestul de a-și mângâia barba, întors spre colțul în care se afla gramofonul, părea un actor ce juca rolul lui Moise al lui Michelangelo într-o scenă de mimă. Lângă el ședea Catherine, cu mâinile împreunate, frecându-și ușor palmele una de alta. Avea capul plecat, privirea pierdută și parcă somnoroasă, iar zona dintre genele grele și sprâncenele arcuite se evidenția cu putere. Își trăsese neglijent părul negru după urechi. Dora se întrebă dacă ea chiar ascultă muzica. Toby stătea în mijloc, chiar în dreptul ferestrei, ghemuit grațios pe scaun, cu un picior sub el, cu celălalt trecut peste brațul scaunului și cu mâna atârnându-i în afară. Părea neatent și cam frământat. Lângă el se afla Michael, care-și sprijinise coatele pe genunchi și-și ascunsese fața în palme, iar părul blond pălit îi ieșea printre degete. Alături era James; zâmbetul lui deschis și privirea ațintită în sus arătau că gustă muzica aproape cu impertinență. Paul era într-un colț, rigid, cu acel aer milităros pe care i-l dădea uneori mustața și care nu se potrivea deloc cu restul personalității sale. Părea încordat, concentrat, gata să dea un ordin pe ton repezit.

Dora regretă că Paul ia parte la concert. Dacă ar fi avut un dram de noroc l-ar fi găsit sus, în cameră, singur și trist; și pe bună dreptate, își spuse ea necăjită, de vreme ce nu găsise răspunsul la misterioasa dispariție a soției sale. Dora îl privi un timp, apoi se întoarse la studierea întregului grup. Văzându-i pe toți adunați acolo, se simți exclusă, încrâncenată, iar argumentele lui Noel îi reveniră în minte. Aveau toți un aer de siguranță și automulțumire, de clasă conducătoare elevată; și deodată o cuprinse o dorință nebună de a se face mare și feroce ca o gorilă, de a smulge din țâțâni ușile șubrede și de a înăbuși muzica respingătoare într-un urlet fioros și sălbatic.

Dora privise atât de mult, încât avea senzația că se făcuse nevăzută. Se mișcă puțin, pregătindu-se să se retragă, și în aceeași clipă observă că Toby se uita prin geam drept spre ea. Pentru o clipă nu-și dădu seama dacă a văzut-o sau nu și rămase locului. Apoi o schimbare în expresia feței lui, o anume concentrare a privirii, o ușoară încordare a trupului său îi arătă că a observat-o. Dora aștepta să vadă ce va face Toby. Spre surprinderea ei, nu făcu nimic. Stătu o clipă cu privirea

ațintită asupra ei, apoi își plecă ochii din nou. Dora se retrase încet în întuneric. Nici unul dintre cei din salon nu văzuse nimic.

Rămase în colțul îndepărtat al balconului, necăjită, îngrijorată, neștiind ce să facă. Își spuse că ar trebui să urce în cameră și să-l aștepte pe Paul; dar ideea de a veghea în singurătatea sumbră o înspăimânta atât de tare, încât nu avu puterea să urce scările. Coborî din nou, ajunse pe terasă și o luă încet pe poteca ce ducea la viaduct. Tocmai răsărea luna, dând destulă lumină ca să vadă pe unde merge. La fel ca în prima ei seară la Imber, se zăreau copacii și turnul mănăstirii. Ajunse lângă lacul ce licărea întunecat, neluminat încă direct de razele lunii.

Uitându-se înapoi spre conac, constată speriată că în urma ei vine o siluetă întunecată. Era sigură că este Paul și, cuprinsă de vechea ei teamă de el, găsi întregul peisaj al nopții profund terifiant. Era cât pe ce să o rupă la fugă; dar rămase pe loc, cu mâna la piept, gata parcă să primească un șoc. Silueta se apropie, pășind repede și fără zgomot prin iarba potecii. Când ajunse aproape, Dora constată că este Toby.

– Bună, Toby, spuse Dora răsuflând ușurată. Ai plecat de la concert.

– Da, spuse Toby, părând că respiră greu. Am ieșit înainte de ultima parte.

– Îți place genul ăsta de muzică? întrebă Dora.

– Nu cine știe ce, răspunse Toby. Oricum aveam de gând să ies. Și atunci te-am văzut pe fereastră.

– Le-ai spus că m-am întors? întrebă Dora.

– Nu, m-am gândit că e mai bine să nu vorbesc în timpul concertului. Așa că am ieșit pe furiș. O să mai aibă de lucru cam încă trei sferturi de oră, adăugă el.

– Ce bine! spuse Dora. E o seară frumoasă.

– Hai să ne plimbăm puțin, zise Toby.

Părea bucuros că o vede. Slavă Domnului că se găsea totuși cineva care să se bucure de asta. Porniră de-a lungul lacului, pe poteca opusă zidului mănăstirii. Luna, aflată deja sus pe cer, așternea un evantai auriu pe suprafața lacului. Dora se uită la Toby și constată că o privește. Dora se bucura că este împreună cu el. Simțea că există între ei o complicitate naturală, care o convingea de tăria și integritatea tinereții ei. Lângă ea se afla o persoană ce nu voia nici să o îngrădească, nici să o judece. În schimb, ceilalți, se gândi ea cu tristețe – Paul într-un fel, iar comunitatea în alt fel –, voiau să o facă să joace rolul dorit de ei. Acum câteva ceasuri se simțise liberă și revenise la Imber din proprie inițiativă, făcând un gest adevărat. Dar *ei* vor vedea în asta hotărârea impusă și vinovată a unui prizonier evadat. Gândindu-se la inevitabilitatea superiorității *lor* asupra ei – pe

care nu o înțelegea aproape deloc – și la perspectiva irealizabilă de a ajunge pe picior de egalitate cu ei, Dora începu să regrete că se întorsese.

Merseră mai departe, schimbând cuvinte puține, până ce poteca intră în pădure. Bolta întunecată de frunziș îi ascundea, iar strălucirea lunii reflectată în apa argintată îi lumina din când în când. Toby merse sigur mai departe, iar Dora veni după el, simțind că în compania lui tăcerea nu o apasă. Se hotărâse să lase să treacă cele trei sferturi de oră cât ei „o să mai aibă de lucru" – după spusele lui Toby – și încă puțin, până ce se vor împrăștia toți pe la odăile lor; atunci putea fi sigură că-l va găsi pe Paul singur.

– Uite c-am ajuns! spuse Toby.

– Unde? întrebă Dora și se apropie de el.

Aici copacii nu veneau chiar până la marginea apei, iar în lumina lunii se vedea clar o zonă acoperită de iarbă și o rampă de piatră coborând spre lac.

– La un loc pe care-l știu eu, zise Toby. Am înotat aici de vreo două ori. Nimeni nu vine aici în afară de mine.

– E frumos, spuse Dora.

Se așeză pe pietre în vârful rampei. Lacul părea complet liniștit și totuși scotea un fel de sunete lichide care se auzeau în liniștea care urmă. Zidul mănăstirii și meterezele sale din copaci se vedeau pe partea cealaltă, la o oarecare distanță spre stânga. Dar chiar în față era numai pădurea întunecată, continuarea dincolo de lac a pădurii din spatele lor. Dorei i se păru că cercul luminos la marginea căruia ședea este viu, încordat. O bufniță strigă. Ea privi în sus spre Toby. Îi părea bine că nu este aici singură.

Toby stătea în picioare, foarte aproape de ea, în vârful rampei și privea în jos spre ea. Dora uită ce voia să spună. Întunericul, liniștea, apropierea lor o făcu deodată fizic conștientă de prezența lui Toby. Simți un flux de forță între trupul ei și al lui. Se întrebă dacă în clipa asta îl simte și el. Își aminti cum îl văzuse gol și zâmbi. Luna îi trădă zâmbetul, iar Toby îi răspunse cu un zâmbet.

– Spune-mi ceva, Toby, zise Dora.

Puțin mirat, el coborî rampa și se lăsă jos lângă ea. Apa mirosea a iarbă.

– Ce? întrebă el.

– Ei, nimic special, zise Dora. Spune-mi ceva, orice.

Toby se așeză pe pietre. După un timp spuse:

– Am să-ți spun ceva tare ciudat.

– Hai, zi, îl îndemnă Dora.

– Acolo jos, în apă, este un clopot uriaș.

– Ce-ai spus? întrebă Dora.

Se ridică pe jumătate, uluită, aproape incapabilă să priceapă.

– Așa e, spuse Toby, încântat de efectul obținut. Nu-i așa că-i ciudat? L-am descoperit când înotam pe sub apă. Mai întâi n-am fost sigur, dar am mai venit o dată. Sunt sigur că-i un clopot.

– L-ai văzut? Ai pus mâna pe el?

– Am pus mâna pe el. L-am pipăit cu mare atenție. E numai pe jumătate cufundat în mâl. E prea întuneric și nu se vede.

– Are pe el niște incrustații? întrebă Dora.

– Incrustații? repetă Toby. Știu eu, e ceva lucrat pe dinafară, parcă e ciobit. Dar poate fi orice. De ce întrebi?

– Dumnezeule mare! exclamă Dora.

Se ridică în picioare. Duse mâna la gură. Se ridică și Toby. Era de-a dreptul îngrijorat.

– Ce e? Ce s-a întâmplat?

– Ai mai spus cuiva? întrebă Dora.

– Nu. Nu știu de ce, dar m-am gândit să nu spun nimănui până ce n-am să mă duc încă o dată să-l văd.

– Bine, uite ce facem, dar nu spune nimănui, zise Dora. Să fie secretul nostru, vrei?

Dora, care nu avea nici o îndoială cu privire la povestea lui Toby sau la identitatea obiectului, fu cuprinsă de euforia celui căruia i s-a încredințat o mare putere, pe care încă nu știe cum să o folosească. Ținea cu dinții de descoperirea ei așa cum ar ține un tânăr arab de un sul de papirus. Nu știa încă ce este, dar era hotărâtă să o vândă scump.

– Foarte bine, n-am să suflu o vorbă, spuse Toby satisfăcut. Bănuiesc că e ceva foarte vechi, nu-i așa? Nu-mi dau seama de ce n-am fost mai impresionat de el. La început n-am fost sigur și apoi... mă rog, m-am luat cu o mulțime de alte lucruri în ultimul timp. S-ar putea să greșesc, cine știe. Dar văd că tu ești grozav de tulburată.

– Sunt sigură că nu greșești, zise Dora.

Apoi îi relată legenda pe care o auzise de la Paul și care-i aprinsese într-atât imaginația, despre călugărița păcătoasă și despre blestemul episcopului.

La sfârșitul poveștii, Toby era la fel de mișcat ca și ea.

– Dar așa ceva nu poate fi adevărat, spuse el.

– Sigur că nu, spuse Dora, dar Paul spune că în general există un sâmbure de adevăr în istoriile astea vechi. Probabil că clopotul a ajuns cumva în lac și e încă acolo – și arătă spre suprafața netedă a apei. Dacă este clopotul medieval, este un obiect foarte prețios pentru artă, istorie și altele. Oare am putea să-l scoatem?

– Noi doi? întrebă Toby uimit. Ar fi imposibil! E un obiect uriaș, trebuie să fie grozav de greu. Și mai e și cufundat în mâl.

– Ai spus că e cufundat doar pe jumătate, zise Dora. Tu ești inginer. N-am putea să-l scoatem cu un scripete sau ceva de felul ăsta?

– Am putea improviza un scripete, spuse Toby, dar nu avem sursă de energie. Poate dacă am folosi tractorul. Dar ce vrei să faci?

– Nu știu încă, răspunse Dora.

Își cuprinsese fața în palme și ochii îi străluceau.

– Aș vrea să-i uimesc pe toți. Să fac o minune. James spunea că vremea minunilor nu a apus.

Toby o privi neîncrezător.

– Dacă e așa de important, oare n-ar trebui să le spunem și celorlalți?

– O să afle ei destul de repede, răspunse Dora. Și nu facem nimic rău. Dar ar fi o surpriză grozavă. Ce-ar fi... ah... știu și eu... mă gândeam... ce-ar fi să punem clopotul cel vechi în locul celui nou când va sosi, săptămâna viitoare? Clopotul o să fie acoperit, iar vălul va fi dat jos la poarta mănăstirii. Închipuie-ți ce senzație ar face descoperirea clopotului medieval! Ah, ar fi extraordinar, ar fi un adevărat miracol, de genul celor care fac oamenii să pornească în pelerinaj!

– Dar n-ar fi decât un vicleșug, zise Toby. Și apoi, clopotul s-ar putea să fie spart, distrus. Și, oricum, e prea greu.

– Nimic nu e prea greu, răspunse Dora. Simt că asta este misiunea noastră. Tare mi-ar plăcea să-i zgâlțâi pe toți un pic. Ce surpriză uriașă ar fi... și ce bucurie să recapete clopotul, ar veni ca un dar neașteptat. Ce părere ai?

– Oare n-ar fi o treabă... cam de prost gust? întrebă Toby.

– Când o treabă este destul de miraculoasă și de minunată, nu poate fi de prost gust, răspunse Dora. În cele din urmă o să-i învioreze pe toți. Pe mine în orice caz o să mă învioreze. Ce zici, te prinzi?

Toby începu să râdă.

– E o idee cât se poate de năstrușnică. Dar sunt sigur că n-o să izbutim.

– Cu un inginer alături, pot face orice, zise Dora.

Și, stând acolo în lumina lunii, privind lacul liniștit, simțea într-adevăr că doar prin forța voinței ei ar putea face marele clopot să se ridice din apă. În fond, va

lupta în felul ei propriu. În această comunitate sfântă, va juca rolul vrăjitoarei.

CAPITOLUL 16

– Principala condiție pentru o viață bună, spuse Michael, este să ai o idee clară despre propriile tale capacități. Trebuie să te cunoști destul de bine ca să știi care este pasul următor. Trebuie să analizezi atent felul în care îți folosești potențialul.

Era duminică și era rândul lui Michael să vorbească. Deși în momentul acela îi era grozav de neplăcut să țină predici, făcu un efort uriaș pentru a-și îndeplini misiunea, gândind că este mai bine să-și mențină, pe cât posibil, viața în tiparul obișnuit. Vorbea cursiv, căci meditase dinainte la ce voia să spună, iar acum rostea totul fără ezitare și fără să-și consulte notițele. Considera că în clipa de față rolul lui este de un ridicol nesfârșit, dar își găsea cuvintele cu ușurință. Se afla pe podium și privea spre mica sa congregație. Era o scenă obișnuită. Părintele Bob stătea, ca de obicei, în primul rând, cu mâinile împreunate, cu ochii bulbucați ațintiți asupra lui Michael, urmărindu-l cu mare atenție. Mark Strafford, cu ochii întorși incert spre tavan, ședea în rândul al doilea împreună cu soția sa și cu Catherine. Peter Topglass era în rândul al treilea și-și ștergea de zor ochelarii cu o batistă de mătase. Din când în când îi studia, apoi, nemulțumit, continua să-i șteargă. Întotdeauna era agitat când vorbea Michael. Alături de el ședea Patchway, care participa când vorbea Michael și care-și scosese pălăria dând astfel la iveală o chelie care – deși rareori descoperită – era totuși bronzată. Paul și Dora nu erau de față, plecaseră la plimbare, nervoși și în mod evident puși pe ceartă. Toby era în spate, ședea cu capul în mâini, atât de mult aplecat în față, încât Michael îi vedea părul zbârlit de pe ceafă.

Acum, când era deja prea târziu ca să-i mai fie de vreun folos, Michael ajunsese la concluzia că făcuse o greșeală când stătuse de vorbă cu Toby. Întâlnirea, strângerea de mână fuseseră atât de intense, dar și atât de plăcute, cum nu crezuse că vor fi – și nici nu-și pusese această problemă dinainte – și care acum făceau, împreună cu episodul anterior, un tot ce avea greutatea și importanța unei istorii. Existase o anume desfășurare, iar acum exista o stare de așteptare. Michael știa că ar fi trebuit să poarte altfel discuția cu Toby, dar și că, fiind cel care era, n-ar fi putut proceda altfel: așa stând lucrurile, ar fi trebuit să-i scrie lui Toby o scrisoare sau, și mai bine, să nu facă absolut nimic și să-l lase pe băiat să-l judece cât o vrea de aspru. Abia acum înțelegea ce mare nevoie avusese de acea discuție pentru a ameliora oarecum imaginea lui Toby, despre el, atât de zdruncinată de ceea ce se întâmplase.

Problema era – iar acum Michael înțelegea acest lucru – că el făcuse un gest pe care ar fi trebuit să-l facă un om mai bun; și totuși, printr-un ciudat paradox, un om mai bun n-ar fi ajuns în acea situație care să reclame un astfel de gest. Ar fi putut conduce discuția cu Toby într-o manieră detașată, care să închidă definitiv problema; numai că Michael nu putuse face asta. Își aminti de rugăciunile făcute, de faptul că luase totul ca pe un test. E adevărat că o persoană cu o credință profundă ar fi putut acționa cu îndrăzneală și fără teama de pedeapsă – dar Michael nu era o astfel de persoană. El nu reușise să-și aprecieze corect resursele, propriul nivel spiritual: și, pornind de la această ultimă constatare, își construise – cu o oarecare amărăciune – textul predicii. Omul trebuie să împlinească acea faptă mai modestă pe care o poate împlini, nu să năzuiască spre aceea mai elevată, în care dă greș.

Era conștient și de primejdia de a supraevalua importanța a ceea ce se întâmpla. Tânjea după o evaluare de bun-simț, care să-i înfățișeze propriile fapte ca deplorabile, dar cel puțin încheiate fără urmări dezastruoase. Simțea, cu spaimă, că i-ar face bine prezența unui confident, fie el și unul dur sau chiar cinic, care – văzând faptele într-o lumină mai normală și mai puțin dramatică – să diminueze efectul lor asupra lui. Dar un asemenea confident nu exista, iar el rămânea veșnic și dureros conștient de una dintre consecințele gestului său. Liniștea sufletească a lui Toby fusese complet distrusă. Făcuse din tânărul vesel, deschis și harnic un om neliniștit, ascuns și nesigur. Schimbarea de comportament a lui Toby i se părea lui Michael atât de evidentă, încât era uimit că ceilalți parcă nici n-o observă.

Și liniștea lui sufletească fusese complet distrusă. Îl măcina o agitație nesănătoasă. Muncea întruna dar muncea prost. Constată că se trezește în fiecare dimineață cu o stare de așteptare și de curiozitate. Nu putea să nu-l studieze neîntrerupt pe Toby. La rândul său, Toby îl evita pe Michael, fiind în același timp pe deplin conștient de prezența lui. În general, Michael intuia că se produsese o schimbare pe care mai apoi o descifră și în comportamentul băiatului. Când vorbise cu Toby pe aleea cu păsări, știuse că emoția sa a avut ecou: amintirea acestuia îl mișca încă. Și-l cuprindea un fel de febră acum, când își dădea seama că sentimentele lui Toby scad în intensitate și că el își înăsprește sufletul cu bună știință și-și privește cu silă momentul de afecțiune. Michael tânjea să mai stea de vorbă cu băiatul, să-l mai întrebe, să-i mai explice o dată; și spera întruna că, mai curând sau mai târziu, acesta va simți nevoia unui *tête-à-tête.* Nădăjduia că va izbuti să separe din acest haos acea fărâmă de bine pierdută în el, fărâma de bunăvoință inofensivă a lui față de Toby, a lui Toby față de el. Dar știa, chiar foarte

bine, că acest lucru este imposibil. Era aproape sigur că el și Toby nu vor fi nicicând prieteni pe acest pământ – iar înăsprirea sufletului era probabil calea cea mai bună. Se ruga mereu pentru Toby, dar constată că rugăciunile lui deviază în halucinații. Era chinuit de dorințe fizice nelămurite și de amintirea trupului cald sprijinit de el în mașină; iar visurile îi erau bântuite de o figură enigmatică și imprecisă care era când Toby, când Nick.

Când își lăsa mintea să stăruie asupra unui aspect – faptul că Nick și Toby erau împreună în Adăpost –, neliniștea lui Michael sporea. Se întorcea iar și iar, zadarnic, la întrebarea dacă Nick l-ar fi putut vedea îmbrățișându-l pe Toby. De fiecare dată își spunea că era imposibil, dar apoi se trezea punându-și aceeași întrebare. Această problemă era învăluită într-un asemenea nor de amărăciune, încât nici nu-și dădea bine seama ce regretă, de fapt: răul produs asupra propriei reputații, cel produs asupra lui Nick, sau ceva mult mai primitiv – pierderea afecțiunii lui Nick pe care, de fapt, nu avea nici un motiv să creadă că încă o mai are și nici un motiv să-și dorească să o aibă.

Singurul rezultat al acestor frământări era că-i venea și mai greu să facă ceva în privința lui Nick; era totuși hotărât să discute cu sora lui. Când imaginația lui, cu blestemata ei putere de vizualizare, născocea posibile scene petrecute în Adăpost, îl cuprindea o dublă gelozie care-l împiedica să-și revizuiască planul – atât de dezirabil din mai multe puncte de vedere – de a-l muta pe Nick, sau pe Toby, sau pe amândoi la conac. Își spunea că motivele lui vor fi evidente, cel puțin în zonele care-l interesau acum prioritar, și nu se putea hotărî să acționeze din asemenea motive, deși erau susținute și de alte argumente valabile. Singura sa consolare era că Toby va pleca de la Imber în câteva săptămâni, iar Nick va pleca și el după ce Catherine va intra în mănăstire. Era doar o chestiune de rezistență. După aceea, cu ajutorul lui Dumnezeu, avea să-și pună ordine în gânduri și să se întoarcă la planurile și îndatoririle lui, pe care era hotărât să nu și le modifice pentru acest interludiu de coșmar.

Michael își continua predica.

– Fapta bună ne mântuiește, spuse el. Oare să ne mai îndoim că Dumnezeu ne cere să ne cunoaștem? Aduceți-vă aminte de parabola talanților. În fiecare dintre noi sălășluiesc daruri diferite, înclinații diferite, iar multe din ele se pot folosi și spre bine, și spre rău. Trebuie să ne străduim să ne cunoaștem capacitatea și să folosim energia pe care o avem spre împlinirea voinței lui Dumnezeu. Ca ființe spirituale, ne deosebim profund unii de alții atât prin imperfecțiunile noastre, cât și prin capacitatea de a ne corecta. Cât de mult ne deosebim unii de alții n-am

putea afla decât într-un timp îndelungat; și s-ar putea ca unele diferențe nici să nu iasă la iveală. Fiecare dintre noi își are modul său de a-l percepe pe Dumnezeu. Cred că mă veți înțelege când am să vă spun că unii îl găsesc pe Dumnezeu în anumite locuri; alții au, în privința lui Dumnezeu, sentimentul că sunt călăuziți și că au aflat în El tot ce poate fi mai bun, mai real, mai adevărat. Acest sentiment de greutate și realitate se leagă de anumite întâmplări ale vieții, iar pentru fiecare om aceste întâmplări sunt altele. Domnul ne vorbește pe căi diferite. Și de aceea trebuie să fim atenți.

Vă amintiți că săptămâna trecută James v-a vorbit despre inocență. La ceea ce a spus el atât de minunat aș adăuga doar atât: ni se cere să fim nu doar curați ca porumbeii, ci și înțelepți ca șerpii. Pentru a trăi în curățenie, sau pentru a ne întoarce pe calea cea bună după căderea în păcat, avem nevoie de toate puterile noastre, iar, pentru a ne folosi aceste puteri, trebuie să știm unde sălășluiesc ele în noi. De exemplu, nu trebuie să facem o faptă numai pentru că, în mod abstract, ea pare a fi bună, dacă ea merge în realitate atât de evident împotriva percepției noastre asupra realității spirituale încât nu o putem duce la bun sfârșit, adică nu o putem împlini. Fiecare dintre noi percepe numai un anumit tip de realitate și numai într-o anumită măsură, iar din aceasta izvorăște puterea noastră de a trăi ca ființe spirituale: și, folosind și bucurându-ne de ceea ce știm, putem spera să aflăm mai multe. Cunoașterea de sine ne va ajuta să evităm situațiile cu potențial de tentație mai degrabă decât să sperăm că vom avea tăria de a le depăși. Nu trebuie să ne asumăm fapte ce aparțin unora cu o viziune spirituală mai înaltă sau măcar diferită de a noastră. Dintr-o asemenea încercare nu poate ieși decât nenorocire și vom constata că ceea ce am împlinit nu va mai fi în final fapta măreață pe care am plănuit-o, ci altceva.

Aș folosi aici, din nou după modelul lui James, imaginea clopotului. Clopotul este supus forței gravitației. Mișcarea care-l coboară trebuie să-l și ridice. Așa trebuie să înțelegem și noi mecanismul energiei noastre spirituale și să aflăm, pentru noi înșine, care sunt punctele noastre tari. Asta vreau să spun când afirm că fapta bună ne salvează. Trebuie să lucrăm dinăuntru spre afară, prin puterea noastră și, descoperind și folosind tocmai această energie, să dobândim mai mult. Aceasta este înțelepciunea șarpelui. Aceasta este lupta, plăcută desigur lui Dumnezeu, de a deveni oamenii care suntem, pe deplin și în profunzime. Explorând și sfințind fiecare părticică din ființa noastră, să aducem la viață acea făptură unică și desăvârșită pe care Dumnezeu ne-a încredințat-o când ne-a creat.

În tăcerea alarmantă care se lăsă după aceste cuvinte, Michael se întoarse la locul său, cu ochii strălucind, ca un somnambul. Se lăsă în genunchi odată cu ceilalți și-și spuse rugăciunea pentru pacea sufletului, singura pe care o putea face în asemenea momente. Urmări atent rugăciunea părintelui Bob Joyce; iar când slujba se termină, ieși repede din salonul lung și se refugie pentru moment în biroul său. Se întrebă în ce măsură se observase faptul că spusese exact opusul celor susținute de James săptămâna trecută. Aceasta îl făcu să-și dea seama de cât de puțin reflectase – în tulburarea ultimelor zile – asupra unui lucru simplu: încălcarea unei reguli. Își aminti cuvintele lui James: desfrâul nu este deplorabil, ci interzis. Michael știa că ceea ce îl preocupă pe el este de ce și în ce măsură lucrul acesta este deplorabil. De fapt, el nu credea că este doar o faptă interzisă. Dumnezeu crease bărbatul și femeia cu aceste trăsături pe care le plantase atât de adânc încât ele erau, în multe cazuri, însăși esența personalității lor. Dacă vreodată într-o altă societate, poate mai bună, relațiile homosexuale ar putea fi moral acceptabile, Michael simțea că aceasta nu era problema lui. Era aproape convins că, în orice lume ar trăi, ar aprecia un astfel de comportament ca fiind greșit. Dar aceasta nu însemna că el poate, asemenea lui James, să expedieze problema cu totul. Era complicat. El unul știa că Dumnezeu l-a făcut așa și nu credea că a făcut din el un monstru.

Era complicat; era interesant: și tocmai aici era buba. În această problemă, ca și în multe altele, el era întotdeauna angrenat în împlinirea a ceea ce James numea fapta aproape perfectă: fapta care presupune explorarea propriei personalități și cântărirea consecințelor, mai degrabă decât urmarea cu strictețe a regulilor. Iar predica sa din acea zi fusese, într-adevăr, o laudă adusă faptei aproape perfecte. Dar aici primejdia era exact aceea pe care o subliniase James și anume că, dacă te abați de la simpla înțelegere a anumitor principii clare, te poți lăsa furat de înflăcărarea unei drame spirituale de dragul dramei însăși.

Michael se uită la ceas. Își aminti acum că, după ce făcuse un efort ca să ia această hotărâre, stabilise să o întâlnească pe Catherine. Era deja timpul să meargă să o caute. Știa că trebuie să încerce să-i vorbească despre Nick, în sensul de a-l convinge să ia parte mai mult la viața comunității. Nu-și dorea deloc să abordeze acest subiect, nici să o întâlnească pe Catherine, dar cel puțin era un lucru simplu și normal. Constată că speră să audă de la Catherine că Nick ar trebui mutat din Adăpost. Coborî scările, se uită în hol și-și aruncă o privire în camera de zi.

Catherine nu era acolo; nu era nici pe balcon, nici pe terasă. Mark Strafford stătea la soare pe trepte.

– Ai văzut-o pe Catherine? întrebă Michael.

– E la grajduri cu minunatul ei geamăn, răspunse Mark. Fratele Nick a catadicsit în sfârșit să repare camionul. *Deo gratias.*

Lui Michael nu-i plăcu asta. Îl tentă o clipă să amâne discuția, dar hotărî imediat să nu o facă. Poate Catherine îl aștepta ca să o elibereze oarecum de Nick; și, cum se hotărâse în sfârșit, și cu destulă dificultate, să-i vorbească despre fratele ei, făcea mai bine să nu mai amâne acest lucru. Oricum, se va simți ușurat după ce va trece prin această discuție, pentru că va simți – fapt nu lipsit de importanță – că, într-o măsură penibil de mică, a făcut ceva pentru Nick. O porni spre grajduri.

Porțile cele mari ce dădeau spre alee erau închise. Michael observă, nu pentru prima oară și nu fără amărăciune, că trebuiau vopsite și că unul dintre stâlpii laterali putrezise. Intră pe portița mică, tăiată în zid. Pavilionul cu grajduri, o mică operă de artă a lui William Kent, era alcătuit din trei corpuri de boxe pentru cai, deasupra cărora se afla încă un etaj cu ferestre circulare și dreptunghiulare intercalate, plasate sub o cornișă. Parcă era o clădire de locuit ce înconjura o piațetă. Față în față cu poarta, deasupra acoperișului din dale, se înălța un turn cu ceas. Ceasul nu mai mergea. În dreapta, o parte din clădire fusese distrusă de foc, iar bunicul lui Michael pusese niște tablă ondulată, care încă astupa câteva găuri mari de la etajul de jos. Curtea pavilionului era vizibil înclinată spre lac și era despărțită de aleea principală printr-un zid înalt. Acum, în arșița zilei, aerul era închis, sufocant, încărcat de praf, orbitor în bătaia soarelui. Totul îi amintea lui Michael de o arenă.

Camionul greoi stătea în mijlocul pavilionului, dincolo de umbra zidului, cu botul spre lac. Capota era deschisă, iar de sub mașină ieșeau două picioare. Lângă camion, Catherine Fawley ședea direct pe pământ, fără să-i pese de praf. Își ridicase fusta aproape până la șolduri, iar picioarele ei lungi, încrucișate, erau expuse la soare aproape în întregime. Michael rămase surprins văzând-o în această poziție și chiar mai surprins văzând că, la venirea lui, ea nici nu se ridică, nici nu-și trage fusta în jos. În schimb privi în sus, către el, fără să zâmbească. Pentru prima oară de când o cunoștea, Michael se gândi că probabil ea nu-l agreează chiar deloc.

De sub camion, capul lui Nick își făcu apariția pe o parte, iar picioarele dispărură pe cealaltă. Rămase culcat pe spate, în praful curții, vizibil numai pe jumătate. Își întoarse ochii spre Michael care, din poziția în care se afla, îi vedea fața dinspre creștet. Părea că zâmbește, dar chipul răsturnat arăta atât de ciudat, încât nu putea fi sigur.

– Șeful cel mare, spuse Nick.

– Bună, zise Michael. Frumos din partea ta că te-ai apucat să repari camionul. O să meargă acum?

– Ce prostie! replică Nick. Nu-i deloc frumos din partea mea. E inadmisibil că n-am făcut-o mai demult. De ce nu spui ce gândești? N-are decât o conductă înfundată. Ar trebui să meargă acum.

Rămase întins pe jos, întorcând spre Michael o față ciudată, de demon cu barbă.

Michael, mereu conștient de privirea insistentă a lui Catherine, nu-și găsea cuvintele.

– Tocmai o căutam pe sora ta, spuse el.

– Tocmai discutam cu sora mea, spuse Nick. Ne aminteam de copilăria noastră. Nu știu dacă știi, noi am copilărit împreună.

– Zău?! exclamă Michael prostește.

Îi era greu să-i înfrunte pe amândoi deodată și-și dădu seama că aceasta era una din puținele ocazii când îi vedea împreună.

– Știu că nu e bine să stăm de vorbă și să depănăm amintiri, dar va trebui să ne ierți, căci este ultimul nostru prilej. Nu-i așa, Cathie?

Catherine nu răspunse.

– Bun, eu mă duc, mormăi Michael. Pe Catherine o mai găsesc și altă dată să stăm de vorbă.

– Totul va fi bine și fiecare lucru va fi al dracului de bine, spuse Nick. Nu-i așa, Cathie?

Michael își dădu seama că e pilit. Se întoarse să plece.

– Stai naibii aici, veșnic ești pe ducă, interveni Nick, parcă ești porcăria aia de lapte aproape „dus“ până ajunge la mine, la Adăpost. Dacă vrei să fie totul bine, ai putea să faci și tu ceva. Ce zici?

– Bine-nțeles, răspunse Michael. Ce să fac?

– Suie-te în camion, scoate-l din viteză și lasă frâna de mână.

Michael se îndreptă instinctiv spre camion, apoi se controlă.

– Nu fi tâmpit, Nick, ce glumă-i asta?! i-o întoarse el. Și ieși odată de-acolo. Știi bine că-i riscant, pe panta asta. Trebuia să-l așezi de-a latul.

Nick ieși de sub camion încet și se ridică în picioare, zâmbind și scuturându-se de praf. Michael constată că Nick, îmbrăcat în salopetă și făcând o treabă serioasă, arăta mai slab și mai vânjos decât atunci când venise; și mai chipeș și, cu siguranță, mai vioi. Își dădu seama, de asemenea, că acestea erau primele cuvinte pe care le

schimbau din ziua când sosise Nick. Iar Nick, care făcuse tot posibilul să le provoace, arăta satisfăcut.

Era pe punctul de a se scuza și de a se retrage când ușa de lemn dinspre alee scârțâi din nou. Toți se întoarseră. Era Toby. Rămase locului clipind, cuprinzând scena din interiorul pavilionului: Catherine încă ședea cu picioarele dezgolite, Michael și Nick alături, lângă camion. Șovăi, având aerul că a întrerupt o scenă intimă, apoi, întrucât nu se putea retrage, intră în curte și închise ușa. Michael se gândi imediat că pe el îl caută. Avu impresia că roșește.

– Ei, iată-l pe înlocuitorul meu, spuse Nick. Puteam să-ți dau o lecție. Dar acum s-a terminat.

Apoi, întorcându-i spatele lui Toby, i se adresă lui Catherine:

– Vrei să-l pornești, te rog, Cathie?

Spre surprinderea lui Michael, care nu vedea nici o legătură între Catherine și motoare, Catherine se ridică încet, își scutură fusta și se sui în camion. Privind-o, avu sentimentul – pe care nu-l mai avusese până atunci – că ea joacă un rol. Fata porni motorul. Nick studie motorul, cântărind rezultatul. Părea satisfăcător. Închise capota și rămase pe loc, zâmbind către Michael. Apoi, ridicând puțin glasul pentru a acoperi zgomotul motorului, spuse:

– Cred că o să facem o tură, să-l probăm. Catherine o să conducă. Haide, Toby!

Toby, care rămăsese stingher lângă ușă, tresări și înaintă.

– Haide, mai repede, vii și tu cu noi? zise Nick și-i deschise ușa cabinei.

Toby urcă în cabină.

– Vrei să vii, Michael? întrebă Nick. O să ne cam înghesuim, dar cred că unul din noi ar putea sta pe genunchii altuia.

Michael refuză dând din cap.

– Atunci poți să ne deschizi poarta? spuse Nick.

Ședea în mijloc, între Toby și Catherine și-și întinse brațele pe spătarul banchetei, îmbrățișându-i astfel pe amândoi.

Michael se îndreptă ca prin vis spre porțile mari din lemn și le deschise. Catherine ridică ușor ambreiajul și camionul trecu într-un nor de praf dispărând pe aleea principală. Peste câteva clipe, timp în care rămase neclintit, deprimat și exasperat în curtea goală, Michael zări camionul în depărtare, pe malul celălalt al lacului, îndreptându-se spre Adăpost și apoi ieșind cu zgomot în șoseaua principală.

CAPITOLUL 17

Toby se ridică din pat și-și luă pantofii. Nu se dezbrăcase și stătuse treaz de teamă să nu doarmă prea mult. Avea întâlnire cu Dora la ora două după miezul nopții. Tocmai trecuse de două. Deschise ușa camerei lui și ascultă. Ușa de la camera lui Nick era deschisă, dar dinăuntru se auzeau sforăituri. Coborî încet scările și ajunse la ușa exterioară. Se sperie o clipă simțind mișcare în spatele lui, dar era doar Murphy, care venise după el. Câinele îl mirosi, privind întrebător în sus. Toby îl mângâie, parcă puțin vinovat, se strecură afară singur și închise bine ușa în urma lui. Pentru ceea ce avea de făcut nici măcar în Murphy nu putea avea încredere.

Era noaptea în care Toby și Dora aveau să încerce să scoată clopotul. De la momentul năstrușnicei sale apariții, planul se amplificase și se complicase; iar Toby, care-l privise la început ca pe un vis, ajunsese acum creatorul lui practic și plin de entuziasm. La început nu înțelesese de ce Dora era pornită să facă un lucru atât de nebunesc. Nici acum nu înțelegea, dar în prezent singura lui preocupare era să o mulțumească pe Dora; și, în plus, să rezolve unele probleme care-i încântau gândirea tehnică.

A doua zi după discuția cu Dora, se mai scufundase o dată de unul singur. Coborâse de mai multe ori și studiase în amănunt forma și poziția obiectului. Incitat de siguranța Dorei și convins de propriile constatări, Toby nu mai avea nici o îndoială că acela era într-adevăr *clopotul.* Acum îi stăteau în față două probleme uriașe. Prima era cum să scoată obiectul din apă, iar a doua cum să înlocuiască clopotul nou cu cel vechi, fapt ce avea să constituie miracolul Dorei; ambele probleme se cereau rezolvate în taină, doar cu ajutorul ei. Era aproape imposibil.

Dora, care n-avea nici cea mai vagă idee cât de mare și de greu era clopotul, găsea acest lucru perfect posibil și lăsa totul în seama priceperii lui Toby cu o *insouciance* care pe el îl și exaspera, îl și înduioșa. Deși știa că totul pornește din ignoranță, Toby se molipsise și el de încrederea ei ca și de imaginația ei absurdă, de perspectiva stranie a întoarcerii la viață a clopotului medieval. Pentru ea, faptul avea semnificația unui act cutremurător de magie, a unui ritual de forță și de eliberare. Și, deși în alte împrejurări tânărul n-ar fi gustat un asemenea act, de data aceasta era dispus să se molipsească de entuziasmul ei și să joace – cu această ocazie – rolul ucenicului vrăjitor.

Totuși, ucenicul era acela care trebuia să pună la punct amănuntele vrăjitoriei. Discutase diferite planuri cu Dora, a cărei ignoranță în materie de dinamică era

uluitoare. Adevărul era că, după ce eliminase ideea cailor de tracțiune, singura sursă de energie disponibilă la care ar fi putut recurge pentru a face treaba, rămânea tractorul. Chiar și în acest caz – încercă Toby să-i explice Dorei – s-ar putea să nu reușească să ridice clopotul. Cantitatea de mâl depusă în interiorul lui îi dubla greutatea; partea de jos s-ar putea să fie complet înțepenită în nămolul mai dens de pe fundul lacului. La ultima sa scufundare, Toby încercase să mai îndepărteze din el, dar nu reușise să facă mare lucru. Altă belea era și faptul că Dora nu știa nici să înoate, nici să conducă tractorul, ceea ce însemna că clopotul nu putea fi ajutat de dedesubt în timp ce era tractat de deasupra.

– Mă tem că nu-ți sunt chiar de nici un ajutor! spuse Dora strângându-și genunchii cu brațele și privindu-l cu ochi strălucitori, plini de admirație și supunere, în timpul ultimei lor consfătuiri în pădure; Toby o găsea absolut fascinantă.

În ceea ce privește clopotul cel nou, planul arăta astfel: urma să fie adus la conac joi de dimineață. Apoi avea să fie așezat pe un cărucior din fier, folosit uneori pentru a transporta lemne din pădure, unde avea să fie înveșmântat în alb și împodobit cu flori. Astfel gătit, va fi binecuvântat și „botezat“ joi seara printr-o slujbă scurtă ținută de episcop imediat după sosirea acestuia, slujbă la care numai comunitatea va fi prezentă. În noaptea de joi spre vineri clopotul va sta în pavilionul cu grajduri. În dimineața de vineri, puțin înainte de ora șapte, ora la care intrau de obicei în mănăstire novicele, se va organiza o mică serbare câmpenească în cinstea clopotului – plănuită cu mare încântare de doamna Mark; la serbare se va dansa, va cânta orchestra școlii din localitate, iar trecerea procesiunii peste viaduct va fi însoțită de imnuri solemne interpretate de corul bisericii; în ultimul timp coriștii studiaseră bucăți muzicale pretențioase, iar dirijorul chiar compusese o piesă pentru această ocazie. Procesiunea, a cărei ordine și desfășurare era încă în dezbatere, urma să fie alcătuită din interpreți, membrii comunității și sătenii care vor vrea să participe și, cum printre săteni exista un interes crescând, era de așteptat ca ei să sosească în număr mare, în ciuda orei foarte matinale. Marea poartă a mănăstirii se va deschide la apropierea procesiunii, participanții se vor desfășura pe două laturi, iar clopotul va fi dezvelit în ultimele acorduri muzicale. După ce va sta o vreme pe loc pentru a fi admirat de toată lumea, el va fi transportat în mănăstire de către lucrători aleși cu grijă și care căpătaseră dispensă pentru a intra în incintă și a ridica clopotul. Odată cu închiderea porților în urma sa, pentru lumea din afară ceremonia se va sfârși.

Planul lui Toby și al Dorei era următorul: miercuri noaptea vor încerca să scoată la suprafață vechiul clopot. În acest scop vor utiliza tractorașul pe care acum, din fericire, Toby avea voie să-l conducă din când în când. Începuse aratul unei zone de pășune și Toby lucra acolo, împreună cu Patchway, de la începutul săptămânii. Patchway își încheia activitatea seara cu o punctualitate jenantă; Toby, de a cărui activitate la acea oră nu se interesa nimeni, putea foarte ușor să ducă tractorul în pădure, lângă hambarul cel vechi, în loc să-l pună la locul lui. Curățase deja poteca ce ducea până la lac trecând de hambar, îndepărtând crengile și alte obiecte mai mari, așa că se putea trece prin el și ajunge cu ușurință până aproape de apă. Tractorul va rămâne acolo până după miezul nopții, când Toby și Dora se vor întâlni lângă rampă.

Tractorul avea un troliu și un cablu solid din oțel cu un cârlig la un capăt, cu ajutorul căruia se remorcau buștenii. Trecând cablul prin inelul din vârful clopotului, Toby spera să-l poată sălta cu troliul, apoi să-l tragă până în hambar. Prevăzător, așezase câteva pietre și niște pietriș la poalele rampei, ca să nu se agațe clopotul de buza de jos a rampei, ascunsă sub mâl. Aici mai exista și alt risc, pe lângă imprevizibilul operațiunii, și anume acela ca zgomotul tractorului să se audă; dar Toby își spunea că este prea puțin probabil ca zgomotul să răzbată până la conac, întrucât de câteva zile vântul bătea dinspre sud-vest, și, chiar dacă ar fi răzbătut, n-ar fi fost recunoscut. Ar fi putut fi luat drept un zgomot de mașină sau de avion.

Nici etapa următoare nu era mai simplă. Căruciorul metalic pe care urma să fie așezat clopotul avea, din fericire, un frate geamăn. Existența lui făcea ca planul să fie cu adevărat posibil. Odată clopotul adus în hambar, cablul metalic trebuia trecut peste una din grinzile mari ale hambarului și, cu ajutorul troliului, clopotul avea să fie ridicat de la pământ. Apoi putea fi lăsat în jos, așezat direct pe cărucior și fixat acolo. Joi noaptea, căruciorul putea fi împins, fără prea mare dificultate, pe aleea de beton care cobora în pantă ușoară spre conac. Aleea, ce trecea prin grădina de zarzavat, ducea direct la pavilionul cu grajduri unde era depozitul de lemne și unde avea să se afle clopotul, gătit pentru drumul de a doua zi. Aici cele două clopote își puteau schimba veșmintele. Florile și celelalte podoabe puteau masca micile diferențe de formă care ar fi putut fi observate de un ochi atent. Dacă se va dovedi că cele două clopote diferă mult ca dimensiuni, asta va fi într-adevăr o problemă; dar Toby, care aflase pe căi tainice dimensiunile noului clopot și care făcuse – pe cât posibil – niște măsurători ale celui vechi, era convins că erau cam de aceeași mărime. Apoi clopotul nou, fără veșminte, va fi împins într-una

dintre boxe – în care nu se uita nimeni – și astfel operațiunea va fi încheiată. Cea mai periculoasă – dar nu și cea mai grea – parte era cea din urmă; dar cum grajdurile erau destul de departe de conac și cum nici unul dintre membrii comunității nu dormea pe latura dinspre ele, exista șansa ca nimeni să nu audă nimic.

Și o ultimă preocupare. Cel de-al doilea cărucior de metal, care urma să transporte clopotul vechi, era folosit zilnic în șopronul unde se împacheta marfa. Doamna Mark îl folosea ca masă: pe el își așeza marfa, după care îl trăgea în spatele dubiței și încărca totul în mașină. Dacă Toby îl lua miercuri noaptea, i s-ar observa absența în dimineața de joi. Trebuia așadar luat joi noaptea. Totuși, mai rămânea ceva de făcut joi noaptea în hambar. Miercuri clopotul trebuia ridicat, trecut cu ajutorul cablului peste o grindă, până la o înălțime măsurată de Toby ca să fie puțin mai mare decât înălțimea căruciorului. Aici intra în acțiune un al doilea cablu, pe care Toby îl descoperise în magazie: trebuia legat cu un capăt de clopot, trecut peste grindă și fixat de un copac din apropiere, trecându-se prin inelul de la capăt o bară care să-l înțepenească între două crengi mari. Astfel se putea elibera primul cablu, care era legat de tractor, iar clopotul rămânea suspendat în aer. Tractorul urma să fie adus înapoi pe arătură joi de dimineață foarte devreme. Clopotul va rămâne atârnat în hambar toată ziua de joi. Dora adunase crengi și plante agățătoare ca să-l mascheze; dar, de fapt, descoperirea lui în timpul zilei era foarte puțin probabilă. Joi noaptea va fi adus căruciorul și împins sub clopot. Dacă măsurătorile lui Toby, care țineau seama și de întinderea cablului, erau corecte, atunci cele două suprafețe se vor întâlni fără distanță între ele; dacă măsurătorile nu erau corecte, atunci căruciorul se putea înălța pe pământ și pietre sau se putea săpa puțin în pământ, pentru a-i face loc sub buza clopotului. Apoi trebuia îndepărtat cablul, iar clopotul va rămâne așezat pe cărucior. Acest plan ingenios făcea să nu mai fie necesar tractorul în a doua noapte.

Elementele mecanice ale planului trezeau în Toby un soi de euforie. Totul era atât de greu dar și miraculos de posibil, iar el se concentra asupra planului ca asupra unei opere de artă. Mai era și modul său de a o venera pe Dora și, în ochii lui, dovada faptului că era îndrăgostit. De la momentul petrecut în capelă, când imaginea Dorei făcuse concretă imaginea abstractă a feminității către care el se întorsese pentru a-și afla înclinațiile, Toby se pusese – după cum îi plăcea lui să spună – în slujba ei, de fapt, intrase sub puterea ei. Nu-l tulbura cu nimic faptul că era măritată. N-avea de gând să-i facă declarații sau să-și arate starea sufletească

prin vreun gest sau prin vreun cuvânt. Se simțea mândru și mulțumit de această atitudine reținută, ca un cavaler medieval care oftează și suferă după o doamnă pe care abia dacă a văzut-o și pe care nu o va avea niciodată. Tocmai această imagine de doamnă intangibilă făcea cu atât mai încântătoare vitalitatea ființei ei reale și prietenia pe care i-o arăta în încercarea lor nebunească. Ea avea, în ochii lui, autoritate și strălucire, și trezea în el o emoție mereu nouă care aproape că-i dădea senzația de regăsire a inocenței.

Concomitent cu această revelație de sine pe care Dora o producea zilnic, pas cu pas, în sufletul lui Toby se ascundea, în chip ciudat, și preocuparea pentru Michael. Îl evita, dar nu-l pierdea din ochi și nu-și putea lua gândul de la el; iar starea lui oscila între vinovăție și resentiment. Avea senzația că fusese împins către ceva care-l pângărea; era, în același timp, conștient că îl rănește pe Michael. Și totuși, cum putea face altfel? Stăruia în gând asupra unei discuții importante, pe care ei doi ar putea să o aibă înainte ca el să plece de la Imber; și de multe ori îl încercase puternic ispita de a se duce și a bate la ușa biroului lui Michael. Nu-și imagina ce va spune și ce va face odată intrat înăuntru, dar îl emoționa imaginea – pe care și-o construia cu jenă dar și cu satisfacție – a unui Michael care tânjea după iertare sau poate, mai simplu chiar, după un cuvânt bun. În toată această poveste, Toby avea un sentiment de treabă lăsată neterminată.

Cu multă precauție, înainta pe poteca de lângă lac. Luna era de partea lor, căci strălucea din plin sus pe cer și toată întinderea de apă și copaci stătea într-o așteptare atentă, conștientă parcă de fapta măreață ce urma să se petreacă. Lacul, care avea să-și cedeze în scurt timp comoara, era liniștit, aproape îmbietor, iar aerul era cald. Iuți pasul căutând din priviri silueta Dorei, cu răsuflarea aproape tăiată de emoție și nerăbdare. Conveniseră să se întâlnească lângă hambar. Era perfect conștient că încercarea poate da greș în orice punct, dar era cuprins de o încredere înflăcărată, de speranța de a-i face o bucurie Dorei și de dorința arzătoare de a vedea clopotul.

Ajunse în spațiul deschis din dreptul rampei și se opri. După foșnetul moale al pașilor săi, acum se lăsă o tăcere stranie. Apoi apăru Dora venind pe poteca dinspre hambar, prinzând formă în lumina lunii. O strigă.

– Slavă Domnului! exclamă Dora în șoaptă. Am înțepenit de frică în locul ăsta. Se aud tot felul de sunete ciudate, mi se pare că mă urmărește călugărița înecată.

Din trestiile de lângă ei se auzi limpede o chemare și amândoi tresăriră. Era un tril plăcut, puțin aspru, care se înălță în câteva note, apoi se stinse într-un gângurit.

– Ce naiba a fost asta? întrebă Dora.

– Un soi de ciocârlie, răspunse Toby. Peter Topglass îi spune privighetoarea săracului. Nu ne supără cu nimic. Hai, Dora, la treabă, repede!

– Cred că amândoi am înnebunit de-a binelea, spuse Dora. De unde naiba ne-a venit ideea asta smintită? Și tu de ce m-ai încurajat?

Vorbea aproape serios.

– O să fie bine, spuse Toby.

Îndoiala Dorei îl făcea calm și hotărât. Se opri, trase adânc aer în piept. Ciocârlia cântă din nou, ceva mai departe. Lacul era lin și neclintit, iarba și stuful se legănau ușor în adierea caldă, luna strălucea din plin. Atunci Toby își dădu seama cât de ciudat era faptul că peste câteva clipe totul va răsuna de vuietul tractorului, că vor ataca lacul. Se simțea ca un comandant de oști înainte de a-și ataca dușmanul prin surprindere.

Înaintă puțin spre pădure. Tractorul era acolo unde îl lăsase, chiar lângă hambar, pe latura dinspre lac. Din fericire, hambarul avea uși mari care se deschideau pe ambele părți, așa că trecuse cu tractorul dintr-o parte în alta. Nu îndrăznise să-l aducă mai aproape de apă, temându-se că roșul strălucitor al radiatorului s-ar putea vedea, ziua, de pe viaduct. Se dezbrăcă grăbit și, numai în costum de baie, se apropie de tractor, îl cercetă cu lanterna, verifică troliul și cablul. Troliul nu prea fusese folosit în ultimul timp, dar Toby îl unsese și acum părea în bună stare. Desfăcu o bucată mai lungă de cablu și o înfășură lejer pe tambur. Făcu toate acestea pe când Dora se tot învârtea în jurul lui. În acest moment, oricât de mult ținea la ea, Toby simți că îl invidiază pe prototipul său medieval care nu trebuia să se ocupe și de doamna inimii sale și de fapte vitejești în același timp. În mare, Dora nu-i era de nici un folos.

– Stai acolo lângă apă și fă ce-ți spun eu, zise Toby.

Trase adânc aer în piept. Se simțea măreț. Porni motorul tractorului.

Un vuiet puternic sfâșie liniștea pădurii scăldate în lumina lunii. Toby auzi exclamația plină de dezamăgire a Dorei. Fără a pierde o clipă, se așeză pe locul șoferului, ridică ambreiajul și lăsă vehiculul să lunece încet, cu spatele, spre lac. Simți că-i este drag tractorașul și că poate avea încredere în forța lui. Îl opri în dreptul rampei și sări jos. Trase bine frâna și împinse un trunchi în spatele roților. Dora îi sări în ajutor. Lăsă motorul să meargă, spunându-și că un zgomot constant are mai puține șanse să atragă atenția decât unul intermitent. Apoi, apucând capătul cablului unde se găsea cârligul, porni în josul rampei.

Apa era rece, iar atingerea ei îl surprinse și-l făcu să-și dea seama, pentru o clipă, cât de pătruns este de această vrajă. I se tăie răsuflarea o clipă, dar merse înainte până nu mai atinse cu picioarele rampa; acum înota, ținând cârligul într-o mână. Știa deja pe dinafară geografia fundului lacului. Avea senzația că vede clopotul. Purtând în urechi pulsația tractorului, se scufundă în apă. Cablul era greu și-l ajuta să se lase la fund. Găsi imediat cu mâna buza clopotului. Trăgând cârligul și cablul pe fundul lacului, porni spre capătul celălalt și începu să caute pe pipăite inelul cel mare. Pe când făcea aceasta, își dădu deodată seama de ceea ce face. Dădu să deschidă gura și, într-o clipă de panică, se ridică la suprafață, lăsând cablul să cadă în mâl. Gâfâind, conștient de tabloul înspăimântător al lacului luminat de lună și de zgomotul motorului, o porni înot spre rampă.

Dora stătea în picioare, cu picioarele în apă. Îi spuse ceva cu un glas speriat. Toby o ignoră și începu să tragă cablul din apă. Cablul plin de noroi ieșea încet. În cele din urmă avu din nou cârligul în mână și, respirând normal, porni din nou înot și se scufundă. Se prinse de buza clopotului și se trase către el. Cu o nouă mișcare se prinse de inelul clopotului, își trecu degetele prin el. Ținându-se de clopot cu o mână, apropie cu cealaltă mână cârligul de inel. Un fel de bucurie disperată îl cuprinse când simți cârligul trecând prin inel. Apoi se ridică la suprafață, ghidându-se spre rampă după cablul pe care-l ținea strâns în mână. Ieși din apă. Cablul nu era prea lăsat, apreciase bine lungimea necesară. O dădu la o parte pe Dora din calea lui și se sui în tractor. Porni mai întâi troliul și-l lăsă să se rotească încet, atât cât să întindă cablul, stând tot timpul gata să oprească motorul dacă i s-ar fi părut că tractorul ar putea fi tras spre lac. Cablul se întinse și el simți tensiunea directă dintre tractor și clopot.

Troliul se opri. Motorul se opinti, dar fără rezultat. După o clipă de gândire, Toby comută din nou pe motorul tractorului și-l depărtă puțin de mal, lăsând cablul să se desfășoare puțin, apoi îl readuse la trunchiul pus drept piedică, dar în altă poziție. Comută din nou pe motorul troliului și cablul se întinse. Începu o luptă acerbă. Deși troliul încă nu se rotea, Toby simțea că la celălalt capăt al cablului se petrece o tulburare uriașă. În acea clipă cablul avea toate șansele să plesnească. Toby rosti o rugăciune. Apoi văzu, cu o bucurie imensă, ceva de necrezut: tamburul începea să se rotească. Se auzea un scrâșnet înfiorător, sau mai exact se simțea – era greu de spus cu exactitate în haosul iscat – venind dinspre fundul lacului. Bule uriașe de apă mâloasă spărgeau suprafața lacului. Acum rotirea era constantă. Tractorul scotea clopotul – cu o mișcare cam sacadată dar constantă – pe măsură ce troliul se rotea. Toby simțea roțile mari ale tractorului

împingând în trunchiul de copac. Întocmai ca o ființă vie, tractorul se opintea. Apoi se auzi un scrâșnet: probabil clopotul ajunsese la grămada de pietre de la poalele rampei. Ținându-și răsuflarea, Toby privea țintă spre punctul unde firul cablului – argintat de lună – spărgea suprafața apei. Simți o zdruncinătură, probabil baza clopotului trecuse de marginea rampei și aproape în aceeași clipă, și mai curând decât se așteptase, își făcu apariția inelul clopotului. În spatele lui, o masă uriașă se ivi din apă.

Aproape neîndrăznind să-și creadă ochilor, hotărât, înfiorat de concentrare, Toby așteptă până ce clopotul ieși complet din apă și ajunse pe rampă, neputincios ca un pește uriaș. Deconectă troliul, lăsă cablul lejer și se convinse că clopotul este în siguranță pe panta lină a rampei. Apoi sări jos și începu să tragă bușteanul de sub roți. O pată palidă care se agita, zărită cu coada ochiului, era Dora care tot mai încerca să-i dea o mână de ajutor. Se sui din nou în tractor, comută din nou puterea motorului pe vehicul și ridică încet ambreiajul. Tractorul se opinti o clipă, apoi roțile începură să se învârtă și Toby observă că frunzișul de deasupra lunecă pe lângă capul lui. Se întoarse și se uită la clopot. Buza scrâșnea frecând piatra, iar capătul cu inelul era la mică distanță de pământ. Săltă peste marginea de sus a rampei și buza mușcă din pământul moale. Strângând sub el frunze și pietre, clopotul pătrunse în umbra pădurii venind în urma tractorului. Toby simți întunecimea acoperișului deasupra capului când intră în hambar și duse tractorul mai departe, până ce ieși prin ușile de pe partea cealaltă. Când socoti că clopotul a ajuns în mijlocul hambarului, opri tractorul și răsuci cheia în contact.

Urmă o tăcere uimitoare, aproape amețitoare. Toby rămase neclintit pe scaunul tractorului. Apoi expiră adânc și-și trecu mâinile peste față și sprâncene. Simțea că nu-și dorește decât să se ascundă undeva și să doarmă. Prea fuseseră încărcate de emoții ultimele minute. Începu să coboare de pe tractor și remarcă, oarecum surprins, că înțepenise de atâta încordare. Se dădu jos și se aplecă în față ca să-și maseze piciorul. Constată cu uimire că este îmbrăcat doar în costumul de baie.

– Toby, ești extraordinar! se auzi vocea Dorei de lângă el. Ești un adevărat erou! Te simți bine, Toby? Ai reușit!

Toby n-avea chef de laude. Strănută și spuse:

– Da, da, n-am nimic. Hai să vedem obiectul. Te pomenești că o fi vreo vechitură.

Trecu pe lângă umbra întunecată din mijlocul hambarului și-și căută lanterna. Apoi îndreptă lumina ei asupra obiectului.

Clopotul stătea culcat pe o parte, cu gaura neagră din interior încă plină de mâl. Exteriorul, pe a cărui suprafață se aflau încă plante de apă și depuneri ca niște cochilii, era de un verde strălucitor. Zăcea întins cu gura deschisă, enorm, iar cei doi îl priveau în tăcere. Era un obiect venit din altă lume.

– Doamne, Dumnezeule! rosti Dora în cele din urmă.

Vorbea în șoaptă, speriată parcă de prezența clopotului. Întinse mâna cu prudență și îl atinse. Metalul era gros, aspru și surprinzător de cald. Obiectul uriaș, prăbușit la pământ, era de-a dreptul monstruos.

– Nici nu mi-a trecut prin cap că ar putea fi atât de mare! spuse ea.

– Oare ăsta este? întrebă Toby.

Uitându-se la clopot, se gândea cu uimire cum de reușise să facă un lucru atât de mare și de inert să se supună voinței lui. Ciudat era și faptul că un obiect atât de viu colorat putea să provină dintr-un loc atât de întunecos. Îl atinse aproape cu umilință.

– Adu lanterna mai aproape, spuse Dora. Paul spunea că pe el sunt scene din viața lui Iisus.

Se aplecară împreună asupra clopotului, proiectând lumina pe suprafața neregulată. La mică distanță de margine se vedea o fâșie împărțită în secțiuni. Toby scobi cu degetele și îndepărtă vegetația depusă. În lumina lanternei apăru ceva.

– Dumnezeule! exclamă Toby.

Ieșiseră la iveală fețe pătrate, cu ochi ce-l priveau fix și trupuri îndesate.

– Ăsta trebuie să fie! spuse Dora. Dar nu-l recunosc. Mai scobește. Ce înfățișare grotescă au! Da, uite, aici e altă scenă. E nașterea, fără îndoială. Vezi boul și măgarul? Iar aici sunt pescarii. Iar oamenii ăștia așezați la masă reprezintă Cina cea de Taină. Și uite și răstignirea.

– Iar aici este Învierea, spuse Toby.

– E și ceva scris pe el, observă Dora.

Toby îndreptă lumina spre buza clopotului. Cuvintele, despărțite de cruci cu forme ciudate, se distingeau clar în metalul verde. După o clipă, Toby spuse:

– Da, e în latină.

– Citește, spuse Dora.

Toby citi cu glas tare:

– *Vox ego sum Amoris. Gabriel vocor.* Eu sunt glasul iubirii. Mă cheamă Gabriel.

– Gabriel! repetă Dora. Așa e, ăsta era numele clopotului. Mi-a spus Paul. Chiar este clopotul!

Privi spre Toby de jos, de unde stătea în genunchi lângă clopot. Toby îndreptă lanterna spre ea. Avea părul ud și fața mânjită de noroi. Un firicel negru i se scurgea pe piept, pe sub rochia încheiată în grabă. Ținând mâinile pe clopot, ea clipi în lumină și-i zâmbi.

– Dora! rosti Toby.

Aruncă lanterna la pământ unde lumina ei continuă să ardă. Gol ca un pește, Toby simți o putere miraculoasă trezindu-se în el. Întinse mâinile spre umerii ei și se lăsă cu toată greutatea peste ea. Ea scoase o exclamație, apoi se relaxă și-i primi toată greutatea corpului trecându-și mâinile după gâtul lui. Stângaci, înfierbântat, Toby îi căută buzele în întuneric. Astfel încleștați, se rostogoliră până la gura clopotului.

Atunci limba clopotului se mișcă în golul întunecat al metalului și lovi cu putere peretele, iscând un vuiet înfundat care răsună peste lac, peste apele care își regăsiseră liniștea.

CAPITOLUL 18

Un dangăt profund și ciudat îl trezi din somn pe Michael Meade, un sunet ce părea că vine dinspre lac. Rămase un timp în pat, ascultând atent tăcerea ce se așternu după aceea, apoi se ridică și se duse la fereastră. Era o noapte luminoasă, iar luna plină, aflată acum sus pe cer, dădea lacului întins și liniștit o strălucire aproape aurie. Michael se frecă la ochi, mirându-se de rapiditatea reacțiilor sale și întrebându-se dacă este treaz sau visează. Contemplă peisajul neclintit. Apoi aprinse lumina și se uită la ceas: trei și zece. Se trezise complet deja și era îngrijorat. Se așeză pe marginea patului ascultând încordat. Avu din nou acea presimțire de rău inevitabil. Adulmecă atent, vrând să vadă dacă într-adevăr plutește în cameră un miros grețos. Își aminti că, exact înainte de a se trezi, îl visase pe Nick.

Era prea frământat ca să mai adoarmă. Sunetul pe care-l auzise – iar acum era sigur că-l auzise cu adevărat – îl neliniștea. Își amintea vag povești din copilărie despre zgomote ce veneau de pe mare, prevestind nenorociri. Se îmbrăcă, cu gândul să facă un tur al conacului ca să vadă dacă totul este în ordine. Îi apăreau imagini ciudate în care vedea conacul în flăcări. Aprinse lumina pe culoar și făcu câțiva pași. Totul era în ordine și nu părea să mai fie și altcineva treaz. Ieși pe balcon și se uită în preajmă, în lumina nopții feerice. Observă imediat că în depărtare se zărește o lumină în Adăpost. Probabil Nick nu dormea. Sau poate Toby. Cercetă malurile lacului, în ambele sensuri, cât putea de departe. Totul părea liniștit.

Apoi observă ceva mișcând și zări o siluetă înaintând pe cărarea ce ducea de la viaduct la ponton. Acum se vedea clar silueta unui bărbat pășind hotărât, urmat de umbra sa prelungă. Pe Michael îl cuprinse un fior de teamă și de îngrijorare. Își calculă momentul, se repezi pe scări și traversă terasa pentru a ieși în calea hoinarului nocturn, oricare ar fi acela. Văzându-l pe Michael, bărbatul se opri brusc și-l lăsă să se apropie. Încordându-și privirea pentru a străpunge noaptea și aproape alergând, Michael înaintă; atunci îl recunoscu – dezamăgit dar și ușurat – pe Paul Greenfield.

– Ah, tu erai, zise Paul.

– Bună, răspunse Michael. S-a întâmplat ceva?

– A dispărut Dora, spuse Paul. M-am trezit și am constatat că nu mai este. Și cum nu s-a întors încă, m-am gândit să pornesc în căutarea ei.

– Ai auzit acum câteva minute sunetul acela extraordinar? întrebă Michael.

– Da, răspunse Paul. Chiar atunci m-am împiedicat de un tufiș. Ce-a fost?

– Nu știu, spuse Michael. Semăna cu un dangăt de clopot.

– Dangăt de clopot? se miră Paul.

– Văd că e lumină în Adăpost, spuse Michael.

– Chiar acolo mă duceam, spuse Paul. Mă gândeam că poate Dora o fi acolo. Iar dacă nu e, tare aș vrea să aflu dacă tânărul domn Gashe se află în patul său. N-ai băgat de seamă că ăștia doi veșnic dispar împreună, ca doi conspiratori?

Michael, care observase și el același lucru, răspunse:

– Nu, n-am văzut nimic.

Porniră împreună spre ponton.

– Te superi dacă vin și eu? întrebă Michael.

Era și el cuprins de o mare curiozitate de a afla ce se petrece în Adăpost.

Paul nu se împotrivi. Traversară lacul cu barca și porniră pe poteca ce ducea spre aleea principală. Acum lumina se vedea clar. Ieșiră din zona scăldată în razele lunii și intrară în umbra copacilor, simțind totodată sub picioare pietrișul aleii.

Apropiindu-se de Adăpost, văzură ușa deschisă. Lumina care venea din sufragerie, prin ușă și prin ferestrele fără perdele, făcea vizibil pietrișul, iarba înaltă, drugii de fier de la poartă. Paul o luă la fugă și ajunse la ușă înaintea lui Michael. Intră grăbit, fără să bată. Michael, sosit imediat după el, privi peste umărul lui.

Sufrageria avea un aer pașnic și banal. Aceleași ziare pe jos și pe masă. Focul ardea în sobă, iar Murphy stătea tolănit alături. La masă, la locul său obișnuit, ședea Nick. Pe masă era o sticlă de whisky și un pahar. Nu mai era nimeni cu ei.

Paul rămase mut de uimire. I se adresă lui Nick:

– Bună dimineața, Fawley.

Paul nu era singura persoană care i se adresa astfel lui Nick.

– Voiam să știu dacă soția mea este aici.

Nick, care în prima clipă fusese puțin surprins, după părerea lui Michael, afișa acum zâmbetul său răutăcios caracteristic. Părul ondulat, slinos, cămașa descheiată, de un alb cenușiu, picioarele lungi care ieșeau de cealaltă parte a mesei îi dădeau înfățișarea unui desfrânat din romanele lui Dickens. Întinse mâna după sticlă și ridică din sprâncene – vrând poate să arate o uimire combinată cu superioritate, pe care Michael o simțise de multe ori – în fața sincerității cu care Paul își dezvăluia dificultățile matrimoniale.

– Bună dimineața, Greenfield, spuse Nick. Nu, nu e aici. De ce să fie aici? Bei ceva?

– Nu, mulțumesc, nu beau niciodată whisky, răspunse Paul iritat.

– Michael? întrebă Nick.

Michael tresări auzindu-și numele și abia după o clipă înțelese sensul întrebării. Refuză dând din cap.

– Toby e sus? întrebă Paul.

Nick continua să-i zâmbească și răspunsul său se lăsă așteptat. Apoi spuse:

– Nu. Nici el nu este aici.

– Te superi dacă mă duc să mă uit? spuse Paul și traversă încăperea.

Michael, care tocmai începea să-și dea seama că Paul este într-o stare de mare tulburare, se trezi singur cu Nick. Îl privi fără să zâmbească. Și el era profund tulburat.

– Unul dintre păcatele de moarte, spuse Nick zâmbind.

– Care? întrebă Michael.

– Gelozia, răspunse Nick.

Se auziră pașii lui Paul pe scări. Intră grăbit în sufragerie.

– Mulțumit? întrebă Nick.

Paul nu răspunse, se opri în mijlocul camerei, cu fața crispată de îngrijorare.

– Știi unde este? îl întrebă pe Nick.

– Cine, Gashe? Nu. Nu sunt paznicul lui Gashe, răspunse Nick.

Paul rămase locului nehotărât o clipă, apoi se întoarse să plece. Trecând pe lângă Michael, se opri.

– E ciudat ce-ai spus în legătură cu clopotul.

– De ce? întrebă Michael.

– Pentru că există o legendă despre locul acesta. Am tot vrut să ți-o spun. Dangătul de clopot prevestește moarte.

– Ai auzit un sunet ciudat cu puțin timp în urmă? îl întrebă Michael pe Nick.

– N-am auzit nimic, spuse Nick.

Paul ieși pe ușă împleticindu-se și o porni înapoi pe alee.

Michael rămase pe loc. Era obosit și încurcat. Dacă Nick ar fi stat măcar locului, i-ar fi plăcut să șadă lângă el în tăcere o vreme. Dar toate astea erau numai gânduri nebunești.

– Vrei să bei ceva? întrebă Nick.

– Nu, mulțumesc, răspunse Michael.

Îi venea greu să nu se uite la Nick. O expresie gravă ar fi părut ostilă, una veselă ar fi părut provocatoare. Îi adresă lui Nick un zâmbet chinuit, apoi întoarse capul.

Nick se ridică și se apropie de el. Văzându-l, Michael se crispă. Pentru o clipă își imagină că Nick va veni drept spre el și-l va atinge. Dar se opri cam la o jumătate de metru, zâmbind întruna. Acum Michael îl privi drept în față. Ar fi vrut să poată șterge zâmbetul de pe chipul celuilalt. Îl cuprinse dorința de a-și pune mâinile pe umerii lui. Sunetul care-l trezise, lumina lunii, nebunia acestei nopți, toate îl făceau să simtă că între ei comunicarea ar putea fi acum permisă. Tot trupul lui aproape tremurând era conștient de apropierea prietenului său. Poate că acesta era momentul când ar putea să înlăture bariera pe care el însuși o ridicase între ei. Nu servise la nimic. Un lucru era incontestabil – iar acum își dădea seama de el pe deplin – că, indiferent ce însemna acest lucru și ce preț avea, îl iubea pe Nick. Poate că din asta va ieși ceva bun.

– Nick, începu Michael.

Vorbind aproape în aceeași clipă cu el, Nick întrebă:

– Nu vrei să știi unde e Toby?

Michael tresări auzind întrebarea. Spera că fața lui nu exprimă nimic.

– Ei, unde e? spuse el.

– E în pădure, face dragoste cu Dora, spuse Nick.

– De unde știi?

– I-am văzut.

– Nu te cred, spuse Michael.

Dar îl credea. Adăugă însă:

– Oricum, nu e treaba mea.

Spusese o prostie căci, oricum lua lucrurile, era treaba lui.

Nick făcu doi pași și se așeză neglijent pe masă, privindu-l pe Michael și zâmbind întruna.

Michael se întoarse și ieși, trântind ușa în urma lui.

CAPITOLUL 19

– Ei, și pe urmă ce-a mai fost? întrebă James Tayper Pace.

Era a doua zi de dimineață, James și Michael culegeau roșii în seră. Vremea începuse să se strice și, cu toate că soarele strălucea încă, un vânt puternic, stârnit chiar de dimineață, bătea peste grădina de zarzavat. Firele lungi care susțineau fasolea se legănau amenințător, iar Patchway lucra ținându-și pălăria cu o mână. Totuși în seră era liniște, aerul cu miros de pământ și fructele roșii creau o atmosferă pașnică, aproape tropicală. Astăzi tot programul era dat peste cap din pricină că se aștepta sosirea clopotului cândva, în cursul dimineții. Episcopul urma să-și facă apariția în cursul după-amiezii și, după slujba de botez, să ia ceaiul cu întreaga comunitate; gândit sub forma unui bufet servit în picioare, acest moment fusese plănuit în stil mare de către Margaret Strafford. Episcopul avea să rămână acolo peste noapte și să oficieze ceremoniile mai complicate a doua zi de dimineață.

– Nimic, răspunse Michael. După ce l-am întâlnit pe Paul, ne-am dus împreună la Adăpost. Toby nu era acolo. Eu am plecat, iar Paul a mai umblat să o caute. Azi-dimineață l-am întâlnit și mi-a spus că, la întoarcerea lui în cameră, cam după vreo trei sferturi de oră, Dora era acolo. I-a spus că, fiind o noapte atât de caldă, a ieșit să facă o plimbare pe lângă lac.

James izbucni într-un hohot de râs puternic, ironic, și căptuși cu ziar altă cutie:

– Mă tem, spuse el, că această doamnă Greenfield este ceea ce se cheamă în limbaj popular o curvă. Îmi pare rău, dar trebuie să spunem lucrurilor pe nume. Dacă nu o facem, o să avem numai necazuri.

– Și zici că n-ai auzit nici un zgomot azi-noapte? întrebă Michael.

– Absolut nimic. Sunt atât de obosit în ultimul timp că dorm buștean, cum se zice. Nici trâmbița învierii nu m-ar putea trezi. Mi-ar trebui un sol special!

Michael nu spuse nimic. Prindea cu grijă între degete roșiile strălucitoare, coapte și tari, pline de căldura verii. Cutiile se umpleau la repezeală.

– De fapt, nu-i de râs, continuă James. Nu cred că s-a întâmplat ceva grav azi-noapte. Paul e un mare alarmist și suferă de gelozie cronică. Trebuie totuși să fim atenți. Și așa lucrurile au mers regretabil de departe.

– Așa e, spuse Michael.

– Sunt convins că Toby și Dora n-au făcut altceva decât să se plimbe ca doi tineri, spuse James. Dora are tot atâta minte ca și el. Dar, cu o asemenea femeie, nu poți fi niciodată sigur că nu face un gest, sau nu spune un cuvânt care să-l

zăpăcească. Toby nu e ca tinerii mei de la mahala. A fost crescut cu multă grijă. Pentru un băiat, primele noțiuni în materie de sex sunt foarte importante. Nu crezi că am dreptate? Iar a interveni în viața unui tânăr e o problemă cât se poate de serioasă.

– Foarte serioasă, răspunse Michael.

– Păcat că n-am reușit să facem o impresie mai profundă asupra doamnei G. Era bine să fi avut o discuție cu maica Clare. Cred că ar mai fi luminat-o puțin. Din punct de vedere emoțional, femeia asta e un dezastru. Mă tem că l-am cam dezamăgit pe Paul.

– Se prea poate, zise Michael.

– Iar în privința băiatului suntem pe deplin răspunzători, continuă James. În fond el a venit aici ca la un loc de reculegere, ca să se pregătească pentru Oxford. Sigur că nu-i nimic rău în hoinărelile lui împreună cu Dora, ca doi prieteni, dar cred totuși că ar prinde bine o discuție.

– Cu cine? întrebă Michael.

– Cu Dora, cred, răspunse James. A face apel la ceea ce este bun în Dora nu e lucru ușor. Mă tem că fata asta e tare nereceptivă și seamănă cu *le jeune homme de Dijon qui n'avait aucune religion*! Și chiar dacă nu-i pasă că soțului ei îi crește tensiunea arterială, ar trebui să aibă puțin respect față de băiat. Măcar atâta lucru ar trebui să priceapă. Ce-ar fi să o admonestezi un pic, Michael?

– Eu în nici un caz, spuse Michael.

– Atunci poate Margaret? sugeră James. Margaret are o inimă de mamă și cred că Dora o simpatizează... și poate ar fi mai bine ca asemenea sfaturi să vină de la o femeie. Ia te uită, e chiar Margaret!

Michael ridică ochii. Margaret Strafford venea în fugă pe aleea de beton, cu fusta fluturând în bătaia vântului. Michael simți în graba ei ceva rău prevestitor și i se strânse inima.

Margaret dădu ușa de perete și în seră pătrunse o pală de aer rece.

– Michael! strigă ea, încântată de mesajul pe care-l aducea, stareța vrea să te vadă imediat!

– Da' norocos mai ești! exclamă James.

Pe fețele binevoitoare ale celor doi se citea o ușoară invidie. Michael se spălă pe mâini la robinetul din colțul serei și se șterse cu batista.

– Îmi pare rău că te las cu treaba neterminată, îi spuse lui James. Am fugit, te rog să mă scuzi!

O porni în goană pe poteca ce ducea prin spatele casei, spre lac. Când te chema stareța, era normal să te duci imediat. Făcu la stânga spre viaduct și o pală de vânt îl izbi în plin. Era deja aproape furtună. Apoi, privind în direcția opusă, văzu un camion uriaș ce ieșise dintre copaci, înaintând încet pe aleea principală. Asta trebuie să fie clopotul. Ar fi trebuit să simtă interes, bucurie, emoție. Remarcă doar sosirea lui cu răceală și peste o clipă uită de el. Se îndrepta spre viaduct. Era sigur că stareța știe de Toby. Dar n-avea nici o logică. Cum să fi aflat? Și totuși era uluitor câte lucruri știa. Când ajunse în porțiunea din lemn a viaductului își încetini goana ca să-și tragă sufletul. Pașii lui stârneau un ecou răsunător. Nu se așteptase la o astfel de convocare. Se simțea de parcă avea să treacă printr-o tortură spirituală. Se simțea ascuns, închis, insensibil, aproape iritat.

În colțul clădirii cu camere pentru vizitatori aștepta sora Ursula. Întotdeauna era de față, ca un câine de pază, la audiențele stareței. Fața ei lătăreață și severă îl întâmpină de departe pe Michael cu un aer aprobator. Ea vedea în invitația stareței un semn de bunăvoință specială. În definitiv, mulți râvneau să aibă asemenea întâlniri cu stareța, dar puțini se bucurau de această favoare.

– În primul salon, îi spuse ea lui Michael când acesta trecu murmurând un salut.

Michael intră grăbit și se opri pe culoar ca să-și tragă sufletul, înainte de a deschide a doua ușă. Pe partea lui, paravanul din tifon era închis, iar de partea cealaltă era liniște. Conform obiceiului, persoana invitată sosea prima. Michael dădu la o parte paravanul și astfel se iviră gratiile și cel de-al doilea paravan, care acoperea fereastra în interior. Apoi își îndreptă gulerul – nu purta cravată –, își încheie cămașa, își netezi părul și făcu un efort uriaș să se calmeze. Rămase în picioare; nu se putu hotărî să se așeze, uitându-se la tifonul alb de pe partea cealaltă.

După vreo două minute – timp în care își simți inima bătându-i cu putere – se auzi mișcare și o umbră imprecisă se proiectă pe tifon. Apoi cadrul se deschise și se ivi silueta înaltă a stareței dincolo de gratii și, în spatele ei, o cămăruță asemănătoare celei în care se afla el. Se lăsă în jos pe un genunchi așa cum era obiceiul, apoi așteptă ca ea să se așeze. Stareța luă loc zâmbind și-l invită și pe el printr-un gest să ia loc. Michael își trase scaunul chiar lângă grilaj și se așeză într-o parte, așa încât capetele lor erau foarte aproape unul de altul.

– Mă bucur să te văd, fiule, începu stareța pe tonul alert pe care-și începea toate audiențele. Sper că n-am ales chiar cel mai neinspirat moment. Astăzi ai probabil foarte mult de lucru.

– Nu e nici o problemă, pentru mine momentul e potrivit, spuse Michael și-i zâmbi printre gratii.

Iritarea îi dispăruse, alungată de dragostea profundă pe care – împreună cu spaima și respectul – o simțea pentru stareță. Chipul ei strălucitor, blând, autoritar, extrem de inteligent, ridurile lungi, parcă trasate cu o unealtă fină, lumina palidă reflectată pe față de glugă – totul sugerând un portret făcut de vreun maestru olandez – îi aminteau de mama sa, moartă de mult timp.

– Și eu sunt grozav de grăbită, spuse stareța. Dar am simțit nevoia să te văd. Nu ne-am văzut de o veșnicie, nu ți se pare? Și mai sunt vreo două-trei lucruri de pus la punct. Nu te țin mult.

Introducerea aceasta îl liniști pe Michael. Se temuse că o să-l dojenească, iar în acel moment nu avea deloc chef de o discuție intimă cu stareța. În starea de spirit în care se afla, simțea că orice presiune din partea ei l-ar dezechilibra și l-ar arunca într-un hățiș de remușcări zadarnice. Încurajat de tonul ei oficial, Michael spuse:

– Totul este aranjat pentru astă-seară și mâine-dimineață. Margaret Strafford a făcut adevărate minuni.

– Dumnezeu să o ocrotească! spuse stareța. Suntem toate atât de emoționate, abia așteptăm ziua de mâine. Episcopul vine după-amiază, nu-i așa? Sper să reușesc să-l zăresc înainte să plece. E un om tare ocupat. Ce drăguț din partea lui că-și face timp pentru noi!

– Sper să nu plece cu impresia că suntem o mână de neisprăviți, spuse Michael. Mă tem că procesiunea de mâine o să fie cam improvizată și primitivă. Totul e făcut cu multă bunăvoință, dar fără prea mult rafinament.

– Cu atât mai bine! zise stareța. Când eram mică, am văzut multe procesiuni în Italia și toate erau cam haotice, chiar și cele pline de măreție. Dar tocmai asta le face mai vii și mai spontane. Sunt convinsă că nici episcopului nu-i plac spectacolele ca la militărie. Nu, n-am nici o îndoială că ziua de mâine va fi minunată. Eu, de fapt, am vrut să te întreb cum stăm cu partea financiară.

– Am schițat un apel și am alcătuit o listă: „Imber și prietenii săi". V-aș fi foarte recunoscător dacă ați vrea să vă aruncați o privire pe ambele documente. Mă gândeam, dacă sunteți de acord, să lansăm apelul cam peste vreo două săptămâni. Putem să-l multiplicăm noi aici, la conac.

– Sigur că da, spuse stareța. Cred că, pentru un asemenea scop, un apel tipărit nu e potrivit. În fond, este o problemă internă, nu? Există împrejurări când banii necesită bani, dar aici nu e cazul. Ne adresăm numai prietenilor noștri. Aș vrea să văd ce ai făcut, să mi le trimiți prin sora Ursula. Poate mai adăugăm și noi câteva

nume pe listă. Mă întreb cum va reflecta presa evenimentul. Uneori asta poate fi de ajutor, nu crezi? Oamenilor trebuie să li se amintească de existența noastră din când în când, nu văd nimic rău în asta.

– Așa mă gândeam și eu, răspunse Michael zâmbind. De aceea n-aș vrea să amânăm trimiterea apelului. Firește, n-am invitat ziariști. Și nici nu s-a arătat vreunul dornic să vină. Dar am pregătit o notiță pentru presa locală și ceva și mai restrâns pentru cea centrală. Am discutat textele cu maica Clare. Și l-am rugat pe Peter să facă și niște poze pe care am putea de asemenea să le trimitem.

– Foarte bine, zise stareța. Chiar nu înțeleg cum de găsești timp să le faci pe toate. Sper că nu muncești peste măsură de mult. Ești cam palid.

– Mă simt minunat, spuse Michael. Iar peste vreo două săptămâni o să ne mai eliberăm. Sunt convins că ceilalți muncesc mult mai mult decât mine. James și Margaret n-au nici o clipă de răgaz.

– Sunt îngrijorată pentru tânărul tău prieten din Adăpost, rosti stareța.

Michael trase adânc aer în piept. Asta era, deci. Simți cum o îmbujorare fierbinte îi inundă toată fața. Își fixă privirea pe una din gratii, evitând ochii stareței.

– Cum așa? spuse el.

– Știu că este foarte greu și, desigur, eu știu foarte puțin despre asta, continuă stareța, dar cred că n-a găsit la Imber ceea ce a căutat venind încoace.

– Poate că aveți dreptate, spuse Michael evaziv, așteptând atacul direct.

– Bănuiesc că, în mare măsură, e vina lui, adăugă stareța, dar e atât de rupt de realitate, și va fi și mai mult când Catherine va veni la noi, nu crezi?

Michael își dădu seama, uluit, că stareța se referă la Nick, nu la Toby. Se întoarse și se uită la ea. Privirea ei îl sfredelea.

– Ba da, consimți Michael. Și eu m-am gândit la asta. Ar fi trebuit să fac mai mult în privința asta. O să am grijă să se facă ceva. O să pun pe cineva, poate pe James, să stea cu ochii pe el și mai serios. O să-l mutăm la conac și o să-l determinăm să se integreze. Dar, așa cum spuneți, nu este ușor. Refuză să muncească. Mă tem că șederea lui aici va fi scurtă. O să plece curând la Londra.

– E un *mauvais sujet*, fără îndoială, și cu atât mai mult este pentru noi un motiv să ne dăm osteneala, comentă stareța. Dar un astfel de om nu vine într-un loc ca acesta din plăcere. Sigur că a venit să fie alături de Catherine. Dar faptul că vrea să fie lângă ea acum, faptul că vrea să stea în comunitate și nu în sat, înseamnă ceva. Nu putem spune cu certitudine că nu există un dram de speranță de mai bine. Și,

dacă-mi dai voie să-ți spun, persoana care ar trebui să stea cu ochii pe el, după cum ai spus, nu este James, ci tu.

– E un tip greu de abordat, spuse el. Dar am să mă gândesc la asta.

Michael simțea din ce în ce mai puternic dorința de a nu fi sincer cu stareța.

Ea îi studie fața. Apoi zise:

– Îți mărturisesc că sunt îngrijorată și nu știu de ce. Sunt îngrijorată pentru el, dar și pentru tine. Oare n-ai nimic să-mi spui?

Michael se ținu cu mâna de scaun. Din spatele stareței, forța spirituală a acestui așezământ se năpustea asupra lui ca o furtună. Ce ironie a sorții: când el își dorise să-i mărturisească totul, ea nu-l lăsase, iar acum, când ea voia să știe, nu mai voia el să-i spună nimic. Adevărul era că avea nevoie de îndrumarea ei, dar nu și de iertarea ei; iar pe una fără cealaltă se pare că nu o putea cere. Nu spera ca ea să fie îngăduitoare. Dar se ferea să-și dezvăluie înaintea ei starea jalnică de confuzie în care se afla. Stareța știa desigur, în linii mari, toată povestea despre Nick; și voia să-i înțeleagă starea de spirit actuală, ceea ce presupunea, inevitabil, dezvăluirea poveștii despre Toby. El știa că, dacă se apucă să-i vorbească despre asta, nu va putea vorbi fără o participare emoțională absurdă și fără a se lăsa cuprins de acea ciudată autocompătimire pe care se obișnuise să o ia drept ispășire. În acest caz, tăcerea era mai bună și mai curată. Privind în jos văzu, foarte aproape de el, ca o ispită scoasă intenționat în calea lui, mâna ei întinsă pe pervazul grilajului, mâna palidă, cu mii de riduri pe care curseseră lacrimile unor oameni mai buni decât el. Dacă strângea mâna aceea, era pierdut. Își întoarse privirea și spuse:

– Nu cred.

Stareța continuă să-l privească un timp, dar el rămase cu ochii țintă în colțul camerei din spatele ei, simțindu-se mic și uscat ca o smochină.

– Te pomenim mereu în rugăciunile noastre, spuse stareța. Și pe prietenul tău. Știu cât te frământi pentru cei care sunt în grija ta: pentru cei pe care încerci să-i ajuți și nu izbutești, pentru cei pe care nu-i poți ajuta. Păstrează-ți nădejdea în Dumnezeu și nu uita că în felul Lui și la timpul Lui, El va desăvârși ceea ce noi doar încercăm să facem. Adesea nu dobândim binele pe care-l dorim pentru ceilalți; dobândim însă altceva, ceva ce izvorăște din strădania noastră. Binele este o revărsare. Acolo unde încercăm să-l facem cu sinceritate și generozitate, ne angajăm într-un act de creație care ne poate părea misterios chiar și nouă – și tocmai pentru că este plin de mister, ni se face frică. Dar asta nu trebuie să ne facă să renunțăm. Dumnezeu ne poate arăta oricând, dacă asta este voia Lui, o cale mai bună și mai înaltă; iar noi nu putem învăța să iubim decât iubind. Să nu uiți că

toate neîmplinirile noastre vin dintr-o iubire imperfectă. Iubirea imperfectă nu trebuie condamnată și alungată, ci dusă la perfecțiune. Drumul este mereu înainte, niciodată înapoi.

Michael, care acum o privea drept în față, dădu din cap încetișor. Nu îndrăznea să rostească nici un cuvânt după această pledoarie. Ea își întoarse mâna cu palma în sus, către el. El îi prinse mâna și-i primi strânsoarea rece și uscată.

– Ei, fiule, te-am ținut destul, spuse stareța. Aș vrea să mai stăm de vorbă peste o vreme, după ce trece toată tevatura asta. Și, te rog, nu munci peste măsură de mult, da?

Michael se aplecă asupra mâinii stareței. O sărută închizând ochii și și-o apropie de obraz. Apoi ridică spre ea o față liniștită. Simțea în chip nelămurit că, prin tăcerea lui, obținuse o victorie spirituală. Simțea că merită aprobarea ei. Se ridicară amândoi și, pe când Michael se înclina înaintea ei din nou, ea închise paravanul de tifon și dispăru.

El rămase o vreme în încăperea tăcută privind barele grilajului și paravanul închis de dincolo de ele. Apoi închise paravanul de pe partea lui. Ce bine îi cunoștea sufletul! Dar pledoaria ei îi părea un miracol mai degrabă decât o sugestie practică. El era un instrument prea tocit pentru a împlini lucrarea ce se cerea împlinită. Iubire. Michael dădu din cap. Poate numai cei care au renunțat la viața lumească au dreptul să folosească acest cuvânt.

CAPITOLUL 20

Bătea vântul. Grămezi de nori aurii și pufoși se rostogoleau pe cer, ascunzând și dezvăluind soarele din timp în timp. Era o zi din acelea care te bucură primăvara și te obosesc toamna. Dora se lupta cu o panglică albă.

Noaptea nedormită, neliniștea generată de ceea ce acum Dora aprecia ca fiind o aventură nebunească în care se lansase cam în pripă, o făceau să fie destul de absentă. Felul în care Toby se năpustise asupra ei – după cum se exprima ea în gând – ar fi încântat-o în oricare alt moment. Amintirea săruturilor lui copilărești și înflăcărate, pe care încă și le amintea, trezea în ea o anume duioșie și își dădu seama că nu fusese insensibilă la farmecul trupului său tânăr și viguros, al trăsăturilor lui pline de prospețime și incertitudine. Dar emoția îmbrățișărilor lui Toby fusese estompată de grija pentru clopot. Se simțea ca o preoteasă dedicată unui ritual care făcea ca relațiile personale să pară neinteresante.

Hârjoneala din hambar se sfârșise odată cu bătaia clopotului. Absorbiți de treburile lor, cei doi nu-și puteau da seama cât de puternică fusese aceasta. Își spuseră că probabil nu a fost foarte puternică, doar o șoaptă, oricum incomparabilă cu dangătul deplin. În orice caz, o șoaptă izvorâtă dintr-o asemenea sursă însemna ceva și, în tăcerea care urmă, ascultară amândoi neliniștiți dacă nu cumva se aude vreun zgomot de la conac. Cum nu se auzi nimic, trecură imediat la a doua parte a operațiunii, pe care o efectuară cu o viteză și o precizie care-i făceau cinste lui Toby. El nu regreta decât un singur lucru – și-i spuse Dorei aceasta – și anume că ea nu-și putea da seama cât de greu fusese ceea ce duseseră la bun sfârșit. Acum clopotul stătea suspendat de al doilea cablu, la mică înălțime deasupra pământului. Cablul trecea peste grindă, ieșea pe ușa hambarului și se oprea în bifurcația unui fag, unde era fixat cu un drug trecut prin inelul din capăt. Cei doi conspiratori camuflaseră locul cât putuseră de bine, cu crengi și frunze, și se pregăteau să se ducă la culcare. Pe când mergeau alături pe aleea de beton ce ducea la conac, Dora îl prinse de mână pe Toby. La marginea pădurii se despărțiră și se întoarseră unul spre altul sub lumina lunii. Tremurând de emoție și de fericire, Toby o prinse pe Dora de umeri și o întoarse cu fața spre lumină. Uluit și încântat de consimțământul ei tacit, o privi, apoi o luă în brațe, o răsuci pentru a-i putea primi săruturile și aproape căzu cu ea la pământ.

După aceste momente romantice, ziua următoare începu sumbru pentru Dora. Paul, care o căutase zadarnic și se alesese și cu mâna plină de spini dintr-un tufiș, nu fusese deloc încântat să o găsească, la întoarcere, în pat; și nu fusese încântat

nici când, după un somn scurt, se trezise de dimineață. Cunoștea destul de bine gusturile soției sale ca să știe că nu se dă în vânt după plimbări solitare în sânul naturii, mai ales noaptea, și nu-i ascunse că găsește total neconvingătoare povestea ei despre plimbarea sub clar de lună. Și nu ezită, în construirea unei alternative la povestea ei, să propună și niște nume. Asaltată încă de dimineață, Dora începu să plângă, regretând sincer amărăciunea lui Paul, simțindu-se de data asta învinuită pe nedrept, dar incapabilă să dea explicații. Și mai supărător era faptul că Paul insistase să-și petreacă dimineața cu ea: o luă la o plimbare, ceea ce fu o tortură pentru amândoi, și o tratã în general ca și cum ar fi fost prizoniera lui. Astfel, Dorei îi fu imposibil să ia legătura cu Toby, deși, furați de romantismul despărțirii lor din noaptea precedentă, uitaseră să stabilească o întâlnire pentru noaptea următoare. De asemenea, îi fu imposibil să mai treacă pe la clopot, pe care intenționase să-l curețe în cursul zilei și să-l pregătească pentru dramatica sa apariție. Singurul moment când Dora rămase singură în cursul dimineții fu intervalul de zece minute când Paul se duse la Mark Strafford să-i scoată un spin din deget. Dar Dora nu îndrăzni să-l caute pe Toby în acel interval, ci rămase în salonul de zi, tristă, până ce Paul se întoarse, tot negru de supărare și mirosind puternic a dezinfectant.

Urmă un prânz monoton. Parcă toată lumea era cu nervii încordați. Toby, conștient de fluxul de furie reținută ce venea dinspre soțul Dorei, avea un aer supus și evita privirile celorlalți. Doamna Mark se agita în legătură cu sosirea episcopului. Michael arăta rău, parcă era bolnav. Mark Strafford căzuse într-o pasă melancolică de când auzise că săptămâna viitoare avea să vină un expert financiar. Catherine părea mai încordată ca oricând, iar Patchway era supărat pentru că vântul îi dărâmase aracii de fasole. Doar James arăta tuturor o față calmă și veselă și răspândea în jurul său o încredere robustă și plină de energie, în timp ce asculta cu atenție textul din François de Sales citit de doamna Mark, nedându-și seama că ceilalți erau departe de a fi la fel de senini ca și el.

După prânz, Paul continuă să-și supravegheze soția cu aceeași atenție obsesivă. Dora era deja de-a dreptul îngrijorată de planurile pentru noaptea aceea. Ducându-se la toaletă reuși să-i scrie un bilețel lui Toby: „*Îmi pare rău că n-am stabilit următoarea întâlnire. Așteaptă-mă lângă Adăpost la două după miezul nopții*“. Puse biletul într-un plic și îl ascunse în buzunar sperând că va reuși cumva să i-l transmită tânărului și legându-și aceste speranțe de faptul bine-cunoscut că Paul nu era în stare să stea departe de munca lui decât câteva ore. Cam pe la ora trei, ea constată cu bucurie că Paul nu mai are răbdare, iar peste o jumătate de oră

el o porni spre locul său de studiu, după ce-și încredințase prizoniera în mâinile doamnei Mark, care-i solicitase ajutorul pentru împodobirea clopotului.

Iar acum asta făceau. Clopotul cel nou, așezat pe căruciorul cu rotile, stătea pe terasa din fața refectoriului. Ușile acestuia erau deschise iar înăuntru se vedeau mesele, de data aceasta acoperite cu fețe de masă, pregătite pentru ceaiul ce urma a fi servit – contrar planului inițial al doamnei Mark – în interior, din cauza vremii instabile. Cu ajutorul câtorva membre a ceea ce James numea haremul lui Patchway, venite din sat, se întinsese o masă pe cinste. Clopotul fusese deja examinat și admirat de toată lumea. Așezat în mijlocul terasei, strălucind ca aurul în lumina soarelui intermitent ce se reflecta în bronzul neted și lustruit, părea un obiect ciudat, plin totuși de autoritate și de semnificații. Era simplu, având doar o ghirlandă de arabescuri de jur împrejur, puțin deasupra buzei, și o inscripție furnizată de neobositul anticar care era episcopul: *Defunctos ploro, vivos voco, fulmina frango.* Pe umărul clopotului se mai puteau citi cuvintele: *Gabriel vocor*, iar Dora se înfioră văzându-le.

Peste clopot se pusese un fel de veșmânt alb, destul de strâmt. Fusese confecționat de doamna Mark din niște mătase de parașută rămasă din timpul războiului prin „traista cu zdrențe“ care avea dimensiuni considerabile. Mătasea cădea greu și era puțin lucioasă. La capătul de jos fuseseră însăilate franjuri din bumbac, care acum cădeau peste cărucior. În partea de sus, acoperământul era strâns în jurul clopotului, iar apoi, dintr-un punct, se revărsa în afară, peste corpul lui, sub forma unui mănunchi de panglici albe ce urmau a fi prinse la poale astfel încât să formeze funde înnodate jos într-un fel de volan. Aceasta voia să sugereze o rochie de mireasă sau de prima împărtășanie. Dacă clopotul trecea drept un fel de novice care-și începea viața de mănăstire, atunci era, judecând după standarde moderne, cam împopoțonat; dar măcar albul era culoarea purtată în mod obișnuit de novice. Dora, care considera opera doamnei Mark un fel de cămașă de noapte mai sobră, observă cu bucurie că se putea scoate fără a i se deranja franjurile și volanele. Lângă clopot se afla o măsuță ce avea să servească drept altar improvizat. Pe masă, câteva pietre aveau menirea de a ține fața de masă din damasc la locul ei. O cantitate considerabilă de flori albe de câmp, adunate de copiii din sat și pe care nimeni nu mai avusese timp să le împletească în ghirlande, zăcea grămadă în apropiere, urmând a fi pusă pe cărucior la momentul potrivit; până atunci însă, vântul le smulgea petalele.

Panglicile se dovedeau a fi mai buclucașe decât își închipuise doamna Mark. De vină era și vremea. Fâșiile de satin, prinse deocamdată numai sus, fluturau vesel, se

încrucișau și pocneau ca niște bice, dându-i clopotului mai mult un aspect de bâlci decât de nuntă. Treptat, fâșiile recalcitrante fură prinse de veșmânt, după un desen trasat cu cruciulițe, în creion, de doamna Mark, cu o seară înainte, dar chiar și însăilate, fundele zvăpăiate se zbăteau atât în bătaia vântului, încât lucrătura făcută în grabă, mai ales de mâna Dorei, era adesea desfăcută. James fusese de părere că ar trebui tras căruciorul în pavilionul cu grajduri, unde era mai la adăpost, dar doamna Mark, cuprinsă de panică în așteptarea episcopului care trebuia să sosească din clipă în clipă, găsise că e mai bine să-l lase acolo, pe terasă, ca să se vadă bine.

Dora, mai stângace ca oricând, își făcea de lucru cu o panglică. Deja o desfăcuse o dată de jos până sus, deoarece o răsucise prost. Panglica își cam schimbase culoarea din cauza mâinilor ei transpirate. Avea încă în buzunar scrisoarea și și-ar fi întrerupt lucrul cu doamna Mark pentru o clipă, scuzându-se, dacă ar fi putut afla unde este Toby, ca să i-o dea; dar, în învălmășeala generală, nimeni nu știa acest lucru. Nici urmă de Toby. Dora era convinsă că își va face apariția la slujba de botez; și mai era convinsă că Paul, pierdut în studiile lui, va uita cu desăvârșire și nu va veni sau cel puțin va întârzia. Cum Dora își tot ridica privirile în căutarea lui Toby, iar doamna Mark făcea același lucru în așteptarea episcopului, lucrul înainta destul de greu.

În timp ce lucrau, doamna Mark îi vorbea. Chiar așa neatentă cum era la ceea ce-i spunea, Dora tot reuși să priceapă în scurt timp că i se face morală. Din proprie inițiativă, sau îndemnată de cineva, doamna Mark se apucase să o admonesteze și, după ce începuse mai pe ocolite, acum devenise foarte directă. În alte împrejurări Dora ar fi fost furioasă. Acum însă, apăsată de responsabilitatea rolului ei profetic, era destul de neatentă, iar sentimentul nevinovăției o făcea să privească totul cu detașare. Este adevărat că îl lăsase pe Toby să o îmbrățișeze, dar îmbrățișarea lui fusese doar un moment dintr-un plan mai amplu; iar acuzația implicită că-l încurajase pe tânăr era nedreaptă, în comparație cu preocupările mult mai înalte ale Dorei. Deși plină de o indignare virtuoasă, Dora asculta doar pe jumătate eforturile stângace și competente ale doamnei Mark de a-i da o lecție de moralitate.

– Sper că nu te superi că-ți spun toate astea, zise doamna Mark. Știi, aici nu trăim ca și când am fi în vacanță. Îmi dau seama că nu ești obișnuită cu acest gen de viață. Dar nu trebuie să uităm că micile escapade, care în altă parte ar putea părea cu totul nevinovate, aici au importanță, căci, vezi tu, noi facem tot posibilul să trăim un alt tip de viață, după reguli speciale. Noi ne conducem după aceste

reguli, iar, dacă oaspeții noștri nu le respectă, se creează dezordine, cred că-ți dai seama. Știu că tot ce-ți spun e plicticos și neplăcut, și sunt convinsă că prietenii tăi de la Londra ne-ar considera cam scorțoși. A încerca să fii la înălțimea unor idealuri te poate face caraghios în ochii altora. Ce vreau eu să spun, de fapt? O persoană fără experiență poate fi ușor derutată de prietenia sinceră arătată de o altă persoană de sex opus, dacă nu este obișnuită cu așa ceva. Așa că trebuie să fim foarte atenți, nu crezi? Doamne, ce grav sună tot ce-ți spun!

– A venit episcopul! exclamă Dora, încântată că poate pune capăt discursului moralizator anunțând un fapt care să o năucească pe doamna Mark.

Pe aleea principală, pe partea cealaltă a lacului, își făcuse apariția o mașină care se apropia în viteză.

– O, Doamne! Vai de mine! exclamă doamna Mark, neștiind dacă să-și vadă mai departe de panglici sau să dea fuga să-și mai arunce o ultimă privire în refectoriu.

Șovăi în prag, își scoase halatul, îl aruncă sub un scaun, apoi se grăbi să-l strige pe James, care nu părea să fie sus.

Dora rămase lângă clopot, cu mâinile în șolduri, urmărind mașina care acum încetinise în apropierea celor trei poduri de la capătul lacului.

Mașina îi părea cunoscută. Poate era o marcă obișnuită. Din spate o auzi pe doamna Mark strigând, apoi văitându-se că, exact la momentul crucial, nimeni nu mai era de găsit. Dora privea mașina cu seninătate. Nu avea nici o responsabilitate față de reușita ceremoniei ce avea să se desfășoare, iar sentimentul ei față de aceasta era probabil asemănător cu al lui Ilie pe când privea eforturile profeților din Baal.

Acum mașina se apropia, înaintând pe ultima parte a aleii ce ducea spre conac. Bombănind încă, doamna Mark apăruse din nou pe terasă. Mașina urcă panta domoală din fața casei și se opri la vreo douăzeci de metri. Un bărbat coborî. Era Noel Spens.

Mâinile Dorei căzură neputincioase.

– Dumnezeule! exclamă ea.

– Păi, văd că nu e episcopul! spuse doamna Mark.

– Nu, e un prieten, spuse Dora. E ziarist. Vai de mine! și porni în fugă spre Noel.

Noel rămăsese lângă mașină, cu o mână pe portieră, zâmbind, de parcă venise să o invite pe Dora la cină. Ea ajunse lângă el, se opri brusc alunecând pe pietrișul terasei, furioasă ca un taur în miniatură.

– Pleacă! spuse Dora. Dispari imediat! Treci în mașină până nu te vede cineva și pleacă, pentru numele lui Dumnezeu! Nu înțeleg ce te-a apucat să vii aici. Ți-am spus că n-ai ce căuta aici. Ai să strici totul.

– Ce primire încântătoare, spuse Noel. Liniștește-te, iubito! Nici nu mă gândesc să plec. Am venit pentru că am o treabă de făcut. Trebuie să scriu un articol despre povestea asta cu clopotul. Nu găsești că-i o idee amuzantă?

– Nu, chiar deloc, răspunse Dora. Gândește-te un pic, Noel. Paul e aici. Dacă te vede, o să creadă că te-am chemat eu și o să facă o scenă înfiorătoare. Te implor, iubitule, pleacă. Dacă nu pleci, ai să mă bagi într-un bucluc îngrozitor.

– Uite ce e, scumpa mea, știi că de obicei sunt îngăduitor ca un înger când este vorba despre tine. Poate chiar ai ajuns să-ți închipui că pe taica Noel nu-l deranjează nimic din ce faci. Poți să vii pe nepusă masă, când ai nevoie de consolare, și apoi să pleci exact la fel, când ai tu chef, iar el o să te aștepte veșnic cu un gin și un martini. Dar de la o vreme am constatat că rolul ăsta nu prea mi se mai potrivește. Întotdeauna mi-am asumat niște responsabilități în privința ta; poate că am totuși și niște drepturi. Știi foarte bine că am fost al naibii de bucuros să te văd zilele trecute; și m-a cam întors pe dos când ai șters-o. De fel nu prea tânjesc după ceea ce nu am, nu e genul meu. Dar chiar am simțit nevoia să te văd din nou – am fost îngrijorat de starea de spirit în care erai. M-am gândit că ți-or fi luat călugărițele mințile. Apoi, în mod surprinzător, șeful meu – care-l cunoaște pe episcopul care vine să vă boteze clopotul – a aflat de povestea asta și m-a rugat să vin. Așa că ar fi fost o prostie să nu vin!

– Ei, dă-o dracului de treabă, Noel! Nu înțelegi că Paul e aici? Nu pricepi? Pentru numele lui Dumnezeu, pleacă odată, până nu te vede!

– M-am cam săturat să tot aud de Paul, spuse Noel. Paul se poartă cu tine mizerabil, iar tu, de fapt, n-ai ținut la el niciodată. Cred că nu i-ar strica o discuție pe față. Tare mă tem că o să-i spun lui Paul vreo două.

– Sper că n-ai de gând să faci asta! spuse Dora disperată. Nu știi ce fel de om este. Tu nu l-ai văzut decât la petreceri. Episcopul trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta, iar Paul o să-mi facă o scenă și eu nu mai suport!

– Ești o fată îngrozitoare! Îi cânți în strună până nu mai poți nici tu să suporți, apoi fugi, tu sperii și iar încerci să-i cânți în strună. Trebuie ori să te supui definitiv, ori să-l înfrunți. Și, aparte de toate astea, nu-i cinstit nici măcar față de Paul. N-ai să ajungi să-ți dai seama dacă vrei sau nu să rămâi cu el până când n-ai să-l înfrunți, de la egal la egal, pe față, nu prin fugă. Iar după părerea mea, când ai să începi să lupți, ai să-ți dai seama că nu poți rămâne cu el. Și de aici încolo

lucrurile încep să mă intereseze și pe mine. Ești dezordonată, necondițională, ignorantă și de-a dreptul imposibilă, dar parcă mi-ar plăcea să te mai am pe lângă casă.

– Doamne, doar nu te-ai îndrăgostit de mine?! exclamă Dora îngrozită.

– Eu n-aș folosi acest termen, spuse Noel. Hai să zicem doar că-ți simt lipsa. Nu mai ține povestea cu ochii care nu se văd se uită, draga mea.

– Vai de mine! exclamă Dora. Uite ce este, Noel, n-am acum timp pentru așa ceva. Îmi pare grozav de rău, mă simt onorată și tot ce vrei tu, știu că vorbești serios, promit să-ți explic totul, dar adevărul este că acum am un plan, care n-are nimic de-a face cu Paul, iar dacă totul explodează din pricina ta, planul meu se duce de râpă... te implor, pleacă de aici. Promit să-ți explic totul, deși e îngrozitor de complicat. Te rog, du-te, Noel, să nu se întâmple ceva!

– Îmi pare rău, Dora, spuse Noel, de data asta taica Noel o să facă ce vrea el, nu ce vrei tu. Unde pot să-mi parchez mașina? Poate ar fi mai bine să las cale liberă pentru Rolls Royce-ul episcopului.

– Acum terorizează-mă și tu! zise Dora, gata să izbucnească în plâns.

– Ei, asta-i acum, dacă fac ce vreau eu, și nu ce vrei tu, înseamnă că te terorizez?! se miră Noel. Aproape că încep să-l înțeleg pe Paul. Cred că o s-o parchez în curtea asta, pare un loc potrivit.

Se sui în mașină, porni motorul și dădu încet un ocol, apoi intră prin porțile deschise în curtea pavilionului cu grajduri.

Dora îl privi cuprinsă de disperare. Înțelegea din comportamentul lui că era hotărât să rămână. Nu avea nici un rost să-l mai roage. În acest caz, trebuia să facă altceva pentru a evita o explozie. În situația dată, Paul o să o țină într-o ceartă toată noaptea. Dar prima ei grijă era să evite o scenă violentă în public. Propria ei intervenție urma să fie partea cea mai importantă a ceremoniei și, deși un pic de confuzie și de bramburească la început nu conta prea mult, nu voia totuși ca lucrurile să meargă foarte prost; și, oricum, se îngrozea la gândul că furia oribilă a lui Paul s-ar putea dezlănțui în văzul tuturor. Se întoarse și o porni înapoi. În fața ei se afla clopotul și doamna Mark, care încă mai însăila panglici dintre care acum numai vreo trei mai fluturau în vânt. Mintea Dorei, antrenată printr-o practică nu prea îndelungată în exigențele artei războiului, se puse în mișcare. N-avea rost să-și piardă vremea certându-se cu Noel. Timpul rămas trebuia folosit altfel. Dar cum?

Primul ei impuls fu acela de a se duce la Paul și de a-i spune totul, înainte ca el să afle pe alte căi. Poate reușea să-i dea de veste cu blândețe și calm, să-l liniștească și

să-i explice. Porni să traverseze terasa în fugă, trecând pe lângă doamna Mark, care o privi întrebător și dădu să spună ceva. Dar înainte de a ajunge la trepte Dora se opri căci, închipuindu-și scena, se răzgândise. De îndată ce va afla că Noel este aici, Paul va refuza să mai asculte orice fel de comentariu din partea ei. Cuprins de furie și de gelozie, se va repezi fără să se uite la ea. Niciodată nu putuse să-l domine. Parcă putea cineva? O luă iar la fugă înapoi, trecu pe lângă doamna Mark care o privi iar întrebător și dădu să spună ceva, apoi începu să urce scările spre balcon. Noel, care ieșise din pavilionul cu grajduri, porni după ea pe scări, spunând:

– Dora, putem să ne dăm întâlnire ceva mai târziu?

Dora nu-i dădu nici o atenție, trecu în goană prin hol și ajunse pe culoar. Se hotărâse să-l caute pe Michael. Exista posibilitatea ca el să-l convingă pe Paul ca, de dragul comunității, să se abțină de la a face o scenă în public tocmai într-o zi ca aceasta.

Dora nu mai intrase niciodată în biroul lui Michael, dar, în mare, știa unde se află. Găsi ușa, bătu și dădu buzna înăuntru fără prea mult protocol. Intrarea ei fu atât de bruscă încât prinse ultimele clipe din scena anterioară venirii ei, mai înainte ca participanții înșiși să-și dea seama că episodul s-a încheiat. Michael ședea pe scaunul lui, mult aplecat în față, cu coatele pe genunchi, cu mâinile întinse înainte. Toby ședea pe covor, chiar în fața lui, cu un picior strâns sub el și cu celălalt îndoit de la genunchi. Cu o mână își strângea piciorul ridicat, iar mâna cealaltă era în curs de a face un gest către Michael. Când Dora intră, amândoi se ridicară în grabă.

– A, bună, Toby, va să zică aici erai, spuse Dora. Îmi pare rău că te necăjesc, Michael, dar s-a întâmplat un lucru îngrozitor.

– Ce? întrebă Michael cu un aer năucit.

– A venit un cunoscut de-al meu, e ziarist și vrea să scrie despre clopot. Dar când o să afle Paul, o să facă un tărăboi îngrozitor. Trebuie să te duci la el și să-l oprești.

Asta era, aparent, situația. Michael păru ușurat. Se uită la Toby. Acesta murmură ceva de genul: „Mai bine o iau din loc“. Dora vru să-i spună ceva, dar el ieși fără să se uite la ea. Michael dădu să iasă după el, ajunse la ușă, apoi se întoarse cu un aer năucit și pierdut. Dora era hotărâtă. Forța de a lupta se redeșteptase în ea. Îl întrebă pe Michael:

– Ai înțeles?

– Da, nu, spuse Michael. Omul ăsta, reporterul, e aici și tu crezi că Paul o să facă o scenă de gelozie? Nu-l poți convinge să plece?

– Nu vrea, spuse Dora, n-are nici un rost să-i spui să plece. Vreau să-l împiedici pe Paul să facă o scenă. Mă duc chiar acum să-i spun lui Paul.

Se întoarse și o luă iarăși la fugă. În spate se auzeau pașii lui Michael pe treptele golașe și prin hol.

Pe terasă, Noel stătea de vorbă cu doamna Mark. Se opriră pentru a-i urmări pe Dora și Michael.

– Toată lumea pare grozav de grăbită astăzi, comentă Noel.

– Să nu pleci, Michael, spuse doamna Mark. Episcopul trebuie să pice din clipă în clipă.

Michael, care ajunsese deja pe pajiște, se întoarse în grabă pentru a o liniști. Dora mergea înainte spre viaduct. Cam când ajunse la mijlocul lui, gâfâind, îl văzu pe Paul ieșind din ultima cameră pentru oaspeți. Începu să-i facă semne disperate. Când ajunse aproape de capăt, văzu Rolls Royce-ul negru venind încet pe alee dinspre porțile de lângă Adăpost.

Dora alergă spre Paul, care iuțise pasul la vederea ei. Se cunoștea de la distanță că este încruntat.

– A venit Noel! strigă ea.

– Cine? întrebă Paul.

– Noel Spens, spuse Dora. Știi cine e.

Paul era detașat și încordat.

– Zici că Noel Spens e aici? întrebă Paul. Și mi-o spui ca și cum mi-ai da o veste bună. A venit să te vadă?

– A venit să scrie despre povestea cu clopotul, spuse Dora. Paul, iubitule, nu te înfuria.

– A venit să te vadă, repetă Paul. L-ai chemat tu?

– Bine-nțeles că nu! strigă Dora. Chiar mă crezi nebună? A venit să ia interviuri pentru ziar.

– Ei, lasă că-i arăt eu lui interviuri! O să-i dau un interviu de-o să mă țină minte! spuse Paul și porni grăbit peste viaduct.

Vorbindu-i încă și încercând să se țină de brațul lui, Dora îl urmă. Viaductul nu era destul de lat pentru doi oameni care se ceartă. Mașina episcopului se vedea în depărtare, traversând podurile de la celălalt capăt al lacului. Paul începu să alerge.

Ajungând la capătul viaductului, Dora – care rămăsese în urmă – făcu un efort și îl prinse din urmă. În aceeași clipă îl văzu pe Michael, care venea în fugă spre ei,

traversând pajiștea din fața conacului. Dora prinse cu putere brațul lui Paul și încercă să-l tragă înapoi strigând:

– Paul, nu e vina mea, nu l-am chemat eu! Nu strica totul acum cu furia ta!

Paul se întoarse spre ea. Cu mâna cealaltă desprinse mâna Dorei și-i spuse calm, printre dinții strânși:

– Uneori te urăsc! și-i dădu un brânci care o aruncă în iarba înaltă.

Paul o luă din nou la fugă. Michael se îndrepta spre el cu brațele desfăcute, ca un om care încearcă să împiedice un animal să scape dintr-un țarc. Dora se ridică de unde căzuse, își găsi pantoful care-i scăpase din picior și o rupse și ea la fugă spre conac. Automobilul episcopului tocmai trăgea în fața conacului. Trecu pe lângă Michael și Paul, care se întâlniseră, și se opri. Amândoi vorbeau în același timp. Se pare că nu aveau nevoie de ajutorul ei.

Rolls Royce-ul ajunse pe terasă cu toată măreția unei mașini puternice, care se deplasează încet. Se opri la piciorul scării, chiar lângă clopot. Doamna Mark, care rămăsese singură să apere cetatea, se repezi înainte. Peste o clipă se ivi și James în balcon și o luă grăbit, împiedicându-se, în jos pe scări. Din refectoriu apăru și Noel, mușcând dintr-o chiflă. Ajunse și Dora, gâfâind, dar în secunda următoare se chirci, străbătută de o durere ca un cuțit.

Episcopul, care aparent condusese singur mașina, coborî încet, cu degajarea personajului important care știe că, oriunde și oricând sosește, devine imediat centrul atenției tuturor. Era un bărbat înalt și voinic, cu păr cârlionțat și ochelari fără rame, purtând o sutană neagră, simplă, și o tocă violet. Întoarse încet spre ei o față rotundă și plină, radiind de bunăvoință. Scoase din mașină un baston pe care se sprijini ușor, în timp ce dădea mâna cu doamna Mark, James și Noel și apoi cu Dora, pe care avu grijă să nu o excludă, deși ea se ținea nesigură în planul doi. Dora trase concluzia că o luase drept o slujnică.

– Ei, iată-mă ajuns! spuse episcopul. Sper că n-am întârziat. Minunatul meu șofer m-a părăsit, de fapt este o doamnă care mi-e și secretară. Obligațiile materne au solicitat-o într-o problemă mai înaltă. Are trei copii de crescut, fără a mă mai pune și pe mine la socoteală! Așa încât, cu prețul unui mare efort pentru nervii mei și ai altor șoferi, am condus eu până la Imber!

– Ne bucurăm mult că ați reușit să ajungeți, rosti James fericit. Știu cât sunteți de ocupat. Faptul că sunteți aici la mica noastră ceremonie înseamnă enorm de mult pentru noi.

– Găsesc că totul este foarte interesant, spuse episcopul. Iar acesta este exponatul A? întrebă el, indicând cu bastonul movila cu panglici albe, clopotul.

– Da, răspunse doamna Mark roșind de emoție. Ne-am gândit să-l dichisim puțin.

– Foarte drăguț, spuse episcopul. Bănuiesc că dumneavoastră sunteți doamna Strafford. Și dumneavoastră domnul Meade? i se adresă el lui James. Stareța, Domnul s-o aibă în pază, mi-a vorbit mult despre dumneavoastră.

– A, nu, răspunse James. Eu sunt James Tayper Pace.

– Aha! Sunteți cel căruia i se duce atât de mult dorul în Stepney! Am fost acolo acum câteva săptămâni, la deschiderea unui nou centru pentru tineret, iar numele dumneavoastră a fost adesea luat în deșert. Adică, nu în deșert. Ce expresie absurdă, zău așa! Numele dumneavoastră a fost menționat, pe bună dreptate, desigur, și chiar cu entuziasm și devotament!

Era rândul lui James să roșească.

– Ar fi trebuit să ne prezentăm, spuse el. Mă tem că am făcut un comitet de primire tare nepriceput. Dânsa este într-adevăr doamna Strafford. Aceasta este doamna Greenfield. Michael Meade vine acum spre noi, împreună cu doctorul Greenfield. Iar pe dânsul mă tem că nu-l cunosc.

– Noel Spens, de la ziarul *Daily Record*, spuse Noel. Mă tem că eu sunt ceea ce se numește în general un reporter.

– Minunat! exclamă episcopul. Speram că va fi prezent cineva din partea presei. De la *Daily Record* ați spus? Am să vă rog să iertați un bătrân cam surd, cu urechea asta nu mai aud. Pot să vă întreb dacă ați fost mânat pe urmele mele de vechiul meu amic Holroyd? Cred că acum este redactorul-șef al acestei distinse fițuici.

– Așa este, răspunse Noel. Domnul Holroyd a auzit despre această încântătoare ceremonie și m-a trimis încoace. Vă transmite salutări.

– Un om minunat, spuse episcopul, în cea mai bună tradiție a presei britanice. Întotdeauna am susținut că Biserica a greșit atunci când s-a ferit de publicitate. Avem nevoie de mai multă publicitate, de bună calitate, desigur. De acest gen, aș putea spune. Ce-i asta? Nu, nu mănânc nimic acum, mulțumesc. N-am să iau decât tradiționala ceașcă de ceai englezesc, dacă se poate. De când am fost în America, o prețuiesc mai mult ca oricând. Pe urmă poate ne ocupăm de mica noastră ceremonie, dacă s-au adunat toate forțele? Iar apoi putem sărbători. Văd acolo niște mese care gem de bunătăți.

Michael și Paul se opriseră din nou, chiar lângă treptele care duceau spre terasă, prinși încă în discuție. Apoi se întoarseră iar spre viaduct. Doamna Mark îi urmărea plină de disperare, iar Dora cu uimire și înțelegere. I se oferi episcopului o ceașcă de ceai. Noel discuta cu el amical despre unii membrii din Athenaeum pe

care-i cunoșteau amândoi. James stătea și el alături, zâmbind sfios. Părintele Bob Joyce își făcu apariția aducând – cu o grabă total lipsită de demnitate – ceva ce se dovedi ulterior a fi un vas cu apă sfințită, pe care-l puse pe masă, iar apoi își făcu de lucru pe lângă clopot, făcându-i semne de la distanță episcopului, cu familiaritate – atitudinea omului aflat printre cei aleși, dispus să acorde celor mărunți șansa de a fi prezentați. Doamna Mark se repezea din când în când în refectoriu, urmărindu-l tot timpul pe Michael și întreținând o discuție aprinsă cu părintele Bob. Sosi și Peter Topglass, cu aparatul de fotografiat, și intră în discuție cu episcopul pe care, se pare, îl cunoștea deja. Dora stătea lângă clopot și trăgea nervoasă de o panglică. În cele din urmă reuși să desfacă însăilătura și panglica prinse să fluture în vântul care nu se domolise. Morocănos, Toby își făcu apariția dinspre grajduri, fu interceptat de doamna Mark și prezentat. James ceru și el o ceașcă de ceai, iar doamna Mark îi răspunse în șoaptă că n-aveau cești decât pentru un singur rând și nu aveau timp să le spele după slujbă. Apăru și Patchway, care se apucă să-i vorbească lui James despre pagubele făcute de porumbei, până ce doamna Mark îl chemă la ordine și-i spuse să-și scoată pălăria. Catherine ieși din casă și coborî scările. Îmbrăcase una din rochiile pe care le purta la Londra și se vedea că se ocupase de înfățișarea ei. Își adunase părul într-un coc bine strâns și-și mai scurtase șuvițele care de obicei îi cădeau pe frunte. Fața ei părea anormal de palidă și de lungă, iar când fu prezentată episcopului afișă un zâmbet plăcut dar scurt. Se retrase imediat, se sprijini de balustradă și căzu într-un fel de visare, de parcă nu mai știa unde se află.

– Ei, dragi prieteni, spuse episcopul, cred că am putea începe mica noastră slujbă de botez. Înțeleg că sunteți de acord cu ordinea momentelor pe care v-am propus-o. Mă bucur că nu mă considerați prea învechit și închistat. Cred că o să încheiem cu psalmul o sută cincizeci. Să renunțăm la rugăciunea de încheiere. Să vă spun drept, mi-e teamă că norii ăștia o să arunce curând niște grindină peste noi, așa că, hai să trecem la treabă! Întrucât bieții mei enoriași vor fi nevoiți să îngenuncheze, ar fi bine să coborâm pe iarbă. Din păcate, doctorii nu-mi dau voie să îngenunchez, strict interzis, cum se spune. Pot să întreb cine sunt patronii spirituali, sau să le zicem nașii clopotului?

– Michael și Catherine, răspunse doamna Mark. Mă scuzați o clipă, mă duc să-l aduc pe Michael – și porni în grabă pe scări.

Încă prinși în discuție, Michael și Paul se întorceau acum spre viaduct. Dora îi privea cu îngrijorare. Evita să se uite spre Noel, care încerca să-i prindă privirea. Coborâră toți treptele și se opriră pe pajiștea înclinată ce ducea spre ponton.

Doamna Mark se întorcea cu Michael și Paul. Dora se plasă în grup pe partea opusă celei în care se afla Noel. Michael se apropie și-i ceru scuze episcopului. Catherine fu împinsă mai în față. Doamna Mark mai legă de clopot încă două panglici lungi. Apoi coborî în grabă și se opri lângă Dora. Paul se apropie de Dora, o privi crunt în ochi, cu fața crispată de o furie stăpânită, apoi rămase lângă ea, privind fix înainte. Întreaga adunare se așeză în două șiruri lungi, cu Michael și Catherine în față, ca o pereche de miri. Episcopul rămase pe terasă. Luă într-o mână cele două panglici lungi, prinse de clopot. În cealaltă mână ținea un obiect necunoscut Dorei, pe care îl cufundă în vasul cu apă sfințită. La un semnal al părintelui Bob, James, Catherine și soții Strafford își uniră glasurile într-o cântare. *Asperges me, Domine, hyssopo et mundabor. Lavabis me et super nivem dealbabor.* Episcopul începu să arunce peste clopot cu apă sfințită, care lăsa dâre negre pe veșmântul alb.

Dora constată cu groază că Noel plecase de la locul său de pe partea cealaltă și ajunsese aproape de ea. Nici nu îndrăznea să se uite la Paul. Privea fără țintă înainte, conștientă de prezența clopotului pe terasă, la înălțime, și de fluturarea învelișului alb. Soarele trecu iute peste pajiște, ca un semnal luminos, iar vântul umflă sutana episcopului, dând la iveală o pereche de pantaloni negri, eleganți. Cântarea se încheie, iar episcopul se aplecă ușor înainte, spre Michael și Catherine, și-i întrebă:

– Ce nume doriți să-i puneți clopotului?

După o pauză, Catherine răspunse cu glas subțire și emoționat:

– Gabriel.

Episcopul coborî două trepte și dădu capetele celor două panglici lui Michael și Catherine. Apoi, adresându-se celor doi, spuse:

– Să nu uităm că glasul lui Dumnezeu ne îndeamnă uneori să părăsim grijile lumești și să ne așezăm la picioarele Lui pentru a învăța lucruri mai înalte. Fie ca prin semnul crucii, acesta să se sfințească în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Urcă din nou cele câteva trepte și se întoarse cu fața spre mica adunare:

– Numele acestui clopot este Gabriel. Și acum să ne rugăm.

Toată lumea îngenunche pe iarbă.

Paul întinse mâna și prinse mâna Dorei. O apucă strâns, posesiv, fără pic de tandrețe. Dora răbdă strânsoarea un timp. Apoi îi deveni insuportabilă. Încercă să-și tragă încet mâna. Paul nu-i dădu drumul. Ea trase mai tare. Paul o strânse și mai tare și-i răsuci încheietura. Dora începu să tremure. O cuprinse un adevărat

fou rire. Își strânse buzele ca să nu izbucnească în râs. Glasul episcopului zumzăia întruna. Din ochii Dorei începură să curgă lacrimi de veselie pe jumătate scăpată de sub control, aproape isterică. Cu mâna cealaltă căută în buzunar și-și trase batista.

Odată cu batista ieși și plicul cu biletul pentru Toby. Dora îl zări, înțepeni de groază, dar nu se putu abține să nu râdă. Dădu drumul batistei, care fu imediat purtată de vânt. Paul, care privea înverșunat înainte răsucindu-i încheietura, nu văzuse plicul. Cu mâna liberă, Dora își întinse fusta ca să acopere plicul. Apoi, căutând pe sub fustă, încercă să-l recupereze și să-l bage din nou în buzunar. Căutând printre falduri, mâna ei întâlni altă mână – a lui Noel. Acesta găsi plicul înaintea ei și îl luă ușor. Pentru o clipă, cu ochii ațintiți cu seninătate asupra episcopului, îl ținu lângă coapsă. Apoi îl transferă în buzunarul său.

Paul continua să privească înainte, inconștient. Probabil ceilalți membri ai congregației aveau ochii închiși. Cu glas imperturbabil, privind în jos cu bunăvoință, episcopul văzu scena cu scrisoarea. Văzuse el lucruri și mai ciudate. Dora își aranjă din nou fusta și-și acoperi gura cu palma. Începu să plouă.

CAPITOLUL 21

Toby era la mare cumpănă. Gândurile sale oscilau încolo și încoace cum nici nu și-ar fi închipuit că i se poate întâmpla. Regreta din toată inima că se lăsase antrenat în planul nebunesc al Dorei. Îl găsea stupid, viclean și de un prost gust îngrozitor, iar totul se va sfârși probabil într-un dezastru grotesc. Acum ar fi vrut să se retragă din povestea asta, dar nu știa cum. Nu-l lăsa indiferent nici mânia evidentă a lui Paul, nici aerul ușor scandalizat al celorlalți membri ai comunității. Când își căutase în Dora un răspuns la problemele sale, nu crezuse că acest lucru va interesa sau va afecta pe altcineva; acum începea să vadă că tot ce făcuse avea implicații pe care nu era dispus să și le asume. Pe de altă parte, îl supăra grozav gândul de a întreprinde ceva care ar putea tulbura legătura puternică, plăcută și incertă care se stabilise între el și Dora; și nici nu concepea că ar putea-o trăda. Își dorea să o vadă și totuși, din pricina confuziei din mintea sa, o evita.

În același timp, sentimentele sale pentru Michael se schimbaseră din nou. Teama și incertitudinea cu privire la propria natură – care-l îndemnaseră să se gândească la Dora – nu dispăruseră cu totul, dar se diminuaseră simțitor. Ceea ce se petrecuse între ei îl calmase, iar faptul că reușise să o sărute pe Dora se combina inseparabil și liniștitor cu amărăciunea lui. Astfel avea mai multă libertate să se gândească la Michael omul și să aprecieze relația lor cu toată ciudățenia ei ca pe ceva adevărat, interesant și chiar de preț. I se făcu milă de Michael și începu să-și pună întrebări despre starea lui sufletească. Începu să-și facă griji în privința părerii lui Michael despre el, în privința relațiilor cu Dora – care se dovedeau a fi mai bogate în înțelesuri decât își închipuise – și a felului în care ele vor afecta părerea lui Michael. Găsea că se afla într-o situație imposibilă.

Toby era din fire un tânăr onest și fusese învățat că, oricât de mare ar fi încurcătura în care te afli, cel mai ușor scapi spunând adevărul. Numai că a spune adevărul în acest caz nu părea a fi deloc simplu. Care adevăr? Și cui să-l spună? Începu să se gândească să-i povestească lui Michael tot planul legat de vechiul clopot. Prima parte a planului fusese pasionantă; a doua era deja insuportabil de apăsătoare. Pur și simplu Toby nu se vedea capabil să o ajute pe Dora la înlocuirea clopotelor; prin urmare el se simțea, în chip laș, îndreptățit să renunțe la încercare. Totuși, a abandona planul fără acordul Dorei, care se bazase pe el sincer și fără rezerve, i se părea o trădare inadmisibilă. Și nici nu avea pe altcineva căruia să-i spună, căci aceasta tot trădare ar fi însemnat. Se mai gândise să-i destăinuie totul lui Nick; dar în Nick nu avea încredere, iar altcineva nu mai era. Fără nici o

îndoială, își spunea el, nu-i mai rămâne decât să se ducă la Dora și să-i ceară să renunțe. Gestul nu o să-l absolve de înșelătorie, dar cel puțin o să fie simplu și cinstit față de Dora. Dar, deși luă această hotărâre de mai multe ori pe parcursul zilei, nu o puse în practică. Se duse în schimb la Michael.

De îndată ce-și îndreptă pașii spre camera lui Michael, intră parcă sub puterea unui câmp magnetic. Abia se abținea să nu o ia la fugă. Ajunse în fața ușii fără a ști prea bine ce are de gând să-i spună. Bătu la ușă; Michael era singur. Acesta se ridică imediat, iar cuvintele abia șoptite: „Ah, Toby!“ arătau clar câtă plăcere îi făcea să-l vadă. Dar, preocupat probabil de propriile sale griji și probleme, nici nu-l întrebă de ce a venit; și nici Toby nu simțea nevoia să înceapă imediat o discuție, căci a se afla în prezența lui Michael era un scop în sine. Zâmbi doar și oftă ușurat. Michael se așeză și-l privi grav o vreme, de parcă încerca să-i memoreze trăsăturile. Apoi, mânat parcă de o forță care-i dirija mișcările, Toby se așeză la picioarele lui Michael și-l prinse de mână. În clipa aceea Dora năvăli în încăpere.

După această întrerupere Toby dispăru în grădină până la slujbă, pe care o urmări întristat, șocat și năucit. La sfârșit dispăru din nou, ferindu-se de lumea adunată în refectoriu, și se ascunse în pădure. Începuse o ploaie mărunță, care în scurt timp îl pătrunse până la piele, dar nu-i dădu atenție. Vru mai întâi să revadă clopotul cel vechi, dar se răzgândi; își dorea din tot sufletul să nu fi găsit obiectul acela agasant. Hoinări cam vreo oră, privind din când în când lacul sfărâmat de stropi de ploaie. Apoi o porni înapoi spre Adăpost. Voia să-și schimbe hainele, apoi să o caute pe Dora și să-i spună că nu mai poate participa la planul lor.

Deprimat și șiroind de apă, traversă sufrageria Adăpostului. Afară se lăsa seara, iar încăperea neluminată era sumbră și întunecată. Se împiedică de ziare și le dădu la o parte cu piciorul. Dădu peste Murphy întins la pământ și, când ajunse cam în mijlocul sufrageriei, îl văzu pe Nick la locul său obișnuit, la masă. Îl salută morocănos și tocmai deschidea ușa cealaltă să iasă când Nick vorbi cu glas limpede:

– Stai puțin, Toby, vreau să-ți spun ceva.

Toby se opri și se uită la el, surprins de autoritatea glasului său. Văzu sticla de whisky care-i ținea de urât. În încăpere plutea un puternic miros de băutură, amestecat cu umezeala de afară. Soba se stinsese.

– Vreau să am cu tine o discuție lungă și serioasă, Toby, spuse Nick.

După glas, era beat dar hotărât.

– Acum n-am timp, răspunse Toby.

– Poți să-mi acorzi și mie o jumătate de oră, tinere. Și chiar ai s-o faci, vrei, nu vrei.

Nick se ridică de la masă.

– Îmi pare rău, Nick, spuse Toby. Trebuie să mă întâlnesc cu cineva.

Își dădea seama că o să aibă nevoie de timp ca să-l calmeze pe Nick și începu să se întoarcă prudent din nou spre ușa de ieșire. O să-și schimbe hainele mai târziu.

Cu o iuțeală care-l surprinse pe Toby, Nick traversă sufrageria și se postă în dreptul ușii. În aceeași clipă aprinse lumina electrică. Îl privi cu zâmbetul său încremenit și exagerat. Se aflau față în față.

Toby se încruntă, amețit de lumina strălucitoare.

– Uite ce e, Nick, trebuie să mă întorc la conac. Vorbim mai târziu.

– Mai târziu va fi prea târziu, bietul meu copil înșelat, răspunse Nick. Ții minte că ți-am spus că într-o zi o să-ți țin o predică? Una pe care ceilalți n-au vrut să o asculte? Ei, a venit clipa când mă simt plin de inspirație. Ia-ți locul în strană.

– Dă-te la o parte, Nick, spuse Toby.

– Haide, să nu ajungem la violență sau la vorbe grele. Caută-l pe Domnul cât mai poate fi găsit. Numai în acest sens este timpul important. Stai jos.

Și-l împinse brusc pe Toby, care se clătină și se prăbuși în jilțul de lângă sobă. Apoi Nick luă sticla de whisky și, cu cealaltă mână, începu să tragă masa până ce o aduse în dreptul ușii. Se așeză pe ea și-și strânse picioarele sub el. Pe urmă își făcu semnul crucii.

– Zău că nu-i amuzant, Nick, spuse Toby. Nu vreau să mă bat cu tine, dar trebuie să ies.

– N-are rost să te bați cu mine pentru că o să te doară, răspunse Nick. Și, cum spui că ești grăbit, o să renunțăm la cântări și rugăciuni și o să trecem direct la predică. În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh. Iubiți credincioși, suntem cu toții urmașii celor căzuți în păcat și păcătoși suntem toți, până la unul. Vremea Raiului a apus de mult, vremea când ne iubeam și eram fericiți și curați. Acum suntem vrăjmași și purtăm toți semnul lui Cain și, odată cu păcatul, ne apasă amărăciunea, ura și rușinea. Cine să ne lumineze întunericul? Iată, calea și mângâierea este Cuvântul Domnului; izvorul luminii cel din înalt. Pe noi ne așteaptă o bucurie mai înălțătoare, o soartă mai înălțătoare decât cea pe care a cunoscut-o vreodată părintele nostru cel din vechime pe când stătea nevinovat la umbra mărului. Se apropie această bucurie, se apropie și va face din noi toți niște dumnezei. Vă vorbesc, iubiții mei, despre bucuria căinței, despre descătușarea prin spovedanie, despre plăcerea de a ne văita și de a ne zvârcoli în țărână. *O, felix*

culpa! Căci, de-am fi fost fără de păcat, n-am fi cunoscut această bucurie supremă. Vedeți, așadar, cum se poate transforma în chip miraculos durerea noastră, rușinea noastră! Cât de plăcută este greșeala, cât de bine-venite abaterile noastre dacă ele ne oferă această bucurie profundă. Haideți să îmbrățișăm păcatul, iubiți credincioși, și să ne împerechem cu el. Haideți să ne învingem sfiala și să transformăm amarul în bucurie, preamărindu-ne fărădelegile, îngenunchind și prăvălindu-ne la pământ, chemând asupra noastră judecata și sfârșind prin a fi pocăiți, mântuiți, fericiți.

– Bați câmpii, Nick! spuse Toby ridicând glasul, pentru a acoperi discursul tot mai puternic și mai înflăcărat al lui Nick. Lasă-mă să plec!

– Ba nu pleci, stai aici până la sfârșit, spuse Nick. Abia acum vine partea interesantă. Crezi că vorbesc în vânt? În nici un caz. Ceea ce am de spus privește în mod direct pe fiecare membru al congregației și, cum tu ești singurul ei membru, în afară de Murphy, care nu are păcate, te privește în mod direct pe tine.

Luă grăbit o gură de whisky. Toby se ridicase de pe scaun.

– Ia ascultă aici, continuă Nick vorbind ceva mai repede și întinzând un deget spre el. Crezi că nu-ți cunosc jocurile și vicleșugurile, Toby? Te porți cu mine de parcă aș fi o mobilă și crezi că nu văd ce se petrece chiar sub nasul meu? Numai că eu te studiez cu mult interes, Toby. Și zău că ești un obiect de studiu care merită efortul, băiete. Curat și inocent când ai venit, convins de propria ta inocență, sosit în mijlocul unui sobor de sfinți. Erai o adevărată încântare, desigur, iar sufletul meu se desfăta privind cum te bucuri din plin de toate. Dar ce aflăm noi peste puțin timp? Tânărul nostru cel inocent învață repede. Se trezește în el vanitatea și i se urcă la cap. A descoperit ceva mult mai plăcut decât trăirea religioasă. Aventura chiar sub zidurile mănăstirii. Ce poate fi mai palpitant decât asta? Așa că mai întâi se joacă de-a femeia, iar apoi, ca să se convingă că-i capabil de amândouă, se joacă de-a bărbatul!

– Termină, Nick, termină! strigă Toby.

Stătea în fața lui cu pumnii strânși și cu obrajii aprinși.

– Te-am văzut, zise Nick. Ți-am urmărit aventurile la mijloc de codru, împingându-l pe neprihănitul nostru șef spre dezmăț și pe minunata noastră pocăită spre adulter. Ce victorie! Atât de tânăr și atât de capabil!

Mai luă o gură de whisky.

– Dă-te la o parte! zise Toby, care aproape că nu mai putea articula cuvintele de furie, de teamă și amărăciune. Nu-i treaba ta!

– Serios?! întrebă Nick. Păi nu era vorba că ne purtăm de grijă unul altuia? Suntem în aceeași echipă. Tu nu te-ai sinchisit de mine, dar eu îmi iau în serios responsabilitățile. Îți pot spune aceste lucruri ție ca și altcuiva. Ei, și acum ce-ai de gând? Asta vreau să aflu. Și cum rămâne cu mica voastră comedie cu clopotul? Da, da, știu și despre clopot, despre caricatura de miracol pe care o puneți la cale, tu și iubita ta.

– Taci odată! urlă Toby.

Se apropie de Nick și începu să tragă de masă. Nick își lăsă picioarele în jos, dar rămase cocoțat. Toby nu reuși să miște masa.

– Ce copil neascultător! Ți-am spus că va trebui să stai până la sfârșit, zise Nick. Oare îți dai seama de răul pe care îl faci? Lui Michael, de exemplu. Dar în privința lui Michael, cupa sa în curând va fi plină și va da pe afară, deși nu în sensul în care o spune psalmistul. Chiar crezi că te poți juca după pofta inimii cu un om credincios? Oare crezi că, după ce te copleșește pe tine cu pupături, se îndreaptă spre locul de împărtășanie cu inima ușoară? Îi distrugi omului ăsta și viața, și credința, și-l împingi la pieire. Și nici măcar asta nu faci ca lumea, ci te apuci de tot felul de comedii cu stricata aia blondă!

– Ah, taci, taci odată! strigă Toby.

Se repezi la Nick și-l prinse de umăr, vrând să-l tragă jos. Imediat, Nick îl apucă pe după gât și amândoi căzură la pământ încleștați. Murphy începu să scâncească și apoi să latre.

– Taci din gură, Murphy! Ești în biserică.

Nick îi răsucise brațul lui Toby la spate și-i pusese un genunchi în spinare. Acum Toby era forțat să-și plece capul din ce în ce mai jos.

– Așa, așa, cât mai jos, îi șoptea Nick la ureche. Aici te afli la confesional, doar că nu trebuie să te mai ostenești cu spovedania, eu știu tot. Altcuiva va trebui să-i spui toată istoria, cuiva care nu a aflat-o încă. Te așteaptă bucuriile pocăinței, Toby. Până atunci, ca să-ți amintești de mine, ia o gură de-aici. Încercă să-l întoarcă pe Toby cu fața și, întinzând mâna după sticla de whisky, turnă puțin pe buzele lui Toby.

Ca împins de un arc, băiatul începu să se zbată. Sticla căzu între ei și se sparse. Se rostogoliră pe podea, răsturnând farfuria lui Murphy și tăvălindu-se în resturi de mâncare. Mânjiți de apă, whisky și terci se luptau în talmeș-balmeșul de ziare și cioburi. Tot Nick era mai puternic.

Toby renunță. Stătea întins pe spate, iar Nick era deasupra lui. În această poziție se opriră amândoi, gâfâind. Nick privi în jos și-i zâmbi.

– Bietul copil! exclamă el. Zău că nu-mi face nici o plăcere să fac asta. Dar menirea mea este să fiu bici pentru unii. N-ai cum să înțelegi lucrul ăsta. Sper însă că ai priceput sensul predicii mele. Iar acum ai să te ridici, ai să-ți pui hainele în ordine și ai să te duci, ca un băiat cuminte, și ai să te spovedești înaintea singurului sfânt – de fapt a singurului bărbat – de aici, James Tayper Pace. Hai, ridică-te!

Nick se dădu la o parte și Toby se ridică clătinându-se. Îl privi pe Nick uluit și amețit.

– Mi-ar plăcea să te felicit pentru dragostea ta de adevăr, dar, de fapt, nu prea ai de ales. Dacă până mâine nu stai de vorbă cu James și nu-i spui tot, am să mă simt dator să fac eu o declarație. Și, printr-o fericită lege a naturii, oricât de sumbre ar fi culorile în care te prezinți tu, ele tot nu sunt la fel de sumbre ca cele în care te poate prezenta un spectator lipsit de îngăduință și plin de idei preconcepute. Ăsta este alt avantaj al spovedaniei. *Felix culpa, felix* Toby! Hai, fugi. Și nu lăsa furia împotriva mea să te împiedice să vezi că am dreptate. Fugi, fugi, fugi!

Nick trase masa și deschise ușa. Toby rămase locului o clipă, cu mâna pe obraz. Nick îl împinse ușor din spate. Toby se înclină puțin, gata parcă să cadă, apoi se repezi în noapte.

CAPITOLUL 22

Ploaia continua, dar vântul stătuse. Susurul fin al ploii făcea noaptea mai adâncă și estompa toate celelalte sunete. Trecuse de ora trei.

Dora stătea în hambar, lângă clopot. Din când în când întindea mâna și îl atingea, ca să nu se simtă singură și să se convingă că este încă acolo. Ceva mai devreme, la lumina lanternei lui Toby, Dora încercase să-l curețe cu apă și săpun și cu un cuțit ascuțit. Reușise să îndepărteze o mare cantitate de mâl și de pietricele, dar rămăseseră unele depuneri ciudate, tari ca oțelul, lipite de suprafața metalului. Totuși, de o jumătate de oră nu mai făcea nimic, doar aștepta. Venise la hambar înainte de ora două căci, de teamă să nu o rețină Paul, nici nu se dusese la culcare. Paul o să-și dea seama în scurt timp că a judecat-o greșit. Se ascunsese într-un colț al conacului și moțăise pe un scaun, apoi plecase spre hambar prin ploaie.

La început fusese sigură că Toby va veni. Deși nu reușise să comunice cu el în cursul zilei, va ști unde și când să vină; se înțeleseseră ca el să aducă cel de al doilea cărucior de metal direct la hambar. Când văzu că s-a făcut două și jumătate și el tot n-a venit, își închipui că n-a reușit să scoată căruciorul din pavilionul cu grajduri și se duse până acolo să vadă. Nu găsi pe nimeni, căruciorul era la locul lui și Dora observă cu neliniște că încă mai erau două lumini aprinse în conac: una la camera ei și a lui Paul, alta într-o cameră despre care nu știa sigur dacă este a lui Michael sau a lui James. Lăsă căruciorul pe loc și dădu fuga înapoi la hambar, convinsă că îl va găsi pe Toby acolo; dar Toby nu venise.

Dora era îmbrăcată cu o pelerină de ploaie și avea un batic pe cap, dar era deja udă până la piele. Avea picioarele ude și înghețate în sandale, iar poalele fustei i se udaseră și acum i se lipeau de gambe, împiedicând-o în mișcări. Stătea tremurând în hambar, speriată de întuneric și de ploaie, îngrozită de prezența clopotului și deja convinsă că Toby nu avea să mai vină. Se întrebă dacă să se ducă până la Adăpost și să-l caute.

Dora își dăduse seama că Noel Spens își va închipui că scrisoarea ce căzuse din buzunarul ei este pentru el; conținutul scrisorii îndreptățea o asemenea presupunere. Era deci posibil ca Noel să-și facă apariția la Adăpost la ora două; gândul acesta o făcuse pe Dora să nu pornească în căutarea lui Toby mai devreme. Dar acum Noel s-o fi săturat să aștepte și o fi plecat la culcare. Putea merge la Adăpost fără teamă, ceea ce era oricum mai bine decât să stea în hambar, moartă de frică și înghețată până în măduva oaselor. Așa că o porni pe potecă.

Luna era acoperită de nori, iar poteca era presărată cu obstacole, dar Dora cunoștea deja drumul destul de bine și n-o deranjau spinii și ramurile care i se agățau de picioare. Își simțea căldura sângelui pe glezne. Când ieși din pădure nu mai ocoli pe la conac ca să traverseze cu barca, ci o luă direct peste viaduct. Cele două lumini erau încă aprinse; privind peste lac, constată că e lumină și la Adăpost. Asta o cam neliniști.

O luă la fugă, trecând pe lângă zidul mănăstirii, și traversă pajiștea spre Adăpost. Când se apropie își încetini pașii, evită pietrișul aleii principale și, pășind cu grijă prin iarba udă, se apropie de casă. Văzu că lumina venea din sufragerie, în camera lui Toby nu era aprinsă. Se apropie cu grijă de fereastră; era o fereastră de tip nou, cu ochiuri mici de geam, acum întredeschisă. Dora auzi murmur de glasuri. Se lăsă în patru labe și înaintă până sub fereastră. De aici vocile se auzeau clar, însoțite de clinchetul de pahare.

– Ar fi greu de spus dacă totul este gândit ca o glumă, se auzi vocea lui Nick care, după glas, era beat. Cu asemenea oameni, nu se știe niciodată.

– Îmi pare rău, domnule Fawley, dar tot nu înțeleg, spuse o altă voce.

Din înfrigurată cum era, Dora simți că îngheață de-a binelea. Era vocea lui Noel. Imprudentă, se înălță până la nivelul pervazului. Noel și Nick ședeau la masă, având sticla de whisky între ei. În cameră nu mai era nimeni. Uluită și îngrozită, Dora se lăsă în jos, așezându-se pe stratul de iarbă udă.

– Vă dați seama, continuă Noel, că avem de-a face cu un subiect atât de tare, în sensul tehnic al cuvântului, că ar fi păcat să nu apară în forma cea mai corectă. Și, pe de altă parte, eu prefer lucrurile bine puse la punct. Până și noi, oamenii de presă, avem anumite principii morale, domnule Fawley. Mulțumesc, doar un pic.

– V-am spus tot ce pot, spuse Nick. Cât despre lucrurile bine puse la punct, cine poate face așa ceva? Eu nu pot decât să vă dau câteva elemente reale, nu insinuez nimic mai mult. Ce-o să fie mâine rămâne un mister. Oricum, vă promit un adevărat spectacol. Sper că v-ați luat un aparat de fotografiat?

– Îmi pare rău că trebuie să vă mai necăjesc, spuse Noel cu glasul calm al celui treaz care vorbește cu un bețiv, sunt convins că sunteți mort de oboseală, dar n-am putea să trecem încă o dată peste tot materialul? Vreau doar să-mi verific notițele. Spuneți că doi membri ai comunității, fără a le dezvălui identitatea, au găsit un clopot vechi care a aparținut cândva mănăstirii. Aceștia pun la cale ceea ce dumneavoastră numiți un miracol – înlocuirea clopotului nou cu cel vechi. Dar ce speră să obțină prin aceasta? În fond, ne aflăm în Anglia, nu în sudul Italiei. Găsesc că este mai degrabă o glumă proastă.

– Cine știe ce vor să obțină? spuse Nick. Cred că nici ei nu știu. Poate publicitate. V-am spus că s-au trimis solicitări de fonduri. Iar dacă vi se pare o nebunie, nu e o nebunie mai mare decât a crede că Iisus Hristos a fost Dumnezeu și că a murit pentru a ne izbăvi de păcate.

– Nu pot fi de acord, răspunse Noel. Credința este o treabă selectivă. Și există oameni plini de bun-simț care cred în asta. Dar nu contează, hai să ne vedem de povestea noastră. Mai spuneți că planul nu va fi pus în aplicare?

– Din păcate, nu, zise Nick. Era un plan minunat, dar unul dintre participanți și-a pierdut curajul.

– Mă intrigă ceea ce spuneți, zău așa, spuse Noel. După cum v-ați dat seama, nu gust acest gen de situații. Nu cred că asemenea oameni sunt nesinceri în mod intenționat, dar sunt șarlatani din născare, *malgre eux.* Sunt convins că în această comunitate bizară dospesc tot felul de mici animozități și amăgiri și n-am nimic împotrivă să le relatez, fără comentariu. Dacă unii oameni se hotărăsc să renunțe la statutul de membri obișnuiți, utili ai societății și să-și ascundă neliniștile într-un colț îndepărtat de lume, unde să-și trăiască experiențele spirituale după dorința lor, eu am convingerea că ei trebuie tolerați, însă nu văd de ce ar trebui și venerați. Dar, repet, intenția mea este să relatez, nu să ironizez. Mă întreb însă, și vă întreb, total neoficial: ce motive vă determină să-mi spuneți toate acestea? Da, mulțumesc. Dar vă rog să vă umpleți paharul.

– Există momente când simți nevoia să spui adevărul, când vrei să-l strigi în gura mare, indiferent cât de mult rău faci, răspunse Nick. Într-un astfel de moment mă aflu eu acum. Și să știi că mă duc la culcare. Te sfătuiesc să faci același lucru și dumneata. Mâine o să ai o zi obositoare și amuzantă.

Noel își începu răspunsul. Dora se ridică iute și o porni în goană înapoi pe drumul pe care venise. Ploaia, ceva mai intensă acum, acoperea plescăitul pașilor ei prin iarbă. Când ajunse aproape de viaduct se uită înapoi. Nu se vedea nimeni ieșind din Adăpost; dar era imposibil să vezi sau să auzi altceva decât ploaia, așa că nu putea fi sigură. Traversă peste viaduct tot într-o fugă, de-abia respirând, o coti pe poteca de lângă lac și înaintă spre hambar. Încetinindu-și pașii, începu să se gândească. Cum ajunsese Noel la Adăpost și cum căzuse în ghearele lui Nick Fawley nu era nici o taină. Îl îndrumase într-acolo chiar scrisoarea ei. Și nici cum aflase Nick de clopot nu era o taină: și ea, și Toby făcuseră atâta zgomot cu o seară înainte, încât oricine i-ar fi putut auzi, deși ei, în entuziasmul lor, și-au închipuit că nu. Oricum, după câte își amintea ea, Nick nu prea stătea bine cu somnul și cam umbla noaptea. Ar fi putut foarte bine să ajungă la hambar și să o audă

punând la punct, împreună cu Toby, toate amănuntele planului, iar apoi să se retragă. Sau poate l-a văzut pe Toby ieșind pe furiș și l-a urmărit din simplă curiozitate. Totul era cât se poate de plauzibil; acum îi era cât se poate de clar că planul va da greș pentru că una dintre părțile implicate cedase nervos. O îngrozea însă ideea – care acum îi trecea cu adevărat prin minte – că această fantezie eșuată va fi relatată sau, mai exact, relatată deformat în ziare și poate chiar va afecta viața comunității.

Acum Dora înțelegea că, dacă ar fi cântărit mai bine planul, și-ar fi dat seama că, inevitabil, el va ajunge în presă și că, inevitabil, va ajunge într-o formă penibilă sau sinistră. Posibilitatea ca totul să apară ca o vrăjitorie reușită existase numai în mintea ei. Acum vedea că și Toby o susținuse numai pentru a-i face ei plăcere, nu pentru că agrease ideea. Cum putea fi de înțeles un lucru ca acesta de către cei din afară? Dora ajunsese să considere Imber un loc izolat și rupt de lume. Chiar dacă Imber se separase, lumea putea totuși să vină la Imber ca să iscodească, să batjocorească și să judece.

Dora ajunse la hambar. Privi în jur și ascultă. Era liniște deplină, locul era întocmai cum îl lăsase. Aprinse lanterna și lumină clopotul. Stătea atârnat acolo, greu, neclintit, uriaș, prevestitor de rău. Stinse lanterna și așteptă, gândindu-se ce să facă. Se apropie de clopotul care acum îi părea tot mai mult o prezență vie. Atinse cu mâna buza lui și pipăi suprafața aspră, simțindu-i căldura ciudată. Își plimbă degetele peste secvențele încrustate, încercând să-și dea seama ce scenă atinge. Toby nu avea să vină. Oare să-și ducă la îndeplinire planul de una singură? Nu avea cum, și îi pierise și dorința de a o face. Acum și ei îi părea o poveste ieftină, cum le va părea desigur și amatorilor de presă de senzație: ceva nostim și vulgar, în cel mai bun caz. Inima Dorei se umplu de mânie și regret. De ce a trebuit să vină Noel? Povestea va ieși la iveală oricum, dar prezența lui Noel la fața locului era o garanție că totul va fi relatat într-o lumină falsă, dar și cu lux de amănunte. Dora știa de ce este capabil Noel. Cunoștea ironia plină de ambiguitate prin care va răspunde el la rugămintea ei de a trece totul sub tăcere. În chip nelămurit mai înțelegea și că amestecul prostesc al lui Noel însemna că el nu mai reprezenta, pentru ea, un loc de refugiu unde-și putea găsi scăparea. La Londra, felul lui de a judeca tot ce însemna Imber îi alinase sufletul. Aici, el era cel ce trebuia judecat.

Dar preocuparea ei dintâi era clopotul. Era deja prea târziu ca să mai poată păstra secretul. Oare nu exista și o altă cale de a da totul la iveală, o cale mai puțin absurdă și mai puțin dăunătoare? După cum prezentase Nick lucrurile, plănuita

minune avea să fie opera unui membru al comunității; și foarte probabil așa va și apărea: o stratagemă smintită, consecința scindării din sânul unei adunături de nebuni. Și totuși, ea și numai ea era răspunzătoare pentru întregul plan. Cum să facă să se înțeleagă acest lucru? Să dea o declarație de presă? Cum se face așa ceva? Se întoarse spre clopot, cerându-i parcă ajutorul.

Își lipi palma de el, parcă implorându-l. Clopotul se mișcă ușor. Îl opri și rămase cu amândouă mâinile pe el. Stând lângă el, se minună din nou de miracolul reînvierii lui și o cuprinse un sentiment de adorație; aproape că îl iubea. Când își amintea cum îl scosese din fundul lacului și-l adusese din nou la lumină, totul i se păru uimitor, iar ea nedemnă de ceea ce se întâmplase. Oare cum de acceptase clopotul ca ea să-l aducă aici fără pic de fast și să-și înceapă o viață nouă într-un hambar? Ar fi trebuit să-l lase în pace. S-ar cuveni să-i fie teamă de el. Chiar îi era teamă de el. Brusc își luă mâinile de pe clopot.

Susurul ploii continua blând, țesând o liniște artificială mai profundă decât orice liniște reală. Apa care continua să-i picure de pe haine umezise pământul de la picioarele ei. Dora asculta încordată. Își apropie urechea de clopot așteptându-se parcă să audă în el un murmur, ca într-un ghioc care păstrează vuietul mării. Dar din tumultul de sunete ferecate în conul impunător nu răzbătea nici o șoaptă. Clopotul tăcea. Fascinată, Dora îngenunche pe pământ și-și vârî mâna în el. Era întuneric înăuntru, ca într-o peșteră locuită. Atinse ușor limba grea ce atârna neclintită în beznă. Tot îi mai era frică; își trase iute mâna și aprinse lanterna. Figurile colțuroase o priveau de pe suprafața înclinată de bronz – figuri aspre, simple, frumoase și absurde, iradiind ceva ce pentru creatorul lor nu era doar o fantezie sau o temă de speculație. Scenele incrustate fuseseră pentru el mai reale, mai bine cunoscute decât propria sa copilărie. Iar el le ilustrase cu fidelitate. Și Dorei îi erau cunoscute acum, când le privea din nou la lumina lanternei.

După ce ocoli încet clopotul, stinse lanterna. Cădea de-a-n picioarele de oboseală, era înfrigurată și înțepenită. Prea era greu totul; trebuia să se ducă la culcare. Dar știa că este imposibil. Nu putea lăsa lucrurile în starea asta mizerabilă, strâmbe și nelămurite; nu putea lăsa clopotul să ajungă subiect de istorioare răutăcioase și mincinoase. Ca și cum doar el deținea cheia problemei, Dora nu se putea hotărî să-l părăsească, deși lacrimi de neputință și epuizare îi ardeau obrajii înghețați. Prea se contopise cu el, intrase cu totul sub vraja lui. Își închipuise că-l luase în puterea ei și că-l putea face jucăria ei, dar acum el își arăta forța și își impunea voința.

Dora rămase lângă clopot gâfâind. O străbătu un fior de teamă și de emoție, prevestind o faptă înainte ca ea să știe care va fi aceasta. În chip nelămurit îi răsări în minte o frază rostită de cineva: glasul adevărului care nu trebuie înăbușit. Dacă chiar trebuia să se scuze, mijloacele îi stăteau la îndemână. Dar dorința ei era mai profundă. Întinse din nou mâna spre clopot.

Îl împinse ușor și el se legănă. Nu era greu de mișcat. Nu auzi, dar simți limba vibrând în interiorul conului, fără să atingă marginile. Clopotul se balansă ușor, aproape imperceptibil. Dora își scoase pardesiul. Mai zăbovi o clipă în întuneric, simțind în palmă vibrația tăcută a clopotului uriaș. Apoi, deodată, se aruncă spre el cu toată greutatea trupului.

Clopotul cedă în fața ei, iar ea aproape își pierdu echilibrul, limba se lovi de margine iscând un vuiet, atât de grozav și de aproape, încât ea scoase un țipăt. Sări într-o parte, lăsând clopotul să revină. Limba atinse partea opusă ceva mai ușor. Prinzând ritmul, Dora împinse din nou în suprafața în mișcare, apoi se dădu la o parte. Clopotul, aflat acum în balans liber, scoase un dangăt copleșitor, dând glas întregii sale măreții. Se întoarse, abia vizibil în noapte, un bulgăre de întuneric în mișcare. Dora îl împinse din nou. Acum trebuia doar întreținută legănarea. Dangătul copleșitor continua, vestind, cum nu o mai făcuse de câteva secole, ceva măreț, revenit la viață. Sunetele se înălțau clare, uimitoare, ajungând până la conac și la mănăstire, până în sat și pe șosea, pe o distanță de câteva mile în toate direcțiile, după cum i se va povesti mai târziu.

Era atât de uluită, atât de anihilată de această minune, dar și de valul de sunete, încât uitase de toate, în afară de misiunea ei de a menține clopotul în mișcare. Nu auzi glasurile celor ce se apropiau și rămase uluită și pustiită când, cam peste vreo douăzeci de minute, o mulțime de oameni intrară în hambar în fugă și se adunară în jurul ei.

CAPITOLUL 23

Când sosi Dora, prima parte a ceremoniei se sfârșise deja, iar procesiunea era pe punctul de a porni. Ploaia se oprise și, printr-un văl subțire de nori albi, strălucea soarele, răspândind o lumină aurie palidă și lipsită de căldură. Un abur lăptos plutea peste lac, ascunzând apa și lăsând să se zărească vag doar arcul viaductului.

Dora dormise. Luată pe sus de doamna Mark și adusă la conac, se întinsese în pat și adormise în aceeași clipă. Se trezi pe la șapte și-și aminti de procesiune. Ascultă atent și prinse zvon de cântec din depărtare. Ritualul începuse probabil. Paul nu se vedea nicăieri. Se îmbrăcă în grabă, neînțelegând de ce simțea nevoia imperioasă de a fi de față.

Imaginile nopții trecute erau estompate și îngrozitoare, ca imaginile la vreme de beție. Își aducea aminte că o orbise strălucirea lanternelor, că văzuse clopotul, aflat încă în balans, revelat în lumina lor. În jurul ei erau oameni care o trăgeau, punându-i întrebări. Cineva îi pusese o haină pe umeri. Fusese acolo și Paul care însă nu-i vorbise, atât era de năucit la vederea clopotului. Nici nu se întorsese în dormitor, așa că probabil era încă în hambar. Își împărțiseră între ei veghea acelei nopți.

Dorei îi era foame, era înțepenită și apăsată de un pustiu și o amărăciune de neînțeles. În aer plutea miros de nenorocire. Își puse hainele cele mai groase și ieși pe palier, unde era o fereastră ce dădea spre fațadă și de unde se putea vedea toată ceremonia.

I se înfățișă o imagine uimitoare. În fața casei se aflau câteva sute de oameni, într-o tăcere deplină. Umpluseră terasa, treptele și balconul și se înșirau pe mai multe rânduri de-a lungul potecii spre viaduct. Stăteau în acea tăcere marcată de așteptare care se lasă de obicei în timpul unei ceremonii, când nici nu se cântă, nici nu se vorbește. Stăteau în liniștea dimineții, dând momentului o încărcătură dramatică așa cum se întâmplă întotdeauna când mai mulți oameni sunt adunați la o ceremonie sub cerul liber.

Toți priveau către clopot.

Îmbrăcat în veșminte de sărbătoare, purtând mitra și cârja, episcopul stătea în fața clopotului aflat încă pe terasă. În spatele lui, câteva fetițe încercau să se ferească din calea câtorva băieți îmbrăcați în stihare, mânați de la spate de părintele Bob Joyce. Răbdător, ca un om blând întrerupt dintr-o treabă, fără să se întoarcă, episcopul aștepta ca forfota tăcută să se potolească. Mai târziu se va dovedi că episcopul nu era la curent cu evenimentele nopții trecute. Cu urechea

cea bună cufundată adânc în pernă, dormise netulburat de vuietul clopotului și nici nu-i relatase nimeni, la această oră matinală, o poveste atât de incredibilă.

Băieții din cor reușiseră să dea la o parte fetele și se înșiraseră în fața mulțimii, privind țintă la profesorul lor. Nici situația dansatorilor de Morris nu era de invidiat. Se înghesuiseră în urma corului convinși că acum era momentul să intervină. Având cu ei căluțul, bufonul și scripcarul, înarmați cu bastoane și batiste, împodobiți cu clopoței și panglici, se simțeau cât se poate de stingheri, căci muzica și dansul de Morris nu începuseră. Li se spusese că vor dansa înainte ca procesiunea să se pună în mișcare și că o vor însoți până la viaduct. Dar nu bănuise nimeni că va fi atâta lume, iar acum era clar că nu este loc pentru joc pe terasă și că nici nu se putea face loc fără a cere unor doamne în vârstă – țintuite acum lângă balustradă – să treacă pe pajiște, sărind peste ea.

Bufonul își croi drum printre băieții din cor pentru a se sfătui cu părintele Bob. Acesta zâmbi și făcu semn dând din cap, iar scripcarul, aflat mai în spate și agitat, simțind că toată lumea îl așteaptă, atacă imediat marșul călugărilor. Câțiva dansatori făcură o încercare de a începe să danseze pe când din alte părți se auzeau sâsâieli. Iar părintele Bob se încruntă și clătină din cap. Bufonul se întoarse și-și potoli oamenii. Părintele Bob îl bătu ușurel pe umăr pe episcop, care începu să vorbească.

Dora nu auzea ce spune. Dornică să vadă tot, coborî în fugă scările și ieși în balconul plin de lume. Își făcu drum cu greu până la trepte, unde își găsi un loc din care putea vedea. Episcopul nu mai vorbea, iar clopotul începu să înainteze încet. Căruciorul era tras din față și ținut din spate de două perechi de muncitori dintre aceia care aduseseră clopotul și care aveau permisiunea de a intra în mănăstire și de a monta clopotul.

Cei patru trăgeau sobru de funiile pe care doamna Mark le albise cu var în ultima clipă. Clopotul traversa terasa spre panta ce ducea la viaduct. Imediat în urma clopotului veneau Michael și Catherine, apoi episcopul și corul.

După ei, apărând din mijlocul mulțimii, pășeau membrii comunității arătând toți – după cum observă Dora – cam vlăguiți. În spate, mergând, nu dansând, veneau dansatorii în clinchet de clopoței, cu batistele atârnând.

După ei venea grupul de fluierași, apoi călăuzele și cercetașii. În coada procesiunii pășeau vreo doi oficiali mărunți de la biserica satului și câțiva oameni care preferau să meargă în convoi, nu să-l privească. Restul mulțimii se cățăra pe balustradă sau pe scări ca să facă fotografii, cei care urcau se ciocneau de cei care

coborau sau săreau de pe terasă în încercarea de a-și găsi un loc pe pajiște sau pe malul lacului de unde să vadă etapa următoare a ceremoniei.

Dora rămase pe loc. Vedea destul de bine de acolo, mai ales că acum balconul se golise. Privi în jos spre terasa încă plină, pe care oamenii se foiau încolo și încoace, și îl zări pe Noel, cocoțat pe un leu din piatră de la poalele treptelor, făcând fotografii. Când termină, sări jos și o porni în fugă pe lângă convoi. Călăuzele, care stătuseră grupate în formație lângă poarta pavilionului cu grajduri, înaintau acum cu o forță ce justifica trăsăturile cvasimilitare ale acestei organizații și era deja greu de deosebit procesiunea de cei care o înconjurau. Noel privi în sus și o văzu pe Dora. Radia de fericire. Cu aparatul de fotografiat în mână făcu un gest, aplaudând parcă. Dora îl privi mirată. Apoi își spuse că Noel se referă, desigur, la noaptea trecută. Probabil fusese și el acolo; și-și arăta aprecierea. Dora zâmbi stins și îi făcu un semn anemic din mână. Noel îi arătă spre lac. Nu voia să rateze șansa de a mai face o poză. Dora refuză dând din cap, iar Noel se repezi înainte prin mulțimea pe care o depășea în înălțime. Îl văzu cum trece înaintea călăuzelor și se apropie de capătul procesiunii aflată acum lângă viaduct. Soarele își făcuse apariția printre norii albi, iar umbre subțiri brăzdau iarba. Izbucni cântecul corului. Dora văzu cum, la celălalt capăt al viaductului, se deschid încet porțile mari ale mănăstirii.

Rămăsese singură în balcon. Cei mai mulți privitori se înșiraseră pe malul lacului, de o parte și de alta a viaductului. Înaintând încet și lin, clopotul urca panta ușoară de la mal la viaduct, din ce în ce mai vizibil. Soarele strălucea, argintând veșmântul alb și odăjdiile albe ale episcopului. În vântul ceva mai potolit acum, panglicile albe de satin fluturau, iar florile îngrămădite pe cărucior se înfiorau. Episcopul înainta solemn, ținându-și capul ușor înclinat și sprijinindu-se în cârjă. Stiharele albe ale coriștilor fâlfâiau, iar ei își pregătiră plini de importanță partiturile. Clopotul era acum pe viaduct și înainta încet pe pietrele ușor denivelate. Toți ceilalți pășeau în urma lui. Ceața stăruia încă peste lac, până aproape de culmea viaductului așa încât procesiunea, înșirată peste lac, parcă plutea în aer. Dora se aplecă în față ca să vadă mai bine.

Corul izbucni în cântec. Piesa cea mai pretențioasă fusese păstrată pentru ultima parte, în fața porții. Participarea localnicilor întrecea tot ce și-ar fi putut dori părintele Bob.

Azi clopotul să-l înălțăm,
Ușor să-l urcăm către turlă,
Cu glasu-i ce azi salutăm

De-acolo el veșnic răsune.
Plutind între cer și pământ,
Chemarea-i va fi cu noi zilnic,
Și rugi către Domnul purtând
Suna-va la fiece praznic.
Când seara încet coborî-va,
Peste cruce și pe mănăstire
Tot el către cer însoți-va
Al nostru prinos de iubire.

Cântarea continua. Dansatorii populari, pășind delicat doi câte doi, se aflau deja pe viaduct, iar în urma lor veneau fetițele tremurând în rochițele lor albe de satin. Clopotul se mișca încet și aproape ajunsese la mijlocul viaductului, unde se puseseră scânduri în amintirea bravelor călugărițe din secolul al șaisprezecelea. Dora își întoarse privirile spre mulțime. Nu-l mai vedea pe Noel. Îi zări pe Patchway, care refuzase să se alăture convoiului, stând hotărât în spatele mulțimii, într-un loc de unde cu siguranță nu vedea nimic. Apoi începu să se întâmple ceva. Dora privi din nou spre scena centrală. Se auzi un murmur scurt. Cântecul corului se frânse. Clopotul se oprise în mijlocul zonei din lemn, iar muncitorii îi tot dădeau târcoale. Episcopul făcu semn corului să se retragă. Procesiunea încremeni. Muzica se destrămă, apoi se auzi un scrâșnet îngrozitor, urmat de un murmur. Clopotul parcă se apleca încet pe o parte. Mulțimea scoase un zumzet plin de emoție. Apoi platforma din lemn se lăsă încet, se înclină, căruciorul se înclină și el, iar clopotul – suspendat pentru o clipă într-o poziție imposibilă – lunecă într-o parte, trăgând după el în lac și căruciorul.

Totul se petrecuse atât de repede, încât Dora nu-și putea crede ochilor. În fața ei se afla procesiunea, înșirată încă pe viaduct și încremenită. În mijlocul viaductului era un gol și doi muncitori rămăseseră de cealaltă parte. Apa bolborosea și fremăta invizibilă. Clopotul dispăruse cu totul. Mulțimea scoase un strigăt care era, în același timp, și vaiet și chiot. Cei care veniseră să vadă un spectacol aveau cu adevărat ceea ce-și doriseră.

Dora coborî în goană scările și se repezi spre lac. Părintele Bob Joyce îi împingea pe toți cei de pe viaduct înapoi, timp în care cei de la mal încercau să înainteze pe viaduct. Cineva căzuse în apă, Dora nu știa cine. Se auzeau țipete, un băiat din cor plângea. Scăldat în razele soarelui, episcopul rămăsese neclintit în locul unde fusese clopotul și privea apa, vorbind cu un muncitor. Ceața începea să se ridice,

iar apa lacului se vedea tot învolburată pe sub pilonii din lemn înconjurați cu ghirlande de flori. Nu rămăsese nici urmă de clopot sau cărucior.

Deja câțiva oameni trecuseră pe lângă episcop și săriseră peste spărtură pentru a privi scena de pe partea cealaltă. Porțile mănăstirii se închideau din nou fără ostentație.

Dora ajunsese acum destul de aproape de lac, pe partea dreaptă față de viaduct. Ceea ce se întâmplase o emoționa și o îngrozea. Într-un fel se simțea răspunzătoare pentru acest dezastru, dar, pe de altă parte, măreția lui făcea ca propria ei escapadă să pară, prin comparație, acceptabilă. Se afla în spatele mulțimii și-și cântărea șansele de a ajunge mai aproape. Atunci cineva trecu în grabă pe lângă ea, împingând-o fără menajamente. Mai târziu Dora povestea că, dacă n-ar fi fost brânciul acesta, n-ar fi dat nici o atenție și nu și-ar fi pus întrebări. Se întoarse să vadă cine era necioplitul care o împinsese și constată că este Catherine. După ce trecuse de ea și ieșise pe pajiște, Catherine o apucase pe cărarea ce se întindea pe malul lacului și ducea în pădure. Dora își întoarse privirea spre spectacolul de la viaduct. Apoi se uită după Catherine, care se depărtase considerabil și înainta repede. Nimeni nu băgase de seamă plecarea ei.

Pentru Catherine era un lucru neobișnuit să îmbrâncească oamenii; iar ceea ce văzuse Dora pe chipul tinerei era la fel de neobișnuit. Firește că era afectată; dar arăta peste măsură de zdruncinată. Dora șovăi. În jurul ei erau oameni, dar nu era nici un cunoscut pe-aproape. După o clipă porni după Catherine, traversând pajiștea, fără să o piardă din ochi. Aceasta iuți pasul și se avântă spre pădure. Dora începu să alerge. Tare ciudat mai arăta Catherine. Dar asta nu era câtuși de puțin treaba Dorei. Și totuși, era neliniștită și trebuia să se convingă că totul este bine.

În pădure începu să micșoreze distanța. Cărarea era presărată cu ramuri smulse de furtună. Catherine era în față, înainta împiedicându-se. Apoi căzu și, până să se ridice, Dora ajunse lângă ea.

– Catherine, așteaptă-mă! strigă Dora. Ce-i cu tine?

Catherine era îmbrăcată într-o rochie demodată de tenis care, în urma căzăturii, se acoperise de pete. Se scutură și merse mai departe, ceva mai încet, fără să-i dea atenție Dorei. Parcă plângea. Neputând să meargă alături de ea, căci cărarea era îngustă, Dora păși în urma ei și o tot trăgea de mână întrebând-o dacă se simte bine.

După câteva minute Catherine se opri, se întoarse, se desprinse din mâna Dorei și spuse:

– Mă simt foarte bine dacă sunt singură.

În ochi avea o privire fixă, ciudată.

– Îmi pare tare rău, zise Dora neștiind dacă să plece sau să rămână.

– Vezi, totul s-a întâmplat din cauza mea. Nu ți-ai dat seama că a fost un semn? spuse Catherine și o porni mai departe.

Văzându-i chipul, Dora își spuse: a luat-o razna. Avusese același gând și când fata trecuse pe lângă ea și o îmbrâncise, dar era o idee prea fantezistă. Cu o zi înainte Catherine părea perfect normală. Oamenii nu-și pierd mințile într-o singură zi. Dora, care nu avea nici un fel de cunoștințe în materie de nebunie, rămase locului încremenită de groază, pe când silueta albă a lui Catherine dispărea pe potecă.

Primul gând al Dorei fu să se întoarcă la conac și să cheme ajutoare. Apoi însă își spuse că e mai important să o urmeze pe Catherine și să o convingă să se întoarcă. În starea în care se afla, putea să dispară în pădure și să n-o mai găsească nimeni. Dora era urmărită și de teama de a nu mai face vreo poznă sau de a se face de râs. Poate că totuși se înșela în ceea ce o privea pe Catherine și ar fi fost tare neplăcut dacă ar fi stârnit o alarmă falsă, tocmai acum, când toată lumea avea atâtea griji. Iuți pasul și curând zări rochia albă a lui Catherine în fața ei.

Apoi Dora se gândi că în curând vor ajunge în apropierea hambarului și că Paul ar putea fi încă acolo. Asta îi dădu curaj; continuă să alerge și o mai strigă o dată pe Catherine. Aceasta nu-i răspunse, iar când Dora ajunse lângă ea pentru a doua oară i se păru că o aude vorbind de una singură. Văzându-i din nou chipul răvășit și aprins, își spuse că prima ei bănuială era desigur corectă. O prinse de rochie și începu să-l strige pe Paul. Ajunseră la luminișul din dreptul rampei, Catherine tot grăbită, iar Dora agățându-se de ea și strigând. Dinspre hambar nu se auzea nimic. Probabil Paul plecase; mai târziu se dovedi că, luând-o pe drumul betonat, se întorsese la conac să-i telefoneze unui coleg de la Londra. Dora și Catherine erau singure în pădure.

Dora renunță să mai strige și se întoarse spre Catherine:

– Hai să ne întoarcem la conac, te rog din suflet!

Fără să se uite la ea, Catherine o îmbrânci și-i spuse cu glas limpede:

– Lasă-mă în pace, pentru numele lui Dumnezeu!

Dora, pe care o cuprindea teama și enervarea, insistă:

– Ascultă, Catherine, te porți ca un copil. Vino imediat cu mine!

Catherine se întoarse spre ea purtând pe buze un surâs asemănător cu zâmbetul tăios, perpetuu al fratelui ei. Apoi i se adresă Dorei:

– Dumnezeu și-a întins mâna către noi. Un veșmânt alb nu poate ascunde o inimă lipsită de curățenie. Este interzisă intrarea prin acele porți. Rămâi cu bine!

Trecuseră dincolo de rampă și ajunseseră într-un loc unde poteca se întindea foarte aproape de lac, despărțită de acesta de o perdea de stuf înalt. Între mal și apă se întindea o zonă mâloasă, năpădită de ierburi. Catherine coti brusc și intră în lac prin perdeaua de stuf.

Totul se petrecu atât de repede, încât Dora rămase locului acolo unde dispăruse Catherine. De dincolo de stuf se auzea un plescăit puternic. Dora scoase un țipăt și porni după ea. Fără să șovăie trecu prin stufăriș și, când simți că-i fuge pământul de sub picioare, țipă din nou. Intră în mâl până la genunchi. Catherine reușise să mai facă vreo doi pași și era ceva mai departe. Ca un înotător timid, se cufundase aproape intenționat în amestecul vâscos de ierburi și apă mâloasă, luptându-se să se depărteze de mal. Se lăsase pe o parte, iar umărul rochiei se înălța deasupra, de un alb imaculat.

Dora o strigă pe Catherine, iar apoi țipă din nou. Dar cine să o audă? Toți erau ocupați și foarte departe. Întinse mâna, încercând să ajungă până la fată, își pierdu echilibrul și căzu în față, în apa mai adâncă. Apa îi acoperi fața. Luptând cu disperare să-și țină capul la suprafață, simți cum plantele vâscoase o trag de picioare. Cu un efort suprem, reuși să-și tragă picioarele sub ea și să se așeze pe fundul mâlos, cu apa până la gât. În fața ei, Catherine bătea apa cu mâinile. Se cufundase destul de mult și era probabil încolăcită în ierburile lipite acum de brațele ei care se zbăteau. Dora se întinse și izbuti să o prindă de mână. O strigă pe nume iar și iar și mai țipă o dată tare și ascuțit, cât o țineau puterile. Încercă să o tragă pe Catherine spre ea.

În clipa următoare se simți dusă înainte. Împotrivindu-i-se, Catherine o trăgea de fapt spre apa adâncă. Dora îi dădu drumul, dar era prea târziu.

Ajunsese deja departe de mal. Zadarnic dădea din picioare în amestecul vâscos de mâl și ierburi. Bătu apa cu mâinile, țipând și înghițind apă, cu brațele aproape imobilizate și capul tras spre spate. În fața ei, ceva negru se despletea pe apă. Era părul lui Catherine. Ca într-un vis zări umărul ei dispărând în balta neagră, ochii ei cu privirea fixă îndreptați în sus, gura deschisă. Spaima de moarte o învălui pe Dora. Lupta cu disperare, gâfâind, dar ierburile o țineau, parcă o trăgeau la fund și apa îi ajunsese până la bărbie.

Apoi auzi un strigăt de departe. Peste lac, ca într-o ceață, zări o siluetă neagră stând lângă zidul mănăstirii, pe malul opus, spre stânga. Cu ultimele forțe izvorâte din groază, Dora țipă din nou. Văzu că silueta începe să se dezbrace. Apoi se auzi

un plescăit. Apoi nu mai văzu nimic; lupta ei aproape încetase. Apa îi intra în gură și un braț îi era țintuit dedesubt. Picioarele i se afundau tot mai mult în mâlul lipicios. Scoase un geamăt de disperare. Deasupra ei se deschidea parcă un tunel negru, în care era absorbită încet.

– Nu te zbate, rosti o voce calmă. Stai complet nemișcată și n-ai să te scufunzi. Încearcă să respiri rar și egal.

Dora văzu chiar lângă ea, ciudat de aproape, un cap plutind deasupra apei, un cap cu părul scurt ca de băiat, o față cu pistrui și ochi albaștri. Îl privi fix, desenat cu o claritate dementă, și pentru o clipă fu convinsă că este un cap de băiat.

Încetă să se mai zbată și constată cu uimire că nu se scufundă. Apa îi venea până la bărbie. Încercă să respire pe nas, dar gura i se tot deschidea, trăgând aerul cu disperare. Stând nemișcată pentru o clipă, zări uluită cele două capete străpungând suprafața apei: capul rotund al călugăriței care înota în apa limpede, dincolo de zona cu vegetație, și care se apropia cu grijă de Catherine, și capul lui Catherine, aplecat, cu gura și un obraz deja sub apă, cu ochii sticloși. Cu aceeași claritate ciudată, Dora observă că fața călugăriței este aproape uscată.

Călugărița îi vorbea lui Catherine și încerca să o prindă de sub umeri și să o tragă dincolo de zona cu vegetație. Catherine nu se împotrivea. Era total lipsită de vlagă, parcă inconștientă. Dora privea. Călugărița o întoarse pe Catherine cu fața în sus, astfel că bărbia îi depășea nivelul apei, iar părul îi plutea pe suprafață; călugărița își trecu brațul alb prin el, ca să o țină mai bine pe Catherine. O undă de apă ajunse până la buzele Dorei, care scoase un țipăt. Începu să se zbată din nou și să respire sacadat. Se scufunda. Apa îi intra în gură, începu să se sufoce.

Simți că apa caldă și mocirloasă îi ajunge până la obraji. În clipa următoare auzi voci și două brațe puternice o prinseră din spate. Se simți săltată de subsuori. Zbătându-se încă și gâfâind, se întoarse și văzu chipul lui Mark Strafford foarte aproape. Vârât până la brâu în nămol, el o săltă către mal, de unde o prinseră alte brațe. Căzu la pământ epuizată și apa începu să-i curgă din gură. În jurul ei tot se mai auzeau strigăte și, ridicându-se o clipă, îi zări pe Mark și pe James luptându-se din răsputeri să se țină pe picioare și trăgând afară trupul lui Catherine. Cu ajutorul altora, intrați în apă înlănțuiți și ancorați de mal, cei trei fură scoși afară. Se aflau acolo, bălăcindu-se în nămolul lacului, vreo șase persoane. Ceva mai încolo, capul călugăriței sălta deasupra apei. O lăsase pe Catherine în mâinile celorlalți și acum înota spre apa limpede. Strigă ceva și se apropie pe ocolite de rampă.

Dora se pierdu din nou și se lăsă cu fața în iarbă. Tuși, scuipă, scoase un geamăt de ușurare. Cineva o întrebă dacă se simte mai bine, dar ea era încă pe altă lume. Auzea totul, dar nu era în stare să răspundă, copleșită încă de minunea de a fi în viață. Deodată cineva se aplecă peste ea și începu să-i preseze ritmic spinarea. Dora râgâi și se ridică. O cuprinse amețeala și-și acoperi ochii, dar rămase șezând, susținută de brațul cuiva.

– Acum e bine, spuse Mark Strafford.

Se întoarse spre Catherine, căreia cineva îi făcea deja respirație artificială. Dora o văzu pe Catherine întorcându-se, împingându-l pe cel care încerca să o ajute și ridicându-se de jos. Avea o privire rătăcită, rochia albă i se lipise de trup, iar părul lung și ud i se revărsa peste sâni. Privi în jur.

O siluetă ciudată își făcea drum spre ele. Dora o privi uluită: o femeie tunsă scurt, goală până la brâu și îmbrăcată în negru de la mijloc în jos. Apoi își dădu seama că este călugărița, dezbrăcată de rasă. Aceasta se aplecă spre Catherine, o întrebă cum se simte, apoi se întoarse spre Dora și-i zâmbi. Nu era deloc jenată și acceptă politicos haina oferită de doamna Mark. Părea o femeie tânără. Obrazul ei cu pistrui era și acum aproape uscat.

– Dânsa este maica Clare, zise doamna Mark. Ați fost predestinate să vă întâlniți.

Catherine se ridicase în genunchi și se uita în jur, căutând parcă ceva.

În clipa aceea, dinspre pădure se auziră glasuri și mai multe persoane își făcură apariția scoțând exclamații de uimire și punând tot felul de întrebări. Printre ele se afla și Michael.

În fața lui se desfășura o scenă uluitoare: mai mulți oameni plini de noroi până la brâu, două femei pe jumătate înecate și maica Clare aruncându-și pe umeri o haină. Michael privi totul cu aerul cuiva care a avut parte de destule surprize și care simte că asta ar trebui să fie ultima. Dar nu avea să fie așa.

Pe când Michael pășea spre mijlocul grupului și dădea să spună ceva, Catherine se ridică în picioare. Înaintă cu pași nesiguri, cu părul lung atârnându-i în șuvițe negre, cu gura deschisă. Se așternu tăcerea. Apoi fata se repezi la Michael gemând. Timp de o clipă, dădu impresia că vrea să îl atace.

Dar ea își încolăci brațele pe după gâtul lui și se agăță de el cu toată greutatea trupului ud. Își lăsă capul pe pieptul lui și-i rosti numele iar și iar, cu dragoste și disperare. Brațele lui Michael o cuprinseră instinctiv. Peste capul ei plecat, ascuns la pieptul lui, chipul palid al lui Michael era însăși imaginea uimirii și a groazei.

CAPITOLUL 24

Paul plăti taxiul. Zăbovi câteva clipe, calculând bacșișul potrivit. Intrară în gară. Paul cumpără ziarele de dimineață. Ca de obicei, ajunseseră prea devreme. Rămaseră alături pe peron, Paul citind ziarele și Dora uitându-se în gol peste șine. Soarele strălucea peste câmpul de muștar, iar orizontul mărginit de copaci verzi era acoperit de o pâclă ușoară. Deși însorită, vremea era rece; imaginile prăfoase ale verii târzii făceau loc celor aurii ale toamnei, cu frumusețea lor efemeră.

Dora își petrecuse toată ziua de ieri în pat. Toată lumea o tratase cu blândețe; toată lumea în afară de Paul. Dar grija tuturor fusese pentru Catherine. Adusă înapoi la conac, aceasta rămăsese pe tot parcursul zilei într-o stare de apatie totală. Chemaseră un doctor. Doctorul îi dăduse sedative, clătinase din cap cu subînțeles, făcuse aluzie la schizofrenie și la o clinică din Londra. Seara târziu, după o discuție îndelungată, se luase hotărârea ca tânăra să plece cât mai curând.

Paul, și el aflat într-o stare vecină cu schizofrenia, își împărțise timpul între studierea clopotului și reproșurile adresate soției. Din fericire pentru Dora, clopotul acaparase mai mult din timpul lui Paul, iar în dimineața aceea, după ce avusese o discuție lungă prin telefon cu cineva de la British Museum, Paul se hotărâse să plece la Londra cu trenul de ora zece. Din pricina grabei, nu mai rămăsese timp de strâns bagajele, așa că Dora urma să vină a doua zi, aducându-le cu ea. Geamantanul cel mare însă, plin cu notițele lui Paul, era cu el. Dora urma să se descurce făcând pachete din hârtie legate cu sfoară și să ia un taxi de la Paddington, dacă va fi nevoie. Clopotul cel vechi urma să pornească și el spre Londra într-un container, pentru a fi studiat de specialiști.

Cu coada ochiului Dora observă că în ziar era ceva referitor la Imber. Nu voia să vadă materialul. Se uita în continuare la câmpul de muștar. Paul citea articolul cu aviditate.

După puțin timp îi spuse:

– Citește asta, și-i dădu ziarul.

Dora se uită la el fără să vadă, apoi spuse:

– Da, văd.

– Nu, nu, citește-l cum trebuie, citește-l cuvânt cu cuvânt, zise Paul și-i puse ziarul în față.

Dora începu să citească. Titlul articolului era: DEPARTE DE LUMEA DEZLĂNȚUITĂ și avea următorul conținut:

În viața unei comunități religioase, fie ea laică sau de altă natură, rareori se întâmplă ca o zi să fie atât de plină de evenimente cum au fost ultimele douăzeci și patru de ore la conacul Imber, sediul unei comunități anglicane laice, pierdută în pustietatea ținutului Gloucestershire. Evenimentul numărul unu a fost descoperirea de către doi membri ai comunității, aflați doar în vizită, a unui străvechi clopot incrustat care zăcea de secole pe fundul unui frumos lac aflat în apropierea conacului. Se presupune că clopotul aparține mănăstirii Imber – mănăstire anglicană benedictină – care, printr-o ciudată coincidență, urma să-și instaleze un clopot nou. După unele zvonuri, clopotul cel nou ar fi trebuit înlocuit în chip „miraculos“ cu cel vechi în timpul unei nostime ceremonii de botez în fața mănăstirii. Totuși, minunea nu s-a petrecut, iar cei care nu erau la curent cu marea taină au avut parte de o altă surpriză (evenimentul numărul doi) și anume: în toiul nopții clopotul cel vechi a prins a bate, chemându-i să se adune în pădure într-o manieră ce amintea mai degrabă de sabatul vrăjitoarelor decât de practicile sobre ale bisericii anglicane.

Dar surprizele nu s-au oprit aici. Ziua de vineri a început protocolar, fără nici o vrăjitorie. Binecuvântat de episcopul în ținută de gală, clopotul cel nou a pornit încet peste pitorescul viaduct ce traversează lacul și duce spre porțile mănăstirii. Apoi, la jumătatea drumului peste viaduct, s-a petrecut, cu o iuțeală uimitoare, evenimentul numărul trei. Clopotul s-a înclinat brusc, a alunecat și a dispărut fără urmă în lac. Cercetările ulterioare au dat naștere la presupunerea că nenorocirea se explică nu printr-un accident, ci prin sabotaj, iar bănuiala cade asupra unuia dintre membrii comunității, un bărbat.

Nici n-a apucat să se „răcească“ acest miracol, că s-a și petrecut evenimentul (sau mai bine zis dezastrul) numărul patru. Unul dintre membrii comunității, de data aceasta o tânără (căci comunitatea cuprinde ambele sexe), care urma să pornească pe calea călugăriei, trecând peste viaduct, și-a pierdut controlul și s-a aruncat în lac. Din fericire, ea a fost salvată de doamna Dora Greenfield, aflată în vizită la mănăstire, cu ajutorul unei călugărițe înotătoare care a oferit spectacolul unic de a-și lepăda rasa și a se arunca în apă pe jumătate dezbrăcată. Acum, nefericita candidată la sinucidere se află sub îngrijire medicală.

Comunitatea de la Imber, menită să ofere mirenilor avantajele vieții religioase fără a se retrage din lume, există de aproape un an. Când nu sunt angrenați în practici religioase, membrii săi se ocupă de cultura legumelor. De ce s-a petrecut totuși o asemenea tragedie? O voce din anturajul comunității sugerează existența unor scindări și conflicte emoționale, dar membrii comunității au refuzat să facă

orice fel de comentarii și ne-au asigurat că, în mod normal, viața la Imber este cât se poate de liniștită.

Comunitatea se autoguvernează, nesupunându-se în mod direct nici unei autorități ecleziastice. Membrii săi nu fac jurământ de castitate sau de sărăcie. Și atunci cine-i susține financiar? Donatori voluntari. Un apel pentru strângerea de fonduri va fi lansat în curând, urmat probabil de mărirea numărului de frați și surori. Comunitatea locuiește într-un încântător conac din secolul al optsprezecelea, înconjurat de o moșie întinsă.

– Ei, ai citit? întrebă Paul.

– Da, răspunse Dora.

– Și ești încântată de opera ta?

– Nu prea.

– Nu prea? Asta înseamnă că ești puțin mulțumită?

– Nu sunt deloc mulțumită.

– Cred că-ți dai seama că le-ai făcut rău acestor oameni minunați, foarte probabil pentru totdeauna.

– Da.

– A cui a fost ideea? A lui Gashe? A lui Spens?

– A mea.

– Și încă mai susții că n-ai nici o legătură cu ceea ce s-a întâmplat cu clopotul cel nou?

– Absolut nici una.

– De fapt nici nu știu de ce mă mai ostenesc să te întreb toate lucrurile astea când nu cred o iotă din ce spui.

– Ah, termină odată, Paul, spuse Dora ai cărei ochi se umplură de lacrimi.

– Nu te înțeleg deloc, continuă Paul. Am început să mă întreb dacă nu cumva ești bolnavă la cap. Poate ar fi bine să consulți un psihiatru la Londra.

– Nu vreau să consult un psihiatru, răspunse Dora.

– Ba o să vrei, dacă așa hotărăsc eu, spuse Paul.

Se auzi zgomotul îndepărtat al trenului. Se întoarseră amândoi și priviră în lungul șinelor. Apoi se ivi trenul, la mare distanță. Paul se ridică, își luă geamantanul și se apropie de marginea peronului.

În fața gării se auzi un zgomot. Dora se întoarse și observă că automobilul Land Rover tocmai oprise în față. Din el coborâră Mark Strafford, doamna Mark, sora Ursula, Catherine și Toby. Trenul intră vijelios în gară.

Paul era preocupat să-și găsească un compartiment de clasa întâi și un loc la fereastră cu fața spre locomotivă. Doamna Mark o mână pe Catherine spre peron, urmată de sora Ursula. Mark și Toby se îndreptară spre casa de bilete. Când o zări pe Dora, doamna Mark o conduse pe Catherine în direcția opusă. Mark se duse după soția lui și-i dădu niște bilete. Apoi ieși și Toby, o văzu pe Dora, îi evită privirea, se întoarse și-i făcu un semn anemic cu mâna, apoi urcă singur în cel mai apropiat vagon. Domnul și doamna Mark încercară să găsească un compartiment potrivit pentru Catherine. Apoi, doamna Mark o împinse pe Catherine înăuntru și urcă și ea. Închiseră ușa, iar sora Ursula rămase pe peron zâmbind și vorbind cu ele prin fereastră. Mark porni în căutarea lui Toby, îl găsi, deschise ușa și stătu puțin de vorbă cu el, cu un picior pe scară.

Paul își așeză bagajele, apoi deschise fereastra și se aplecă în afară, încruntat.

– Te aștept mâine la Knightsbridge cam pe la trei. Am să te aștept acolo.

– Bine, spuse Dora.

– Ai înțeles tot ce ți-am spus în legătură cu bagajele?

– Da.

– Bine. La revedere, zise Paul. N-am de gând să joc comedia sărutului de bun-rămas.

– Ah, Paul, nu mai fi atât de fioros, zise Dora și lacrimile începură să i se prelingă pe obraji. Spune-mi o vorbă bună înainte de plecare.

Paul o privi cu ochi reci.

– Sigur, acum, când ești la ananghie, aștepți o vorbă bună de la mine. Dar anul trecut în martie, când m-am întors acasă și am constatat că ai plecat, pe mine cine m-a alinat cu o vorbă bună? Ia gândește-te. Nu, nu, nu mă atinge. În clipa asta nu mă atrage nimic la tine. Ba chiar mă întreb dacă va mai exista vreodată atracție sexuală între noi.

– Închideți toate ușile, vă rog! strigă controlorul care mersese odată tocmai până la Paddington.

Mark făcu un pas înapoi, închise ușa și rămase pe peron, râzând tare de ceva ce-i spusese lui Toby.

– Paul, îmi pare tare rău, rosti Dora.

– Cât de nesatisfăcătoare sunt aceste cuvinte! răspunse Paul. Te-aș sfătui să te gândești cu toată seriozitatea, dacă ești în stare.

Scotoci în portofel, apoi spuse:

– Uite, ai aici ceva la care te-ai putea gândi. Adu-mi-le înapoi când vii la Londra. Le port întotdeauna la mine.

Și-i înmână un plic. Trenul șuieră, apoi se puse în mișcare.

Paul ridică imediat geamul și dispăru. Dora rămase cu ochii la vagoanele care treceau. Îl văzu pe Toby îngrămădit în colțul său, crispat și îngrijorat. Când trecu prin fața ei, Dora îi făcu semn cu mâna, dar el se prefăcu că nu o vede. Catherine și doamna Mark erau într-unul din ultimele vagoane, iar când ajunseră în dreptul Dorei trenul prinsese deja viteză. Doamna Mark se uită la Catherine. Catherine se uită la Dora – o privire printre pleoapele aproape închise, fără urmă de zâmbet. Apoi dispăru.

Dora se întoarse spre ieșire. Mark și sora Ursula tocmai intrau în holul gării. Înainte să dispară se întoarseră și-i zâmbiră vag, neștiind dacă să o invite sau nu să vină cu ei. Apoi dispărură și peste puțin timp Dora auzi motorul automobilului mergând încet, pe loc. Probabil așteptau să apară și ea.

Dora se așeză din nou pe o bancă și privi spre câmpul de muștar, spre miriștea galbenă de dincolo de el și spre copacii întunecați. Acum pâcla se mai ridicase. Motorul continua să meargă încet. Apoi se auzi mai tare și roțile Land Rover-ului scrâșniră pe pietriș în timp ce Mark întorcea scurt mașina. Zgomotul se depărtă, ieși pe poartă și ajunse în șosea.

Dora se ridică și se îndreptă spre ieșire.

Gara era chiar lângă sat, pe partea cu mănăstirea. De la gară pornea un drumeag năpădit de vegetație, ce șerpuia peste câmp, iar cam la un sfert de milă din el se desprindea o potecă ce ducea spre Imber. Dora nu știa dacă să treacă peste șine și să se ducă în sat. Dar n-avea nici un rost, căci cârciumile nu erau încă deschise. O luă pe drumeagul umbrit. Nu se mai auzeau nici trenul, nici mașina. Pașii îi erau însoțiți de un susur ce venea probabil de la vreun pârâu ce curgea invizibil într-o viroagă. Își continuă drumul, cu mâinile în buzunare.

Dădu cu mâna de plicul pe care i-l lăsase Paul. Îl scoase cu teamă. Trebuie să fie ceva neplăcut. Îl deschise.

În el se aflau două scrisori scurte, scrise de ea. Prima, datând din primele zile ale logodnei lor, suna astfel:

Dragul, dragul meu Paul, totul a fost atât de minunat aseară și mi-a fost atât de greu să plec de lângă tine. Am stat trează gândindu-mă la tine. Abia aștept să vină iar seara, așa că îți las asta la bibliotecă. E îngrozitor când plec de lângă tine și e atât de minunat că în curând, foarte curând, vom fi mult mai mult timp împreună. Aștept cu nerăbdare să fiu mereu cu tine, iubitul meu Paul,

A ta veșnic veșnic veșnic iubitoare,

Dora

Studie scrisoarea, apoi o citi pe cealaltă:

Paul, așa nu mai merge. Ultima perioadă a fost îngrozitoare, îngrozitoare și pentru tine, știu. Așa că plec, te părăsesc. Nu mai pot rămâne, iar tu îmi cunoști toate motivele. Știu că sunt o pacoste și că totul e numai din vina mea, dar nu mai suport și nu mai pot rămâne. Scuză-mă pentru aspectul acestui bilet. Când ai să-l primești, eu voi fi plecată. Nu încerca să mă aduci înapoi și nu-ți bate capul cu lucrurile pe care le-am lăsat, mi-am luat tot ce-mi trebuie.

Dora

P.S. Am să-ți mai scriu, dar nu voi mai avea altceva să-ți spun.

Acesta era biletul pe care i-l lăsase la Knightsbridge în ziua când plecase. Tulburată, reciti ambele scrisori. Le împături și-și văzu mai departe de drum. Va să zică Paul le ținea tot timpul cu el și le voia înapoi ca să facă același lucru. Cu atât mai rău pentru Paul. Dora rupse scrisorile în bucățele mici, pe care le presără pe lângă gardul viu.

CAPITOLUL 25

De la evenimentele zilei anterioare, Michael fusese ocupat permanent. Chemase doctorul pentru Catherine, stătuse de vorbă cu el la venire, la plecare și când venise a doua oară. Își petrecuse o parte din timp lângă patul lui Catherine, împreună cu Margaret Strafford. Discutase cu episcopul și-și luase rămas-bun de la el cu demnitate – atât cât se putea în împrejurările date. Cercetase împreună cu Peter porțiunea din lemn a viaductului și descoperise că doi dintre piloni fuseseră tăiați cu fierăstrăul imediat sub nivelul apei. Aranjase cu o firmă să vină să repare imediat viaductul și să recupereze clopotul din lac. Stătuse de vorbă cu șeful de echipă, care se prezentase cu o promptitudine supărătoare. Răspunsese la vreo douăzeci de telefoane venite din partea presei, vorbise cu câțiva reporteri și fotografi sosiți la locul faptei. Îi făcuse o vizită Dorei. Luase hotărâri în ceea ce o privea pe Catherine.

În măsura în care apucase să se gândească la ceva în ziua aceea, se gândise numai la Catherine. Ceea ce îi dezvăluise scena de pe malul lacului era o surpriză atât de mare, încât nu era capabil să o cuprindă cu mintea. Era încă uluit, îngrozit, șocat, copleșit de milă. Fără să vrea, se simțea și scârbit. Când își amintea cum îl îmbrățișase Catherine, se înfiora. În același timp își reproșa că nu intuise, că nu încercase să intuiască ce era în mintea ei și că nu-i mai rămânea mare lucru de făcut, acum când lucrurile ieșiseră la iveală, măcar în parte, încerca să-și transforme gândurile legate de ea în rugăciuni.

Faptul că tânăra se îndrăgostise de el, că era îndrăgostită de el, era un fapt în afara firii. Michael nici nu știa cum să-l formuleze, găsind cuvintele obișnuite nepotrivite situației. Își spunea, fără să simtă acest lucru, că nu vede nici un motiv pentru care tânăra n-ar putea ține la el, la fel de bine ca și la altcineva; își mai spunea că, deși momentul era cât se poate de nepotrivit, era un privilegiu să fie el cel ales. Neștiind dacă este un lucru bun sau rău, se mai gândea și că, întrucât Catherine avea mintea tulburată, dragostea ei devenea, într-un fel, nulă.

Starea ei actuală era cu adevărat îngrijorătoare. Dormise o bună parte din zi. În rest, zăcuse în pat plângând, vorbind cu Michael fie că era de față, fie că nu, acuzându-se de diverse vinovății obscure, aiurând pe tema clopotului. Anunțat de către soții Strafford, Nick veni să o vadă imediat după ce o aduseră în cameră. Doctorul era deja acolo și Nick așteptă un timp. Când i se premise să intre, rămase prostit lângă ea, ținând-o de mână, cu o figură buimacă, incapabil să spună mare lucru. Catherine se agăța inconștient de mâna sau mâneca lui, fără să-i dea

atenție în mod direct, adresându-i doar câteva cuvinte cu rost: rugămintea de a deschide fereastra sau de a-i aduce niște perne. Poate că el era prea mult contopit cu ea ca să reprezinte un sprijin sau o amenințare. Nick petrecu alături de ea o mare parte din zi, plecând doar când ea dormea sau când venea altcineva, iar atunci se plimba singur prin grădina conacului. Părea profund afectat, dar nu vorbea cu nimeni și nimeni nu avea timp, în iureșul acelei zile, să stea de vorbă cu el. Michael se întâlni cu el de câteva ori și, la prima întâlnire, îi adresă câteva cuvinte de compasiune. Era îngrozitor de greu să-i vorbească lui Nick; Catherine parcă era un cadavru ce zăcea între ei. Nick răspunse la cuvintele lui Michael dând din cap și-și văzu de drum.

Abia seara târziu se puseră la punct planurile pentru Catherine. Doamna Mark urma să plece cu ea la Londra și să stea la niște prieteni în apropiere, ca să o poată vizita zilnic la clinică, dacă se va considera potrivit. Promisese că va da telefon la Imber când va avea vești. Când se dovedi clar că plecarea lui Catherine este cea mai bună soluție, Michael simți o mare ușurare. În momentul de față își dorea mai mult ca orice ca fata să plece și să fie îngrijită în altă parte. Prezența ei în preajmă îl umplea de teamă și de un sentiment de vinovăție imprecis și amenințător, încărcat de presimțiri sumbre.

Când se întinse în pat, epuizat, Michael fu asaltat de alte griji care nu-l lăsau să doarmă. A doua zi toate ziarele vor vorbi despre Imber. Indiferent sub ce formă vor fi relatate evenimentele, știa deja în ce lumină va apărea comunitatea. A adresa solicitări pentru fonduri, după acest dezastru, va fi imposibil în viitorul apropiat. Michael evita să se întrebe dacă întreaga încercare era total compromisă. Timpul va dovedi în ce măsură ea va putea fi salvată, el nu-și pierduse complet speranța. Ceea ce îl frământa acum, după ce izbutise să îndepărteze grija copleșitoare pentru Catherine, era grija copleșitoare pentru Nick.

Peter Topglass fusese primul care bănuise că prăbușirea clopotului în lac nu fusese un simplu accident. El făcu cercetări și-i atrase atenția lui Michael că cineva intervenise asupra stâlpilor. Michael și Peter nu vorbiseră nimănui despre această descoperire, dar se pare că reporterii aflaseră cumva. Michael rămase uimit de descoperirile lui Peter; dar, odată convins că nu fusese un simplu accident, nu rămânea nici o îndoială cu privire la autor. Ba chiar, într-o manieră imprecisă și cu intuiția specifică acestei stări de șoc, bănui și motivele lui Nick. Iar dacă Nick dorise să intervină în viața surorii sale, atunci el reușise cu mult mai bine decât se așteptase.

După ce grija pentru Nick îl acapară pe deplin, Michael nu-și mai găsi liniștea, iar pe la ora trei din noapte aproape că se dădu jos din pat, gata să pornească spre Adăpost. Se hotărî însă să discute cu Nick a doua zi de dimineață. Cu un sentiment de ușurare, care la un nivel mai profund devenea chiar plăcere, Michael își dădu seama că nenorocirile zilei precedente deschiseseră o cale între el și Nick. Uneori i se părea chiar că în acest scop se și petrecuseră. Pentru a reuși acum, cu tot dramatismul situației, să-l întâlnească pe Nick – vinovat de cele întâmplate, dar și profund afectat – era nevoie ca bariera dintre ei să dispară. Rugându-se pentru el, Michael simțea acum că se aflau amândoi în mâinile lui Dumnezeu, cel care ținea firele vieților lor împletite în chip nelămurit. Acum Michael știa că trebuie să stea de vorbă cu Nick. În această situație extremă, trebuia să-și asume pe deplin rolul celui care era de fapt – singurul prieten al lui Nick la Imber. După atâtea întâmplări năucitoare, nu vedea nici un rău în asta, ci ajunsese la concluzia că este de datoria lui să aibă o discuție deschisă și cinstită cu el. Se întrebă neliniștit dacă nu cumva această datorie se conturase de mai mult timp, dar el nu avusese ochi să vadă asta; lăsă întrebarea fără răspuns, dar se simți deodată liniștit, bucuros la gândul că va discuta cu Nick a doua zi, și căzu într-un somn odihnitor.

Ziua următoare începu cu o mulțime de griji și probleme. Michael lăsă în seama lui James și a soților Strafford plecarea lui Catherine, iar el se ocupă de telefoane, inclusiv de cel din partea episcopului, care citise ziarele și care dorea ca Michael să trimită o scrisoare la *The Times* pentru a lămuri unele neînțelegeri. Abia pe la ora unsprezece izbuti să se mai elibereze. Când constată că poate pleca în sfârșit din birou, coborî scările și porni să traverseze terasa. Nick refuzase să o însoțească pe sora lui. Nici nu fusese rugat cu prea multă insistență de Margaret Strafford, care susținea că, deocamdată, e mai bine pentru Catherine să nu fie cu fratele ei; dar Nick promisese cu tărie că o va urma curând. Michael se aștepta să-l găsească în Adăpost, în compania sticlei de whisky. Nu-și închipuia că Nick ar putea fi atât de hotărât sau atât de organizat încât să plece de la Imber imediat.

Când ieși pe terasă și văzu cât de calde sunt razele soarelui, simți că speranța renaște în sufletul lui și că grozăviile prin care au trecut se vor risipi și se vor da uitării. Totul va fi bine până la urmă. Apoi, cuprins de acest sentiment de speranță, de alinare providențială, recunoscu, fără amărăciune și îndoială, că în el se împletește și vechea lui dragoste pentru Nick și bucuria curată de a păși iarăși pe calea ce duce către el.

– Stai puțin, Michael! se auzi din spatele lui glasul lui Mark Strafford.

Michael se opri, se uită înapoi și-l văzu pe Mark în balcon.

– James vrea să-ți vorbească, spuse Mark. E în birou.

Michael se întoarse. Nu avea nici o dorință să se întâlnească acum cu James, dar, acționând instinctiv, dădu întâietate invitației lui. Problema cealaltă îi părea mai mult o plăcere pe care și-o îngăduia, o chestiune personală. Urcă treptele. Invitația lui James. În timp ce urca, își spuse că James nu prea avea obiceiul să-l convoace astfel. Când se ivea ceva fie îl căuta chiar el, fie striga în gura mare ce avea să-i spună, indiferent unde se afla. Ajunse la ușa lui James, bătu și intră.

Camera nu era mare și era practic lipsită de mobilier. Biroul lui James era o masă prăpădită din stejar, alături de care erau două scaune de grădină. Pe jos se aflau cutii pline cu scrisori și hârtii. În spatele biroului, pe perete, un crucifix. Podeaua nu era vopsită, pe jos nu erau covoare, tavanul era străbătut de crăpături. Soarele strălucitor de toamnă punea în evidență praful abundent.

Când intră Michael, James stătea în picioare dincolo de birou și-și trecea mâinile prin părul țepos. Michael se așeză pe scaunul din față, iar James se lăsă greoi în scaunul său, care scrâșni și se îndoi.

– Plecarea lui Catherine a decurs bine? întrebă Michael.

– Da.

Evita să se uite în ochii lui și-și făcea de lucru cu obiectele de pe birou.

– Ai vrut să stai de vorbă cu mine, James? întrebă Michael, grăbit și preocupat.

– Da.

Se opri, mută din nou obiectele de pe birou la locul lor.

– Îmi pare rău, Michael, spuse el, mi-e foarte greu.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Michael. Pari îngrijorat. S-a mai întâmplat ceva?

– Oarecum... și da, și nu, răspunse James. Uite ce este, Michael, nu mă pricep să mă ascund după vorbe și nici ție nu ți-ar plăcea asta. Toby mi-a spus tot.

Michael privi pe fereastră. Avea din nou acea senzație de *déja vu.* Oare când se mai întâmplase așa ceva? În tăcerea care urmă, lumea în jurul lui se fărâma încet, fără a-și schimba înfățișarea și totuși gata să se prăbușească. Marile nenorociri nu le pricepem imediat.

– Ce ți-a spus? întrebă Michael.

– Păi, tu știi mai bine. Ce-a fost între voi, răspunse James. Îmi pare rău.

Michael își ridică ochii spre crucifix. Încă nu se simțea în stare să se uite la James. Un sentiment de calmă exasperare, concomitent cu cel de ruină totală, îl ajută să-și păstreze liniștea și mintea întreagă. Apoi spuse:

– N-a fost mare lucru.

– Fiecare cu părerea lui, rosti James.

În liniștea autumnală se auzi în depărtare un foc de armă. Mintea năucită a lui Michael se îndreptă spre Patchway și porumbeii lui. Lumea reală se afla undeva foarte departe. Se întrebă dacă are vreun rost să-i prezinte lui James propria variantă a istoriei. Ajunse la concluzia că nu. Scuzele și explicațiile erau deplasate; în plus, el nici măcar nu avea vreo scuză. Apoi spuse:

– Bun, va să zică ai mai aflat ceva despre mine, James.

– Îmi pare grozav de rău, repetă James învârtind iarăși obiectele de pe birou și oprindu-se să-și studieze mâinile.

Acum se uită la Michael. În ciuda aspectului de celulă al încăperii, James, dragul de el, nu avea înfățișarea unui Mare Inchizitor. Oricine în locul lui ar fi trădat măcar o urmă de interes sau de satisfacție. James însă nu. Văzând expresia de durere, de amărăciune de pe chipul lui, frământarea lui, Michael își imagină pentru o clipă cam ce trebuie să gândească el: o faptă oribilă ce dezvăluia o înclinație nefirească și dezgustătoare. James avea dreptate, firește. Nu era puțin lucru ce se întâmplase.

– Când ți-a făcut Toby mărturisirea asta? mai întrebă Michael.

Încerca să-și domolească gândurile, să le îndrepte spre Toby mai degrabă decât spre el însuși. Să se concentreze asupra victimei.

– Acum două seri, răspunse James. A venit la mine după ora unsprezece. Umblase prin ploaie și era grozav de tulburat. Am stat de vorbă câteva ceasuri. Mi-a povestit și despre clopot, despre cel vechi, cum a plănuit totul împreună Dora, cum l-au scos din lac. Dar la treaba asta am ajuns abia spre dimineață. Am discutat mult despre tine.

– Frumos din partea voastră, replică Michael.

Exasperarea începea să-l domine.

– Și ce i-ai spus lui Toby?

– I-am vorbit cu toată seriozitatea, spuse James.

Acum îl privea pe Michael drept în ochi. O scânteie de ostilitate licări pentru o clipă între ei și apoi se stinse.

– I-am spus că găsesc că s-a purtat prostește, uneori chiar foarte rău, atât cu Dora, cât și cu tine. De fapt cred că și el a avut mari probleme de conștiință, de vreme ce a făcut acest pas hotărâtor și a mărturisit totul, lucru pe care eu l-am găsit înțelept și demn de toată admirația. Și trebuia tratat cu toată seriozitatea pe care situația o reclama. Orice altă atitudine ar fi fost nepotrivită.

– Unde e Toby acum? întrebă Michael.

– L-am trimis acasă, răspunse James.

Michael sări de pe scaun. Simțea nevoia să strige și să bată cu pumnul în masă. I se adresă calm lui James:

– Mare dobitoc mai ești!

Se duse apoi la fereastră și, privind afară, întrebă:

– Când a plecat?

– Azi-dimineață, răspunse James. L-am expediat cu primul tren. Mașina care a dus-o pe Catherine la gară l-a luat și pe el de la Adăpost. Îmi pare rău că n-am putut discuta toate astea cu tine ieri, dar s-au întâmplat al dracului de multe. A trebuit să iau o hotărâre. Și am hotărât că e mai bine să plece fără să te mai întâlnească. Avea sentimentul că totul este, cum să spun eu, încâlcit și murdar. De aceea a încercat să limpezească lucrurile, cel puțin pentru el, vorbindu-mi despre asta. Și am considerat că e mai bine să plece în momentul în care ajunsese, cum s-ar zice, la o stare de purificare. Dacă ar mai fi rămas și ar fi stat de vorbă cu tine, ar fi recăzut în aceeași stare de confuzie, cred că mă înțelegi.

Michael bătu ușurel cu degetele în geam. Într-un fel, James avea dreptate. Dar îl durea inima pentru Toby, expediat așa, împovărat de toate imperfecțiunile sale, de sentimentul de vinovăție și angrenat de James într-un mecanism al păcatului și pocăinței căruia probabil nu era în stare să-i facă față. Era în firea lui James să aleagă soluția simplă și onorabilă, care era totodată și teribil de obtuză. Hotărând că Toby trebuie să plece, îi întipărise tânărului în minte ideea că făcuse un lucru îngrozitor; aproape orice altă modalitate de a încheia episodul ar fi fost mai bună decât asta. Și totuși, gândindu-se cât de mult i-ar fi plăcut să poată încheia episodul în felul său, Michael își spuse că poate nici metoda lui n-ar fi fost mai bună.

– Și de ce sunt eu așa un mare dobitoc? întrebă James.

– Mai las-o dracului de închistare, zise Michael. Eu sunt adevăratul vinovat. Trimițându-l pe Toby de aici l-ai făcut să se simtă ca un criminal și ai dat lucrurilor proporții de tragedie.

– Nu văd de ce nu și-ar asuma și el partea lui de responsabilitate, spuse James. E destul de mare.

Michael privi dincolo de lac, în lungul șirului de copaci ce mărgineau aleea spre Adăpost.

– Mă întreb ce i-o fi venit să-ți mărturisească ție totul, spuse Michael.

– De ce nu? Era destul de frământat, răspunse James. Cred că l-a îndemnat să acționeze ceva ce i-a spus Nick Fawley. Se pare că știa totul și i-a arătat că ar trebui

să-și recunoască faptele. E primul lucru cu cap pe care-l face Nick de când a venit aici, după părerea mea.

Michael bătea în continuare în fereastră. Lucirea stinsă a lacului îi făcea rău. Dădu din cap, vrând parcă să-și ajute creierul să asimileze ceea ce tocmai aflase. Deci Nick „știa totul". Răzbunarea lui era desăvârșită. Dacă l-ar fi sedus pe Toby ar fi fost o revanșă grosolană. În schimb, Nick îl îndemnase pe Toby să joace rolul pe care el însuși îl jucase cu treizeci de ani în urmă. Toby devenise dublura sa. Michael sperase să-l salveze pe Nick. Dar Nick pur și simplu îl distrugea pentru a două oară, exact în același fel.

Michael se întoarse spre birou și privi în jos către James, care își ciufulea din nou părul. Apoi spuse:

– Ei, cam asta este tot, se pare. Te rog să mă scuzi că mi-am pierdut cumpătul. Să fii convins că mă consider cât se poate de vinovat. Firește, am să-mi dau demisia sau cam așa ceva și am să plec de la Imber.

James dădu să protesteze.

Se auzi o bătaie puternică în ușă și Mark Strafford intră. Era palid, răvășit, speriat.

– Mă scuzați că dau buzna așa, spuse el. M-am dus până la ponton și am auzit niște zgomote stranii venind dinspre Adăpost. Cred că e Murphy, urlă tare ciudat. Mă întreb dacă nu s-o fi întâmplat ceva acolo.

Michael țâșni ca din pușcă și o luă în jos sărind câte trei trepte deodată. Coborî pe terasă, aproape fără să atingă pământul și o rupse la fugă pe poteca ce ducea la ponton, gâfâind, cuprins de o spaimă îngrozitoare. Auzea în spate pașii apăsați ai celorlalți doi. Ajunse la ambarcațiune cu mult înaintea lor, sări în ea și porni singur. Traversarea lacului dură o veșnicie în legănarea bărcii împinsă de o singură vâslă manevrată viguros de Michael care, cu ochii împăienjeniți, vedea ca într-o oglindă siluetele lui James și Mark rămase pe ponton. Ajunse pe partea cealaltă și sări jos, iar barca plecă imediat înapoi, trasă cu putere de la capătul celălalt.

Gâfâind, Michael alerga împiedicat prin iarbă. Adăpostul părea la o distanță uriașă. Acum auzea limpede urletele întrerupte, înfiorătoare ale lui Murphy. Continuă să alerge dar, când ajunse la limita copacilor, fu nevoit să încetinească. Parcă nu mai putea respira. Se aplecă în față, sfâșiat de neliniște, și aproape căzu la pământ. Ultimii metri îi parcurse chiar foarte încet.

Acum era aproape de Adăpost. Ușa era deschisă. Michael îl strigă pe Nick. Nu răspunse nimeni. Chiar în fața ușii se opri. În prag era ceva. Se uită cu atenție și-și

dădu seama că este o mână întinsă. Păși peste prag.

Nick se împușcase. Își golise pușca de vânătoare în cap. Ca să fie sigur de rezultat, își vârâse țeava în gură. Fără îndoială, treaba era terminată. Michael își întoarse ochii și ieși. Murphy, care stătuse lângă cadavru, ieși după el scâncind.

James și Mark se apropiau în fugă. Michael le strigă:

– Nick s-a sinucis.

Mark se opri îndată și se așeză pe iarbă, la marginea aleii. James înaintă. Își aruncă o privire înăuntru, apoi ieși.

– Du-te și dă telefon la poliție, zise Michael. Eu rămân aici.

James se întoarse și porni spre lac. Mark se ridică și o luă după el.

Michael dădu să intre din nou în casă, dar simți că nu poate. Rămase un timp pe loc, uitându-se la mâna lui Nick. Cât de bine cunoștea mâna aceasta! Făcu un pas înapoi și se așeză pe iarbă, cu spatele sprijinit de piatra caldă a zidului. Își spusese mai devreme că răzbunarea lui Nick este desăvârșită. Se înșelase. Abia acum era desăvârșită. Simți că-l podidesc lacrimi fierbinți și că-i tremură buzele.

Murphy, lângă el, îl privea fix tremurând și scâncind. Se apropie de Michael și Michael îl mângâie. Totul în jur se tulbură.

CAPITOLUL 26

Trecuse mai bine de o lună, iar la Imber nu mai rămăseseră decât Michael și Dora. Era spre sfârșitul lui octombrie. Fâșii lungi de nori de diferite culori se alungau pe cer și soarele strălucea din când în când peste copacii galbeni și ruginii. Zilele erau mai scurte, cu ceață dimineața, iar peste lac plutea tot timpul un abur.

James și starețа trecuseră la fapte rapid. Ajunseseră la concluzia că trebuie să desființeze comunitatea. James se întorsese în cartierul de est al Londrei. Soții Strafford se hotărâseră să-și încerce norocul într-o comunitate de meșteșugari de pe lângă o mănăstire din Cumberland. La rugămințile insistente ale lui Michael, Peter Topglass se alăturase unui grup de naturaliști ce plecau spre insulele Faroe. Patchway se întorsese, fără prea multe comentarii, la munca câmpului pe o moșie învecinată. Michael rămăsese să încheie socotelile grădinii de zarzavat, iar Dora rămăsese cu el.

Margaret Strafford era încă la Londra, alături de Catherine. Fetei i se făcuse tratament cu insulină și era tot timpul sub sedative. Încă nu i se spusese de moartea fratelui ei. Margaret considera că deocamdată nu are rost să vină cineva la ea. O să-l anunțe ea pe Michael când se va ameliora starea ei și când ar fi potrivit să vină. Până atunci, Catherine era într-o stare bună – atât cât se putea în situația dată. Doctorii nu renunțaseră la speranța unei însănătoșiri totale. Din cauza insulinei se îngrășase.

După ce, la un moment dat, păruse pe punctul de a pleca, Dora anunțase – cu o demnitate și o hotărâre inexistente în firea ei până atunci – că va rămâne atât timp cât putea să fie de ajutor. Nu părea tulburată de numărul mare – deși în scădere – de telefoane primite de la Londra. La început, toată lumea fusese mult prea afectată și preocupată ca să-i dea de înțeles că ar trebui să plece; mai târziu, prezența ei deveni indispensabilă. Ducea și aducea, făcea drumuri cu bicicleta până în sat, spăla, făcea curat și ordine în casă. Așa veni vremea ca, pe măsură ce ceilalți plecau unul câte unul, ea să facă tot mai multe. Când rămaseră numai ea și Michael, Dora se ocupa de gătit, de gospodărie și de toate treburile de secretariat. Arătă că știe să scrie la mașină destul de bine și în cele din urmă preluă corespondența de rutină, aplicând în scrisori câteva formule sugerate de Michael.

De vreo două săptămâni erau singuri. Ultimul plecase Peter și chiar și plecarea lui fusese o ușurare pentru Michael. Cât despre relațiile lui cu ceilalți, acestea deveniseră iremediabil amare și dureroase. Mark îl trata cu o bunăvoință stângace, dar era, în același timp, curios și superior. James îl privea cu atâta compasiune și

disperare în ochi încât, de dragul lui, Michael se bucură când acesta plecă la Londra. Deși nici James, nici Mark nu cunoșteau în amănunt povestea lui Michael, imaginația lor se pusese în mișcare, iar el nu reuși să-și ascundă durerea sfâșietoare din primele zile de după moartea lui Nick. Privirile lor arătau că trăseseră unele concluzii pe cont propriu, așa încât plecarea lor îl cruță pe Michael de o adevărată tortură. Pe de altă parte, prezența Dorei acolo nu-l stânjenea deloc.

Odată ce luă hotărârea de a rămâne, Dora se apucă să-și construiască rolul cu hotărâre; dar tot mai făcu vreo două pozne. Începutul lui octombrie aduse un val de vreme caldă, iar ea anunță că și-a propus să învețe să înoate. Până să apuce ceilalți să-i spună să nu facă asta – căci nimeni nu avea timp să o supravegheze și nu era bine să meargă singură – Dora practic învățase pe cont propriu. Când se apucă de treabă, se dovedi a fi un înotător înnăscut, exuberant și fără teamă de apă. Peter și mai apoi Michael se duceau uneori să o vadă și să-i mai dea sfaturi, iar, când perioada de vreme caldă se sfârși, ea ajunsese să înoate cât se poate de bine.

După plecarea lui Margaret, Mark preluase misiunea gătitului. În scurt timp, Dora îi luă locul și reuși să compenseze prin entuziasm ceea ce-i lipsea în materie de talent. Eforturile ei se bucurau de apreciere, iar ea făcea totul cu bucurie. Dar zilele cu adevărat fericite începură pentru Dora abia după plecarea celorlalți, când domeniul Imber rămase pe deplin în stăpânirea ei. Nepriceperea lui Michael la treburi gospodărești îi făcea mare plăcere Dorei, care susținea că e o fericire să gătești pentru un bărbat care nu este convins că gătește mai bine decât tine. Ținea casa destul de curată, biroul în ordine și, scotocind prin grădină, găsi, prin colțuri uitate și necultivate, flori de toamnă care creșteau sălbatic și umplu camera de zi cu buchete mari de margarete înrourate și crizanteme parfumate, care-i treziră lui Michael amintiri din copilărie, când își petrecea vacanțele la Imber.

Treptat, locul se goli. Grădina de zarzavat fu vândută unui fermier vecin și o mare cantitate de produse fu ridicată și dusă de acolo imediat. Una câte una, piesele de mobilier dispărură din casă, unele întorcându-se la cei care le dăduseră cu împrumut, altele transportate voinicește de sora Ursula cu un cărucior și duse la mănăstire. Viaductul fusese reparat. Clopotul cel nou fusese scos din lac cu macaraua și dus la mănăstire fără nici o ceremonie. Fusese deja ridicat în turn și, într-o dimineață, pe când Dora și Michael își luau micul dejun, își anunță prezența cu glas limpede.

Peste Imber se așternu o pace de vis. Zilele nu se mai deosebeau una de alta. Mesele se serveau la orice oră și adesea se prelungeau. Când soarele strălucea se

deschideau ușile, iar masa cea grea era scoasă pe terasă. Dimineţile erau ceţoase, după-amiezele umezi și blânde, grădina, cu liniile întunecate ale brazdelor răsturnate, era deprimantă. Noaptea era frig, iar cerul senin anunța apropierea gerurilor de toamnă. Bufnițele țipau mai aproape de casă. Ciocârliile plecaseră. Iar Michael, întorcându-se târziu de la capelă, vedea lumina arzând în balcon și auzea înălțându-se peste lac muzica lui Mozart pusă la gramofon de Dora, care arăta un interes nou pentru muzica clasică.

În tot acest timp, între Michael și Dora se înfiripă o relație foarte curioasă, ceva neclar și melancolic care avea pentru Michael o anume *douceur*. Acest lucru se întâmplase, probabil, pentru că amândoi știau că timpul este scurt. Printre alte teme de reflecție, Michael reuși să se întrebe și care avea să fie soarta Dorei; iar după un timp abordă cu ea chestiunea întoarcerii la Londra.

Pusă în fața problemei, Dora se arătă foarte dornică să o discute cu el. Îi spuse că ajunsese la concluzia că nu are rost să se întoarcă la Paul, cel puțin deocamdată. Nu ar face decât să fugă iar de acasă. În mod inevitabil, Paul o să o asuprească din nou, iar ea o să penduleze între a se supune din frică și a se răzvrăti din nemulțumire. Recunoscu limpede că era numai vina ei și că n-ar fi trebuit să se mărite cu Paul. Așa stând lucrurile, își dădea seama că nu va ajunge să trăiască alături de el decât atunci când va reuși să trateze cu el de la egal la egal; și nici nu voia să-și îmbunătățească statutul devenind, în actuala ei stare de spirit și pe nepregătite, mama copiilor lui. Simțea o nevoie imensă, dar și o putere de a munci și de a trăi pe propriile picioare, de a deveni ceea ce nu fusese niciodată: o persoană adultă. Îi prezentă toate acestea lui Michael, cu neliniște și îndoială, pregătită tot timpul să-l audă spunând că ar trebui să se întoarcă la soțul ei.

Preocupat de problemele pe care i le punea Dora, Michael nu simțea nevoia să-i amintească de îndatoririle ei de soție. Își dădea seama că acum ideile lui erau destul de nonconformiste, că gândea deformat și că puterea lui de judecată era serios zdruncinată. Dar reflectă din nou și văzu lucrurile în același fel. Când Dora îi spuse, cu glasul tremurând de emoție, că „traiul cu Paul era ca sărutul morții“, Michael văzu cu o claritate apăsătoare cum ar fi viața ei dacă chiar s-ar întoarce la el. Și Paul era demn de milă, dar el era un bărbat violent și dominator și, deși era perfect adevărat că Dora n-ar fi trebuit să se mărite cu el, tot la fel de adevărat era că el n-ar fi trebuit să se însoare cu Dora. Michael se limită doar la a-i spune Dorei că, de fapt, într-un anume fel, ea îl iubea pe Paul și că faptul că era măritată cu el nu era lipsit de importanță. Era de asemenea important și că Paul o iubea și avea nevoie de ea. Orice fel de planuri și-ar face pentru viitorul apropiat, nu trebuia să

piardă speranța că într-o zi se va întoarce la el, dacă el va mai dori asta. Plecarea de acasă avea rost numai dacă ea își găsea un mod de a trăi în demnitate și independență, o cale care i-ar da tăria de a-l trata pe Paul de la egal la egal și de a-și învinge frica de el.

Care ar putea fi acel mod de viață, dezbătură amândoi la modul concret. Dora îi povesti lui Michael, pe jumătate în glumă, experiența mistică trăită la National Gallery. Michael îi dădu ideea de a se întoarce la pictură; Dorei i se păru o idee bună, dar sublinie că nu avea cine știe ce talent, lucru pe care Michael îl bănuia. Poate și-ar găsi o slujbă în învățământ, care i-ar lăsa timp și pentru a urma o școală de arte plastice. Sau s-ar putea întoarce la bursa la care renunțase când se măritase cu Paul. Se mai punea și problema unde va locui și cum. Michael o sfătui să plece din Londra. La început, Dora susținu că viața în afara Londrei ar fi de neconceput, dar mai apoi înțelese rostul sugestiei, care i se păru interesantă. Când discuția ajunse în acest punct, sosi o scrisoare providențială de la Sally, în care aceasta îi spunea că și-a găsit o slujbă ca profesoară de desen la o școală din Bath și că făcuse rost de un apartament frumușel; oare nu cunoștea Dora pe cineva la Bath care să o ajute să găsească pe cineva cu care să împartă apartamentul? Era clar că Dora trebuia să se ducă la Bath. Michael trimise câteva scrisori și se interesă în numele ei dacă n-ar putea obține o bursă ca să-și continue studiile în orașul acela. Așa îi obținu o bursă foarte mică și niște propuneri pentru a lucra ca profesoară la școala primară. Planul îi convenea de minune Dorei, după care avu câteva discuții la telefon cu Sally, pline de optimism.

Gândindu-se mai târziu la toate acestea, Michael constată surprins ce ajutor substanțial îi dăduse Dorei în a-și organiza viitorul, mai ales având în vedere cât de puțin se străduise. Poate că detașarea sa totală față de Dora și o ciudată stare de eliberare îl ajutaseră să acționeze într-o situație în care altădată ar fi șovăit sau ar fi procedat altfel. Se întreba dacă sfaturile lui erau bune; poate nici chiar trecerea timpului nu va arăta limpede acest lucru. Dar era convins că deja o cunoaște puțin pe Dora. Ea vorbise mult despre ea însăși, îi povestise fără amărăciune despre copilăria ei lipsită de bucurii, iar în toate acestea Michael deslușise rădăcinile stării ei actuale. Nimeni nu o învățase să pună preț pe ea însăși; încă se considera, din punct de vedere social, lipsită de forță, iar ceea ce o făcea modestă o făcea totodată și incapabilă de responsabilitate și nedemnă de încredere. Paul, cu pretențiile sale, cu disprețul său strivitor, cu accesele sale de mânie, era cel mai prost partener pe care și l-ar fi putut alege. Dora nu renunțase cu totul la speranța de a se întoarce la el, iar Michael îi împărtășea speranțele, cu toate că își dădea bine seama că James o

numise pe bună dreptate o curvă și că foarte probabil viața ei aventuroasă nu se încheiase încă.

Din proprie inițiativă, Dora propuse să o întâlnească pe maica Clare. Stătu de vorbă cu ea de trei ori cu plăcere, dar nu se arătă dispusă să povestească despre asta. Discutară, firește, despre aventura de la malul lacului, după care Dora căpătase o mare admirație față de curajoasa călugăriță înotătoare, dar discutară, presupuse Michael, și despre viitorul Dorei. Michael constată, cu bucurie, că cei de la mănăstire nu-i puneau bețe în roate în privința planurilor lui de viitor pentru Dora și nu-i ceruseră acesteia categoric să se întoarcă imediat la soțul ei. Și el simțea că, având în vedere firea Dorei, nu avea nici un sens să fie împinsă cu forța în angrenajul păcatului și al pocăinței. Poate că se va pocăi în felul ei; poate că se va mântui în felul ei.

După ce stătuseră singuri o vreme, Michael începu să-și dea seama că Dora era puțin îndrăgostită de el. Era ceva în privirea ei, în întrebările ei, în felul în care îl servea, care sugera asta. Michael se simți flatat, puțin iritat, dar nu îngrijorat sau scârbit. Îi era recunoscător Dorei, pentru că simțea că este o persoană căreia nu-i putea face rău. Era în iubirea ei ceva supus și fără speranță care, pentru Michael, era un lucru nou. Michael remarcă acest fapt aproape cu tandrețe și nu făcu nimic pentru a micșora distanța dintre ei. O îndemna să vorbească despre ea și se ferea din calea încercărilor ei de a-l face să vorbească despre el. În mintea ei simplă și lipsită de bănuieli nu se putea naște ideea că el era homosexual; și, deși Michael bănuia că Dora este genul de femeie care privește homosexualii cu interes și compasiune, nu avea deloc intenția de a o pune la curent. Mai târziu începu să înțeleagă că ea îl bănuiește a fi îndrăgostit de Catherine. Asta îl deranja mai tare. Îl iritau referirile ei iscoditoare la Catherine și presupunerea că de-abia așteaptă să fie chemat lângă ea. Dar consideră că e mai bine să o lase să creadă că așa stau lucrurile. Astfel își continuară viața unul lângă celălalt, Michael fiind conștient că o face pe Dora puțin nefericită, dar convins că, pentru ea, acesta era un element de noutate și varietate care nu-i putea face rău.

În ciuda acestor lucruri și poate, în parte, datorită lor, Dora înflori în această perioadă. Michael constată acest lucru mai ales în ultimul timp, când treaba la birou se mai împuțină, iar el o găsea adesea la malul lacului, folosind un stativ pentru note drept șevalet și făcând schițe ale conacului, care ajunseseră, până să plece ea, cam la vreo patruzeci-cincizeci. Acum vremea era mai rece, dar, chiar și înnorate, zilele tot își păstrau strălucirea. În schițele Dorei, în spatele conacului argintiu, apărea cerul în nuanțe de cenușiu, galben-verzui, violet amenințător sau

verde palid. Ce minunat supraviețuise Dora, se gândea Michael. Se înfruptase cu lăcomie din nenorocirile de la Imber, iar acestea îi sporiseră consistența. Datorită lucrurilor îngrozitoare care se petrecuseră, ea evoluase. Michael contemplă cu oarecare invidie și dispreț această natură simplă și robustă până ce își aminti de ultima dimineață, când era pe punctul de a-l vizita pe Nick, și de faptul că și acesta se înfruptase din nenorocirile altora până ce fusese rănit de moarte.

Într-o zi veni o scrisoare de la Toby. Se instalase deja la Oxford. Scrisoarea îi aduse o mare ușurare lui Michael. În cuvinte stângace, Toby își cerea scuze pentru plecarea pripită și pentru dezvăluirile făcute, care, spera el, nu-i aduseseră prea mari neplăceri. Îi mulțumea lui Michael pentru bunătatea sa, îi arăta cât de mult însemnase pentru el șederea la Imber, își exprima regretul că întreaga comunitate se destrăma – lucru aflat din ziare – și speranța că se vor simți la fel de bine în altă parte. Ideea care se degaja din întreaga scrisoare și care-l liniști pe Michael era aceea că, pentru Toby, episodul era definitiv încheiat. Nu se simțea că ar fi fost chinuit de un sentiment de vinovăție, de gânduri apăsătoare sau de întrebări privind starea lui Michael. Din fericire, Toby prinsese pe deplin adevărata semnificație a întâmplărilor de la Imber și nici nu era curios să afle ce s-a mai întâmplat în urmă. Se găsea acum într-o lume nouă și minunată, iar Imber ținea deja de domeniul trecutului. Îi povestea lui Michael că are o cameră minunată, veche și lambrisată, la Corpus, pe care o decorase cu imaginile clopotului medieval luate din revista *Illustrated London News*. Îndrumătorul lui fusese grozav de impresionat când îi spusese că el descoperise clopotul! Iar lui Murphy îi mergea foarte bine în casa părinților lui. Nu mai era agitat. Peter avusese o idee minunată când i-l dăduse lui pe Murphy. Ce vești triste și uluitoare în legătură cu Nick, nici acum nu-i venea să creadă că erau adevărate. Dacă se va afla la Oxford, chiar și numai în trecere, Michael trebuia să se oprească să-l viziteze și să bea împreună un pahar de sherry. Michael se bucură de scrisoare și zâmbi o clipă citind-o. Poate că se va duce o dată să-l vadă pe Toby și să-i dea prilejul să se fălească, iar mai apoi să le spună colegilor că ăsta era tipul cam ciudat despre care le povestise și care se dăduse la el odată, în locul acela unde găsise el clopotul.

Toate gândurile care-i priveau pe Toby și pe Dora erau trecătoare și nu-i ocupau cu adevărat mintea. Preocuparea lui constantă și profundă era alta. Durerea pe care o simțise la moartea lui Nick fusese atât de sfâșietoare la început, încât crezuse că nu va reuși să supraviețuiască. În primele zile se mângâiase numai cu gândul că el însuși își putea lua viața în orice clipă. Nu era obligat să trăiască în asemenea suferință. Nu-l preocupau decât lucrurile legate de Nick, nu vorbea –

atunci când vorbea – decât despre Nick. Răscoli Adăpostul de la un capăt la altul de mai multe ori sperând să găsească o scrisoare, un jurnal, ceva care să reprezinte un mesaj pentru el. Nu-i venea să creadă că Nick plecase fără să-i spună nici un cuvânt. Dar nu găsi nimic. În sobă erau niște hârtii arse, probabil rămășițele corespondenței lui Nick, dar totul era distrus, imposibil de salvat. După ce, disperat și cu ochii plini de lacrimile care acum îi curgeau din senin, Michael răscoli dulapul, geamantanele lui Nick, buzunarele hainelor lui, nimic nu ieși la iveală.

În tot acest timp, dragostea lui pentru Nick parcă creștea într-un mod aproape diabolic, ajungând la dimensiuni uriașe. Erau momente când această iubire lua pentru Michael înfățișarea unui copac care creștea din el, iar mintea îi era chinuită de imagini ciudate ce-i sugerau tumori canceroase. Avea acum chipul lui Nick permanent înaintea ochilor, văzându-l adesea cum era în copilărie, în zbor avântat în timpul unei partide de tenis, iute, agil și puternic, conștient că ochii lui Michael îl urmăresc; și uneori i se părea că Nick murise când era copil. Odată cu aceste imagini îl asalta și dorința fizică chinuitoare, urmată de dorul cumplit – atât de complex, încât părea că vine din fiecare cotlon al ființei sale – de a-l strânge pe Nick încă o dată în brațe.

Michael se întâlni cu stareța de câteva ori. Acum, când era deja prea târziu, îi povesti totul. Dar acum ea nu mai putea face nimic pentru el și amândoi știau acest lucru. Michael se simțea atât de vinovat de moartea lui Nick ca și cum ar fi trecut cu mașina peste el. Stareța nu încercă să-i ușureze această vinovăție, dar nici nu reuși să-l ajute să și-o poarte. Plecă de la ea zdrobit de durere, de regrete și de remușcări, de sfâșierea unei iubiri care acum nu se mai putea exprima. Își aminti acum, când era deja fără rost, că stareța îi spusese că drumul este întotdeauna înainte. Nick avusese nevoie de iubire, iar el ar fi trebuit să-i dăruiască ceea ce avea de dăruit fără a se teme de imperfecțiuni. Dacă ar fi avut mai multă credință, așa ar fi procedat, fără a sta să cântărească greșelile lui Nick sau pe ale sale. Își amintea și cum procedase cu Toby; acționase cu mai multă îndrăzneală și probabil acționase prost. Dar lui Toby nu-i făcuse rău cu adevărat; nici nu-l iubise pe Toby cum îl iubise pe Nick, nici nu era răspunzător pentru Toby cum fusese pentru Nick. Nu se poate ca într-o iubire atât de mare să nu fi fost un dram de bine, ceva care să-l fi legat pe Nick de lumea aceasta, să-i fi dat o fărâmă de speranță. Michael își amintea cu amărăciune momentele când Nick apelase la el după venirea la Imber și când el îl respinsese. Fusese mai preocupat să rămână cu mâinile curate, să-și asigure viitorul, când, de fapt, ar fi trebuit să-și deschidă inima: ar fi trebuit

să spargă impetuos, cu credință și dincolo de orice rațiune, potirul din alabastru cu licoare neprețuită.

Pe măsură ce trecea timpul, Michael mai încerca să se gândească și la Catherine, care zăcea la Londra, amețită și având înainte perspectiva unei reveniri îngrozitoare. Se gândea la ea cu nespusă milă, dar tot nu-și putea alunga din minte aversiunea pe care i-o inspira. Aștepta cu groază sosirea scrisorii care îl va chema lângă ea. Poate că Michael găsise existența lui Catherine de-a dreptul scandaloasă încă de când aflase despre ea. Poate că, atunci când Nick îi vorbise pentru prima dată despre ea, îl cuprinsese gelozia. Încercă să-și amintească. Se trezi asaltat de gânduri îngrozitoare, de dorința ca, în locul lui Nick, Catherine să fie moartă, de impresia stranie că ea își distrusese fratele. Totuși îi era milă de ea și știa că, într-un fel rece și distant, avea să fie răspunzător pentru binele ei până la sfârșitul zilelor lui. Nick dispăruse și, pentru a-i face suferința desăvârșită, rămăsese Catherine.

După ce trecu prima criză de suferință, Michael constată că este încă în viață și capabil să gândească. După ce, la început, se temuse că va suferi prea mult, ajunse apoi să se teamă că suferă prea puțin și nu cum trebuie. Inima omenească tinde spre consolare ca atrasă de o forță magnetică; și până la urmă chiar și durerea devine consolare. Michael își spunea că nu dorește să supraviețuiască, să-și găsească resurse în moartea lui Nick. Voia să moară și el. Dar moartea nu este ușoară, iar viața poate învinge simulând moartea. Își căută în minte un mod de a cântări ceea ce se întâmplase, care-l lăsă în cele din urmă fără mângâiere și fără scăpare. Nu voia să uite nici măcar pentru o clipă cele întâmplate. Voia să le filtreze prin inteligența sa. Își aminti de sufletele care rămâneau de bunăvoie, în opera lui Dante, în flăcările purificatoare: meditând asupra păcatului fără a face din asta o consolare.

Mult timp după moartea lui Nick, se simți incapabil să se roage. Avea senzația că toată credința lui în Dumnezeu fusese zdrobită dintr-o lovitură sau că, de fapt, nici nu crezuse vreodată în Dumnezeu. Se cufundă atât de total, de dramatic în frământarea legată de Nick, încât fie și numai gândul la Dumnezeu i se părea nepotrivit și absurd. Treptat, deveni ceva mai detașat, dar nu simți că se redeșteaptă în el credința. Se gândea la religie ca la ceva îndepărtat, un teritoriu în care nu pătrunsese niciodată. Își amintea vag că trăise emoții, experiențe, nutrise speranțe; dar adevărata credință în Dumnezeu era ceva cu totul departe de toate acestea. Își dădea seama că abia acum simte, în sfârșit, această depărtare. Structura pe care o identificase în viața sa nu existase decât în imaginația lui înflăcărată. La nivel uman, această structură nu exista. „Căci așa cum cerul este deasupra

pământului, tot astfel căile mele sunt mai înalte decât ale voastre, iar gândurile mele mai presus decât ale voastre.“ Și, simțind cu amărăciune tristețea acestor cuvinte, Michael își spuse: există un Dumnezeu, dar eu nu cred în El.

Cu timpul îl cuprinse o stare de calm, calmul animalului hăituit care se ghemuiește la pământ, care se ascunde mult timp, până ce adoarme într-un soi de liniște. Zilele liniștite treceau ca într-un vis. După orele de muncă rămânea cu Dora în refectoriu, bând nenumărate cești de ceai, în timp ce petalele trandafirilor ofiliți cădeau pe masă răspândind un miros suav de *potpourri*, și discutau amândoi planurile de viitor ale Dorei. O studia, îi observa întoarcerea la viață, la fericire, ca o plantă viguroasă ce se întoarce spre soare, și contopirea ei cu tot ceea ce-i ieșea în cale. Iar în tot acest timp se gândea la Nick, până ce ajungea să-i vorbească întruna, și totul devenea o rugăciune neîntreruptă și fără cuvinte.

Încet, abia perceptibil, începu să se trezească în el conștiința de sine. Sentimentul nimicitor de vinovăție totală făcu loc unor amintiri mai nuanțate și mai profunde. Nu avea motiv să se teamă că va înflori adăpându-se din această nenorocire. Era deja ofilit. Meditația, care de obicei aduce justificări și speranțe, lui nu-i mai aducea aceste lucruri.

Își contempla fără patimă propria ființă: nemulțumirea sa generală în fața naturii și propriile opțiuni greșite. Va veni ziua când toate acestea i se vor părea din nou pline de înțelesuri profunde și când va încerca iarăși să descopere adevărul. Va veni ziua când va identifica din nou, cu inima, acea protecție imprecisă și dominantă pe care o ființă omenească o aruncă asupra alteia. Era conștient de acest lucru în chip abstract și se întreba dacă, în momentul acela, va fi capabil să procedeze mai bine. Acum faptul era lipsit de orice relevanță. Nimic nu mai putea schimba trecutul.

Neavând sentimentul unor nevoi personale, nu era înclinat spre rugăciune. Privea în jur cu calmul omului sfârșit. Dar ceea ce-i rămânea din vremurile trecute era serviciul religios. Se întoarse la slujbă după câteva săptămâni, traversând lacul peste viaduct, dimineața devreme prin ceața alburie, răspunzând la chemarea clopotului, pășind cu grijă pe pietrele ce licăreau în lumina filtrată a soarelui. Îi rămânea slujba, nu ca o consolare sau ca o înălțare, ci ca un fapt real. Nu-i oferea garanția că ceea ce era rău va fi cândva bine. Exista pur și simplu ca o realitate pură, separată de păienjenișul propriilor gânduri. Asista la ea aproape ca un spectator și-și amintea cu uimire că fusese o vreme când crezuse că el însuși va ajunge să slujească în biserică într-o zi și când își închipuise că în ziua aceea va muri de fericire. Ziua aceea nu avea să vină niciodată, iar emoțiile de atunci erau

de mult stinse. Totuși, indiferent cine o ținea, slujba exista pentru Michael, iar el exista o dată cu ea. Nu făcea nici o mișcare, nu întindea mâna spre nimic. Avea nevoie să fie găsit și adus înapoi, altminteri pentru el nu mai exista speranță. Poate chiar nu mai exista speranță. Se gândea la toți cei față de care păcătuise, îi aduna în jurul său acordându-le o atenție nesfârșită și poate fără rost. Și, în paralel, îi revenea incredibil în minte strigătul egoist și neajutorat din *Dies Irae:*

Quaerens me, sedisti lassus;
Redemisti, Crucem passus;
Tantus labor non sit cassus.

Coborâră din taxi. Michael îi plăti șoferului și pentru drumul de întoarcere și îl rugă să o aștepte și să o ducă pe Dora înapoi la conac. Intrară în gară.

Ieri sosise scrisoarea așteptată de Michael. Doamna Mark îl înștiința că starea lui Catherine era mult ameliorată. Părea chiar să-și fi revenit la normal, mai mult sau mai puțin, deși în stadiul actual era greu de spus. Să se aștepte, firește, să o găsească foarte schimbată. Încă nu întrebase de fratele ei; se considerase nimerit ca Michael să-i dea vestea morții lui Nick. Așadar, prezența lui la Londra era solicitată de urgență.

Michael dorea să plece imediat. Își încheiase misiunea la conac. Nu-l mai reținea nimic. Își petrecu întreaga zi strângându-și lucrurile și dând telefoane și își stabili plecarea pentru a doua zi de dimineață. Dora avea să plece în cursul zilei cu un tren ce o va duce la Bath. Îi telefonă lui Sally să o aștepte a doua zi, seara târziu.

Dora, care pândise neliniștită sosirea unei scrisori de la doamna Mark, își dădu seama înainte să-i spună Michael, după agitația lui, că ea sosise. Așteptase cu tristețe, dar și cu un sentiment al inevitabilului, sfârșitul perioadei petrecute cu Michael. Îl iubea calm, fără pretenții și fără speranțe. După atâta zbucium și suferință, inaccesibilitatea lui o alina. Nu se simțea în stare să fie geloasă pe o ființă atât de aparte și de nefericită cum era Catherine.

Nu-și regreta hotărârea de a nu se întoarce la Paul. Sprijinul lui Michael era pentru ea o mare ușurare, de parcă i se luase o povară de pe umeri. Îi scrisese lui Paul scrisori lungi, în care-i dădea explicații. Paul răspunsese cu predici, telegrame ultimative și telefoane care se terminau brusc când unul dintre ei trântea telefonul. Probabil din cauza prezenței lui Michael, Paul o scutise de apariția sa la fața locului. Îi comunică însă teoria lui mai limpede ca oricând. Nu existau decât două căi. Era genul de femeie făcută să penduleze între incertitudine și supunere. De incertitudinea ei Paul era sătul. Venise vremea ca ea să se supună. De fapt și ea își dorea acest lucru și numai în acest fel își va găsi adevărata fericire.

Independența era doar o himeră. Nu va face decât să se încurce într-o altă relație. Și oare era drept ca, știind că el o va aștepta mereu, să-i producă lui, de fapt amândurora, atâta suferință fără rost? Știa că, atunci când ea are o idee nouă, devine rece și nemiloasă, dar o implora, în numele bunului-simț și al amintirilor din vremea când ea îl iubea atât de mult. Și, că tot veni vorba, n-ar putea să-i trimită înapoi cele două scrisori pe care i le dăduse?

Dora fu mișcată, dar nu profund afectată de aceste vești. Medită asupra lor și răspunse cu o încercare stângace de a polemiza. Răspunse pe larg și la o scrisoare venită de la Noel. Acesta își cerea scuze pentru neplăcerile provocate de apariția sa la Imber. Își dădea seama că făcuse un gest necugetat. Regreta, dacă și ea regreta, că întreaga poveste apăruse în presă într-o lumină atât de penibilă. Dar asta era situația, faptele vorbeau de la sine. Articolul lui fusese destul de ponderat. Regreta, în aceleași condiții, că toată comunitatea se destrăma. Asta însemna totuși că ea avea să vină la Londra, ceea ce era o veste bună. Când o să fie asta, când o să se vadă? Ea îi era datoare cu un prânz. Nu glumise când îi spusese că-i duce dorul, îi era dor de ea chiar în clipa aceea.

Dora îi răspunse că nu vine la Londra. O să se vadă mai târziu, cândva. Deocamdată voia să fie lăsată în pace. O cuprindea nostalgia gândindu-se la timpul petrecut alături de el, dar nu mai avea dorința febrilă de a se întoarce în lumea lui. Se străduia să nu se mai gândească nici la Paul, nici la Noel și nici măcar la Michael. Nu-i era ușor. Își strânse lucrurile, își adună picturile făcute în ultimele săptămâni. Se duse la culcare frântă de oboseală. Și-l imagina, ca în fiecare seară, pe Paul stând singur în locuința din Knightsbridge, lângă telefonul alb și dorind ca ea să se întoarcă. Dar ultimul ei gând se îndreptă spre ziua de mâine, spre despărțirea de Michael știind că, atunci când se vor revedea, el și Catherine vor fi căsătoriți. Adormi plângând, dar plânsul o alină.

Dimineața era cețoasă, ca de obicei. Merseră împreună pe peron și se așezară pe o bancă. Ceața se rostogolea în valuri peste șine, iar câmpia de dincolo de ele nu se vedea. Aerul era rece și umed.

– Ai la tine un palton? o întrebă Michael.

– Nu, a rămas la Knightsbridge, zise Dora. Nu contează. Nu sunt friguroasă.

– Ar trebui să-ți cumperi, spuse Michael. Nu poți trece iarna numai cu pardesiul ăsta. Hai să-ți las niște bani, crede-mă, Dora, nu stau prost cu banii.

– Nu, nici vorbă! refuză Dora. Am să mă descurc foarte bine din bursă și din ce-am să câștig ca profesoară. Of, Doamne, ce n-aș da să nu pleci! Oricum, pe ceața asta trenul tău o să întârzie cu siguranță.

– Nu prea mult, sper, spuse Michael. Mă așteaptă Margaret în gara Paddington – și oftă adânc.

Oftă și Dora și spuse:

– Ai împachetat bine tablourile mele?

Îi dăruise trei schițe înfățișând conacul Imber.

– Sunt la fundul geamantanului, spuse Michael. Țin foarte mult la ele. O să le înrămez când ajung la Londra.

– Nu merită, spuse Dora, dar mă bucur că-ți plac. N-am eu prea mult talent la pictură.

Michael nu o contrazise. Rămaseră o vreme în tăcere privind ceața și așteptând să audă zgomotul trenului. Era o zi calmă și apăsătoare.

– Nu uita să-i dai cheia surorii Ursula când pleci, îi aminti Michael.

– Și cu Imber ce-o să se întâmple? întrebă Dora. Al cui este în definitiv? Nu mi-am pus această întrebare până acum. Am avut impresia că este pur și simplu al nostru.

– De fapt, este al meu, răspunse Michael.

– Al tău? se miră Dora întorcându-se spre el.

Era uimită. Într-o clipă, imaginația ei vie transformase conacul plăsmuind o grădină plină cu flori, o sufragerie curată, cu covoare, o casă primitoare, plină de oaspeți – căminul lui Michael, al lui Catherine și al copiilor lor. Era un tablou dureros.

– Conacul aparține familiei mele de mult, deși n-am putut locui în el de niște ani buni, spuse Michael. Ce-o să se aleagă de el? Va fi închiriat mănăstirii pe timp nelimitat.

– Mănăstirii? repetă Dora cu un oftat de ușurare. Pentru ce?

– Ca spațiu de locuit. Mănăstirea duce lipsă de spațiu de mai mult timp, răspunse Michael.

– Și o să fie totul cuprins între ziduri? Și conacul, și lacul, totul?

– Cred că da.

– Ce îngrozitor! exclamă Dora.

– E doar o inversare de roluri, continuă Michael râzând. În trecut, mănăstirea era o curiozitate pe moșia din jurul conacului. Acum conacul va fi o curiozitate pe moșia mănăstirii.

Dora clătină din cap. Nu-și putea închipui cum de Michael accepta gândul de a nu locui acolo, chiar dacă practic conacul se năruia sub ochii lui. Vuietul trenului ajunse până la ei prin ceață.

– Of, Doamne, vine trenul tău, spuse ea.

Se ridicară. Trenul intră în gară.

Trenul nu era aglomerat, așa că Michael își găsi ușor un compartiment gol. Își așeză bagajele, deschise fereastra și se aplecă în afară, către Dora, care era gata să izbucnească în lacrimi.

– Hai, lasă, nu fi necăjită! îi spuse Michael.

– Știu că e o prostie, dar o să-mi fie tare dor de tine. Ai să-mi scrii, da? Și ai să-mi dai adresa ta?

– Bineînțeles, răspunse Michael. Am să rămân la Londra până în ianuarie, iar apoi, până-n vară, am să fiu la Norwich. O să-ți dau de știre unde mă aflu.

Își luase o suplinire la o școală pentru trimestrele doi și trei.

– Am să-ți scriu, promise Dora. Nu-i așa că-mi dai voie să-ți scriu?

– Cum să nu.

– Transmite-i lui Catherine toată dragostea mea, spuse Dora. Sper din tot sufletul să se facă bine.

– Am să-i spun, zise Michael.

Se priveau în ochi, gândindu-se la ce și-ar mai putea spune. Mâna lui pe marginea ferestrei o obseda pe Dora. Și-ar fi dorit din tot sufletul să o acopere cu mâna ei, dar nu făcu acest gest. Se întreba dacă va avea curajul să-l sărute când va pleca trenul.

– Nici nu ți-am mulțumit cum trebuie pentru slujba de la Bath, spuse Dora. Fără tine nu m-aș fi descurcat.

– Ei, nu-i mare lucru, mă bucur că am izbutit, spuse Michael. Salut-o pe Sally din partea mea.

– Am să-i transmit, promise Dora. Să știi că de-abia aștept să ajung acolo. N-am fost niciodată prin părțile alea. Chiar mă întreb cum o să mă descurc. Ce se bea pe-acolo?

Michael făcu o strâmbătură.

– Cidru din ținutul apusean.

– Și nu e bun?

– E bun, dar foarte tare, răspunse Michael. Nu e bine să bei prea mult.

– Am s-o sun pe Sally să cumpere o halbă mare, spuse Dora, iar diseară o să închinăm în sănătatea ta cu cidru din ținutul apusean!

Trenul șuieră și zvâcni scurt. Roșind puternic, Dora se înălță pe vârfuri, apropie ușor capul lui Michael și-l sărută pe obraz. El se arătă surprins. Apoi o sărută, la

rândul lui, pe frunte. Trenul se puse în mișcare și dispăru în câteva clipe în ceață, cu tot cu Michael care-i făcea semn cu mâna.

Dora își scoase batista și porni încet înapoi spre taxi. Vărsă câteva lacrimi, cuprinsă de o tristețe dulce. Oricum, cu sărutul se descurcase bine. Se sui în taxi și-i spuse șoferului să o lase la poarta conacului.

Pe când înainta pe aleea mărginită de pomi, ceața se ridica, iar conacul se vedea limpede, înălțând în soare pilonii și cupola impunătoare din cupru – o siluetă de un cenușiu luminos proiectată pe cerul ceva mai întunecat pe care se alungau norii, și înălțată deasupra ceții ce stăpânea încă lacul. Doar ferestrele îi păreau Dorei stinse și întunecate, ca ochii cuiva care stă să moară.

Când ajunse la ponton, barca era încă pe malul celălalt al lacului, ascunsă în ceață. Trase de parâmă și simți cum barca se apropie, anevoie și legănat. Se ivi din ceață și se opri la mal, lovindu-se de ponton. Dora păși și se pregăti să pornească. Michael o învățase să mânuiască vâsla. Apoi îi veni o idee. Pe ponton stătea întotdeauna o vâslă de rezervă. Dora o luă, fixă ambele vâsle în lăcașurile lor, apoi desfăcu parâma care lega barca de cele două maluri. De acum înainte nimeni nu va mai traversa lacul în felul acesta.

Se așeză în barcă și încercă vâslele. Cândva știa să le mânuiască. După ce stropi în jur de câteva ori, își regăsi îndemânarea. Vâslele se cufundau împingând barca încet pe suprafața apei. Încântată, Dora oftă adânc, furată de plăcerea de a pluti în ceață și în tăcerea tulburată doar de picurarea apei de pe vâsle. Ceața căpăta reflexe aurii. Acum se limpezea, iar Dora zărea conacul și zidurile mănăstirii către care aluneca. În spatele conacului, norii se mișcau întruna, dar la zenit cerul era deja senin, iar lumina soarelui începea să o încălzească. Își scoase sandalele și-și trecu un picior peste marginea bărcii până atinse apa. Adâncul de sub ea nu o mai înspăimânta.

Privi spre conac. Nu putea să nu se bucure la gândul că Michael și Catherine nu vor locui aici și nici copiii lor, și nici copiii copiilor lor. În scurt timp totul va fi ascuns în spatele zidurilor și nu va mai fi văzut de nimeni. Vor dispărea stufărișul verde și apa sticloasă, imaginile oglindite ale pilonilor și cupolei. Dacă gândul acesta îi putea aduce vreo mângâiere, Dora își spuse că, odată cu plecarea ei, Imber va înceta să mai existe. Dar în această clipă, în ultima sa clipă, Imber îi aparținea în întregime. Ea supraviețuise.

Scoase piciorul din apă și se apucă să vâslească încet pe lac. Din turnul mănăstirii clopotul începu să bată chemând la rugăciune. Aproape că nici nu-l

auzi. Pentru ea, sunetul lui venea dintr-o altă lume. Astă-seară avea să-i spună lui Sally toată povestea.

REFERINȚE CRITICE

Clopotul încheie seria romanelor „comice“ timpurii (în care influența existențialismului se estompează) și este unanim considerat a fi cel mai izbutit roman al acestei etape, ba chiar, de către unii critici, printre care romancierul Anthony Burgess, drept cea mai reușită operă de ficțiune a autoarei și una dintre capodoperele genului în Anglia celei de-a doua jumătăți a secolului XX.

Ștefan STOENESCU

Clopotul mănăstirii, care dă și titlul romanului, se dovedește a fi nu atât o legătură cu trecutul restrictiv și legendar, cât expresia noilor libertăți și a justeții noilor posibilități. Cum recunoaște cu glas tare chiar starețа, unul dintre outsiderii cu har spiritual zugrăviți de Murdoch, „toate reușitele noastre sunt nereușite în dragoste“.

Andrew SANDERS

Nu încape îndoială că Iris Murdoch este una dintre cele mai strălucite romanciere contemporane. Forța imaginației sale, inteligența și subtilitatea cu care dezvăluie adevăruri umane profunde o plasează printre marii scriitori ai ultimei jumătăți a secolului XX.

The Times

Iris Murdoch este una dintre cele mai strălucite și mai influente scriitoare ale secolului XX.

The Guardian

Romanele lui Iris Murdoch poartă amprenta unui stil întotdeauna fascinant și plin de culoare.

The Times

Iris Murdoch are o forță intelectuală rar întâlnită printre romancieri.

Sunday Times

În momentul în care se va trasa harta intelectuală a epocii noastre, Iris Murdoch va ocupa o poziție similară cu aceea a lui Tolstoi sau Dostoievski... Viziunea ei asupra lumii este pe cât de subtilă, pe atât de tulburătoare.

The Guardian

Iris Murdoch are un talent extraordinar de a privi complicatele relații contemporane ca pe niște tragicomedii. Iar dacă acest lucru nu-i deranjează câtuși de puțin pe privitorii care asistă la spectacol, protagoniștii, dimpotrivă, au parte de momente grele, alternând episoade înlăcrimate și hilare.

The New York Times

Prin romanele ei, Iris Murdoch urmărea să ajungă la mintea și sufletul tuturor cititorilor, în feluri diferite și prin diverse mijloace: slujindu-se de ritmul și suspansul povestirii, de doza necesară de umor, de ideile și implicațiile filosofice alcătuind urzeala narațiunii, de atmosfera profund originală a universului pe care îl crea – un univers pe care trebuie să-l fi întrevăzut încă de la primii pași pe drumul dificil al artei literare.

John BAYLEY

Prin formidabila forță intelectuală pe care se întemeiază romanele sale, Iris Murdoch este una dintre cele mai remarcabile scriitoare postbelice.

Kingsley AMIS

Ce scamator irezistibil și incorigibil este Iris Murdoch! Oare ce alt romancier a mai reușit, asemenea ei, să inventeze noi și noi personaje care continuă să ne fascineze chiar și după ce am lăsat cartea din mâini?

John UPDIKE